

1919-1940

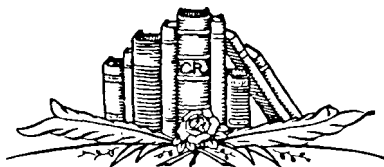
BCU Cluj / Central University Library Cluj

**DOUĂZECI DE ANI
DE ACTIVITATE ROMÂNEASCĂ
IN CLINICA MEDICALĂ I DIN CLUJ**

DOUĂZECI DE ANI DE ACTIVITATE ROMÂNEASCĂ ÎN CLINICA MEDICALĂ I DIN CLUJ

1919 — 1940

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1941

TIPOGRAFIA „CARTEA ROMÂNEASCĂ DIN CLUJ”
SIBIU

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201501381

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Profesorul Dr. IULIU HATIEGANU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„J'ai toujours associé la grandeur de la science à la grandeur de la patrie“.

„Heureux celui qui porte en soi un dieu, un idéal de beauté et qui lui obéit; idéal de l'art, idéal de la science, idéal de la patrie, idéal des vertus évangéliques. Ce sont là les sources vives des grandes pensées et des grandes actions“.

Pasteur.

P R E F A Ț Ă

Cu prilejul împlinirii a două decenii de activitate românească în Clinica Medicală I din Cluj, elevii și colaboratorii profesorului H a ț i e g a n u luaseră inițiativa publicării unui volum omagial dedicat maestrului, în care urmau să fie reunite, pe lângă un istoric al Clinicii, numeroase articole științifice inedite.

Volumul trebuia să fie predat în cadrul unei festivități organizate la Cluj, la care promiseseră să participe, cu însuflețire, toți foștii elevi ai Clinicii. O mare parte a materialului era deja adunat când au intervenit evenimentele ce ne-au silit să părăsim instituția în care am muncit douăzeci de ani.

Organizarea unei serbări jubilare în refugiu nu-și mai avea rostul, iar pentru imprimarea unui volum omagial de proporțiile celui proiectat nu mai aveam fonduri.

Pentruca multilaterală și rodnică activitate pe care profesorul H a ț i e g a n u și școala medicală creiată de el au desfășurat-o la Cluj, — contribuind prin ea nu numai la progresul medicinei românești și al științei ci și la îmbunătățirea condițiilor de viață a țărănimii de pe plaiurile ardelenene —, să poată fi cunoscută și apreciată după justa ei valoare, am hotărît s'o rezumăm, cât mai obiectiv, în volumul de față.

Publicația se adresează în primul rând celor peste 150 de colegi care fac parte din „marea familie“ a Clinicii noastre și care prin munca lor devotată au contribuit la înflorirea ei. Nota de intimitate ce se întâlnește în unele capitole își are astfel explicația sa.

Colaboratorii din primii ani de organizare, plecați de mult din Clinică, se vor putea convinge, că urmașii lor au continuat munca începută de ei în același spirit de camaraderească întrecere și de consimțită subordonare a intereselor particulare, scopului mai înalt al instituției; spirit pe care profesorul H a ț i e g a n u a știut să ni-l insuflă tuturor dintru început și să-l mențină prin exemplul pe care ni l-a dat zi de zi.

Nu ne îndoim însă că această carte va putea fi citită cu interes de ori ce medic român, căci ea nu reoglindește numai activitatea unui serviciu spitalicesc de boli interne, ci și o nouă și originală concepție despre rolul unei clinici medicale universitare, grație căreia Clinica noastră a izbutit să fie mai mult decât un centru diagnostic sau terapeutic și să se integreze cu adevărat în viața națiunii.

ACTIVITATEA
CLINICII MEDICALE I
DELA 1919 LA 1940

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Treizeci de ani în serviciul Clinicii și al Neamului

de

Prof. Dr. IULIU HAȚIEGANU

Directorul Clinicii Medicale I

Universitatea, în afară de *cercetarea, conservarea și transmiterea științei*, mai are, în aceste vremuri de mari prefaceri, un rol însemnat de *educatoare a tineretului și propagatoare a culturii în masele poporului*.

Rolul de purtătoare de cultură se transformă în apostolat, în datorie sfântă, mai ales în Țara noastră, în care poporul are atâta nevoie de lumină.

Clinica Medicală I din Cluj s'a încadrat, dela începutul activității sale în viața Națiunii, participând la luminarea și educarea tineretului și poporului.

Convins că medicul trebuie să fie nu numai un vindecător de boli și alinător de suferințe ci, în același timp, și un educator și conducător, întreg personalul clinicii noastre a fost mobilizat, în timpul liber, la munca de educație igienico--biologică națională.

Am crezut că fiii Ardealului, intrați în sanctuarul științei, trebuie să rămână fideli tradiției ardelen, căci absența lor dela cea mai mare slujbă, dela *slujba în sănătatea poporului*, ar fi egală cu o trădare de neam.

Concepția noastră de viață ne-a îndemnat să avem o atitudine activă nu numai față de omul bolnav, ci în aceeași măsură, și față de cel sănătos. Totdeauna am profesat, prin fapte și vorbe, credința, că Universitatea nu este o simplă școală profesională, ci prin „*Universitas*” trebuie să înțelegem cea mai înaltă instituțiune de *cercetarea adevărului, de răspândirea frumosului, de pregătirea elitei conducătoare și de îndrumarea poporului ascultător și doritor de lumină*. Știința numai astfel este vie și dătătoare de viață, dacă trăește în mijlocul poporului, în mijlocul tineretului, aceste două forțe inepuizabile ale unei Națiuni.

Iată ideile conducătoare pe care le-am servit prin grai, scris și fapte în cei 21 de ani petrecuți în Clujul Românesc.

În clinică — câmpul nostru de observație, diagnostic și tratament — am fost elevul marelui dascăl Hippocrate.

Stabilirea diagnosticului printr'o *observație* foarte conștiincioasă și prin *utilizarea tuturor procedeeleor de laborator*, nu am considerat-o ca o pură aplicare a cunoștințelor de biologie, fiziologie și patologie la suferința bolnavului, ci am văzut în ea operația mult mai complexă și profund umană, pentru reușita căreia înafară de cunoștințe medicale, *conștiința încălzită de o devotată iubire de oameni*, are o parte foarte însemnată.

Oricât de mari progrese a făcut medicina, sufletul omului a rămas același, el așteaptă și azi dela medic, înafară de vindecare, în același timp și alinare, un cuvânt de încurajare, de consolare, aducător al razei de speranță dătătoare de viață.

Observația conștiincioasă, punerea diagnosticului și aplicarea tratamentului cu multă solitudine, cu răspundere, prudență și bunătate au caracterizat clinica noastră din Cluj.

Patul bolnavului a fost câmpul nostru de luptă, făcând însă totdeauna apel și la laborator. Datele furnizate de laborator au fost interpretate în lumina observației clinice, reușind astfel realizarea unei colaborări armonice între clinică și laborator.

Observația bolnavului și examenul de laborator, făcute de același medic — practică a clinicii noastre —, prepară admirabil pe medicul tânăr, dublându-i astfel responsabilitatea. Medicul tânăr, petrecând în clinică cel puțin patru ani, necesari specializării în medicina internă, trece prin toate compartimentele clinicii și a laboratoarelor, însușindu-și o experiență suficientă pentru viață.

Clinica mare — cu 300 paturi — dă posibilitatea de a observa nenumărate cazuri. Această observație clinică primește încă o complectare practică prin consultațiile gratuite bine organizate. Consultațiile gratuite numeroase — câte 80—100 bolnavi la zi — fac posibilă selecționarea cazurilor interesante pentru clinică și o introducere a tânărului medic în practica medicală. Consultațiile gratuite au o deosebită importanță în pregătirea medicilor și a studenților în medicină.

Clinica medicală — axa medicinei — cuprinde un domeniu foarte vast, pe care este foarte greu să-l stăpânești științific și tehnic. Profesorul care se limitează numai la studiul unei părți al acestui vast domeniu, pierde vederea de ansamblu.

Profesorul devine „maestru” tocmai prin această putere de cuprindere a întregului, prin posibilitatea de apreciere și puterea de sinteză.

Pentru ca să stăpânească însă și detaliile el trebuie să fie ajutat de mulți colaboratori. Acești asistenți inițiați în amănunte tehnice, în cunoașterea amănunțită a unor organe, întregesc pe profesor. Având un câmp mai limitat de activitate, observația lor devine mai clară, iar adunarea datelor se face cu mai multă precizie. Din această colaborare rezultă apoi marea operă de sinteză — construirea cât se poate de exactă a marelui ansamblu.

Profesorul și colaboratorii se întregesc reciproc, munca devine armonică, rezultatele se apropie de realitate, din ele profită și medicii și bolnavii. Profesorul are rolul de dirijor de orchestră, iar colaboratorii de orchestranți. Nici fără dirijor, nici fără orchestranți, nu se poate cânta o simfonie.

Profesorul cu asistenții formează acel întreg armonic — acea familie — organizată pe baza ierarhiei valorilor intelectuale și morale, care împreună dau sufletul creator al unei instituții științifice.

Profesorul ajutat de un *stat major*, format mai ales din colaboratorii stabili și de *ofițeri combatanți* — colaboratori circulanți — asigură o funcțiune bună a clinicii. Absența periodică a profesorului nu mai deranjează bunul mers al serviciului, iar când vine vremea vârstei de retragere, el poate fi înlocuit, elevii ducând mai departe, ba chiar dezvoltând principiile profesate de el.

Numai o astfel de conlucrare — numai o astfel de organizare — pot asigura funcționarea și progresul unei clinici.

Pentru aceasta nu este suficientă personalitatea profesorului, ci tot atât de necesară este *formarea unui stat major* dintr'un mănunchiu de medici distinși.

Oricât de mare importanță are cercetarea științifică, oricât de mare răsunet în afară au descoperirile, într'o Facultate de Medicină, clinicile

sunt plămânul și inima prin care respiră și palpită acea Facultate. Bunul nume al unei Facultăți de Medicină depinde de buna funcționare a clinicilor, ele având marele contact cu populația unei regiuni, ba chiar a unei țări.

Numai după ce a parcurs această etapă, poate face față o clinică cercetărilor științifice și învățământului. O clinică condusă de un profesor conștient și stăpân pe specialitate, secundat de colaboratori pregătiți științific și tehnic, este o minunată școală pentru pregătirea viitorilor medici și o admirabilă instituție pentru promovarea științei medicale.

Numai astfel se poate asigura un învățământ universitar. Învățământul prin lecții de amfiteatru — interesând capitole mari de clinică, servește formația științifică și încearcă să deschidă orizonturi mai largi. Demonstrațiile și discuțiile dela patul bolnavului, cu imediata aplicare a metodelor de examinare și a procedurilor de laborator, favorizează dezvoltarea spiritului de observație și a puterii de sinteză, deci a capacității de diagnostic.

Lecțiunile de amfiteatru, oricât ar avea un cadru de solemn, nu trebuie să se depărteze de bolnav, sau să se transforme în lecțiuni de fiziopatologie, ci să rămână în strânsă legătură cu bolnavii prezentați. Să nu facem clinică fără clinică, să nu facem medicină fără bolnavi, ci lângă patul bolnavului să facem cel mult incursiuni explicative în domeniul patologiei și biologiei. Să nu uităm că patul bolnavului este centrul, iar științele biologice le utilizăm și aplicăm după legile clinice. Să nu suprapunem învățământului clinic fiziologia, patologia și științele biologice, ci să le aplicăm pe acestea conform necesităților clinicii.

Cu o astfel de concepție am petrecut cele mai frumoase clipe ale vieții mele de profesor și medic, în amfiteatrul plin de duhul tineretului și în saloanele cu atmosfera indusă a bolnavilor. Fiecare lecțiune de amfiteatru, fiecare examinare la patul bolnavului, a fost pentru mine un moment sfânt, izvor de sentimente de înălțare și de fortefiere a simțului de răspundere.

Timp de 21 ani am ținut cursuri studenților din anul IV, inițiindu-i în observația clinică, celor din anul V, aprofundând cu ei observația și diagnosticul, prognosticul și tratamentul, iar pe cei din anul VI pregătin-

du-i pentru viața practică. Am condus astfel, simultan, studențimea din trei ani, prin toate compartimentele vastului domeniu al medicinei interne. Am încercat ca toate cele trei serii de studenți să trăiască cu mine marele efort spre diagnostic, dar mai ales marea răspundere a profesiunii noastre, virtuți care transformă pe tânărul student, pe „medicinist” în medic.

Învățământul de amfiteatru dă rezultate numai atunci, când studentul prin stagiul la parte activă la diagnostic și tratament. Stagiul a fost condus de asistenții clinicii, cari în curs de 21 ani au dezvoltat o activitate didactică uriașă, având zilnic 100—150 studenți la stagiul. Stagiul la noi a fost caracterizat prin ordine și claritate. Vizitele mele zilnice mi-au permis un contact intim și colegial cu asistenții și studenții. Studenții noștri intrau în clinică înarmați cu suficiente cunoștințe de fiziologie, patologie și cu o temeinică pregătire în semiologie medicală.

Începând din anul 1919, Profesorul Goia în calitate de șef de lucrări al clinicii, a fost însărcinat cu *învățământul Semiologiei*. Prin conștiințiozitatea și priceperea sa remarcabilă s'a impus în Facultate, care a înființat la început o conferință, mai târziu o catedră, ridicând semiologia medicală la o disciplină fundamentală. Meritul colegului Goia este și mai mare prin faptul, că a reușit să ridice învățământul semiologic la rangul de catedră, într-o vreme când încă nici în occident nu era remarcată importanța acestei discipline.

Afară de acest învățământ de bază dela început, am realizat în clinică un *învățământ al tuberculozei pulmonare și al boalelor infecțioase*. Medicul se întâlnește în viață foarte adeseori cu aceste boli. Facultatea a apreciat această năzuință a noastră, admitând și în programul Facultății acest învățământ, votând chiar o catedră de fiziologie, care a rămas însă numai conferință și o conferință pentru bolile infecțioase, admisă de noua lege universitară.

Dr. Leon Daniello, azi conferențiar de Fiziologie, cunoscut în țară și streinătate prin numeroasele sale lucrări științifice, ține, din 1926 cursuri despre tuberculoza pulmonară, iar secția de boli pulmonare a Clinicii Medicale din Cluj, complectată în ultimii ani la 110 paturi, a fost cel mai căutat centru de tuberculoză din țară. Activitatea sa științifică, experiența sa vastă, talentele D-sale multiple și cultura D-sale generală îl desenează ca profesor al viitoareii catedre de tuberculoză.

Secția de boli infecțioase a fost condusă de Dl Dr. *Ion Gavrilă*, om de laborator și temeinic pregătit în bolile interne. Fiind și medic șef al spitalului de boli contagioase, unde avea la dispoziție 100 de paturi, el a putut face un învățământ real.

În învățământul fundamental am fost admirabil secondat de D-nii Dri *Marius Hângănuț* și *Tiberiu Spârchez*.

Dl Dr. *M. Hângănuț*, șef de lucrări al clinicii este colaboratorul meu din prima zi. Dotat cu o cultură superioară și mai ales cu un talent deosebit în cele tehnice, el a avut partea leului în organizarea laboratorului. În ultimii 12 ani, dedicându-se radiologiei medicale și fizioterapiei, a devenit cel mai apreciat colaborator, având sub ochii săi, ajutați de razele X, pe toți bolnavii clinicii și transformându-se astfel în „omul indispensabil” al clinicii. Activitatea sa științifică și medicală îi rezervă primul loc în universitatea românească.

Partea terapeutică și dietetică, foarte importantă pentru o clinică, încă nu a fost neglijată.

Doctorul *T. Spârchez* un distins clinician, bine pregătit în farmacologie prin studii în străinătate, a fost însărcinat în ultimii 6 ani cu ținerea cursurilor de *terapeutică clinică*, în cele mai variate domenii ale patologiei interne. Am ținut să facă cursuri de *terapeutică clinică*, fiindcă la Cluj studenții erau foarte puțin inițiați în această materie, neexistând o catedră. De aceea cursurile sale au fost urmate cu foarte mare asiduitate.

Doctorul *Spârchez*, chemat de Facultate la catedra de farmacologie, nu a putut fi numit de Minister, din cauza unei întârzieri regretabile a Rectoratului din anul 1939.

Afară de învățământul elementar într-o clinică este necesar un învățământ de *specializare*, de *perfecționare* și o *participare activă la viața profesională*.

Clinica noastră nu a dezerat de la aceste datorii, organizând mai multe cursuri de perfecționare și participând la numeroase congrese.

Colaborarea cu celelalte clinici este foarte importantă. Studiarea comună a cazurilor de limită contribuie foarte mult la formarea medicului. Participarea la intervențiile chirurgicale și la autopsiile anatomo-patolo-

gice a fost obligatorie. Acest control direct al clinicianului a contribuit mult la formarea unei judecăți medicale solide.

Contactul cu celelalte universități din țară și străinătate a fost totdeauna promovat. Socot că o clinică trebuie să aibă în permanență mai mulți „ambasadori” în străinătate. Călătoriile în străinătate, lucrarea în clinicile străine, nu servește numai la aducerea de noi metode — de noi experiențe, — ci contribuie foarte mult la deșteptarea încrederii în tine. Toți asistenții noștri se reîntorceau cu mândrie că nu suntem mai pe jos decât clinicile străinătății pe care le-au vizitat.

Astfel, asigurând funcționarea și încadrarea clinicei în vieța științifică, se impunea *organizarea activității științifice*.

Clinica modernă — care tinde spre „Institut-Clinic”, — necesită laboratoare tot așa de dezvoltate, ca oricare institut științific. Laboratorul fiind uzina de creație, buna lui organizare este o chestiune de prestigiu național.

Laboratorul asigură numele în străinătate și este partea în continuă dezvoltare a clinicei. În această parte — cu atâtea compartimente — colaborează cei mai distinși asistenți, fiecare depune o muncă și lasă numele său legat de o realizare; Dr-ul *Goia* cu bucătăria dietetică, Dr. *Hângănuș* cu modernizarea laboratorului de Röntgen și de serologie, Dr-ul *Spârchez* cu acela de fizioterapie și rectoscopie, Dr-ul *Moga* cu laboratorul de electrocardiografie, Dr-ul *Daniello* cu dezvoltarea modernă a secției de tuberculoză, Dr-ul *Gavrilă* și Dr-ul *Radu* cu organizarea laboratorului de analize, Dr-ul *Telia* și Dr-ul *Viciu* cu punerea la punct a laboratorului de examinări medico-sportive.

Lucrările noastre științifice, prezentările clinice, referatele dela deosebitele congrese, cuprind toate capitolele clinicei medicale. Cercetările din domeniul afecțiunilor hepatice, pancreatice, gastro-intestinale, boli de sânge, serologie, tuberculoză — sunt cunoscute și unele menționate în tratate și monografii străine și române.

Tratatul de Semnologie și Patologie Medicală, este azi citit și consultat de întreaga noastră studențime în medicină.

În activitatea științifică am fost conduși de ideia, că o clinică tânără — cu primul profesor român — la început trebuie să lucreze în toate ra-

murile acelei specialități, pentru a pune un fundament solid, pe care apoi să poată zidi și părți mai distincte, acei cari urmează.

Clinica Medicală din Cluj, cu 300 paturi, cu laboratoare suficiente, cu personal bine pregătit, având o activitate didactică, medicală, științifică, — în dorința de a fi utilă și pe teren preventiv — a inițiat o activitate intensă pe terenul igieno-educativ.

Incadrându-se încă prin anii 1927—1930 în noile concepții europene, a fost printre primele clinici din Europa, care a participat activ și la opera de prevenție, fapt remarcat în impresiile lor de călătorii din România de *L. Bernard, M. Labbé și E. Sergeant*.

Clinica Medicală din Cluj organizează în 1926 *primul dispensar antituberculos studențesc* și *primul dispensar antituberculos pentru populația orașului Cluj*. Tot asemenea organizează deja în anul 1932 *consultațiile medico-sportive*.

Clinica Medicală, cu întreg personalul, realizează apoi o *extensiune universitară în cadrele „Astreii”*, înființând organizația „*Șoimii Carpaților*”, organizație de igienă și biopolitică națională. Această organizație concepută teoretic de Prof. *I. Moldovan* și înființată practic de noi — se întinde pe întreg Ardealul cuprinzând 11 județe, cu deviza: „*prin vigoare, conștiință și disciplină la renașterea neamului*”.

Timp de 10 ani am făcut totul pentru formarea unei conștiințe biologice individuale și naționale. Conservarea și augmentarea capitalului biologic uman și transmiterea lui intactă generațiilor viitoare era ideea conducătoare.

Astfel, am conceput ființa Clinicei Medicale din capitala Ardealului, nu numai ca o *instituție de cercetări, învățământ și tratament*, ci și ca un *focar de răspândire de cultură și ca o școală de educație națională*.

Am avut credința, că numai astfel profesată se ridică medicina dela treapta de profesiune la rangul de misiune, pentru întărirea Familiei, pentru înălțarea Neamului și pentru binele Patriei.

Muncind în acest fel am dorit, să contribuim la formarea unei generații de medici cu o gândire medicală națională, creștină și socială — utilă Neamului și Patriei.

Medicul pe care-l cere țara trebuie să aibă știință și artă, dar mai ales

conștiință, bun simț, judecată și iubire de neam și țară, să fie gata de serviciu și sacrificiu.

Numai astfel medicina — chemare înaltă și nobilă — își va ocupa locul care i se cuvine în reconstruirea noului stat.

Numai printr'o muncă plină de sacrificiu, răspundere și disciplină se poate redobândi tot ceea ce neamul a pierdut.

Și acum încă o mărturisire.

Se spune că profesorul de clinică medicală urcă spre înălțime până vârsta de 60 ani. Mai am încă 4 ani de urcuș. Voi încerca să urc cu optimism, cu entuziasm, însoțit de pleiada tânără și voioasă a colaboratorilor mei, încurajat de privirea caldă a studenților.

Acestor studenți buni, admirabili, le-am închinat o mare parte din puterea vieții mele — le-am dat toată iubirea mea — din ziua celei mai mari dureri — a pierderii unicului și adoratului meu fiu — Tuțu — (Iuliu). Toate înfăptuirile ce au urmat după această dată, au fost închinat tineretului, în memoria aceluia a cărui icoană trăește permanent luminoasă și cu îndemn spre jertfă în inima mea.

În drumul vieții — spre culmi — am fost un muncitor jertfelnic, lăsând să se clădească alături de casa mea — încă multe, multe, case. Aceste case, zidite tot cu muncă, sunt casele elevilor mei, fiilor mei sufletești. În acest drum nu am fost un descoperitor de monumente — ci am înaintat ca un modest adunător și purtător de material, care poate va servi cândva la marile zidiri, pe care le făuresc din veac în veac, giganții arhitecți ai științei medicale.

Azi când sunt deja aproape de culmea — pe care sper să o ating — îmi dă o satisfacție sentimentul împlinirii și a unui alt postulat în viața unui profesor. Am reușit, în concepția lui *Ostwald*, să mă apropiu de treapta profesorului, care a știut să se facă superflu, lăsând să se înalțe alături de el elevi capabili și demni pentru a-i ocupa locul. O catedră se impune nu numai prin lucrările științifice, ci și prin elevii purtători ai învățături și conduitei maestrului.

În mijlocul cataclismului național — pierderea Basarabiei, a unei părți din Bucovina și din Ardeal — și a satului meu de naștere — sunt cuprins de cea mai mare durere, care nu m'a sguduit așa de puternic nici la moartea celei mai scumpe ființe, a unicului meu fiu. Imi dă totuși tărie și

suficientă mulțumire acea conștiință, care mă asigură că prin puterile mele modeste am contribuit într-o mică măsură la întărirea părții eterne din om, la întărirea sufletului și la transformarea medicinei românești într-o medicină mai umană și astfel mai aproape de suferințele poporului român — la o medicină mai etică, mai spirituală și astfel mai gata de serviciu și sacrificiu pentru națiune. Dar dacă nu aș fi făcut altceva, decât salvarea câtorva vieți, redându-le familiei și neamului — și atunci conștiința mea de medic ar fi împăcată.

Mă consolează deci toate acestea și sunt mulțumit mai ales că am făcut și eu puțin bine pentru neamul meu și a face puținel bine este, după *Horațiu* „cea mai mare operă”.

În templul suferințelor — în *Clinica Medicală din Cluj* — unde am petrecut 5 ani ca student, 11 ani ca asistent și 21 ani ca profesor, am ascultat mai departe vocea lui Dumnezeu. Această voce pe care am învățat a o asculta în casa părintească din satul natal — și care m'a încălzit și în școlile metropolitane din Blajul redeșteptării naționale — mi-a dat învățătura eternă, care mi-a fost hrana cea mai nutritivă a vieții mele. În apropierea Bisericii și în mijlocul satului ardelean, am învățat să iubesc poporul și să-i simt toate durerile și dorințele. Iată tradiția scumpă a Ardealului pe care o duceam în traistă atunci când urcam scările Universității, până la catedra științei și această tradiție m'a făcut să transmit generațiilor tinere nu numai știința, dar mai ales să zidesc în sufletele lor un ideal.

Idealul de a fi restauratorii unei Români Mari, prin *credință, gândire și muncă*, ai unei Români puternice prin *brațe vânjoase și suflete curate* — ai unei Români vecinice prin transmiterea în eternitate a *forțelor fizice, morale și intelectuale ale Neamului*. Acest ideal am încercat să-l gravez adânc în sufletele tineretului universității clujene.

În această întrecere, în împlinirea idealului, cel mai important rol îi este rezervat medicului.

Medicul în noua țară trebuie să păstreze și să îmbogățească capitalul biologic național, care singur garantează invincibilitatea și vecinicia României.

Pentru acest ideal vreau să muncesc, cât voi mai trăi și cu el vreau să mor.

Invățământul Semiologiei Medicale

de

Prof. IOAN GOIA

Facultatea de Medicină din Cluj are incontestabil meritul de-a fi fost prima Facultate din țară care a recunoscut și apreciat la justa ei valoare, importanța deosebită a semioticei în învățământul medical. De fapt prin introducerea semiologiei medicale în programul ei de studii, Facultatea de Medicină din Cluj s'a abătut în mod esențial dela principiile tradiționale clasice, ale școalei franceze, pe care școala românească le-a adoptat și le-a practicat în mod fidel până în timpul din urmă.

Este știut că școala franceză cultivă în învățământul medical metoda naturală. În Franța studentul are acces în clinică din primul an de medicină, deci într'o epocă a școlarității sale când nu dispune nici chiar de cele mai elementare noțiuni de anatomie și fiziologie. Cu toate acestea, este incontestabil, că metoda aceasta, zisă „naturală” prezintă oarecari avantaje. În prima linie studentul în medicină vine în contact dela începutul școlarității sale cu omul bolnav. Invățământul medical primește astfel pe de o parte o notă mai interesantă, pe de altă parte facilitează adaptarea studentului la mediul clinic. Un alt argument care se aducea, în favorul metodei naturale, e că școala franceză cu acest sistem a creat medici practicieni excelenți și iluștri oameni de știință.

Cu toate avantajile pe cari le prezintă această metodă, ea nu este totuși lipsită de numeroase și importante neajunsuri. Judecată în modul cel mai obiectiv posibil, i-se pot aduce unele obiecțiuni pe deplin justificate.

Metoda naturală reclamă de fapt deopotrivă mare *risipă de energie și de timp*. Căci nu trebuie să trecem cu vederea, că studentul din anul I frecventează serviciile spitalicești împreună cu studenții din anii mai înaintați. Ori este natural ca profesorul sau medicul care conduce stagiul

spitalicesc să se adreseze în prima linie acestora din urmă. În felul acesta neofitul în medicină zi de zi aude cei mai variați termeni medicali de cari el habar nu are și a căror semnificație nu o poate înțelege. În privința aceasta este semnificativă mărturisirea unui ilustru fiziolog francez care recunoaște, că timp de doi ani, deși a frecventat foarte regulat stagiul prescris, nu a înțeles absolut nimic, și nu s'a ales cu nici un folos. De fapt pentru studentul din anul I, la un stagiul ce se ține cu studenții din anii superiori se vorbește o limbă necunoscută. De altă parte deși vede mulți bolnavi, de fapt se alege cu foarte puține cunoștințe, dat fiind că nu dispune nici de cele mai elementare noțiuni de anatomie și fiziologie, ne mai vorbind de cele de propedeutică. Cum să poată înțelege și interpreta de exemplu simptomele stetacustice când nu are nici cele mai sumare cunoștință de percuție și auscultație? Impresiunile — căci de cunoștințe nu poate fi vorba — ce le primește studentul din anul I și II sunt de fapt neînsemnate față de timpul care l-a petrecut în spital. Și va trebui să treacă un timp îndelungat până când noțiunile primite la întâmplare se cristalizează într'un sistem și îi succede ca să-și formeze din ȳle un mozaic mai mult sau mai puțin armonic. Așa e de explicat că în Franța chiar cei mai buni studenți de abea reușeau să termine facultatea în 7—8 ani, într'un timp când programul era eșalonat pe 5 ani.

Cu drept cuvânt se poate deci pune întrebarea dacă nu se putea ajunge la același rezultat într'un timp cu mult mai scurt, folosindu-se în locul metodei naturale o metodă sistematică și progresivă.

Reacțiunea în contra sistemului natural exagerat nu a întârziat să se producă chiar și în Franța. Promotorii noului curent cari cereau reforma învățământului medical, au fost chiar profesorii de clinică. De fapt clinicienii erau în prima linie în măsură să constate dificultatea enormă de a face stagiul cu un auditoriu mixt, compus din studenți începători și studenții din ultimii ani. Cum această reformă nu venea, ei s'au văzut siliți să facă separat stagiul, cu studenții din primii ani, și separat cu cei mai avansați. Primii primeau noțiuni elementare de clinică cu alte cuvinte se inițiau în *propedeutica medicală*.

Facultatea de Medicină din Cluj procedând la programul de organizare, la stăruința și propunerea Dlui Prof. *Hațieganu*, primul decan al Fa-

cultății, a adoptat un învățământ *metodic, sistematic și progresiv*, acordându-se o deosebită importanță și semiologiei medicale care a fost atașată, sub formă de conferință, Clinicii Medicale. Ea a găsit aceeași largă ospitalitate și sprijin colegial la această clinică și mai târziu când conferința a fost transformată în catedră independentă, funcționând în același local până în toamna anului 1939 când a primit un local propriu.

La Facultatea de Medicină din Cluj primii doi ani s'au rezervat disciplinelor fundamentale, ca anatomia, fiziologia și istologia. Pentru a facilita învățământul clinic s'a intercalat între disciplinele preclinice și între clinică învățământul semiotic. În felul acesta s'a creat o legătură mai naturală și organică între cunoștințele teoretice și între învățământul clinic. Învățământul semiotic are menirea de a pune la dispoziția studentului noțiunile clinice elementare. În câștigarea acestora el este condus pas de pas, în mod metodic și progresiv, pornind dela noțiunile cunoscute la cele necunoscute, dela cunoștințele simple la cele mai dificil de înțeles. În felul acesta studentul în medicină stăpân pe noțiunile clinice elementare va profita neasemănat mai mult la cursurile și stagiul ce se face la disciplinele clinice superioare.

Este însă evident că rezultatele ce se pot obține chiar pe lângă acest învățământ progresiv sunt în funcție de metoda pe care înțelege profesorul să-o aplice în predarea semiologiei medicale.

Criteriul fundamental care a prezidat la organizarea învățământului semiotic la clinica medicală din Cluj a fost de a se face cât mai puțină teorie și a se da o amploare cât mai mare exercițiilor practice la patul bolnavului.

Oricât însă s'ar dori să se imprime învățământului medical în general și celui semiotic în special un caracter exclusiv practic, aceasta nu e posibil decât într'o anumită măsură.

Abandonarea completă a învățământului teoretic în materie de semiologie medicală, este imposibilă deoarece însușirea diferitelor metode de investigație ca percuția, auscultația, nu e posibilă fără cunoștințe teoretice preliminare. Înafară de aceasta învățământul teoretic are chemarea de a clarifica anumite noțiuni mai greu de înțeles. Din cele 3 ore săptămânale de curs acordate semiologiei medicale una a fost consacrată expunerii teoretice, iar 2 s'au rezervat pentru demonstrațiuni de bolnavi.

Grație numărului mare de bolnavi internați în clinica medicală cu cele mai variate boli, a fost dată posibilitatea de a demonstra în mod practic toate simptomele clinice mai importante.

Dar oricât de instructive ar fi aceste demonstrațiuni practice și ori câtă râvnă ar pune profesorul de a le face cât mai interesante, este evident că un învățământ semiotic care s'ar limita la atât, este sortit de a fi mai mult sau mai puțin iluzoriu. De fapt valoarea unui astfel de învățământ este foarte problematică deoarece studenții în medicină la aceste demonstrațiuni au un rol pur pasiv, fiind doar niște simpli spectatori. Experiența a arătat că cunoștințele de ordin teoretic oricât ar fi ele de importante, nu se asimilează decât în cazul când sunt trecute prin retorta experienței proprii. După cum anatomia nu se poate învăța din manuale nici din demonstrațiunea diferitelor piese anatomice, ci numai la masa de disecție, tot așa nici semiologia medicală nu se poate învăța la cursuri, ci numai la patul bolnavului, dându-i ocazie studentului de a observa, a palpa, percuta și asculta cât mai mulți bolnavi. Numai în felul acesta poate câștiga studentul deprinderea necesară pentru viața practică.

Această deprindere nu și-o poate însuși studentul în medicină decât la *stagiul clinic*, adevăratul atelier de formațiune profesională. De aceea, în marginile posibilităților, s'a dat o deosebită atenție stagiului.

La stagiul clinic ce se făcea în grupuri de 15—20, studenții sub conducerea și supravegherea unui asistent al clinicii, luau anamneza bolnavilor, palpau, percutau și ascultau toți bolnavii cari prezentau vre-un interes sub acest raport. În același timp li-se demonstrau toate examinările de laborator, ce se pot executa în salonul bolnavului (ca: examenul urinei, examenul microscopic a materiilor fecale, spută, sucul gastric, etc.). Studenții participau apoi la diferitele intervențiuni medicale ca: injecții, puncții exploratoare și evacuatoare, sondajul gastric, duodenal, etc.

Pentru a stârni și mai mult interesul studenților și a-l ține mereu viu li-se da ca probleme de rezolvat desemnarea matității cardiace, hepatice, splenice, determinarea limitei superioare a unei pleurezii exudative, etc. Asistentul trecând apoi dela pat la pat își făcea observațiile sale, corectând sau verificând cele constatate. Numai în felul acesta se poate lupta în contra indiferenței sau chiar a plictiselii pe care o manifestă unii

studenți la stagiul, mai ales că numărul lor de obicei depășea capacitatea saloanelor de bolnavi.

În sfârșit, la stagiul clinic studenții în medicină, pe lângă însușirea diferitelor metode de explorare fizice aveau ocazie de a se familiariza și cu mediul și atmosfera clinică. Pe de altă parte s'a pus o deosebită grijă ca dela primul său contact cu omul bolnav, studentul în medicină să învețe felul cum trebuie să se comporte față de semenul său suferind. În felul acesta studentul pe lângă cunoștințele tehnice indispensabile de semiologie medicală se familiarizează în mod treptat cu noțiunile elementare ale deontologiei medicale, rămânând în sarcina clinice de a continua și a perfecționa această educație. Suntem de fermă credință că Semiologia medicală numai când e concepută în acest spirit își poate afirma și justifica menirea sa de o disciplină de inițiere în noțiunile elementare ale clinice, ale artei și ale tehnicii medicale. Și numai în felul acesta a putut aduce contribuția și omagiul său modest Clinicii medicale, care a reclamat chemarea ei la viață și a ocrotit-o tot timpul cu o grijă părintească.

Organizarea și funcționarea Clinicii Medicale I din Cluj

de

Dr. MARIUS HÂNGĂNUȚ

Șef de lucrări

Clinica medicală a fost instalată în trei pavilioane separate, unul pentru boli interne cu 80 paturi, altul pentru boli contagioase cu 40 paturi și al treilea pentru boli pulmonare cu 70 paturi. Capacitatea totală de ospitalizare a clinicii a fost, în 1919, la preluarea ei, de aproximativ 190 bolnavi. Inzestrarea ei cu laboratoare și material didactic lăsa însă mult de dorit sau lipsea cu totul în unele privințe. S'a impus deci o grabnică și cât mai temeinică reorganizare a întregii clinici. Trebuia realizată chiar dela început, o bază amplă și solidă pe care să se poată desvolta o clinică modernă, capabilă să corespundă pe de-a ntregul întreitei sale meniri:

de a asigura funcționarea, în condiții optime, a unui serviciu spitalicesc,

de a face față cerințelor unui învățământ teoretic și practic al medicinei interne, și

de a oferi personalului medical al clinicii condiții prielnice cercetărilor științifice.

Personalul medical bugetar. Pentru a-și ajunge ținta impusă Profesorul *Hațieganu* și-a recrutat personalul medical, ce se compunea din 1 șef de lucrări, 4 asistenți și 8 preparatori, după anumite principii, cari s'au dovedit a fi bune. Trebuia creat mai întâi un cadru stabil de asistenți bine pregătiți, capabili să conducă diferitele secții și laboratoare ale clinicii și cari prin stabilirea lor să asigure o colaborare permanentă, continuă. Cei mai potriviți erau trimiși în străinătate pentru complectarea studiilor și pentru specializare în anumite domenii ale medicinei interne (chimia medicală, radiologie, electro-cardiografie, tuberculoză, boli contagioase, bac-

terilogie și serologie, fizioterapie, etc.). Alături de aceste cadre stabile, ceilalți colaboratori, deși nu erau fixați definitiv în clinică, totuși petreceau cel puțin 4—6 ani în serviciu, pentru ca în urmă să ocupe prin concurs posturi de medici primari de specialitate. În felul acesta, în câțiva ani, s'a format cu corp de asistenți, ce a putut secunda profesorul în activitatea lui didactică și de cercetare, contribuind în același timp și la formarea multor interniști de valoare, cari în cursul anilor s'au perindat prin clinica medicală în calitate de asistenți, preparatori sau onorifici. Din această colaborare strânsă între profesor și asistenții săi, a rezultat creșterea continuă a capacității de diagnostic și tratament. Clinica a reușit să-și câștige o reputație apreciată în țară, iar prin publicațiile sale și prin contactul permanent cu clinicele străine, școala profesorului *Hațieganu* a ajuns să fie cunoscută și peste hotare.

La buna funcționare a clinicii a contribuit în mare parte și personalul ajutător nemedical, în primul rând surorile de caritate, a căror devotament și dragoste în îngrijirea bolnavilor, nu pot fi îndeajuns apreciate. Originare din ordinul Franciscanelor dela Mahlersdorf (Bavaria), s'au acomodat cu abnegație și credință serviciului lor. Grație lor și medicului de serviciu bolnavii au putut fi observați și îngrijiți fără întrerupere zi și noapte. Unele dintre ele specializate în dietetică au asigurat, deși cu mijloace materiale reduse, funcționarea ireproșabilă a bucătăriei dietetice, iar altele serviciul fotografic în laboratoarele de radiologie.

Altă parte nu mai puțin importantă a serviciului clinic a fost secretariatul. Aici D-na secretară a avut nu numai greaua însărcinare a clasării foilor de observații și a arhivei, dar prin talentul ei deosebit a desenat și materialul bogat de planșe de care dispunea clinica. Doi laboranți au asigurat partea tehnică în laboratoare (prepararea de medii, etc.) iar un portar cu 8 servitori și servitoare formau personalul de serviciu încredințat cu ținerea curățeniei în clinică.

Organizarea laboratoarelor și diferitelor servicii clinice.

Imediat după preluarea clinicei au fost organizate laboratoarele. Acestea erau conduse de asistentul specializat în străinătate, căruia i se atașa prin rotație aproape întreg personalul clinicii, principiul de organizare fiind de a ține cât mai aproape laboratorul de patul bolnavului și de a în-

strui toți medicii în lucrările de laborator. În 1920—21 a fost instalat laboratorul de serologie și bacteriologie (Dr. *Hângănuț*) pentru toate examinările curente în clinică, ca: *Reacția Wassermann*, *Meinicke*, *Sachs-Georgi*, *Kahn*, examinarea completă a lichidului cefalo-rachidian, hemoculturi, reacția *Widal*, etc. Se executau anual în medie 2500—3000 examinări serologice și un număr considerabil de examinări bacteriologice. În acelaș an a fost pus pe baze noi laboratorul de chimie medicală (Dr. *Aug. Mureșan*) și cel de radiologie (Dr. *I. Stoichiția*) care însă din lipsă de fonduri n'a putut fi modernizat decât în 1927. Laboratorul de electro-cardiografie (1922 Dr. *Isaia Popa*) a fost înzestrat mai întâi cu un aparat *Edelmann*, care în 1930 a fost înlocuit cu un aparat *Boullitte* și unul portativ *Siemens* (Dr. *Moga*). Cu ajutorul acestor aparate a fost realizat un material didactic și demonstrativ foarte bogat. Laboratorul pentru metabolismul de bază (1925 Dr. *Gavrilă*), gastroscopia, rectoscopia și fizioterapia (Dr. *Hângănuț*, Dr. *Spârchez*) cu întreg utilajul lor complectau partea tehnică de explorare clinică. Alături de aceste secții aparte, într'un laborator comun se executau examinările curente de urină, suc gastric, fecale, sânge, etc.

Un mare neajuns a fost înlăturat prin crearea bucătăriei dietetice (Dr. *Goia* 1921—1922) după modelul celei dela clinica medicală a profesorului *Noorden* din Viena. Bucătăria dietetică condusă de surori specializate în Viena a fost utilată cu cele mai noi aparate și permitea pregătirea oricărui regim.

Numărul mare și mereu crescând al consultațiilor gratuite, ajungând în 1939 la aproape quadruplu față de 1919 (în 1919=3890 iar în 1939=11.202 consultații gratuite), media anuală fiind 7033 consultații — a necesitat amenajarea unui serviciu aparte de consultații gratuite (1929). În acest scop a fost transformată o aripă din subsolul clinicei. Serviciul consultațiilor gratuite cuprindea o sală de așteptare mare comună, două cabinete pentru examinare — femei-bărbați — fiecare având nișe de desbrăcare, un aparat Röntgen pentru radioscopii de orientare, 2 băi și closete. Consultațiile gratuite începeau la orele 7^{1/2} și erau ținute de către asistenții clinicei, fiecare câte 2—3 luni, asistați de câte un extern și o soră de ocrotire. Prin acest serviciu se făceau și internările în clinică, fie în scop terapeutic, fie în scop didactic. Bolnavul primit în clinică era îmbăiat, hai-

nele proprii se rețineau la magazie și în urmă era transportat în salonul indicat de către asistentul consultant. În felul acesta se evita infectarea și parazitarea clinicii.

Tot în acest local și deservit de personalul clinicei medicale funcționa în orele de după masă dispensarul studentesc. La început erau consultați numai studenții bolnavi ce se prezentau benevol la dispensar (cam 1000 anual), iar începând cu anul 1936 pe lângă consultațiile obișnuite erau examinați în mod obligatoriu studenții tuturor Facultăților înscriși în anul I. Examinarea se făcea clinic, radioscopic și prin laborator, întocmindu-se o fișă individuală în baza căreia apoi studentul era primit, amânat, sau eliminat dela înscriere.

Odată la săptămână se dădeau tot în acest local consultații medico-sportive de către Dr. *Telia*, fost asistent al clinicei iar mai târziu de către Dr. *Viciu*.

Serviciul de gardă era susținut de un preparator și un asistent de serviciu, care la nevoie era chemat în consult și de către celelalte clinici.

Pe lângă această organizare clinică în curând a devenit neîncăpătoare, așa că sub regimul românesc capacitatea ei de internare a fost mărită cu aproximativ 70 paturi (30 pentru boli interne și 40 pentru boli pulmonare).

Funcționarea serviciului clinic.

Activitatea în clinică se desfășura în baza celor 3 mari imperative: îngrijirea bolnavilor, învățământul clinic și cercetările științifice.

Serviciul spitalicesc: Activitatea începea la orele 8 dimineața prin raportul medicului de serviciu ce-l da profesorului asupra celor întâmplate peste noapte. Urma apoi vizita preparatorului în saloane, iar la ora 9 a asistentului. Profesorul ținea zilnic vizita de control la orele 10, alternativ la secția de bărbați și de femei. Cu ocaziunea acestor vizite se discuta diagnosticul clinic al cazurilor, se hotărea asupra eventualelor examinări complementare de laborator și se fixa tratamentul și regimul. Terapia era de obicei simplă, adecuată, fără însă a neglija ajutorul celor mai noi medicamente consacrate. Serviciul de după masă era între orele 16—18 când preparatorul lua în primire bolnavii noi, iar asistentul își făcea vizita de control.

Analog se desfășura serviciul și în secția de boli pulmonare și cea de

infecțioase. Amănunte asupra funcționării acestor secții a clinicii se relatează în capitolele respective.

Invățământul medical: În clinica medicală urmau cursuri studenții din anul IV, V și VI. Anul IV și V aveau săptămânal 3 ore de curs și 6 ore de stagiul de spital. Se tratau alternativ într'un an bolile cavității toracice, iar în celalalt bolile cavității abdominale. Studenții anului VI urmau 2 ore de curs și un stagiul zilnic de 2 ore tratându-se bolile de nutriție, tuberculoza și bolile contagioase.

Ca și o întregire a cursurilor teoretice profesorul a încredințat pe unii dintre asistenți cu ținerea de cursuri complementare asupra radiologiei medicale și terapiei.

Pentru ca învățământul să se poată desfășura cât mai temeinic și mai practic și ca studenții să poată urmări cu ușurință cazurile în tot timpul ospitalizării în clinică, Dl Prof. *Hațieganu* a înființat o secție aparte, secția așa numită clinică în care se internau toate cazurile ce urmau să fie demonstrate la curs și cari prezentau un interes didactic deosebit. În această secție profesorul ținea zilnic vizită de control alături de studenți iar asistenții conduceau stagiul de spital. Materialul bogat și foarte variat al bolnavilor permitea studenților, personalului ajutător și celor onorifici să-și câștige cunoștințe vaste pentru viață și concursuri, dovadă pleiada foștilor elevi ai clinicei, cari azi ocupă locuri de conducere medicală în țară.

Trebue să menționăm că din anul 1919 până în 1939 cursurile și stagiul de semiologie medicală (anul III) au fost ținute tot la clinica medicală de către Dl Prof. *Goia*, secundat în stagiul de spital de personalul clinicei medicale.

Clinica medicală a luat parte activă la toate cursurile pentru medicii igienişti și pentru surorile de ocrotire iar în decursul anilor a organizat o serie de cursuri de perfecționare pentru medici. Al doilea congres național de tuberculoză a fost ținut sub președinția D-lui Prof. *Hațieganu*, secretar general fiind Dl Dr. *Daniello*. Cel de al doilea congres național de radiologie și electrologie medicală s'a ținut tot la Cluj, secretar general fiind Dr-ul *Hângănuț*.

Mișcarea științifică mondială a fost sistematic urmărită de clinica noastră prin consultarea revistelor bibliotecii și în ședințe de referate. Stu-

diul problemelor cercetate a fost expus într'o serie de lucrări, o parte din ele trecând în domeniul literaturii mondiale. Domenii cercetate în mod special au fost sifilisul visceral, limfogranulomatoza, endocardita lentă, bolile ficatului, a tubului digestiv și tuberculoza.

După 15 ani de studiu, cercetări și adunare de material documentar original, a fost editat în decurs de 5 ani Tratatul de clinică medicală (3 volume, 2010 pagini).

Dar spiritul neobosit al Maistrului imprimă și provoacă și o activitate medico-socială înafară de clinică. În cadrul secției medicale și biopolitice a „Astrei” a cărei președinte este — s'au editat volume de popularizare a medicinei, s'au construit case culturale, s'au ținut sute de conferințe de către medicii clinice, cari duminică cutreerau satele din împrejurimi, activând mai ales pe teren și prin exemple. Aceasta activitate a culminat în organizarea celor 30.000 țărani, „Șoimii Carpaților”, cari au stârnit admirație nu numai în țară dar și în străinătate. Parcul sportiv, acea admirabilă, desăvârșită și unică creație în Sud Estul Europei, a luat ființă tot din spiritul de pricepere și jertfă materială a Maistrului nostru. Volumul conferințelor medico-sportive ținute în cadrul verde și înflorit al acestui parc sportiv, va rămâne o dovadă pentru totdeauna, de ce se poate realiza prin pricepere, muncă, dragoste și tragere de inimă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Invățământul teoretic și practic în Clinica Medicală I

de

Dr. AUREL MOGA

Invățământul medicinei interne diferă destul de mult, ca organizare, după universități și țări. Deosebirile de sistem sunt în funcție de o mulțime de fapte, între cari anumite condițiuni specifice țării respective, tradiția și într'o oarecare măsură personalitatea profesorilor joacă rolul cel mai important. În Franța studentul intră în clinică deja în primul an de medicină. La universitățile germane stagiul de spital începe paralel cu studiul patologiei sau chiar mai târziu. La noi Facultățile din București și Iași sunt puternic influențate ca organizare de școala franceză.

Clujul din acest punct de vedere s'a găsit într'o situație cu totul aparte. Aici din 1919, a trebuit în primul rând să se creeze *un învățământ nou*, care dintr'o tendință firească de perfecționare a suferit în trecerea timpului anumite modificări.

Invățământul teoretic și practic în Clinica Medicală din Cluj, trebuia deci să prezinte o serie de particularități, datorită condițiunilor speciale în care s'a dezvoltat. În lipsa unei tradiții, dela care este greu să devieze universitățile vechi, la noi se resimte mai mult decât oriunde pecetea pe care i-a imprimat-o cel care a întemeiat și conduce de 22 ani acest învățământ.

Studiul medicinei interne la Facultatea de Medicină din Cluj, începe după terminarea studiilor de anatomie, fiziologie, biochimie, etc., în anul III, cu semiologia și se continuă în anul următor cu clinica medicală. Patologia internă ca studiu pregătitor pentru clinică, lipsește din programul de studii al Facultății noastre.

La începutul erei românești cursurile cu stagiul de semiologie se făceau în cadrele catedrei de clinică medicală. Mai târziu s'a creat o confe-

rință de semiologie, care în 1930 a fost ridicată la rangul de catedră, fiind numit titular Dl Dr. *I. Goia*, fost șef de lucrări al clinicii, mai târziu conferențiar de semiologie. În lipsa unui serviciu medical afectat acestei catedre, învățământul semiologiei s'a făcut în clinica medicală, până în anul 1939. Legătura strânsă care a existat în acest interval de timp între clinică și semiologie, formează una dintre caracteristicile învățământului medical la noi.

Cursurile de clinică medicală erau frecventate de studenții din ultimii doi ani (IV și V), câtă vreme programul Facultății prevedea cinci ani de studii și erau ținute aproape toate de Dl Prof. Dr. *I. Hațieganu*. Mărindu-se mai târziu la 6, numărul anilor de studii la Facultate, s'a dat și învățământului clinic o amploare mai mare. Materia de învățământ a fost împărțită în trei părți și repartizată pe ani în felul următor:

A) Patologia organelor toracice și a rinichilor.

B) Patologia organelor abdominale.

Aceste două părți formau subiectul a 2 ani de cursuri frecventate în comun de studenții anilor IV-V.

C) Boli de nutriție, ~~endocrinologie~~, tuberculoză pulmonară, infecțioase, bolile sângelui și organelor hematopoetice pentru studenții anului VI.

Începând cu această nouă organizare, cursurile nu au mai fost ținute numai de Dl Prof. *Hațieganu*, ci și de o serie de colaboratori cari s'au specializat în anumite ramuri ale medicinei interne, și anume: Dr. *L. Daniello* pentru tuberculoza pulmonară, Dr. *I. Gavrila* pentru boli de nutriție și infecțioase, Dr. *M. Hângănuț* radiologie medicală, Dr. *T. Spârchez*, gastroenterologie și Dr. *A. Moga*, boli de inimă.

Principiile călăuzitoare ale învățământului au fost expuse în prefața Tratatului de Semiologie și Patologie Medicală ceea ce ne dispensează de a insista prea mult asupra lor. În cadrele acestei expunerii interesează mai mult felul cum acele principii au putut fi aplicate.

În ceea ce privește *pregătirea teoretică*, s'a căutat să se dea studentului atâtea cunoștințe câte erau absolut necesare pentru a se putea orienta la patul bolnavului. „Orice tendință de a-i da un maximum sau de a-l angaja în amănunte riscă să producă desorientare și să facă imposibilă o pregătire reală pentru viață”. S'a făcut prin urmare un *învățământ clinic elementar*,

În schimb, Profesorul găsea adeseori ocazie la cursuri sau la vizite, să insiste asupra grijei pe care trebuie s'o aibă orice medic de a-și îmbunătăți și completa mereu cunoștințele, umplând lacunele rămase din timpul anilor de studii.

S'a dat o deosebită importanță faptului ca studentul să-și însușească în primul rând o *metodă de gândire medicală și să-și desvolte simțul de observație*. Cunoștințele dobândite prin frecventarea regulată a cursurilor și stagiului de spital, împreună cu aceste calități, puteau asigura viitorului medic calitățile necesare pentru a deveni un bun practician.

Ținându-se seamă de aceste principii, cursurile aveau un pronunțat caracter practic.

În cea mai mare parte ele au fost consacrate demonstrațiilor de boală, în legătură cu capitolul de patologie care era la ordinea zilei. Împreună cu studenții, Profesorul examinează bolnavii, analizează simptomele clinice și de laborator, arată felul, cum se procedează pentru stabilirea diagnosticului și tratamentului. Cursurile pur teoretice erau mai rare, scopul lor fiind acela, de a face o sinteză sau completare a subiectelor tratate în cursurile practice.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Boala nu este o stare fixă, ci un proces în continuă transformare”. Pentru ca studenții să-și poată face o idee cât mai clară asupra diferitelor stări morbide, trebuie să li se dea posibilitatea de a urmări evoluția clinică a cazurilor prezentate la curs. S'a destinat în acest scop învățământului clinic o secție specială, în care erau internați bolnavii selecționați, fie de la consultațiile gratuite, fie din alte secții ale clinicii. Asistând la vizita Profesorului sau la stagiul de spital, studenții puteau urmări mai bine în felul acesta evoluția clinică a cazurilor. Vizitele de la ora 7^{1/2} dimineața făcute de Profesor înainte de a intra la curs, prezentau din acest punct de vedere un interes deosebit. În afară de cunoștințe noi, studenții și medicii, cari asistau în mod benevol, puteau învăța anumite *reguli generale*, indispensabile pentru exercițiul practic al profesiunii medicale: ținuta corectă la patul bolnavului, tactul și limbajul ce trebuie aplicat față de fiecare categorie de bolnavi, respectul față de sensibilitatea lor, etc. Aceste vizite de dimineața erau totodată adevărate *lecțiuni practice de deontologie medicală*.

Stagiile de spital aveau loc în aceeași „secție clinică”, pentru studenții anului IV-V. Cei din anul VI erau repartizați în serviciile de boli pulmonare, boli infecțioase sau celelalte secții ale clinicei. În orele dinainte de masă studenții făceau singuri examenul clinic al bolnavilor, asistând la diferitele examinări de laborator sau la aplicarea tratamentului. Șeful secției le da explicațiile necesare corectând greșelile de examinare sau de diagnostic. Trebuie să amintim că stagiul de semiologie medicală cu studenții anului III — era făcut de asistentul clinicei — până la crearea clinicei de semiologie (1939).

Conceput în felul acesta, învățământul din clinica medicală, a dat rezultate cât se poate de bune, dovada o fac însuși studenții, cari în majoritate părăseau băncile Facultății cu foarte frumoase cunoștințe medicale.

Învățământul nostru nu se limita numai la cursurile și stagiul practic făcut pentru studenți. O întreagă pleiadă de medici tineri și-au făcut specialitatea în clinica medicală. După ce au funcționat câțiva ani în clinică, în calitate de asistenți, preparatori, medici benevoli, sau externi, mulți au ajuns specialiști distinși sau — în urma concursului dat — medici primari, în principalele orașe din Ardeal sau chiar din Vechea Țară. Astăzi aproape nu există oraș în Transilvania, în care să nu practice medicina internă cel puțin unul din elevii clinicii medicale din Cluj.

Trebuie să amintim aici și dificultățile adesea de neînvins, care au împiedecat în oarecare măsură ca acest învățământ să dea întreg randamentul la care ne-am fi putut aștepta. În primul rând a trebuit să treacă un anumit timp până când Maestrul nostru și-a putut forma o echipă de colaboratori, capabili să-l ajute în opera sa didactică. În al doilea rând s'a constatat dela început o disproporție care se accentua mereu, între numărul din ce în ce mai mare de studenți și capacitatea de primire a clinicei. O singură clinică a trebuit să satisfacă toate necesitățile învățământului de medicină internă dela Facultate. Amfiteatrul clinicii devenise neîncăpător pentru studenții cari frecventau cursurile. La stagiul, studenții din cauza numărului prea mare, veneau în serii, care se rotau la intervale prea scurte de timp pentru a putea avea întreg profitul posibil. Repartizați chiar în serii adesea se întâmpla ca într'o secție de 20—22 paturi să-și facă practica 40—50 studenți. În aceste condițiuni adeseori se stânjeneau reciproc,

pe de altă parte supravegherea și disciplinarea lor era destul de dificilă.

Pentru a putea fi totuși la înălțimea chemării sale, întreg personalul didactic, dela Profesor, până la cel mai tânăr preparator, a trebuit să depună o muncă intensivă, care nu poate trece nerelevată aici. Deși numărul bolnavilor cari primeau îngrijire în clinică cât și acel al studenților creștea din an în an, personalul medical bugetar a rămas timp de 20 ani aproape neschimbat. Aceiași medici au trebuit să se ocupe de îngrijirea bolnavilor, de educația studenților și în același timp de educația științifică personală. Concursul dat de medicii cari lucrau în mod benevol la clinică în vederea specializării, a fost deosebit de prețios.

Deși angajați într'o muncă uriașă, Domnii Prof. Dr. *Hațieganu* și Dr. *I. Goia* au găsit totuși posibilitatea, ca după 15 ani de clinică românească să facă să apară primul *Tratat de Semiologie și Patologie Internă* din România. După felul cum a fost apreciat de cercurile competente, acest tratat este încoronarea operei didactice și științifice desfășurată de D-lor în cadrele Clinicei Medicale din Cluj.

Învăţământul tuberculozei în Clinica Medicală I din Cluj

de

Conferenţiar Dr. L. DANIELLO

Având în vedere frecvenţa mare a tuberculozei în România şi însemnătatea capitală a combaterii acestei plăgi sociale, clinica noastră a căutat, dela începutul funcţionării ei, să contribuie din toate puterile sale la această operă.

Programul pe care şi l-a fixat şi pe care în cea mai mare parte l-a şi realizat, a fost următorul:

1. Creierea unei secţii clinice de tuberculoză, în care să fie aplicate, şi studiate toate metodele noi de diagnostic şi tratament, întreprinzându-se şi cercetări ştiinţifice originale din domeniul tuberculozei.

2. Formarea de medici specializaţi în ftiziologie.

3. Organizarea unui învăţământ elementar dar sistematic al tuberculozei pentru studenţi.

4. Organizarea unor cursuri de perfecţionare în diagnosticul şi tratamentul tuberculozei, pentru medici practicieni.

Prin dezvoltarea pe care a luat-o, secţia şi-a creiat dela sine şi un al cincilea rol, acela de a servi tuturor sanatoriilor şi spitalelor de tuberculoză din Ardeal drept centru diagnostic şi terapeutic pentru cazurile ce reclamau examinări sau tratamente speciale.

1. Organizarea unei secţii clinice de tuberculoză a fost considerabil uşurată prin faptul, că pe lângă clădirea principală clinica poseda un pavilion aparte, cu 70 paturi, care servise şi mai înainte tot pentru izolarea tuberculoşilor.

La preluarea Universităţii, în 1919, acest pavilion nu avea nici un utilaj special şi bolnavii erau trataţi numai prin simplă cură de repaus sau

medicație simptomatică. Secția avea un singur medic. Preocuparea celor dintâi ani de funcționare a fost deci, în mod natural, complectarea utilajului acestei secții și introducerea treptată a noilor mijloace de tratament a tuberculozei. Pneumotoracele terapeutice și, rând pe rând, toate celelalte metode ale colapsoterapiei au fost aplicate pe scară largă, pentru prima dată în România, în clinica noastră.

Utilajul secției.

a) Aceasta, a fost dotată în primul rând cu o instalație radiologică, indispensabilă diagnosticului tuberculozei, precum și controlului rezultatelor terapeutice. În curs de 15 ani această instalație a fost de 3 ori înlocuită, procurându-se aparate din ce în ce mai perfecționate și mai bine adaptate cerințelor fiziologiei. Ultima instalație radiologică a secției consta dintr'un aparat de mare randament „Siemens Tutto-Heliophos”, cu 4 kenotroane, tub cu anod rotativ, permițând o încărcare de 500 ma. la 60 Kv. Acest aparat servea pentru teleradiografii. Pentru radioscopie funcționa un aparat „Siemens-Meganos” cu stativ basculant. De 3 ani secția poseda un aparat pentru radiografii stratigrafice (tomografii) tip „Planigraph-Siemens”. Se poate deci spune că instalația radiologică a secției era dintre cele mai moderne și complete. În arhiva radiografică se păstrau peste 12.000 clișee demonstrative, constituind un valoros material documentar și didactic.

b) Laboratorul secției a fost complectat cu toate cele necesare examinărilor curente.

c) Biblioteca secției, inexistentă înainte, a fost pe de-a'ntregul achiziționată de noi. Ea cuprindea toate lucrările moderne din domeniul patologiei aparatului respirator, precum și colecția celor mai de seamă reviste de specialitate, românești și streine.

d) Utilaj terapeutic. Au fost achiziționate: aparate de pneumotorace, instrumentar pentru oleotorace, pentru spălături pleurale, pentru pleuroscopie și rezecție de aderențe („Siemens Thorakokaustik-Thermoflux”, cu instrumentarul lui *Jacobaeus*, modificat de *Unvericht*), instrumentar pentru bronhoscopie și bronchografie cu Lipiodol, pentru examenul funcțional al plămânului etc.

În 1936 capacitatea secției a fost mărită la 110 paturi, adăugându-i-se și o sală de operație cu instrumentar pentru chirurgie toracică, o bucătărie

proprie, laboratoare noi, un local pentru consultații gratuite și alte îmbunătățiri.

2. Conducerea secției a fost încredințată în primii 10 ani, Dlui Dr. *Liviu Pop*, șef de lucrări al clinicii și fost medic al unui sanatoriu de tuberculoză din Budapesta. Lui îi revine meritul de a fi introdus la Cluj tratamentul cu pneumotorace și cura igienico-dietetică sistematică.

În 1924, 1926 și 1927 a fost trimis în streinătate (Franța și Germania) pentru specializare în tuberculoză D-rul *L. Daniello*, care din 1928 până în prezent conduce secția.

Personalul medical al secției, sub conducerea românească, a constatat dintr'un asistent șef al secției, doi preparatori bugetari și 4—6 medici benevoli.

Personalul ajutător consta din 9 surori de caritate franciscane, 1 secretară, 1 portar-laborant și 12 servitori și servitoare.

Pentru ca să-și câștige cunoștințe temeinice de ftiziologie, aproape toți preparatorii și asistenții care s'au perindat pe la clinică, în curs de 20 ani au făcut câte un stagiu de un an, la secția de boli pulmonare. O serie dintre ei au lucrat la secție câte 3—8 ani, pentru ca să se specializeze în ftiziologie și ei conduc în prezent instituții antituberculoase în diferite părți ale țării. Dăm aci lista ftiziologilor formați în clinica noastră, fără însă să menționăm și pe acei medici cari au petrecut mai puțin de un an în secția de boli pulmonare.

1. *Alexandrov Mihail*, în prezent directorul sanatorului de tuberculoză Aiud.

2. *Baciu Aurel*, medic al Dispensarului Timișoara.

3. *Berariu Constantin*, fost medic al Dispensarului „Societății pentru profilaxia tuberculozei” Cluj.

4. *Caba Emil*, medic primar al spitalului și secției de tuberculoză Deva.

5. *Chiper Petru*, medic primar al spitalului de tuberculoză Craiova.

6. *Cojocar Maria*, medic al sanatorului de tuberculoză Geoagiu.

7. *Constantinescu Mihail*, medic primar al sanatorului de tuberculoză Săvădisla.

8. *Iepure Vintilă*, medic primar al spitalului de tuberculoză Timișoara.

9. *Manta Corneliu*, medic primar al spitalului și secției de tuberculoză Sibiu.

10. *Mara Teodor*, medic al Dispensarului antituberculos Timișoara.
11. *Neagoș Petre*, medic al sanatorului de tuberculoză Moroeni.
12. *Păcală Virgil*, fost medic al secției de tuberculoză a spitalului Oradea.
13. *Pecurariu Ovidiu*, medic șef al dispensarului Brașov.
14. *Petri Aurel*, medic primar al sanatorului de tuberculoză Geoagiu.
15. *Popescu Ioan*, medic primar al spitalului de tuberculoză Turnu-Severin.
16. *Siiartău Pavel*, medic-director al sanatorului de tuberculoză Arad.
17. *Sireteanu Modest*, medic primar al spitalului și secției de tuberculoză Mediaș.
18. *Stanciu Stroia*, medic primar al spitalului și secției de tuberculoză din Făgăraș.

Invățământul tuberculozei pentru studenți a fost organizat sistematic începând din anul 1926. Până atunci s'au făcut numai lecțiuni izolate despre tuberculoză, de către directorul clinicii, dela această dată s'a rezervat în cadrul cursului de clinică medicală, o oră pe săptămână pentru învățământul tuberculozei, ținându-se aproximativ 25—30 lecțiuni anual. Acest curs a fost predat studenților anului VI de către Conferențiar Dr. *L. Daniello* și a fost însoțit de prezentări de bolnavi și demonstrații de clișee radiografice. Cursul era întocmit în așa fel, ca să dea studenților posibilitatea să cunoască toate formele clinice ale tuberculozei pulmonare, precum și metodele practice ale diagnosticului și tratamentului modern al acestor afecțiuni. El era precedat de o expunere de ansamblu asupra concepției actuale despre evoluția infecțiunii tuberculoase și încheiat prin câteva lecțiuni despre profilaxia socială a tuberculozei.

Educația studenților în materie de fiziologie a fost apoi completată prin stagiile de spital la secția de boli pulmonare a clinicii noastre. Aceste stagii erau urmate tot de studenții anului VI și aveau loc de 2 ori pe săptămână, ținând de fiecare dată câte 2 ore. Cu această ocazie, studenții participau efectiv la lucrările clinicii, examinau bolnavi și aveau ocazia să vadă aplicarea practică a diferitelor metode terapeutice. De fiecare dată, șeful secției sau un asistent le prezenta și comenta câte un caz mai instructiv.

Numeroși studenți și absolvenți care manifestau un interes mai deosebit pentru tuberculoză au fost admiși să lucreze benevol, timp mai îndelungat în secție, și mulți dintre ei au devenit fiziologi practicieni cu reputație bine stabilită.

4. Cursurile de perfecționare pentru medici, au fost organizate de clinica noastră, în colaborare cu specialiști de la alte institute, din dorința de a da ocazia practicienilor să se pună, în scurtă vreme, la curent cu progresele realizate în domeniul fiziologiei. Aceste cursuri s-au bucurat de multă apreciere din partea medicilor și au fost totdeauna foarte frecventate, atât de medicii diferitelor sanatorii și dispensarii, cât și de practicieni din toate părțile țării, ceea ce dovedește în mod neîndoios utilitatea lor.

Grație acestor cursuri și menținerii legăturilor cu foștii elevi ai secției, aceasta a devenit în ultimii ani un centru de diagnostic, tratament și învățământ al tuberculozei pentru întreg Ardealul, spre care erau dirijate toate cazurile dificile sau interesante și unde veneau an de an, numeroși medici să-și însușească diferitele tehnici noi din domeniul specialității noastre.

Învăţământul bolilor contagioase în Clinica Medicală I

de

Conf. Dr. ION GAVRILĂ

În primii ani de funcţionare ai Facultăţii de Medicină din Cluj, învăţământul bolilor infecto-contagioase s'a făcut în cadrele programului de învăţământ al Clinicei Medicale, de către Dl Prof. Dr. *I. Haţieganu*, ajutat de Dl Prof. Dr. *I. Goia*, la aceea dată şef de lucrări al Clinicei.

Începând cu anul 1926, în calitate de asistent, am preluat conducerea secţiei de boli infecţioase a Clinicei Medicale, pe care o conduc şi în prezent. Dela această dată am secondat pe Dl Prof. *Haţieganu* în învăţământul acestor boli, în special am început de atunci stagiile de spital, făcute cu studenţii chiar la patul bolnavului, în secţie, astfel ca ei să poată fi familiarizaţi cu tablourile clinice cele mai variate ale acestor boli.

În anul 1929 am trecut docenţa la Clinica Medicală şi delo această dată o mare parte a cursurilor o făceam în cadrele Clinicei Medicale.

În anul 1930 am preluat şi conducerea medicală a Spitalului Epidemic din Cluj, în calitate de medic primar, astfel că de aci înainte a fost posibil de a face un învăţământ de boli infecţioase cât mai practic, având la dispoziţie în acest scop cele 40 de paturi ale Secţiei de boli infecţioase a Clinicei Medicale şi cele 100 de paturi ale Spitalului Epidemic. Este adevărat, că ambele aceste servicii lăsau mult de dorit ca edificii de spital, însă aveam material didactic suficient şi variat pentru cursuri şi stagii cu studenţii. Stagiile de spital se făceau în ambele servicii, studenţii având posibilitatea în cursul lor de a face, pe lângă examinarea şi observarea bolnavilor, însăşi tratamentul indicat.

Prin legea pentru modificarea şi completarea legilor privitoare la învăţământul superior şi special în vederea raţionalizării, din 4 Noembrie 1938, în ce priveşte învăţământul bolilor infecţioase s'a creat la Facultatea

de Medicină din București o catedră de boli contagioase, iar la Cluj și Iași în mod corespunzător câte o conferință de Clinica Bolilor Contagioase. Astfel că începând cu anul școlar 1938—39 figurează oficial învățământul bolilor contagioase în programul Facultăților noastre.

La conferința dela Cluj, am fost încadrat eu în calitate de docent și conferențiar de Clinică Medicală și în această nouă calitate am continuat și continuu acest învățământ la Facultatea de Medicină din Cluj.

În prezent acest învățământ la Facultatea de Medicină din Cluj se face prin două ore de curs săptămânal, cu care ocazie se fac demonstrații de bolnavi din această specialitate și în legătură cu aceste cazuri se expun bolile infecto-contagioase întâlnite la noi în țară. În afară de cursuri se fac apoi stagii de spital, zilnic câte 2 ore dimineața, la care studenții sunt împărțiți în serii, cu care ocazie ei examinează bolnavii, fac foi de observație, aplică tratamentul necesar și observă evoluția bolii.

Învățământul acesta se face cu studenții anului VI de medicină, s'a crezut mai potrivit așa, studenții până în acest an câștigându-și cunoștințele necesare de patologie și clinică medicală pentru observarea mai ușoară a acestor boli contagioase, cari prin complicațiunile ce le pot produce interesează toată patologia medicală și chirurgicală.

În cadrul învățământului de boli contagioase se face nu numai învățământul cu studenții din această specialitate, ci și instrucția elevelor surori de ocrotire din această materie. În acest scop în fiecare an am făcut cu aceste eleve toate bolile contagioase întâlnite la noi în țară atât teoretic, cât și practic prin demonstrații de cazuri. Dealtfel aceste eleve făceau și un stagiu obligator în aceste servicii de boli contagioase pentru a învăța tehnica îngrijirii acestor bolnavi și pentru a se familiariza cu tablourile clinice ale acestor boli, pe care în mediul rural adesea ele sunt puse în situația de a le diagnostica și de a lua primele măsuri de profilaxie până la venirea medicului.

Tot așa și medicii cari se specializează în igienă, încă au urmat în fiecare an un curs de boli contagioase și un stagiu de spital în aceste servicii de boli contagioase.

La cursurile organizate de către Ministerul Sănătății pentru infirmierele voluntare de război și la cele organizate de către Crucea Roșie am expus totdeauna studiul acestor boli.

LABORATOARELE CLINICII MEDICALE I

Organizarea laboratorului de analize

de

Dr. PETRU RADU

asistent

La preluarea clinicii, în 1919, laboratorul de analize al acesteia prezenta numeroase neajunsuri. Dl Prof. *Hațieganu* a trebuit deci să procedeze, dela început, la o reorganizare a lui.

Înainte de toate a trebuit format un personal medical specializat în lucrări de laborator. În acest scop a fost trimis la Viena Dl Dr. *Marius Hângănuș*, care a studiat acolo mai ales serologia și bacteriologia și a fost apoi încredințat cu conducerea acestui laborator. Reacția Wassermann a fost imediat introdusă în clinică, în mod obligator, pentru toți bolnavii și laboratorul clinicii a fost amenajat în așa fel ca toate celelalte procedee sero-bacteriologice (hemoculturi, Vidal, etc.) să poată fi curent executate.

Pentru partea biochimică a fost trimis, tot la Viena, Dl Dr. *Augustin Mureșan*, care a petrecut mai mult timp în serviciul profesorului *Falta* și după reîntoarcere a introdus în clinică toate metodele de analiză biochimică, practicate în scop diagnostic pe acele vremuri.

Utilajul laboratorului a fost apoi tratat complectat, an de an, pe măsură ce se iveau noi necesități.

În anul 1926 conducerea laboratorului este încredințată Dlui Dr. *Ioan Gavrilă*, recent reîntors dela Paris, unde studiasse bolile de nutriție, în clinica profesorului *M. Labbé*. În același an, clinica este înzestrată și cu instrumentarul necesar determinării metabolismului bazal.

O nouă reorganizare a laboratorului are loc în anul 1939, când conducerea lui este preluată de Dr. *Petru Radu*. Cu această ocazie este înlocuit, în mare parte, mobilierul vechi al laboratorului, iar utilajul tehnic complectat cu numeroase aparate moderne (microscope Zeiss, model

E. O. G. cu obiective apochromatice, masă pătrată și mobilă, colorimetru universal *Autenrieth-Königsberger*, polarimetru-diabetometru *Hellige*, balanțe de precizie etc.), în valoare de aproape un milion lei. Tot atunci se achiziționează un stoc important de reactivi și coloranți.

Personalul laboratorului se compunea la această dată dintr'un asistent, cu titlul de șef de laborator și care avea o pregătire tehnică specială, ajutat fiind de mai mulți medici ai clinicii cari făceau, prin rotație, un stagiu de laborator. Personalul auxiliar era compus dintr'un preparator tehnic, care lucra exclusiv în secția de biochimie și doi laboranți, dintre cari unul repartizat numai la secția de serologie și bacteriologie. Intreg laboratorul era adăpostit în 10 camere.

Din punct de vedere al funcționării sale, laboratorul era împărțit în două părți: *laboratorul general* și mai multe *laboratoare speciale*.

Laboratorul general de analize curente era comun pentru întreaga clinică, dar fiecare salon de bolnavi își avea masa proprie cu microscop și tot instrumentarul și coloranții necesari analizelor clinice obișnuite de urină, suc gastric, spută, sânge, etc. Aceste lucrări erau executate de însăși medicii salonului respectiv, pentru ca să se dea astfel posibilitate întregului personal medical să se familiarizeze cu tehnica curentă de laborator și fiindcă experiența a dovedit, că interpretarea rezultatelor diverselor analize se face în mod mai obiectiv și mai just dacă ele sunt executate de medicul care observă bolnavul și are posibilitatea să facă o confruntare critică între simptomele clinice și datele furnizate de laborator.

În acest laborator aveau acces și studenții stagiați ai clinicii și practicanții benevoli, care lucrau sub conducerea medicilor de saloane, având astfel ocazia să se inițieze simultan în diagnosticul clinic și în tehnica analizelor curente. Laboratorul general al clinicii noastre avea deci, pe lângă rolul său practic, și un însemnat rol didactic.

Laboratorul special cuprindea cinci secțiuni: biochimică, sero-bacteriologică, coprologică, hematologică și de metabolism bazal.

Secția biochimică era adăpostită în 4 camere și dispunea de aparatura cea mai modernă. În această secție se executau, sub directă supraveghere a șefului de laborator, analizele de azot, glicemie, glicosurie, chloruri, colesterolină, bilirubină, calciu, fosfor, acetonă, acid diacetic, creatină, creatinină, indican, galactoză, etc,

În ultimii 10 ani, (1930—1939) s'au executat în acest laborator 21.789 analize diverse. Cifra anuală a acestora a crescut progresiv, pentru ca să ajungă dela 1614 analize în 1930, la 3449 analize în 1939, ceea ce denotă o neconținută sporire a acvității clinice noastre.

Secția sero-bacteriologică avea la dispoziție 2 camere și o boxă pentru termostate. Aci se pregăteau mediile de cultură, se făceau însămânțări și culturi bacteriene, autovaccine, autoseruri, teste pentru grupuri sanghine, reacțiile *Vidal*, *Bordet-Wassermann*, *Meinicke*, *Sachs-Georgi*, *Kahn*, *Weinberg-Pârvu*, *Takata-Ara*, *Kürten*, etc. În timpul cât a condus acest laborator, Dl Dr. M. Hângănuț a avut norocul să descopere o nouă reacție serologică, trecută în literatura mondială sub denumirea de reacția *Hângănuț-Deicher*. Este vorba de o reacție de aglutinare a globulelor roșii de oaie, cal, bou, iepure sau altor animale, produsă de serul indivizilor cari au primit în prealabil, în scop terapeutic, ser de cal pe cale parenterală. Înainte de cunoașterea acestui fenomen, descoperit de Dl Dr. Hângănuț și confirmat de *Deicher*, interpretarea rezultatelor reacției *Wassermann* era nesigură și expusă la regretabile erori. *Paul* și *Bunell* au putut arăta mai târziu, că reacția *Hângănuț-Deicher* este pozitivă și în cazurile de febră ganglionară cu mononucleoză.

Pentru a ilustra activitatea acestei secții menționăm aci, că în ea s'au executat în curs de 20 ani aproape 90.0000 reacții *Wassermann*.

Secția hematologică se ocupa de examinările sanghine mai fine, cele curente fiind executate în laboratorul general. Studiul hematologiei a fost cultivat în mod deosebit în clinica noastră, chiar de directorul ei, care încă de pe vremea când era asistent al clinicii ungurești (1914) și-a publicat primele lucrări din acest domeniu.

În acest laborator se făceau colorații sanghine speciale, se interpretau tablouri sanghine dificile și mai ales lamele obținute prin puncții sternale, ganglionare, hepatice, splenice sau tumorale. Din aceste lame, laboratorul posedă colecții documentare foarte instructive.

Secția de metabolism bazal era instalată în cea mai retrasă și ferită cameră a laboratorului, pentru ca bolnavii în cursul examinării să fie sustrași oricărei influințe externe, capabile să influințeze rezultatele acestei delicate analize. Instalația de care ne-am servit în clinica noastră a fost cea a lui *Krogh*, care ne-a dat rezultate satisfăcătoare.

Schimburile respiratorii erau determinate în mod curent în toate cazurile suspecte de iper- sau ipotireoidism dar și în multe cazuri de boli cardiace, infecțioase, endocrine, oculare etc., care adeseori ne erau trimise din partea altor clinici sau instituții din oraș. Pentru orientarea cititorului asupra activității acestei secții a laboratorului, arătăm aci că numai în cursul anului 1939 s'au făcut 515 determinări de metabolism bazal.

În afară de activitatea sa practică și didactică laboratorul clinicii noastre a servit în permanență și în scop de cercetări științifice, după cum o dovedesc cele 152 de publicații apărute în curs de 21 ani. Titlurile și autorii lor se găsesc în indicele întocmit despre întreaga activitatea științifică a clinicii.

Istoricul activității Laboratorului de Radiologie

de

Dr. M. HÂNGĂNUȚ

șef de lucrări

Activitatea Laboratorului de Radiologie al Clinicii Medicale din cei 21 ani de stăpânire românească se poate împărți în două perioade. Una dela 1919—1927, în cursul căreia s'a lucrat cu o instalație radiologică primitivă și necorespunzătoare, moștenită dela antecesorii noștri și a doua dela 1927—1940, în care laboratorul a dispus de o aparatură modernă și perfect adecuată tuturor metodelor de explorare, utilizate în radiologia medicală.

În prima perioadă Laboratorul a fost condus — rând pe rând — de trei asistenți distinși ai Clinicii, D-rii *I. Stoichiția*, *Ioan Pop* și *Augustin Mureșanu*, dela 1927 încôace el este condus de către Dr-ul *M. Hângănuț*.

Atâta vreme cât s'a lucrat — din lipsă de fonduri — cu instalația veche, radiologii clinicii au fost siliți să ducă o adevărată luptă eroică cu insuficiențele tehnice ale utilajului și cu dificultățile diagnostice ale unei discipline aflătoare încă în plină evoluție. Cu toate condițiunile precare, activitatea lor nu s'a limitat numai la examinările radiologice curente ci, deja de pe atunci, s'a început inițierea întregului personal medical al Clinicii în tehnica examenului radiologic și interpretarea diferitelor clișee sau aspecte constatate pe ecran, ba s'au făcut și lucrări științifice, dintre cari cităm pe aceea a doctorului Stoichiția, asupra ulcerelor gastrice, care a fost una dintre cele dintâi publicații românești din acest domeniu.

În anul 1927 a fost achiziționat, din taxele de laborator impuse bolnavilor ambulanți, primul aparat potrivit și pentru radiografii, un „*Heliodor*” mare, marca *Siemens*. Acest aparat a fost în 1930 înlocuit cu un „*Universal Polyphos Siemens*” cu două stative („*Polyskop* și *Klinoskop*” *Siemens*)

pentru radiografii în serie (selector), teleradiografii și trochoscopii. Aparatul a fost furnizat în contul reparațiilor de război. În 1935 întreaga instalație radiologică, a fost din nou modernizată, procurându-se un aparat blindat contra curenților de înaltă tensiune, un „Tuto-Heliophos“-Siemens cu un stativ „Telepantoscop“ provăzut cu „Exploratorul Albrecht“ care permite radiografii în serie dela mărimea 9×12 până la 35,5×35,5. A fost primul aparat de această construcție furnizat în România. Laboratorul a fost instalat la parter, având alături camera obscură pentru lucrările de dezvoltare și o sală de așteptare. Conducerea o avea șeful Laboratorului ajutat prin rotație de întreg personalul medical. Astfel în cursul anilor erau inițiați în radiologie toți preparatorii și asistenții Clinicii. Mai activau în Laborator medici benevoli, pregătindu-se pentru specialitate.

Odată provăzuți cu aparate potrivite am trecut la o muncă sistematică, având ca scop realizarea unei arhive de radiografii documentare, colecționarea materialului radiologic pentru tratatul de clinică medicală ce se pregătea, precum și cercetări științifice în domeniul radiologiei medicale, în legătură cu diferite sindrome, mai ales abdominale, ce se studiau în clinică.

Programul de muncă era următorul: În principiu se făcea tuturor bolnavilor internați o radioscopie toracică, urmând ca celelalte examinări radiologice să fie făcute după indicațiile ce rezultau din sindromul clinic. Activitatea începea la orele 8 dimineață. Bolnavii ocupau loc în sala de așteptare, având fiecare asupra sa foaia de observație cu diagnosticul clinic. Asupra părții clinice radiologul era inițiat și prin vizitele în saloane făcute alături de profesor și prin discuțiile ce le avea cu asistenții conducători de secții, astfel încât examenul radiologic se executa în deplina cunoștință a simptomatologiei clinice. Cele constatate la Röntgen erau consemnate într'un buletin, al cărui original rămânea în arhiva Laboratorului, până când copia se atașa în foaia de observație.

După ce se termina examinarea bolnavilor internați, urmau bolnavii trimiși de serviciul consultațiilor gratuite. După masă între orele 16—18 erau executate examinările de pasaj ale tubului digestiv, ortocardiogramele și radiografiile toracice. Laboratorul era ținut în permanență la curent cu soarta bolnavilor examinați, radiologul era deasemenea prezent la toate intervențiile chirurgicale și autopsiile, al căror rezultat se nota în buletinul

radiologic. Buletinele radiologice și radiografiile se clasau mai întâi într'un registru alfabetic, apoi într'altul cu repartiția pe organe și afecțiuni, clișeele demonstrative având și o notă specială, astfel încât puteau fi găsite cu ușurință.

Pentru a ilustra numeric activitatea Laboratorului de Radiologie dăm aci statistica examinărilor tubului digestiv și al cholecistografiilor. Numărul total a fost de 43,328 și anume în:

1921 — 824 examinări	1931 — 1756 examinări
1922 — 901 „	1932 — 1834 „
1923 — 1238 „	1933 — 2329 „
1924 — 1394 „	1934 — 3033 „
1925 — 1956 „	1935 — 3171 „
1926 — 1839 „	1936 — 3127 „
1927 — 1874 „	1937 — 3375 „
1928 — 1717 „	1938 — 3426 „
1929 — 2047 „	1939 — 3331 „
1930 — 2003 „	1940 — 2153 „

Dăm o clasificare a cholecistografiilor făcute în ultimii 11 ani, care o credem interesantă pentru radiologi. Au fost executate în total 3804 cholecistografii, întrebuintându-se în 90% a cazurilor metoda intravenoasă, cu Iodtetragnost.

Cholecistografii,	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	Total	%
Pozitivă fără calculi	45	96	114	104	209	234	283	421	346	302	209	2363	62,11
N. gative	39	69	66	49	88	82	102	95	149	54	69	862	22,66
Pozitive cu calculi	10	10	18	15	33	37	38	14	36	39	25	275	7,22
Pozitive cu calc. solit.	6	3	2	1	7	16	7	20	11	13	14	100	2,62
Calculi „flotanți“	—	—	—	—	—	—	3	6	9	1	2	21	0,55
Calculi radiopaci	—	—	2	—	5	4	—	10	2	4	1	28	0,73
Calcifierea vesic. bil.	—	—	—	—	2	4	—	—	1	—	—	7	0,18
Anomalfii a vesic. bil.	2	1	—	—	16	15	6	34	32	19	23	148	3,89
	102	179	202	169	360	392	439	600	586	432	343	3804	

Bineînțeles că, la interpretarea cholecistografiilor s'a ținut seamă și de alte considerațiuni decât cele semnalate în statistica de mai sus, după

cum sunt: felul de umplere, opacifierea, tonicitatea, funcțiunea, raporturile cu vecinătatea, etc., etc.

Din materialul de care am dispus — aproximativ 4000 filme — am realizat o colecție foarte bogată de radiografii documentare, un album cu fotografii, conținând clișee selecționate și o expoziție cu aproape 300 diapozitive prezentând normalul și patologicul în toate domeniile radiologiei medicale.

Problemele, cari au fost studiate în Clinică și Laborator au fost publicate într'o serie de lucrări, cari au fost apreciate după justa lor valoare. Iată câteva din aceste lucrări: *Megaesofagul sau dilatația idiopatică a esofagului*, demonstrându-se rezultatul bun al tratamentului chirurgical (cardiomiotomia) în cazurile când există numai o lărgire și alungire a esofagului fără ca acesta să fie pliat în formă de sifon. Într'o lucrare asupra *tuberculozei gastrice* s'a descris sindromul radiologic, care permite uneori să ne apropiem de un diagnostic etiologic. Cazurile extrem de rare ale *fistulelor gastro-duodenale* au fost diferențiate de așa numitele pseudofistule. În literatura românească *mezenterul comun* a fost pentru prima oară descris în Laboratorul nostru. Pe baza alor 215 cazuri personale a fost studiat *duodenul mobil*. Studiul clinic și radiologic al *diverticulilor duodenali* a format tema unui raport la al III-lea congres național de radiologie. Primul caz de *cancer duodenal confirmat*, prezentat sub sindromul descris de *Hartmann*, a fost diagnosticat în Laboratorul nostru. *Modificarea transitului duodenal în icterul cataral* a fost subiectul unei alte lucrări. *Intestinul subțire* a constituit o preocupare deosebită a Clinicii noastre și a fost urmărit în toate afecțiunile organelor abdominale și ale peritoneului. *Afecțiunile arterei pulmonare* au fost prezentate într'un raport la al II-lea congres național de radiologie. Vezicula biliară a fost deasemenea amănunțit studiată, reușind între altele să demonstrăm pe un material extrem de bogat (87 cazuri) că *anomiile veziculei biliare* nu sunt rarități descoperite accidental, ci ele constituie un sindrom clinic aparte, care diferă de cel cunoscut în cholecistopatiile obișnuite. O observație originală a Laboratorului nostru a fost și semnalarea *comportării cholecistografiei în diabetul zaharat*, demonstrând încă înainte de descoperirea cholecistografiei rapide cu glucoză, că vezicula biliară a diabeticilor se opaciază foarte rapid deja la 1½—2 ore după injecție cu iotetragnost.

Prin această activitate a sa și mai ales prin metoda noastră de a nu aplica examenul radiologic ca o explorare independentă — cum se practică în multe părți — ci de a-l încadra întotdeauna în ansamblul investigațiilor clinice, interpretându-i astfel rezultatele cu mai mult spirit critic, Laboratorul nostru radiologic a izbutit să aducă un aport dintre cele mai însemnate capacități diagnostice a clinicii și să lămurească o serie de sindrome încă neclarificate.

F i z i o t e r a p i a

de

Dr. TIBERIU SPÂRCHEZ

asistent

La data preluării Clinicii, aceasta nu poseda nici o instalație de fizioterapie. Ea a fost pe dea'ntregul achiziționată și pusă în stare de funcțiune în era românească, aducând reale foloase atât bolnavilor internați cât și unui mare număr de suferinzi tratați în mod ambulatoriu.

Aparatele de fizioterapie erau instalate într'o sală spațioasă dela parter, împărțită prin paravane în mai multe compartimente, permițând astfel să fie tratați simultan mai mulți bolnavi.

Utilajul sălii de fizioterapie era compus din:

lămpi de quarz,

aparat de diatermie,

aparat de înaltă frecvență,

lampă Solux,

aparat de faradizare,

aparat pentru raze ultrascurte.

Tratamentul cu *raze ultraviolete* a fost utilizat sub formă de iradiațiuni a întregului corp, în scop tonifiant, în cazuri de debilitate, convalescență, stări depresive, etc., iar sub formă de iradiațiuni locale, în cazuri de turburări postoperatorii după intervenții abdominale, datorite mai ales aderențelor, în peritonite, mezenterie, epiploite, adenopatii și alte afecțiuni. Am utilizat lampa de quarz cu arc electric și am condus tratamentul cu multă prudență, evitând reacțiunile violente și intercalând pauzele necesare între ședințe. Astfel am putut totdeauna evita complicațiunile ce se observă uneori (reacții de focar, arsuri, etc.) după tratament prea intens. Numărul ca-

Diatermia a fost întrebuințată în clinică din 1926. Instalația ne-a fost zurilor tratate de noi cu acest mijloc terapeutic depășește cifra de 3000 și rezultatele obținute au fost satisfăcătoare. furnizată de casa *Siemens*.

Am aplicat cu succes acțiunea calorică profundă a diatermiei în numeroase afecțiuni ale tubului digestiv: aderențe postoperatorii, mezentero-epiploite, colite, constipații, crize hepatice, cholecistite, ciroze, etc. Servicii bune ne-a mai făcut această terapie în afecțiunile regiunii anale: stenozele rectale (utilizând drept electrod activ Hegare de calibre din ce în ce mai mari), polipoze rectale sau alte tumori benigne, hemoroizi. Am mai întrebuințat metoda cu succes în claudicații intermitente, reumatisme, lumbago.

Curenții de înaltă frecvență și tensiune înaltă au fost întrebuințați, după metoda lui *Doumer*, în cazuri de hemoroizi, fisuri și ulceratii anale.

Lampa Solux, cu spectru de raze lungi, produce o căldură superficială, cu care am putut influența favorabil diverse afecțiuni dureroase ale musculaturii.

Electrizările cu aparat de faradizare au fost aplicate în astenii, pareze musculare, etc.

În tratamentul diferitelor afecțiuni reumatice sau nevralgice (artrite, mialgii, torticolis, lumbago) am întrebuințat și *ionoterapia electrică* și, în dureri mari, „Iontoforeza” cu histamină.

Razele ultrascurte au însemnat un important progres în fizioterapie și clinica noastră și-a achiziționat un aparat „*Ultratherm*” *Siemens*, cu lungime de undă de 6—12 m., de îndată ce el a apărut în comerț. În majoritatea cazurilor am aplicat electrozii condensatori *Schliephacke*, în cazuri speciale ne-am servit și de electrozi metalici sau în formă de bandă (*Korn*).

După experiența noastră cele mai bune rezultate se obțin cu doze mici și mijlocii, utilizând în leziuni superficiale raze de 12 m. lungime iar în cele profunde raze de 6 m. lungime.

Tratamentul cu raze ultrascurte l-am aplicat în foarte numeroase afecțiuni acute și cronice ca: panariții, abcese superficiale, flegmoane, antrax, sinuzite, nevralgii, nevrite, abcese pulmonare, empieme, hepatite cholecis-

tite, aderențe postoperatorii, mezenterite, apoi în astm, arterite obliterante, ulcere varicoase și în toate formele de afecțiuni reumatismale și articulare cronice.

Rezultatele globale obținute în clinica noastră prin tratamentul cu raze ultrascurte le-am expus într'un raport prezentat la al doilea congres național de radiologie medicală din 1937. Rezultatele înregistrate în tratamentul reumatismelor se află consemnate în teza de doctorat a D-nei Dr. *Elena Daniello*.

G a s t r o s c o p i a

de

Dr. TIBERIU SPÂRCHEZ

asistent

Pentru stabilirea diagnosticului în anumite afecțiuni stomacale am introdus în Clincă, în anul 1936, un nou și util procedeu de investigație: gastroscopia.

Această metodă ne-a adus mari servicii, complectând datele obținute în mod curent prin celelalte metode de explorare. Prin acest procedeu am reușit să precizăm detalii de formă și volum ale stomacului, leziuni asociate, funcția și aspectul integral al mucoasei gastrice, culoarea și relieful aceleia și să evidențiem alterațiuni discrete ce nu pot fi recunoscute prin mijloacele obicinuite de examinare.

Endoscopia gastrică a soluționat în multe cazuri contradicțiile ivite între observația clinică și radiologie, servind ca o armă puternică de diagnostic.

Instrumentarul întrebuințat a fost gastroscopul flexibil al lui „*Wolf-Schindler*“, cu accesoriile sale. Examinarea se făcea pe o masă orizontală, cu un dispozitiv special pentru a înclina corpul bolnavului după necesitate.

Examenul gastroscopic a fost practicat în Clinica noastră numai în baza unei indicații speciale, când celelalte metode curente de explorare stomacală nu permiteau stabilirea unui diagnostic. Durata explorării endoscopice a stomacului era de 3—5 minute. În general gastroscopia a fost bine tolerată și n'am avut de înregistrat accidente. După examinare bolnavii rămăneau cu o anumită jenă la înghițire, timp de câteva ore.

Pentru a ne familiariza cu tehnica acestui examen delicat și mai ales cu multiplele aspecte ale interiorului stomacal normal și patologic a trebuit să urmărim studii de specializare la diferite clinici din străinătate.

În total au fost practicate în Clinica noastră 200 de gastroscopii. Experiența pe care ne-am câștigat-o ne permite să confirmăm valoarea diagnostică a acestei metode în numeroase afecțiuni ale stomacului, cum sunt diversele varietăți de gastrite (proliferative, edematoase, emoragice, ulceroase, atrofice, ulcerele stomacale discrete, cancere, etc.). Gastroscopii repetate la același bolnav permit să ne dăm seama de rezultatele pe care le dau diversele metode terapeutice aplicate gastricilor.

Rectoscopia

de

Dr. TIBERIU SPĂRCEZ

asistent

Rectoscopia a fost întrebuințată în Clinica noastră ca o metodă de explorare simplă, rapidă și indispensabilă în diagnosticul afecțiunilor recto-sigmoidiene.

Pentru acest examen ne-am folosit de aparatul *Bensaude*, care este ușor de mânuit, practic și are toate accesoriile necesare unei explorări complete.

Examinarea s'a făcut totdeauna metodic. Am început prin a inspecta regiunea anală, pentru a exclude fisuri, fistule, ulcere atone, condilome sifilitice, hemoroizi prolabați; am continuat examinarea printr'un tușeu rectal, pentru a ne da seama dacă orificiul rectal este liber sau stenozat. Penetrarea rectoscopului s'a făcut sub controlul luminii, inspectând pereții intestinului până la o adâncime de 30 cm.

Rectoscopia ne-a adus servicii prețioase atât în sistematizarea sindromelor rectosigmoidiene, cât și în stabilirea diagnosticului.

Prin această metodă, am făcut diagnosticul de recto-sigmoidită, putând diferenția rectosigmoiditele simple de cele ulcerose. Tot prin această metodă am urmărit diferitele faze evolutive ale afecțiunilor recto-sigmoidiene, pentru a avea o apreciere obiectivă în ce privește vindecarea lor.

Disparația complexului de simptome clinice nu este totdeauna un indiciu sigur de vindecare. În multe cazuri, prin examenul direct al mucoasei, am evidențiat leziuni discrete, în faza de vindecare aparentă, înșelătoare. Numai vindecarea anatomică controlată endoscopic ne dă siguranța vindecării clinice.

Cu ajutorul rectoscopiei, am avut posibilitatea să facem diagnostic re-

trospectiv de colită ulceroasă, după imaginea caracteristică a peretelui intestinal, în perioada de convalescență. În această fază mucoasa e fragilă și păstrează un aspect granulat, timp mai îndelungat.

În colitele infecțioase, numai prin raclajul mucoasei rectale, la nivelul ulcerăției, am reușit să descoperim flora microbiană bănuită ca agent patogen.

Nu am tratat nici un bolnav suferind de intestin, fără a-i face în prealabil rectoscopia. Prin rectoscopie am făcut și diagnosticul sindromelor rectale secundare de vecinătate sau de altă natură (tabes rectal).

Diagnosticul stenozei rectale s'a făcut prin rectoscopie în special în formele cu strâmtoarea superioară inaccesibilă tușeului digital. După forma și extinderea stenozei am apreciat natura acestei complicații, care poate fi malignă, inflamatorie sau sifilitică.

Endoscopia constituie baza metodelor întrebuintate pentru stabilirea cancerului recto-sigmoidian. Simptomele clinice sunt adesea neprecise. În foarte multe cazuri, am descoperit cancerul rectosigmoidian la bolnavi tratați pentru hemoroizi sau colită. Faptul că am găsit în diferite examinări hemoroizi, nu a fost pentru noi un motiv de a neglija examenul complet al segmentului inferior, din tubul digestiv. Am găsit cancerul asociat cu hemoroizi, cu colita ulceroasă, cu parazitoze, etc. Făcând examinări complete bolnavilor, care prezentau simptome suspecte recto-sigmoidiene, am reușit să evidențiem cancerul în faza incipientă. Prin rectoscopie am stabilit localizarea, dimensiunile, forma și conduita terapeutică.

Diagnosticul macroscopic a fost completat totdeauna prin biopsie.

Diagnosticul de polipoză rectosigmoidiană a fost făcut în majoritatea cazurilor prin rectoscopie. Astfel am putut stabili topografia, dimensiunile, caracterul și evoluția acestor formațiuni patologice.

Polipii solitari au fost electrocoagulați, cu rezultate bune.

În limfogranulomatoza *Nicolas Favre*, am evidențiat, prin rectoscopie, relieful mucoasei cu vegetații și ulcerății, aspectul caracteristic de mozaic, iar într'o fază mai avansată, gradul stenozei, localizarea și forma ei.

Cea mai mare parte din bolnavii care se prezentau la consultațiile noastre pentru rectoscopie sufereau de hemoroizi. Pentru a fi precisă, explorarea endoscopică trebuie făcută, mai ales în aceste cazuri, în 2 timpi.

În primul timp am examinat mucoasa până la distanța de 20 cm. Prin această examinare tindeam la eliminarea bolilor localizate în acest segment, pachetele hemoroidale nefiind decât manifestațiuni banale. În al 2-lea timp, cu ajutorul anoscopului am precizat volumul și mărimea hemoroizilor, aspectul mucoasei și complicațiile.

Dintre complicații, cea mai frecventă a fost hemoragia. Am avut cazuri, la care pierderile de sânge au persistat luni de zile, cu un tablou clinic de anemie gravă. Din cauza cașecsiei, bolnavii erau suspectați de cancer. Sub influența tratamentului local, hemoragia a încetat, regenerarea hematopoetică a fost rapidă. Am avut bolnavi la care pierderile de sânge prin anus au survenit brusc cu eliminare abundentă (mai mult de 1 kgr. în câteva ore) producând anemie acută gravă.

Diagnosticul între hemoragia hemoroidală și hemoragia intestinală s'a făcut rapid prin rectoscopie. Dintre complicațiile hemoroidale observate, menționăm fisuri anale, ulcere atone, abcese, neoformațiuni polipoase, papile hipertrofice și prurit anal.

În Clinica noastră s'a făcut în mod curent tratamentul conservativ al hemoroizilor interni prin injecții sclerozante, ținând cont bineînțeles de contraindicații. Statistica cuprinde câteva sute de bolnavi tratați în fiecare an. Printre multiplele soluții sclerozante recomandate, noi am folosit soluția de chinină cu uree 5%, ureea favorizând solubilitatea chininei. Rezultatele obținute au fost uneori imediate, alteori tardive.

Rezultate imediate semnalăm în hemoragii discrete cronice, dar mai ales în sângerările grave, abundente, soluția de chinină, fiind vaso-constrictivă.

Rectoscopia, practică în Clinica noastră pe o scară întinsă ne-a permis — prin elementele de diagnostic extrem de prețioase ce oferă —, să clarificăm sindrome intestinale confuze.

Secția de proctologie a adus reale servicii nu numai bolnavilor, ci și medicilor, elevi ai Cliniceii, care și-au putut însuși cunoștințe frumoase în această specialitate a medicinei.

Laboratorul de Coprologie

de

Dr. TIBERIU SPÂRCHEZ

asistent

În Clinica Medicală din Cluj, afecțiunile tubului digestiv au fost studiate cu interes deosebit.

Printre numeroasele analize de laborator, documente științifice indispensabile stabilirii diagnosticului, am dat o importanță deosebită examenului coprologic. Studiul materiilor fecale a intrat în practica noastră de laborator în toate afecțiunile tubului digestiv. Prin acest fel de analize, indispensabile pentru fiecare caz în parte, am putut face o distincție perfectă între funcția normală și patologică a tubului digestiv.

Pentru a face aprecieri juste asupra activității digestive, am administrat bolnavilor un regim măsurat care să cuprindă toți principii alimentari: hidrați de carbon, albumine, grăsimi.

Tehnica de examinare utilizată de noi cuprindea: examenul macroscopic, microscopic și chimic.

Prin explorarea macroscopică, puteam evidenția produșii patologici: mucus, puroi, sânge, fibre de țesut conjunctiv, resturi alimentare. Aspectul, consistența, forma, vâscozitatea și culoarea materiilor fecale sunt elemente importante care ne-au orientat în diagnostic.

Prin examenul microscopic ne-am dat seama de activitatea sucurilor digestive, stadiul de transformare al alimentelor, turburările de digestie și de tranzit. Din deficitul de utilizare al unor principii alimentare, am tras concluzii asupra capacității de muncă efectivă a diferitelor compartimente din tubul digestiv și am apreciat atât segmentul alterat cât și gradul desordinilor de digestie.

Prin examenul chimic am studiat substanțele rezultate din procesele

chimice care se petrec în intestin. Prezența sau absența pigmentilor biliari are o valoare semiologică incontestabilă în afecțiunile căilor biliare.

Prin reacțiuni chimice simple calitative, am evidențiat prezența produsilor patologici, secrețiuni anormale în leziunile inflamatorii și ulceroase ale intestinului: mucus, albumine complexe și degradate, albumoze și peptone.

Prin reacții chimice am verificat și emoragii oculte în ulcere sau cancere, localizate în tubul digestiv.

Prin analize chimice calitative și cantitative, am urmărit acțiunea enzimelor digestive și a florei microbiene. Astfel ne-am dat seama de procesele intime care se petrec în laboratorul complex al intestinului.

Desechilibrul florei microbiene favorizează reacții chimice de fermentație sau putrefacție. Dozarea fermentației și putrefacției (metoda *Goifon*) a constituit baza examenului coprologic.

Intensitatea fermentației am apreciat-o prin dozarea acizilor organici totali, iar gradul de putrefacție intestinală prin dozarea amoniacului. Rezultatele obținute erau concludente pentru stabilirea desechilibrului microbian. Ca produși de iritație a mucoasei intestinale am evidențiat uneori prezența indolului și fenolului.

Bilanțul de utilizare a grăsimilor în unele sindrome digestive a fost studiat în special de Dl Dr. *Danicico*, care a publicat o lucrare cu acest titlu. Stabilirea coeficientului de utilizare, dedublare și absorbție a grăsimilor s'a făcut prin metode precise de dozare.

În unele cazuri, am verificat deficiența de secreție a pancreasului prin dozarea fermenturilor pancreatici.

În analiza coprologică am dat atenție deosebită paraziților intestinali. Într-o lucrare pe care am făcut-o în colaborare cu Dl *Goia* și care a apărut în 1934, am publicat statistica viermilor intestinali în Clinica Medicală din Cluj.

Diagnosticul parazitozelor intestinale s'a făcut prin metode complete de laborator. Grație tehnicei și experienței noastre, am reușit să descifrăm etiologia viermilor intestinali, într-o serie de turburări digestive.

Clinica noastră, prin numeroase publicațiuni, a adus contribuțiuni importante în ce privește simptomatologia, forme clinice rare și diagnosticul parazitozelor intestinale.

Amintim aici primele cazuri de anguilula intestinală și fasciola hepatică, descrise în România de Prof. *Hațieganu*. Prof. *Goia* și Dr. *Spârchez*, cari bazați pe observațiuni numeroase, au adus contribuții importante în ce privește etiologia și patogenia lambliozei în afecțiunile hepato-biliare.

Examenul coprologic a fost completat, în unele cazuri, cu examenul bacteriologic. Din abundența florei jodofile am făcut deducții asupra evacuării rapide a materiilor fecale sau a proceselor de fermentație anormală, în intestin.

În rectosigmoiditele specifice, am stabilit diagnosticul diferențial pe baza examenului bacteriologic, punând în evidență agenții patogeni.

Am identificat bacilul disenteriei în cazuri suspecte.

Diagnosticul de tuberculoză intestinală și leziunile anale specifice au fost confirmate prin demonstrarea bacilului Koch. În toxiinfecții de origine alimentară evoluând cu sindrome de enterită sau entero-colită acută, am făcut însemnări și reacții de aglutinare pentru a confirma etiologia specifică a germenilor din grupul *Salmonelozelor* (bacilul *Aertrich*, bacilul *Gärtner*).

Acesta a fost programul examinărilor coprologice. Ele se executau în câteva mii de cazuri pe an, rezultatele marcându-se pe buletinul de analize.

Prin analiza sistematică a materiilor fecale am obținut o serie de rezultate care, grupate și interpretate în ansamblul lor, ne-au permis să stabilim sindrome coprologice din care desprindem:

1. organul lezat,
2. insuficiențe digestive,
3. procese inflamatorii intestinale cu precizarea segmentului de intestin,
4. turburări motorii, secretorii și de evacuare,
5. parazitoze intestinale.

Diagnosticul diareilor gastro-pancreatice și hepatogenă s'a făcut mai des prin analiza materiilor fecale. Examenul coprologic a fost de o valoare excepțională în diagnosticul enteritelor cronice care evoluau cu un tablou clinic vag, fără diaree, uneori enterita fiind asociată chiar de constipație. Examenul microscopic, făcut cu atenție, ne-a indicat desordinea în ceea ce privește digestia și resorbția grăsimilor,

Prin examinări de laborator am diferențiat colitele de fermentație de putrefacție, diareile specifice, falsele diarei. Turburările motorii secretorii și de evacuare, care pot da cele mai variate simptome digestive, au fost diagnosticate, în majoritatea cazurilor, prin analize coprologice.

Importanța examenului materiilor fecale nu consistă numai în diagnosticul sindromelor coprologice. Rezultatele cercetărilor de laborator ne-au precizat terapia rațională și prescrierea regimului corespunzător.

Analizele coprologice erau făcute, după o inițiere prealabilă, de către toți medicii clinicei, rămânând numai chestiunile mai complicate și lucrările de finețe în seama specialistului.

Succesele terapeutice, obținute de Clinica noastră în afecțiunile tubului digestiv se datoresc în mare parte funcționării perfecte a Laboratorului de Coprologie.

Laboratorul de Electrocardiografie

de

Dr. AUREL MOGA

Introducerea electrocardiografiei ca metodă de investigație clinică se datorește descoperirii galvanometrului cu coardă de către Einthoven (1903). Multă vreme după această descoperire, electrocardiografia a servit aproape numai la analiza aritmiilor și a proceselor patologice cari stau la baza lor. Tocmai din acest motiv a fost considerată de unii ca o metodă lipsită de interes practic. Abia în ultimii 10 ani s'a dovedit importanța electrocardiografiei în diagnosticul afecțiunilor inimii, în special ale miocardului și arterelor coronare. De atunci metoda cunoaște o aplicare din ce în ce mai întinsă nu numai în clinică, ci și în practica de toate zilele.

Această evoluție se poate recunoaște și în felul cum a funcționat Laboratorul de Electrocardiografie al Clinicii noastre medicale. Importanța metodei a fost sesizată de către Dl Prof. *Hațieganu* dela început. În era maghiară nu a existat un laborator de electrocardiografie în clinică.

Deja în primii ani de clinică românească s'a achiziționat un aparat tip *Edelmann*. Conducerea Laboratorului a fost încredințată D-lui Dr. *Isaia Popa* și apoi Dr-ului *Liviu Telia*, care a fost trimis pentru specializare în Germania. Din 1930 Laboratorul a fost condus de Dr. *A. Moga*, după ce a făcut studiile necesare în clinica Profesorului *Vaquez* din Paris, iar în Octombrie 1935 a fost preluat de Dr-ul *E. Viciu*.

Și la noi, până acum vre-o 8—10 ani examinările electrocardiografice erau aplicate mai mult pentru analiza turburărilor de ritm. Câteva comunicări și publicații referitoare la disociațiile atrio-ventriculare (d. izoritmice, d. prin interferență), turburărilor de conducere atrio-ventriculare de origine reumatismală, rolul stărilor prefibrilatorii și a fibrilației ventricu-

lare în patogenia sindromului *Adams-Stokes*, etc., sunt dovada acestor preocupări.

Când în literatura medicală au început să apară lucrări mai importante asupra electrocardiogramei în afecțiunile miocardice și coronariene, electrocardiografia a luat și la noi o dezvoltare din ce în ce mai mare. S'a achiziționat un aparat modern (*Boullitte*—Paris), deasemenea un aparat transportabil tip *Siemens*. S'au urmărit cu interes anumite probleme la ordinea zilei: insuficiența coronariană, modificările electrocardiografice în pericardite, în boala lui Basedow, intoxicația cu oleandru, în o serie de afecțiuni nervoase în special în maladia lui Friedrich, etc. Numărul examinărilor făcute creșteau din an în an. Astăzi clinica dispune de o colecție frumoasă, în care există o serie de curbe electrice interesante și rare.

De unde înainte problemele electrocardiografice interesau un cerc mai restrâns din personalul medical al clinicii, ele erau urmărite în anii din urmă de un număr din ce în ce mai mare dintre medicii cari își făceau stagiul de specializare în clinică.

Aceeași dorință de progres care în cei 22 ani de conducere românească a caracterizat toate ramurile de activitate ale clinicii noastre, s'a putut deci observa și în felul cum a evoluat Laboratorul de Electrocardiografie.

Bucătăria dietetică

de

Prof. ION GOIA

În spiritul modern al Clinicei Medicale nu se mai poate imagina o terapie rațională și eficientă fără un tratament dietetic corespunzător. De fapt în cele mai multe boli interne, ca bolile de nutriție, bolile aparatului digestiv, renale, etc., regimul dietetic formează în mod indiscutabil baza tratamentului propriu zis, întrucât tratamentul medicamentos în aceste boli are doar un rol secundar, adjuvant. O clinică modernă bine organizată nu se poate concepe în zilele noastre fără bucătărie dietetică.

La preluarea Clinicii Medicale din Cluj, organizarea și punerea în funcțiune a unei bucătării de regim a fost una dintre problemele capitale, care se cerea în mod grabnic rezolvată. Aceasta cu atât mai mult, cu cât clinicile din Cluj, sub regimul unguresc — deși, trebuie să o recunoaștem, că în ansamblul lor erau bine organizate — nu dispuneau de bucătărie dietetică. Există doar o bucătărie centrală care deservea toate clinicile fără excepție. În felul acesta se pregătea un regim în masă, cu mici modificări și suplimente pentru bolnavii, cari reclamau regimuri speciale. O împrejurare cât se poate de tristă, care pune pe medici adeseori în situații penibile față de bolnavi cari sau primeau un regim compus exclusiv din suplimente, fiind în felul acesta foarte uniform și plicticos, sau din contră primeau regimuri nepotrivite pentru boala de care sufereau.

Pentru delăturarea acestor neajunsuri Dl Profesor *Hațieganu* încă de la preluarea Clinicii a luat în programul de realizări, organizarea unei bucătării dietetice. Prin neobosita D-sale stăruință s'a obținut de la Consiliul Dirigent suma de 300.000 Lei cu ajutorul căreia s'au făcut amenajamentele necesare într-o aripă părăsită a subsolului Clinicei. Timpul cât au

durat aceste amenajări, a fost utilizat pentru a se studia la Viena bucătăria dietetică cu renume mondial din clinica Profesorului *Wenkebach*. După 3 luni de studii în care timp s'au procurat toate mașinăriile, cazanele și vesela necesară, s'a procedat la organizarea bucătăriei dietetice din Cluj. În felul acesta a luat naștere în Cluj, în 1922, prima bucătărie de regim din România.

Bucătăria cuprindea 6 încăperi: o anticameră pentru recepționarea materialului brut care era curățit într'o încăpere învecinată, ce avea acces pe de o parte la magazie, iar pe de altă parte în camera mașinilor. De aci materialul ajungea în bucătăria propriu zisă provăzută cu cazane de fiert moderne. În nemijlocita apropiere a bucătăriei s'a rezervat o încăpere pentru spălatul vaselor. În sfârșit un birou mic, destinat pentru sora care conducea bucătăria, astfel așezat încât ea să poată supraveghea tot ce se petrece în bucătărie. Un ascensor asigura transportul rapid al alimentelor pregătite, în diferite secții.

Dat fiind că s'a asigurat o alocație de hrană ceva mai mare pentru regimurile dietetice, bucătăria dietetică primea dela bucătăria centrală materialele prime cele mai bune. Sora conducătoare, în plus, avea posibilitatea să se aprovizioneze dintr'o casă de mână, direct de pe piață, cu materialele cele mai proaspete.

Bucătăria providea cu regimuri dietetice nu numai bolnavii internați în Clinica Medicală, ci și pe bolnavii celorlalte clinici cari reclamau regimuri speciale. În medie numărul porțiilor zilnice se cifra la 150—180.

Bucătăria dietetică era organizată pentru pregătirea următoarelor regimuri:

1. regim lactat vegetarian,
2. regim crud (Rohkost),
3. regim declorurat,
4. regim desazotat și ipoazotat,
5. regim pentru convalescenți,
6. regim pentru ulceroși (ulcer gastro-duodenal),
7. regim pentru hepatici,
8. regim diabetic (individualizat după cazuri).

În afară de aceste regimuri principale, se mai puteau prescrie și alte

regimuri speciale, conform indicațiunilor date de șefii secțiilor. Regimurile erau pregătite foarte conștiincios de surorile călugărițe, cari erau împărțite la bucătăria dietetică. Și poate nu greșim când afirmăm că afluența mare de bolnavi din toate provinciile României Mari spre Clinica Medicală din Cluj, este a se atribui într'o modestă măsură și împrejurării că această clinică a fost dotată cu o bucătărie de regim, care a funcționat tot timpul în mod cât se poate de satisfăcător.

Serviciul de consultații gratuite și medicul de gardă

de

Dr. TIBERIU SPÂRCHEZ

Serviciul de consultații gratuite, în Clinica Medicală, a început să funcționeze în anul 1919. În primul an am luptat cu greutățile începutului, improvizând numai săli de consultație și de așteptare.

Câștigând cu timpul experiență și greutățile materiale fiind îndepărtate, ne-am organizat metodic.

Serviciul a fost instalat într'o aripă din subsolul Clinicii, complet izolată. O cameră mare, luminoasă, bine încălzită, amenajată cu bănci și scaune suficiente a fost destinată ca sală de așteptare. Din sala de așteptare, bolnavii erau conduși în ordinea sosirii în două antcamere, una pentru bărbați, alta pentru femei. În cele două antcamere au fost amenajate boxe pentru desbrăcat. De aci bolnavii intrau în sălile de consultație pentru femei și bărbați. Fiecare din aceste săli era înzestrată cu un mic laborator pentru examinări curente (urină, etc.). În camera de consultații pentru bărbați funcționa și un aparat Röntgen. Întreg serviciul era ținut într'o stare de curățenie perfectă.

Măsuri pentru menținerea bunelor condiții de igienă au fost marcate pe afișe. Alături de acestea, tablouri sugestive tindeau să învețe pe orice bolnav reguli elementare pentru păstrarea sănătății.

Tablourile noastre reprezentau mai ales scene din viața sătenilor, sugerând metode de combatere a bolilor sociale.

La intrarea în sala de consultații, medicul atașat pe lângă asistentul de consultații, lua antecedentele bolnavului, introducându-le în registrul în care erau cuprinse diferite rubrici (numele, vârsta, localitatea, antecedente, simptome, etc.). La fiecare sală de consultații era atașat un laborant care

facea examenul urinii tuturor bolnavilor. Aceste operații se executau în general înainte de sosirea medicului asistent respectiv. Orele de consultații erau fixate dela 7^{1/2} până la 10 a. m. După ora 10, se primeau numai cazuri grave, urgente, sau bolnavi venind din provincie.

S'au fixat aceste ore pentru că atunci toate laboratoriile și serviciile de specialitate erau în plină funcțiune, dându-ne astfel posibilitatea de a colabora pentru stabilirea rapidă a diagnosticului și pentru a lua hotărâri în ce priveau operațiile sau alte intervenții chirurgicale. După terminarea examenelor de laborator, radiologie, etc., bolnavii primeau sfaturile necesare pentru tratament. Pentru ușurarea indicațiilor de regim, căruia i s'a dat totdeauna o deosebită importanță, Clinica avea foi tipărite pentru diferitele afecțiuni. Țăranul avea foi speciale cuprinzând alimentația sa. Cazurile mai interesante erau ținute în evidență, mersul boalei fiind urmărit prin observații repetate. În felul acesta, serviciul de consultații gratuite juca rolul unei mici clinici.

Bolnavii care aveau nevoie de tratament în spital sau necesitau observațiuni amănunțite pentru stabilirea diagnosticului, erau imediat internați în Clinică. Sub supravegherea unui om de serviciu făceau baie de curățenie, apoi îmbrăcați în haine curate, intrau în viața obișnuită a Clinicei, în saloane. În lipsa unui personal medical suficient, serviciul consultațiilor gratuite a fost încredințat asistenților Clinicei.

Pentru a avea continuitate în observație și pentru a nu stânjeni bunul mers al Clinicei, serviciul era condus prin rotație de câte 2 asistenți, timp de 2 luni. Erau preferați medicii mai vechi, cu o bună experiență practică, acest serviciu fiind considerat de mare importanță atât pentru Clinică — care-și recruta pe această cale material uman didactic — cât și pentru bolnavi, care veneau pentru diagnostic și tratament din cele mai îndepărtate colțuri ale țării.

În munca lor dela consultațiile gratuite, asistenții aveau deplină independență. Cazuistica bogată și variată îi obișnuia cu metode rapide de diagnostic, așa cum se cere în viața practică. Astfel, în afară de folosul adus bolnavilor, consultațiile gratuite au devenit și o bună școală pentru formarea medicilor practicieni. Consultațiile funcționau și în timpul verii — mai redus — o parte din personalul Clinicei fiind în concediu. În primii

ani, o zi pe săptămână, consultațiile au fost făcute de directorul clinicei, prof. *Iuliu Hațieganu*, în prezența studenților și a medicilor stagiați.

Aceste consultații luau atunci caracterul unor lecțiuni practice de policlinică, căutând să demonstreze atât tehnica de examinare propriu-zisă, cât și comportarea medicului față de bolnav. Exemplul dat de prof. *Hațieganu*, a ridicat nivelul consultațiilor gratuite, dându-le un mare prestigiu medical. Competința și conștiinciozitatea cu care erau tratați bolnavii pe de o parte, pe de altă parte, atitudinea înțelegătoare, răbdarea și bunăvoința medicilor față de pacienții de orice clasă socială sau naționalitate au asigurat un foarte mare aflax consultațiilor gratuite, aducând astfel un real folos sănătății publice a Ardealului. Pentru o documentare a cititorului în privința activității serviciului consultațiilor gratuite, dăm un tablou rezumativ din care reiese că numărul bolnavilor a fost mereu în creștere, ajungând dela 3890 în 1919, la 11,202 în 1939.

<i>Anul</i>	<i>Nr-ul bolnavilor</i>	<i>Anul</i>	<i>Nr-ul bolnavilor</i>
1919	3890	1930	7173
1920	3950	1931	6350
1921	4100	1932	6950
1922	4340	1933	6623
1923	4360	1934	7772
1924	4816	1935	7368
1925	5200	1936	10553
1926	6500	1937	11983
1927	8089	1938	10065
1928	7657	1939	11202
1929	7759		

Media anuală este de 7033 bolnavi.

În total în decurs de 20 ani, au fost examinați 147.700 bolnavi, cei mai mulți dintre aceștia fiind văzuți în repetate rânduri.

După terminarea consultațiilor gratuite, primirea bolnavilor în Clinică se făcea de către medicul de serviciu.

Funcțiunea de medic de serviciu sau de gardă, era încredințată prepa-

ratorilor bugetari sau extrabugetari, care o îndeplineau prin rotație. Medicul de serviciu era obligat să rămână în clinică timp de 24 ore, fiind chemat în diferite saloane de câte ori era nevoie de ajutor medical, în orele de repaos pentru ceilalți medici. La ora 9 seara, făcea o vizită prin saloane, executând intervențiile medicale prescrise (injecții, spălături gastrice, etc.).

În timpul nopții, medicul de serviciu era obligat să urmărească evoluția cazurilor grave și să dea ajutorul medical indicat în caz de accidente.

La ora 7^{1/2} dimineața, raporta profesorului activitatea din timpul nopții.

În afară de medicul de serviciu, în fiecare zi, era designat și un asistent de serviciu, la care se făcea apel în cazuri grave, când medicul de serviciu nu-și putea asuma responsabilitatea. Asistentul de serviciu, la rândul său, putea chema în consult pe alt coleg sau pe profesor.

Datorită conștiinciozității și preciziei cu care a funcționat în fiecare clipă serviciul de gardă, au fost salvate multe vieți. Sindrome abdominale acute, emoragii, accese de angină, astm, intoxicații, etc., survenite în timpul nopții au putut fi tratate grație intervenției medicale făcute la timp.

Consultațiile medico-sportive

de

Dr. E. VICIU

Primele consultații medico-sportive din România au început să funcționeze pe lângă Clinica Medicală din Cluj. La început ele au fost conduse de Dr. *L. Telia* iar mai pe urmă de Dr. *E. Viciu*.

Greutățile începuturilor nu au lipsit nici aici; nu era aparatura necesară, lipsea un ajutor financiar, dar lipsea și înțelegerea necesară din partea sportivilor și a conducătorilor sportului. Un foarte mare ajutor este dat din partea „Astrei” care tipărește fișele necesare acestor consultații. Clinica Medicală pune la dispoziție, pe lângă sala de consultații și aparatele absolut necesare, printre care un aparat de Röntgen, spirometru, electrocardiograf, etc.

La acest dispensar se fac primele „Fișe medico-sportive” dela noi, la sportivii înscrși în societatea „Șoimii Carpaților”. Majoritatea lor era formată din studenți. Această fișă cuprindea măsurătorile morfologice obișnuite, determinarea capacității vitale, comportarea pulsului la efortul fizic standard și era complectată cu o ortocardiogramă. Eram încă în epoca când sub impresia unor lucrări medicale recente asupra reacțiunii inimii la eforturile sportive se aștepta mult dela rezultatul acestor determinări ortocardiografice.

Nu peste mult, toți sportivii din Cluj încep să consulte acest dispensar medico-sportiv, iar în ultimii doi ani conducătorii cluburilor sportive din Cluj chiar pretindeau membrilor ca să-și facă în mod periodic aceste consultații. Consultațiile noastre, care se țineau în fiecare joi după masă, au devenit tot mai frecventate. În anul 1940 au fost peste 600 de consultații. Să nu se uite că fiecare consultație cerea cel puțin 40—60 de minute,

timp absolut necesar diferitelor probe funcționale la care erau supuși acești sportivi.

Am căutat ca să corespundem cât mai mult încrederii care o puneau în noi acești sportivi. Deaceia am căutat ca aceste consultații să nu fie cu nimic mai prejos decât cele din străinătate. Dr-ul *Emil Viciu* face o călătorie în Germania unde vizitează cele mai cunoscute organizații similare. În felul acesta consultațiile noastre au fost îmbogățite cu o serie de metode noi. În special s'a dat o amploare mare examinării aparatului cardiovascular. Nu este locul ca să expunem în amănunțime tehnica și rezultatul acestor examinări. O vom face într'o lucrare specială. Credem însă că este util ca să prezentăm concluzia la care am ajuns; dintre toate probele funcționale, pentru determinarea capacității funcționale a aparatului cardiovascular, cele mai utile sunt: proba lui *Schellong*, însă făcută paralel cu proba lui *Pruche*, și, eventual, a lui *Lorentz*. Celelalte probe, și sunt destul de multe, nu reușesc să ne furnizeze date mai prețioase decât aceste trei probe. Deaceia, după o lungă perioadă de experimentare, fiecare sportiv era supus acestor trei probe. Numai în cazuri mai rare, unde anumite modificări creau oarecare suspiciune, supuneam sportivii și la alte probe cum ar fi, proba *Hertzum*, mai ales pentru aceia la cari suspectam o „deficiență respiratorie”, proba *Bürger*, care deasemenea putea să ne aducă oarecare lămuriri dacă anumite reacții anormale la efortul fizic se datorau în primul rând unui desechilibru dinamic în domeniul circulației mici, ori proba lui *Schneider* care o aplicam mai ales sportivilor vechi, cari aveau un trecut de intensă activitate sportivă, fiindcă ne ajuta la determinarea nu atât a valorii funcționale a aparatului cardiovascular cât mai ales la stabilirea gradului de antrenament.

În anul 1939 se ia inițiativa, în înțelegere cu conducătorii Parcului Sportiv, ca să nu mai fie permis antrenamentul nici unui sportiv care nu prezenta fișa de examinare medico-sportivă. Această măsură de constrângere a avut scopul ca să facă pe toți sportivii să cunoască serviciul pe care îl pot avea în urma acestor consultații. Într'adevăr mulți dintre acești sportivi au început să se prezinte benevol la consultațiile noastre, fie din cauza diferitelor turburări cari au apărut în cursul antrenamentului, fie pentru a ne consulta dacă pot intensifica antrenamentul sau pot trece la o altă

ramură sportivă. Aceste probleme pe cari ni le puneau sportivii trebuiau să aibă un răspuns precis și cât mai documentat. Deaceia era nevoie de examinări foarte precise, pentru a obține date reale și complete asupra valorii lor sportive. În felul acesta am reușit ca să ajutăm mult antrenamentul lor sportiv. Datorită acestor examinări cât și priceperii antrenorilor dela Parcul Sportiv, cari au ținut întotdeauna seama de recomandările noastre, s'a reușit ca în curs de doi-trei ani să se formeze o pleiadă de tineri atleți a căror formă admirabilă era un element „inexplicabil” pentru mulți sportivi care îi vedeau cu câtă impetuozitate, într'un timp atât de scurt, luau cu asalt diferitele concursuri atletice.

Acest dispensar de consultații medico-sportive era frecventat chiar și de sportivi din alte orașe, mai ales din Târgu-Mureș și Timișoara.

Cu ocazia maratonului național din 1938 care s'a ținut la Cluj, toți concurenții au fost supuși unei examinări medicale, atât înainte de concurs cât și după concurs. În general concurenții s'au supus cu plăcere acestui examen medical. Mai recalcitrante au fost tocmai elementele mai slabe și în special „conducătorii” lor cari nu înțelegeau această inutilă „molestare” ce li se făcea. Câteva sfaturi pe care am putut să le dăm au fost însă suficiente ca să-i convingă de utilitatea acestor examinări. Unii din atleți chiar ne-au mai cerut diferite sfaturi și prin corespondență.

Acestea sunt, în linii generale, principiile conducătoare în activitatea „Dispensarului de consultații medico-sportive” care a funcționat pe lângă Clinica Medicală din Cluj.

S'a lucrat cu mult optimism, entuziasm și pricepere. Acestea sunt forțe cari nu vor pieri nici în împrejurări mai triste decât acelea prin care trece în prezent Universitatea din Cluj și mai de vreme ori mai târziu vor trebui să fie utilizate într'o măsură și mai mare, după măsura meritelor din trecut și ale nevoilor din domeniul vieții sportive, cari nu au fost încă soluționate.

Activitatea științifică a Clinicei Medicale I din Cluj

de

Conf. Dr. I. GAVRILĂ

Clinica Medicală din Cluj, dela începutul funcționării ei sub era românească a desfășurat o activitate intensă în 4 direcții principale: activitate didactică, activitate spitalicească, activitate științifică și activitate medico-socială extrauniversitară. Desigur că toate aceste activități sunt strâns legate una de alta, în special primele trei. În cursul timpului s'a dat o importanță deosebită cercetărilor științifice. În prezentul articol ne vom ocupa numai de această activitate științifică.

În primii ani de funcționare a Clinicei, cercetările științifice au fost mai reduse din cauza necesităților de organizare, după cele mai moderne principii, în toate direcțiile. În special laboratoriile erau într'o stare foarte precară și ele trebuiau, unele reorganizate complet, altele create din nou: astfel laboratoriile de chimie, de bacteriologie, de Röntgen, de fizioterapie, de metabolism, etc. Numai după ce această organizare a fost desăvârșită, personalul medical al Clinicei s'a putut consacra unor cercetări științifice mai importante.

Însă chiar și după aceasta, activitatea științifică a fost mult stânjenită din cauza enormelor îndatoriri didactice, ce le are întregul personal medical al Clinicei față de studenți. Într'adevăr în Clinica Medicală până în anul 1939 au frecventat cursurile și stagiile de spital, 4 ani de studii (III-IV-V-VI), deci vreo 500—700 de studenți, din anul 1939 frecventează 3 ani de studii (IV-V-VI). Personalul medical al Clinicei fiind mult prea redus față de acest număr mare de studenți, el a trebuit să desvolte o activitate didactică intensă în fiecare zi la cursuri și la stagii, astfel că pentru activitatea științifică nu-i rămânea timp suficient. Cu toate acestea,

întreg personalul medical al Clinicei, în frunte cu profesorul, a dezvoltat o activitate din cele mai însemnate în domeniul științific.

Această activitate științifică se referă la lucrări din domeniul tuturor problemelor de medicină internă și a problemelor de graniță cu alte specialități. S'au făcut lucrări științifice valoroase din domeniul clinicei pure, din domeniul cercetărilor de laborator, al cercetărilor experimentale. Toate acestea sunt publicate în revistele medicale românești, franceze, germane, de aici apoi foarte multe din ele fiind citate de literatura medicală străină.

Această activitate științifică este completată prin apariția Tratatului Elementar de Semiologie și Patologie Medicală având ca autori principali pe D-nii Prof. *Hațieganu-Goia*, în colaborare cu Conf. *L. Daniello*, Conf. Dr. *I. Gavrilă*, Dr. *M. Hângănuș*, Dr. *T. Spârchez*, Dr. *A. Moga* și Dr. *P. Surian*. Acest tratat în 3 volume, fiecare volum câte 700—800 pagini, cuprinde întreaga semiologie și patologie medicală; el sintetizează experiența Clinicii Medicale din Cluj pe timp de 20 de ani. Studenții și medicii practicieni au în acest tratat un prețios îndreptar în patologia medicală.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iată titlul tuturor lucrărilor — apărute din anul 1920 încoace din Clinica Medicală din Cluj, sau făcute de personalul medical al acestei Clinici — după autorii cari le-au publicat:

Prof. Dr. I. Hațieganu: *Tratat Elementar de Semiologie și Patologie Medicală*, Vol. I, Pp. 742, Vol. II, Pp. 780, Vol. III, Pp. 614. Tip. „Cartea Românească” (Cluj) 1935—1939. (în colaborare cu Prof. Dr. I. Goia).

- *Sifilisul visceral medical*, 1 volum, 254 pag., format quarto, (Cluj), 1926. Institutul de Arte Grafice „Viața”, Str. Regina Maria 36.
- *Infecția tuberculoasă și profilaxia ei socială*, 1 volum, 58 pag., format mic (Cluj), 1926. Tip. „Fondul Cărților Funduare”. Biblioteca Medicală și Igienică a „Astreii”.
- *Clinica Medicală din Cluj*, „Clujul Medical”, (Cluj) anul I, Pg. 3—7, 1920,

- Prof. Dr. I. Hațieganu: *Despre encefalita epidemică*. „Clujul Medical” (Cluj), anul I. Pp. 471—484, 1920.
- *Contribuțiuni la simptomatologia sifilisului stomacal*. „Clujul Medical” (Cluj), anul I. Pp. 593—598, 1920.
 - *Un nou procedeu pentru examinarea funcțiunei excretorii a ficatului*. „Clujul Medical” (Cluj), anul II. Pp. 303—309, 1921.
 - *Despre influența vaccinațiunei profilactice asupra tabloului clinic în febra tifoidă*. „Clujul Medical” (Cluj), anul II. Pp. 377—379, 1921.
 - *Importanța examenului citologic al sucului duodenal*. „Clujul Medical” (Cluj), anul III. Pp. 12—14, 1922.
 - *Adenopatia inghino-crurală subacută*. „Clujul Medical” (Cluj), anul III. Pp. 325—329, 1922.
 - *Despre astm*. „Clujul Medical” (Cluj), anul III. Pp. 313—316, 1922.
 - *Le signe des doigts hypocratiques dans l'endocardite lente et dans les endocardites recidivantes à forme prolongée*. „B. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. Paris” (Paris), XLVII. Pp. 399—402, 1923.
 - *Hyperperméabilité hépatique, un nouveau symptôme dans le diabète*. „Bull. de l'Académie de Médecine de Paris”, Séance 21/II. 1922. Pp. 236—237, tome LXXXVII.
 - *L'épreuve de l'indigo-carmin dans les affections hépatique avec ictère*. „Bull. de l'Académie de Méd. de Paris”, Séance 1/III. 1922. Pp. 236—237, tome LXXXVII.
 - *L'importance de l'examen cytologique du suc duodénal*. „Paris Médical” (Paris), Nr. 34 August, 26, 1922.
 - *Un nouveau procédé pour l'examen de la fonction secretoire du foie; considérations sur la pathogénie de l'ictère*. „Annales de Médecine” (Paris) Tome 10, Pp. 415. „Bull. de l'Académie Médecine”. Séance 7/II 1922.
 - *Deux cas de doigts hyppocratiques unilatéraux dans l'anévrisme du tronc brachio-céphalique*. „Bull. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. de Paris” (Paris), XLVII. Pp. 403—405, 1923.

- Prof. Dr. I. Hațieganu: *Considérations sur un cas de thrombose de la veine porte, compliqué de perihépatite et de peritonite adhésive.* „Bull. et Mém. de la Soc. Med. des Hôp. de Paris” (Paris) XLVII. Pp. 747—751, 1923 (în colab. cu Dr. P. Sîiartău).
- *Un cas de thrombocytopénie essentielle accompagné du syndrome de l'ictère hémolitique.* „Bull. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. Paris” (Paris), XLVII. Pp. 751—754, 1923 (în colaborare cu Dr. P e t r i).
 - *Un caz de endocardită lentă cu semnul degetelor hippocratice.* „Soc. Științelor Medicale Cluj” 1923. Referat în „Clujul Medical” (Cluj) anul IV, Pp. 109, 1923.
 - *Un caz de ciroză ascitogenă sifilitică.* „Soc. Șt. Medicale” din Cluj, 1923. Ref. în „Clujul Medical” (Cluj), an. V. Pp. 36, 1924.
 - *Un caz de anemie foarte gravă în legătură cu turburări endocrine, în special tiro-ovariene.* „Soc. Șt. Med.” (Cluj), 1924. Ref. în „Clujul Medical”, anul V. Pp. 106, 1924.
 - *Două cazuri de spondilită tifică.* „Soc. Șt. Med.” 1924 (Cluj). Ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 106, 1924.
 - *Două cazuri de tabes cu crize gastrice.* „Soc. Șt. Med.” (Cluj), 1924, ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 211, 1924.
 - *Anémie grave dans les aortites syphilitiques.* „Bull. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp” (Paris), XLVIII. Pp. 1605—1606, 1924.
 - *Despre spondilita post-tifică.* „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 181—187, 1925.
 - *Două cazuri de artrită sifilitică, ameliorate prin tratament specific.* „Soc. Șt. Med. din Cluj”, 1925, ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 250, 1925.
 - *Două cazuri de artrită eredo-sifilitică cu torace infundibuliform, care se prezintă des în heredo-sifilis.* „Soc. Șt. Med. Cluj” 1925, ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 250, 1925.
 - *Un nouveau symptôme de l'angine de poitrine.* „Arch. des mal. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. de Paris” (Paris), XLIX. Pp. 369—370, 1925 (în colab. cu Dr. M. H â n g ă n u ț).

- Prof. Dr. I. Hațieganu: *Sur l'angine monocitaire*. „Bull. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. de Paris” (Paris), XLIX. Pp. 69—71, 1925 (în colaborare cu Dr. I. Goia).
- *Un nouveau symptôme de l'angine de pitrine*. „Arch. des mal. du coeur, des vaisseaux et du sang”, 1925, Juillet (Paris). Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 37—38, 1925 (în colaborare cu Dr. L. Telia).
 - *Simptomul tusei nocturne în endocardita lentă*. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI, pag. 431—433, 1925. „Bull et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. Paris” (Paris) L. Pp. 559—564, 1926 (în colab. cu Dr. L. Daniello și Dr. L. Telia).
 - *Incercări de hematologie experimentală la om*. „Clujul Medical” (Cluj), anul II. Pp. 99, 1921. „Soc. de Biologie Paris”, 1921 (în colab. cu Dr. I. Goia).
 - *Sur l'hépatite septique lente*. Arch. des Mal. de l'App. dig. et de la Nutr. Paris”, Tome XVI. Pp. 787—802, 1926, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VII. Pp. 213—219, 1926.
 - *Un caz de ciroză hepatică, tratat cu bismiochină*. „Soc Șt. Med.” 1926, ref. în „Clujul Med.” (Cluj), anul VII. Pp. 361, 1926.
 - *Cazuri de sifilis polivisceral*. „Soc. Șt. Med.” 1926, ref. în „Clujul Med.” (Cluj), anul VII. Pp. 363, 1926.
 - *Lupta modernă contra bolilor infecțioase*. „Viața Medicală” (Timișoara), anul III. Pp. 331—340, 1927.
 - *Considerațiuni asupra sifilisului gastric*. Albumul jubilar al Prof. Glusinsky din Varșovia. „Polska Gazeta Lekarska”, Nr. 43, 1927, T. VI.
 - *Modificarea probei Melzer-Lyon*. „La Presse Médicale” (Paris), XXXIV, Année sem. II. Pp. 981—983, 1926. „Clujul Medical” (Cluj), anul VII. Pp. 325—328, 1926 (în colaborare cu Dr. M. Halița).
 - *Pericolul tuberculozei în Universitate*. „Rev. Științelor Medicale” (București), anul XV. Pp. 97—114, 1926 (în colaborare cu Dr. L. Daniello).

- Prof. Dr. I. Hațieganu: *Un caz mortal de trichinoză*. „Clujul Med.” (Cluj), an. VII. Pp. 129-303, 1926 (în colab. cu Prof. Dr. T. V a s i l i u).
- *Stenoză mitrală cu sindromul trombozei progresive auriculare*. „Clujul Medical” (Cluj), anul VIII. Pp. 590—593, 1927 (în colaborare cu Dr. E. A n c a).
 - *O formă clinică particulară a gripei epidemice (hiperestezie cutanată)*. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 31—36, 1925 (în colaborare cu Dr. A. P o p).
 - *Considerațiuni asupra sifilisului renal*. Praga, 1928. „Reçueil des travaux en l'honneur du soixantième anniversaire du Prof. Lad. Syllaba”. Pp. 72—81.
 - *Câteva considerațiuni asupra tratamentului sifilisului visceral*. „Clujul Med.” (Cluj), anul IX. Pp. 256—257, 1928.
 - *Considerațiuni asupra nefritei cronice fără ipertensiune*. „Clujul Med.” (Cluj), anul IX. Pp. 603—604, 1928.
 - *Considerațiuni clinice asupra cancerului hepatic primitiv*. „Clujul Medical” (Cluj), anul IX. Pp. 653—654, 1928 (în colaborare cu Dr. I. G o i a și Dr. O n a c a).
 - *Un simptom nou „semnul hepato-biliar” în distomiaza hepatică la om*. „Clujul Medical” (Cluj), anul X. Pp. 195—196, 1929 (în colaborare cu Dr. D a n i c i c o).
 - *Contribution à l'étude étiologique de l'appendicite*. „Arch. des Mal. de l'App. dig. et de la Nutr.” Tome XVIII, Nr. 7, 1928 (în colaborare cu Dr. I r i m i n o i u).
 - *De ce continuă să sufere cei operați de apendicită?* „Clujul Medical” (Cluj), anul IX. Pp. 363—368, 423—430, 498—504, 551—555, 1928 (în colab. cu Dr. D a n i c i c o).
 - *Sur le caractère particulier d'une petite épidémie d'entérocolite dysentérique*. „Arch. des Mal. de l'App. dig. et de la Nutr.” Paris, Tome XIX. Pp. 502—505, 1929 (în colaborare cu Dr. I r i m i n o i u).
 - *Considerațiuni asupra unui caz de scleroza arterei pulmonare*. „Clujul Med.” (Cluj), anul IX. Pp. 201—203, 1928 (în colaborare cu Dr. E. A n c a).

Prof. Dr. I. Hațieganu: *Un caz de aortită abdominală*. „Bull. et Mém. des Hôp. de Paris” (Paris). Pp. 1153—1157, 1928 (în colab. cu Dr. E. A n c a).

— *Action des diurétiques mercuriels sur l'hydrémie, la chlorurémie, l'azotémie et les éliminations urinaires*. „C. R. de la Soc. de Biologie Paris”, Tome 99. Pp. 1813—1814, 1928 (în colaborare cu Dr. I. G a v r i l ă și Dr. B o r b i l).

— *Considerațiuni asupra noilor diuretice mercuriale Salirgan și Neptal*. „Mișcarea Medicală” (Craiova), anul I. Pp. 350—362, 1928 (în colab. cu Dr. I. G a v r i l ă și Dr. B o r b i l).

— *Considerațiuni asupra alor 5 cazuri de meningită acută benignă*. „Rev. Științelor Med.” (București), anul XVII, Pp. 134—142, 1928 (în colaborare cu Dr. I. G o i a).

— *Mecanismul sindromului hiposistoliei cerebrale*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XI. Pp. 127—129, 1930.

— *L'hypertrophie et la dilatation du coeur droit d'origine pulmonaire*. „Annales de Méd.” (Paris), Tome 28, Nr. 2, Juillet. Pp. 158—161, 1930. uj / Central University Library Cluj

— *Le syndrome de l'hyposistolie cérébrale*. „Bull. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. de Paris”. Pp. 1868—1869, 1930 (în colab. cu Dr. P. V a n c e a).

— *Câteva considerațiuni referitoare la câteva cazuri de hiposistolie cerebrală*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XI. Pp. 238—240, 1930 (în colab. cu Dr. P. V a n c e a).

— *Un caz de stenoză aortică congenitală cu arterită obliterantă a membrelor superioare*. „Clujul Med.” (Cluj), 1930 (în colaborare cu Prof. Dr. T. V a s i l i u).

— *Asistența sanitară în Universitate*. Raport la „Congresul Profesorilor Universitari” din Iunie, 1929.

— *Staza duodenală în icterul cataral*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIII, Nr. 2, 1932. Bull. et Mém. de la „Soc. Méd. des Hôp. Paris”, 1932 (în colab. cu Dr. H â n g ă n u ț).

— *Trei cazuri de tumoră sifilitică a lui Haussmann*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XIII, Nr. 5, 1932 (în colaborare cu Prof. Dr. I. I a c o b o v i c i).

- Prof. Dr. I. Hațieganu: *Două cazuri de pseudo-tumoră intestinală de natură sifilitică*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XIII. Pp. 289—290, Nr. 6, 1932 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Iacobovici).
- *Sur la cholécystographie dans le diabète*. Congresul internațional de litiaza biliară, Vichy, Sept. 1932 (în colaborare cu Dr. M. Hângănuț).
 - *Hypertrophie et dilatation du coeur droit d'origine pulmonaire*. „Soc. Méd. de Hôp. de Paris”. 1929.
 - *Observation clinique de 16 cas de hypostolie cérébrale*. „Soc. Méd. des Hôp. de Paris”, 1929 (în colab. cu Dr. P. Vancea).
 - *Considerațiuni asupra intoxicațiilor cu luminal vindecate prin doze mari de strichnină*. „România Medicală”, Nr. XII. Pp. 165—166, 15 Iulie, 1934. „Soc. Șt. Medicale Cluj” (în colaborare cu Dr. T. Spârchez).
 - *Osteoartropatie hipertrofiantă, sindromul lui Pierre Marie într'un caz de stenoză esofagiană cicatricială cu dilatarea diverticulară a esofagului și esofagită supurată*. „Soc. Șt. Med.” (Cluj), „Clujul Medical” Nr. 3, 1934. Pp. 169.
 - *Algile submamare la femei cu hipertensiune*. „Soc. Șt. Medicale”, Nov. 1934. „Clujul Med.” (Cluj), anul XVI, Nr. 12, 1935 (în colaborare cu A. Moga).
 - *Considerațiuni asupra cholecistografiei în diabetul zaharat*. „Primul congres Național de Radiologie și Electrologie Medicală București”, 1934. Pp. 48—55 (în col. cu Dr. M. Hângănuț).
 - *Contribuție statistică la problema sporirii numerice a cancerului pulmonar primitiv*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XVII, 1936, Nr. 5. Pp. 317—324 (în colab. cu Dr. L. Daniello și Dr. P. Radu).
 - *Considerațiuni noi în tratamentul pelagrei*. „România Medicală” (București), anul XIV, 1936, Nr. 8. Pp. 109—110. „Soc. Șt. Medicale Cluj”, șed. din 25. I. 1936. „Clujul Med.” (Cluj), anul XVII, 1936, Nr. 3. Pp. 180 (în col. cu Dr. T. Spârchez).
 - *Intoxicație acută cu sulfat de Thaliu cu scop de sinucidere*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XVII, 1936, Nr. 1. Pp. 11—14 (în colaborare cu Dr. A. Moga).

Prof. Dr. I. Hațieganu: *Despre o nouă boală, boala lui Bang.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, ședința din 5 Dec. 1936, „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 2. Pp. 127—128.

- *Tratamentul cu Pernaemon „Organon” în anemii și colite drepte.* „România Medicală” (București), anul XV, 1937, Nr. 10. Pp. 139—140 (în colaborare cu Dr. P. Antonescu).
- *Ce este medicina sportivă?* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII, 1937. Pp. 1, „Medicina Sportivă” Nr. 4.
- *Un scurt istoric al medicinei sportive.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 4. Pp. 2—3, „Med. Sportivă”.
- *Congresul Internațional de Medicină Sportivă Berlin, 27—31 Iulie, 1936.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 4. Pp. 1—2, „Medicina Sportivă”.
- *Senatorul Nicolae Pende.* „Endocrinologie, Gynecologie Obstetrică” Cluj, 1936, anul I. Nr. 3. Pp. 193—196.
- *Diagnosticul și tratamentul diareei.* Conferință la cursul de perfecționare organizat de „Asoc. Docenților Univ.”, 1936.
- *Asociația digitală-ouabaină în tratamentul insuficienței circulatorie.* „România Med.” (București), 1937, Nr. XIII-XIV (în colab. cu Dr. A. Moga și Dr. Preotesoiu).
- *Congresul Internațional de gastro-enterologie, Paris, Septembrie 1937.* Conferință la „Soc. Șt. Med. Cluj”, șed. din 20 Nov. 1937. „Clujul Med.” (Cluj), anul XIX, 1938, Nr. 1. Pp. 55.
- *Stare de hipovitaminoză B₁ și B₂ la un bărbat cu stomac operat.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, șed. 18 Dec. 1937. Ref. „Clujul Med.” (Cluj), anul XIX, 1938, Nr. 3. Pp. 172—173.
- *Educația fizică a femeii.* Conferința de medicină aplicată la educația fizică și sportivă. Pp. 87—118. Tip. „Cartea Românească” (Cluj), 1938.
- *Kyste hidatique du coeur simulant un anevrisme.* „Arch. des Mai. Coer.” Nr. 1, 1937 (în colab. cu Prof. Dr. T. Vasiliu și Dr. A. Moga).
- *Modificările sanghine în crizele hipertensive în caz de suprarenalom hipertensiv.* Comunicare la „Soc. Șt. Med. Cluj”, 28 Ian.

1939. „Clujul Med.” (Cluj), anul XX, Nr. 4, 1939. Pp. 214—216. „Academia de Medicină Română” 1940. Zentralblatt f. Innere Med. N. 21, p. 337 (în colaborare cu Dr. A. M o g a și Dr. P. R a d u).

Prof. Dr. I. Hațieganu: *Un caz de periarterită nodoasă*. Comunicare la „Soc. Șt. Med.” Cluj, șed. 28 Ian. 1939. „Clujul Med.” (Cluj), anul XX, Nr. 4. Pp. 219—220 (în colaborare cu Prof. Dr. T. V a s i l i u, Dr. A. M o g a și Dr. P. R a d u).

— *Două cazuri atipice de mononucleoze*. Com. la „Soc. Șt. Medicale” din Cluj, șed. din 4 Nov. 1939 (în colaborare cu Dr. T. S p â r c h e z).

— *Observațiuni clinice cu reticulina*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XXI, Nr. 4, 1940. Pp. 170—174.

Prof. Dr. I. Goia: *Tratat Elementar de Semiologie și Patologie Medicală*. Vol. I Pp. 742, vol. II Pp. 780, vol. III Pp. 674. Tip. „Cartea Românească” (Cluj), 1934—1938 (în colaborare cu Prof. Dr. I. H a ț i e g a n u).

— *Considerațiuni asupra unui caz de mieloză aleucemică*. „Clujul Medical” (Cluj), anul I. Pp. 240—251, 1920.

— *Considerațiuni asupra unui caz de mielom multiplu*. „Clujul Med.” (Cluj), anul I. Pp. 454—460, 1920.

— *Despre formele atipice în malarie pernicioasă*. „Clujul Med.” (Cluj), anul I. Pp. 981—986, 1920.

— *Acțiunea adrenalinei asupra tabloului leucocitar în mieloză*. „Clujul Med.” (Cluj, anul II. Pp. 75—79, 1921. „La Presse Méd.” 30-e année 1 Sem. Pp. 366—368, 1922.

— *Examinarea stomacului à jeun*. „Clujul Med.” (Cluj), anul II, 1922. Pp. 201—205.

— *Tratamentul cu Neosalvarsan în leziunile sifilitice ale aortei*. Clujul Med.” (Cluj), anul III. Pp. 89—91, 1922.

— *Sughițul epidemic*. „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1922. Ref. „Clujul Medical”, (Cluj), anul III. Pp. 126, 1922.

— *Limfadenoză aleucemică*. „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1923. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul IV. Pp. 47, 1923.

- Prof. Dr. I. Goia:** *Ulcer piloric și tabes.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1923, „Clujul Medical”, (Cluj), anul IV. Pp. 107, 1923.
- *Despre trombocitopenie și anemie aplastică în legătură cu 2 cazuri.* „Soc. Șt. Med.”, 1923: Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 37, 1924.
 - *Un caz de ciroză ascitogenă sifilitică.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1923. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 38, 1924.
 - *Boala lui Kussmaul-Mayer.* „Clujul Med.” (Cluj), anul V. Pp. 285—294, 157—175, 249—256, 1924 (în colaborare cu Prof. Dr. T. Vasiliu).
 - *Un cas de myélose aleucémique évoluant en myélose leucémique.* „Arch. des Mal. du Coeur, des vaisseaux et du sang” (Paris), année XIX. Pp. 167—174, 1925.
 - *Hemogenie trombocitopenie esențială.* „Revista Șt. Med.” (București), 1925.
 - *Un caz de limfogranulom cu albuminurie, intrunind toate criteriile unei nefroze.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1925, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 396, 1925.
 - *Un caz de hemogenie.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1925, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 397, 1925.
 - *Un caz de rabie la copil în perioadă de excitație.* „Soc. Șt. Medicale”, 1925. Ref. „Clujul Med.” (Cluj), anul VI. Pp. 75, 1925.
 - *Un caz de stare leucemică cu tabloul sanghin predominat de monociti.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1926, „Clujul Medical” (Cluj), anul VII. Pp. 96, 1927.
 - *Sur l'angine monocitaire.* „Bull. et Mém. de la Soc. Méd. des Hôp. de Paris, (Paris) XLIXI, Pag. 69—71, 1925 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
 - *Două cazuri de aerofagie și aerocolie și formele clinice pe care le prezintă.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1926, ref. „Clujul Med.” (Cluj), anul VII. Pp. 298, 1926.
 - *Melanurie fără melanom.* Bull. et Mém. de la Soc. des Hôp. Paris”, (Paris) XLIX. Pp. 1277—78, 1925.
 - *Nefrită gripală dureroasă.* „Viața Medicală”, Timișoara anul

II. Pp. 303—307, 1926. „Bull. et Mém. de la Soc. des Hôp. Paris“, L. Pp. 1599—1600, 1926.

- Prof. Dr. I. Goia: *Un caz de hemogenie, ameliorare prin radioterapie*. „Bull. et Mém. de la Soc. des Hôp. de Paris“, L. Pp. 555—558, 1926.
- *Despre sifilisul gastric*. „Clujul Med.“ (Cluj), anul VII. Pp. 309—321, 381—392, 1926.
 - *Granulomatoza malignă*. „Clujul Med.“ (Cluj), anul VII. Pp. 23—30, 1926. „Annales d'anatomie Path.“ 1926 (în colaborare cu Prof. Dr. T. Vasiliu).
 - *Contributions a l'étude de la lymphogranulomatose*. „La Presse Med.“ sem. 1. Pp. 179—181, 1927 (în colab. cu Prof. Dr. C. Urechea).
 - *Tratamentul ulcerului gastric și duodenal prin injecțiuni parenterale de proteină*. „Clujul Med.“ (Cluj), anul VIII. Pp. 309—316, 1927.
 - *Acțiunea hemostatică a citratului de sodiu*. „Paris Medical“ (Paris), LXIII, Pp. 137—143, 1927 (în colaborare cu Dr. Petri).
BCU Cluj / Central University Library Cluj
 - *Considerațiuni asupra 2 cazuri de lambliază*. „Rev. Șt. Med.“ (București), anul XVII. Pp. 1051—1059, 1929 (în colaborare cu Dr. I. Gavrilă).
 - *Considerațiuni asupra 5 cazuri de meningită acută benignă*. „Rev. Științelor Med.“ (București), anul XVII. Pp. 134—142, 1928 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
 - *Considerațiuni asupra periduodenitei esențiale în legătură cu 5 cazuri*. „Clujul Med.“ (Cluj), anul IX. Pp. 604—609, 1928.
 - *Considerațiuni asupra irei cazuri de lambliază intestinală evoluând cu leziuni hepato-biliare: ciroză hepatică și cholecistită*. „Clujul Med.“ (Cluj) 1931 (în colab. cu Dr. M. Halîță).
 - *Considerațiuni asupra unui caz de limfogranulomatoză malignă acută*. „Clujul Med.“ 1932, Nr. VI. Pp. 301—303 „Soc. Méd. Hôp. Paris“, 1932.
 - *Sângele în limfogranulomatoza malignă*. „Congr. de Médecine Internă francez“ 1932, „Presse Médicale“, „Le Sang“, 1933,

Tome VII, Nr. 4. Pp. 354—370. „Clujul Med.” (Cluj) 1932.
Nr. XI. Pp. 533—540.

Prof. Dr. I. Goia: *Considerațiuni asupra prognosticului limfogranulomatozei maligne în legătură cu 80 cazuri.* „Congres de Medicină Internă francez”, 1932. „Presse Méd.” 1933. „Clujul Med.” Nr. XII. Pp. 384—390, 1932.

- *Considerațiuni asupra alor 4 cazuri de limfogranulomatoză localizată.* „Congr. de Med. Internă Francez”, 1932.
- *Contribuțiuni la lambliaza hepato-biliară.* „Arch für Verdauungskrankheiten” Bd. 54, 1933. Pp. 327. „Mișcarea Med. Rom.” (Craiova) No. 1—2, 1933, anul VI. Pp. 37—45. (în colab. cu Dr. I. Spârchez).
- *Considerațiuni asupra alcaptonuriei în legătură cu un caz.* „Clujul Med.” (Cluj) Nr. 5. Pp. 273—277, 1933 (în colab. cu Dr. Benetato și Dr. M. Sireteanu).
Med. (Cluj) 1933, Nr. 5. Pp. 305—307.
- *Considerațiuni asupra formelor pseudo-tuberculoase în limfogranulomatoza pleuro-pulmonară.* Comunicare la „al II-lea Congres Național de Tuberculoză”, Iunie, 1933 (Cluj).
- *Betrachtungen über die Lambliasis der Leber und Gallengänge sowie über die durch Lambliasis herforgerufene Cholecistitis.* „Arch. f. Verdauungskr.” Bd. 54, 1933. Pp. 327 (în colaborare cu Dr. T. Spârchez).
- *Considerațiuni asupra lambliazei hepato-biliare și cholecistitei lambliazice.* „Mișcarea Med. (Craiova) 1933. Pp. 38—42 (în colab. cu Dr. T. Spârchez).
- *Contribution à la symptomatologie de la lambliaze.* „Arch. des Maladies de l'app. dig. et de la nutr.” Nr. III, 1934, Pp. 274—280, (Paris) (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).
- *Considerațiuni asupra paraziților intestinali.* „Mișcarea Med. Română”, 1934, (Craiova), Nr. VI. 1934. Pp. 556—567) (în colab. cu Dr. T. Spârchez).
- *Considérations sur les formes pseudotuberculeuses de la lymphogranulomatose maligne.* „Arch. Med. Chir. de l'App. Res-

piratoire", Tome X. Nr. 4, 1935 (Paris) (în colab. cu Dr. Daniello și Hăngănuț).

Prof. Dr. I. Goia: *Contributions à la forme hépatique de la lymphogranulomatoase maligne.* „Le Sang”. 1925. Nr. IV. Pp. 367—375 Paris.

— *Contribution à la forme aiguë de la lymphogranulomatoase maligne.* „Le Sang”, 1935, Paris.

— *Valoarea examenului secrețiunii gastrice în diagnosticul afecțiunilor stomacale.* „Clujul Med” (Cluj), anul 1936, Nr. 5. Pp. 331—338.

— *Considerațiuni clinice și terapeutice asupra ulcerului gastric și duodenal în legătură cu 2700 cazuri.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII, 1937 Nr. 5. Pp. 275—300 (în colab. cu Dr. Spârchez și Dr. Mețianu).

— *Tratamentul ulcerului gastric și duodenal.* Conferința ținută la cursul de perfecționare organizat de „Asoc. Docenților Univ.” 1936.

— *La glucosurie après le choc insulinaire.* „C. R. Soc. de Biologie de Paris”. Tome 130. Pp. 1039—41, Nr. X, 1939 (în colab. cu Dr. I. Gavrila și Dr. I. Opreanu).

— *Șocul insulinar în tratamentul astmului bronșic.* „Endocrinologie, Gynecologie și Obstetrică” (Cluj), anul III, 1939, Nr. 4. Pp. 211—219 (în colab. cu Dr. I. Gavrila și Dr. I. Opreanu).

Dr. Liviu Pop: *Injectii cu zaharoză în baciloza pulmonară.* „Clujul Med.” (Cluj), anul I. Pp. 867—869.

— *Tratamentul hemoptiziei tuberculoase.* „Clujul Med.” (Cluj), anul I. Pp. 977—980, 1920.

— *Un nou procedeu pentru executarea pneumotoracelui artificial.* „Clujul Med.” (Cluj), anul IV. Pp. 301—304, 1924 și „Rev. de la Tub.” 1925.

Dr. Iosif Stoichiță: *Contribuțiuni la hematologia gripei.* „Clujul Medical” (Cluj), anul I. Pp. 502—505, 1920.

— *Contribuțiuni la studiul nefritelor paludice.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul II. Pp. 6—8, 1921.

- Dr. Iosif Stoichiță: *Procedeu de mobilizare a hematozoarului prin adrenalină în paludismul latent*. „Clujul Med.” (Cluj), anul II. Pp. 131—133, 1921.
- *Despre sinistrosardiile permanente*. „Clujul Med.” (Cluj), anul II. Pp. 177—179, 1921.
- *Despre simptomatologia ulcerului pe curbura mică*. „Clujul Medical” (Cluj), anul II. Pp. 372—374, 1921.
- *Ulcer al curburii mici al stomacului*. „Soc. Șt. Medicale Cluj”, 1922, ref. în „Clujul Med.” (Cluj), anul III. Pp. 69, 1922.
- Dr. Aug. Mureșan: *Tratamentul pneumoniei cu injecții intramusculare de chinină*. „Clujul Med.” (Cluj), anul II. Pp. 179—181, 1921.
- *Criza hemoclastică în deosebitele afecțiuni hepatice*. „Clujul Med.” (Cluj), anul II. Pp. 205—206, 1921.
- *Ueber die Chlorverteilung im Blutplasma resp. serum*. „Biochemische Zeitschrift”. Bd. 124, Heft 1—6 Seite 114—119, 1921.
- Dr. Septimiu Barițiu: *Tratamentul intravenos cu urotropină în febra tifoidă*. „Clujul Med.” (Cluj), anul II. Pp. 19—20, 1921.
- Dr. M. Hângănuț: *Considerațiuni asupra tabloului clinic și tratamentului gripei din anul 1919—1920*. „Clujul Med.” (Cluj), anul I.
- *Sur la cirrhose Cruveilhier-Baumgarten*. „La Presse Médicale” (Paris), 30 année, sem. II. Pp. 732—734, 1922.
- *Un caz de aortită sifilitică conjugală*. „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1923, ref. în „Clujul Med.” (Cluj), anul IV. Pp. 162, 1923.
- *Tratamentul precoce al intoxicațiilor cu sodă caustică*. „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 126—129, 1924.
- *Hemaglutinines hétérogénétiques après injection de sérum de Cheval*. „C. R. de la Soc. de Biologie” Tome 91. Pp. 1457—1549, 1924.
- *Artrita heredo-sifilitică*. „Clujul Medical”, (Cluj), „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1925, ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul VI, Pp. 250, 1925.
- *Cazuri de situs inversus viscerum. Diverticul duodenal și infiltrație infraclaviculară bacilară. (Assmann)*. „Soc. Șt. Med. Cluj”, ref. în „Clujul Med.” (Cluj), anul VIII. Pp. 622, 1927.

- Dr. M. Hângănuț: *Un nouveau traitement — protéinique — du diabète insipide*. „Bull. et Mem. de la Soc. Hôp. de Paris" (Paris), XLIX, Pp. 369, 370, 1925 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
- *Considerațiuni asupra reacțiunii Meinicke în baza alor 5000 probe paralele Meinicke-Bordet-Wassermann*. „Clujul Medical (Cluj)", anul VI. Pp. 28—30, 1925.
- *La cholestérinémie chez les siphilitiques*. „C. R. de la Soc. de Biologie, (Paris), Tome 98. Pp. 721—722, 1928 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).
- *Importanța radiografiilor luate în serie pentru precizarea diagnosticului radiologic*. „Soc. Șt. Med. Cluj", 1928, ref. în „Clujul Medical" (Cluj), 1928.
- *Considerațiuni radiologice asupra stenozei duodenale*. „Clujul Medical" (Cluj), anul X. Pp. 214—223, 1929.
- *Pneumoradiografia stomacului*. „Clujul Medical", (Cluj), anul X. Pp. 323—326, 1929.
- *Fluidobaritul, un nou preparat de bariu pentru explorarea tubului digestiv*. „Clujul Medical", (Cluj), anul X. Pp. 493, 1929.
- *Un caz de fistulă gastro-duodenală*. „Clujul Medical", (Cluj), anul X. Pp. 408—409, 1929 (în colab. cu Dr. I. Drăgulescu).
- *Considerațiuni asupra unui caz de sindrom al lui Hirschsprung*. „Clujul Medical" (Cluj), anul X. Pp. 475—479, 1929 (în colab. cu Prof. I. Iacobovici și Dr. T. Spârchez).
- *Indicele epigastic. Raportul morfologic între cutia toracică și stomac*. „Clujul Medical", (Cluj), anul X. Pp. 513—515, 1929 (în colab. cu Dr. I. Drăgulescu).
- *Considerațiuni clinice și radiologice asupra torsiunii intestinale în viața embrionară, oprire în torsiune (mezenterium comun)*. „Clujul Medical" (Cluj), anul XI. Pp. 172—176, 1930.
- *Cholecistografia și contracțiunea vesiculei biliare*. „Soc. Șt. Medicale din Cluj", 1930, ref. în „Clujul Medical" (Cluj), anul XI. Pp. 148, 1930.
- *Ulcère de la petite courbure de l'estomac perforé dans le duo-*

denum. Diagnostic radiologique. „Arch. des Mal. de l'app. dig. et de la Nutr.” (Paris), Tome XX. Pp. 711—714, 1930 (în colab. cu Dr. I. Drăgulescu).

Dr. M. Hângănuț: *Un cas de sténose duodénale supérieure maligne.* „Arch. des Mal. de l'App. Dig. et de la Nutr.” (Paris), Tome XX. Pp. 708—711, 1930.

- *Stază duodenală în icterul cataral.* „Clujul Medical”, 1932, Nr. 2, „Bull. Mém. Soc. Med. Hôp. Paris” 1932 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
- *Acțiunea apei minerale dela Sângeorzul-băi, izvorul principal, asupra secrețiunii gastrice.* „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 3, 1932 (în colab. cu Dr. M. Haliță).
- *Un caz de aneurism al arterei pulmonare.* „Soc. Șt. Med.” ședința din 21 Ianuarie 1933 (în colab. cu Dr. A. Moga).
- *Considerațiuni asupra formelor pseudo-tuberculoase în limfogrulomatoza pleuro-pulmonară.* Comunicare la al doilea congres național de tuberculoză, Iunie, 1933, Cluj”.
- *Cardiomiectomia în tratamentul dilatației idiopatice a esofagului.* „România Medicală”, (București), 24-1931. Pp. 325—327 (în colab. cu Prof. Dr. I. Iacobovici).
- *Klinische und Röntgenologische Betrachtungen über die Tuberkulose des Magens.* „Zentralblatt für Chirurgie”, 27/1932. Pp. 1629—1635 (în colab. cu Dr. A. Pop).
- *Sur la cholécistographie dans le diabète.* „Congresul Internațional de Litiază Biliară Vichy”, 1932, Sept. (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
- *Pleuro-peritonită de origine probabil sifilitică.* „Soc. Șt. Med.” ședința din 18 III. 1933.
- *Câteva considerațiuni asupra cholecistografiei în baza alor 942 cazuri.* „Primul Congres Național de Radiologie și Electrologie Medicală”, București, 1934. Pp. 48—55 (în colab. cu Dr. V. Răduleț).
- *Despre anomaliiile veziculei biliare.* „Primul Congres Național

de Radiologie și Electrologie Medicală", București, 1934. Pp. 48—55 (în colab. cu Dr. V. Răduleț).

Dr. M. Hângănuț: *Considerațiuni asupra cholecistografiei în diabetul zaharat*. „Primul congr. naț. de radiologie și electrologie medicală", (București), 1934. Pp. 48—55 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).

- *Considérations sur les formes pseudotuberculeuses de la lymphogranulomatose maligne*. „Arch. Méd. Chir. de l'App. Respiratoire". Tome X., Nr. 4, 1935, Paris (în colab. cu Dr. I. Goia și Dr. L. Daniello).
- *Considerațiuni asupra unui caz de hernie diafragmatică*. „Soc. St. Med." Cluj, șed. 27 II. 1937, „Clujul Medical" (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 5, pag. 336—337 (în colab. cu Dr. A. Moga și Dr. I. Popescu).
- *Diagnosticul radiologic al afecțiunilor arterei pulmonare*. Raport la al doilea congres național de radiologie 1937, Cluj, Tip. „Cartea Românească", 1937 (în colaborare cu Dr. A. Moga).
- *Ueber drei Fälle von Magen und Duodenalfisteln*. „Primul congres al Soc. Austriace de Radiologie", Viena, Sept. 1936.
- *Bedeutung der funktionellen Untersuchungsmethode der Gallenblase an der Hand der Gallenblasenanomalien*. „Primul Congres al Soc. Austriace de Radiologie dela Viena, Sept. 1936.
- *Beiträge zur Dilatatio idiopathica oesophagei*. „Primul Congres al Soc. Austriace de Radiologie", Viena, Sept. 1936.
- *Două cazuri de „Panzerherz"*. Comunicare la cel de al doilea Congres Național de Radiologie, Cluj, 1937 (în colaborare cu Dr. A. Moga și Dr. Popescu).
- *Activitatea de 10 ani a laboratorului de radiologie al Clinicei Medicale*. Comunicare la cel de al doilea congres național de radiologie, Cluj, Mai, 1937 (în colab. cu Dr. Preotesoiu).
- *Bilografal în exploatarea căilor biliare*. Comunicare la cel de al doilea congres național de radiologie, Mai, 1937, Cluj (în colab. cu Dr. Popescu).

- Dr. M. Hângănuț: *Les malformations congénitales de la vésicule biliaire. Étude clinique, radiologique et histopathologique*. „Congrès international de l'insuffisance hépatique Vichy, 1937, Tom II. Pp. 491—495 (în colaborare cu Dr. Rubin Popa).
- *Despre ciclism și automobilism*. Volumul de „Conferințe Medico-Sportive”, 1937.
 - *Diagnosticul radiologic al afecțiunilor gastro-duodenale cu demonstrațiuni de filme*. Conferință ținută la cursul de perfecționare organizat de „Asoc. Docenților Univ.” Cluj, 1936.
 - *Congresul Internațional de Insuficiență hepatică, Vichy. 1937*. „Clujul Medical” 1938. Pp. 46—48.
 - *Un caz de eventrație diafragmatică stgă*. Comunicare la „Soc. de Radiologie”, 20 Apr. 1938 (în colab. cu Dr. Popescu).
 - *Considerațiuni asupra calcifierii aortei toracice*. Congresul de Radiologie”, 1937 (în colab. cu Dr. Popescu).
 - *Considerațiuni asupra simptomatologiei radiologice a stenozei istmului aortic*. Com. „Soc. Rom. de Radiologie” pe 24 III. 1938. In „Tratatul Elementar de Semiologie și Patologie medicală” de Hațieganu—Goia următoarele capitole:
Explorarea radiologică a aparatului circulator, Volum I. Pp. 457—469.
Explorarea radiologică a stomacului și duodenului. Vol. II Pp. 134—144.
Explorarea radiologică a intestinului. Vol. II. Pp. 274—281.
Explorarea radiologică a ficatului și a vesiculei biliare. Vol. II. Pp. 460—463.
 - *Despre calculii biliari „flotanți”*. Comunicare „Soc. Med. de Radiologie”, 1938.
 - *Despre stenozele duodenale*. Comunicare la „Soc. de Radiologie”, Aprilie 1939.
 - *Diverticuli duodenali. Studiu clinic și radiologic*. Raport prezentat la al treilea congres național de radiologie, Iași, Iunie, 1939 (în colab. cu Dr. T. Spârchez).

- Dr. M. Hângănuț:** *Considerațiuni clinice și radiologice asupra herniilor prin hiatusul esofagian.* Com. la „Soc. de Rad.”, 30 Nov. 1939.
- *Deformațiile stomacului și anomaliiile de dezvoltare ale tubului digestiv din punct de vedere medico-militar.* Com. la „Soc. de Rad.” 8. II. 1940.
 - *Considerațiuni asupra unui caz de cancer esofagian asociat cu diverticul esofagian și calcifierea aortei.* Com. la „Soc. de Rad.” 21. III. 1940.
- Dr. Nicolae Dumitru:** *Dilatația idiopatică a esofagului.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul II. Pp. 128—130, 1921.
- *Auto-seroterapie în pelagră.* „Clujul Medical” (Cluj), anul III. Pp. 109—113, 1922.
 - *Acțiunea diuretică a Novasurolului.* „Clujul Med.”, (Cluj), anul III. Pp. 126, 1922.
- Dr. Teodor Andrei:** *Contribuțiuni la simptomatologia pelagrei.* „Clujul Medical” (Cluj), anul I. Pp. 797—799, 1920.
- *Un procedeu pentru determinarea lipazei în suc duodenal.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul I. Pp. 499—500, 1920.
- Dr. Popa Isaia:** *Despre simptomul „Auslöschphenomen” în scarlatină.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul II. Pp. 328—330, 1921.
- Dr. Iacob Petri:** *Recidivă paludică după splenectomie.* „Clujul Med.”, (Cluj), anul III. Pp. 327—330, 1922.
- *Chist hidatic pulmonar.* „Soc. St. Medicale Cluj”, 1922. Ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul III. Pp. 127, 1922.
 - *Despre trombocite și diferențierea lor.* „Clujul Med.”, (Cluj), anul V. Pp. 9—11, 1924.
 - *Formula hemoleucocitară amorfă.* „Clujul Med.” (Cluj), anul VI. Pp. 46—47, 1925.
 - *Hemoterapia în scarlatină.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul VI. Pp. 215—218, 1925 (în colab. cu Dr. Drăgulescu).
- Dr. Emil Pocreanu:** *Proteinoterapia în boalele medicale.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul V. Pp. 72—74, 1924.

Dr. Emil Pocreanu: *Profilaxia ulcerului peptic.* „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 185—186, 1924.

— *Un caz de diabet zaharat tratat cu insulină „Nițescu”.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1924, ref. în „Cujul Med.” (Cluj), anul V. Pp. 208, 1924.

— *Diferențierea clinică a pleuro-peritonitei subacute, tuberculoase.* „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 233—234, 1925.

— *Dispariția chlorozei.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1925. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 250, 1925.

— *Considerațiuni asupra unui caz operat de angină de piept.* „Viața Medicală”, (Timișoara), anul I. Pp. 5—9, 1925 (în colab. cu Prof. Dr. I. Iacobovici).

— *Sindrome vegetative generale.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul VII. Pp. 31—37, 1927 (în colab. cu Prof. Dr. V. Papilian).

— *Contribuțiuni la acțiunea vegetativă în tetanie.* „Rev. Șt. Med.” (București), anul XV. Pp. 1091—1101, 1926 (în colaborare cu Dr. G. Popovici).

Dr. Liviu Telia: *Câteva cazuri de herpes experimental la iepuri din epidemia de gripă din Ianuarie, Februarie, 1922.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul III. Pp. 167—169, 1922 (în colaborare cu Dr. Isaicu).

— *Un caz de limfomatoză.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1924, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 162, 1924.

— *Două cazuri de stenoză mitrală cu sindromul anginei pectorale.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1924, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 211, 1924.

— *Un caz de infantilism, chloroză.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1925, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 75, 1925.

— *Considérations sur le syndrome de l'angine de poitrine dans la sténose mitrale.* „Arch. des Mal. du Coeur, des vaisseaux, et du sang”, (Paris), XVIII anée. Pp. 531—537, 1925.

— *Un caz de boală mitrală cu simptomul visceromotor al mâinii.* „Spitalul” (București), anul 45. Pp. 304—305, 1935.

— *Angina de piept.* „Viața Medicală” (Timișoara), anul II. Pp. 115—132, 1926.

- Dr. Liviu Telea: *Un caz de insuficiență aortică care prezenta simultan o atrofie musculară sifilitică a extremităților superioare, în deosebi a mâinilor și antebrațelor.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1926, ref. „Clujul Medical”, (Cluj), anul VII. Pp. 363, 1926.
- *Un caz de poliorganopatie sifilitică.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1927, ref. „Clujul Medical”, (Cluj), anul VIII. Pp. 294, 1927.
- *Stenoza arterei pulmonare cu comunicare interventriculară.* „Soc. Șt. Med.” 1927, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VIII. Pp. 408, 1927.
- *Influența sistemului nervos vegetativ asupra ritmului cardiac.* „Clujul Medical” (Cluj), anul VIII. Pp. 193—194, 1927 (în colab. cu Prof. Dr. V. Păpilian și Dr. Georgescu).
- Dr. I. Jovin: *Noile procedee pentru depistarea sângerărilor gastro-intestinale, oculute.* „Clujul Medical” (Cluj), anul III. Pp. 269—270, 1922.
- Dr. Pavel Siiartău: *Un caz de glomerulonefroză hidropigenă.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1923, ref. „Clujul Medical”, (Cluj), anul IV. Pp. 164, 1923.
- *Un caz de sifilis al ficatului, forma sclero-gomoasă.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1924, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul V. Pp. 38, 1924.
- *Un caz (femeie) cu o anemie foarte gravă, care din punct de vedere clinic prezenta masca unei anemii pernicioase, din punct de vedere hematologic, arăta un caracter aplastic, tratat prin transfuzii repetate de sânge.* „Soc. Șt. Med.” 1925. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VI. Pp. 397, 1925.
- *Un caz de spondilită sifilitică.* „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1926. Ref. „Clujul Med.” (Cluj), anul VII. Pp. 298, 1926.
- *Transfuzia de sânge și importanța ei în terapia medicală.* „Clujul Medical” (Cluj), anul IX. Pp. 533—548, 1928.
- *Un caz de gripă formă agranulocitară.* „Clujul Medical” (Cluj), anul IX. Pp. 658—662, 1928 (în colaborare cu Dr. T. Spârchez).
- Prof. Dr. Al. Pop: *Valoarea diagnostică a tabloului sanguin în afecțiunile*

gastro-duodenale. „Revista Șt. Med.” (București). Pp. 146—151, 1928.

Prof. Dr. Al. Pop: *Contribuțiuni la studiul tuberculozei gastrice în legătură cu 4 cazuri personale*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XI. Pp. 433—439, 1930 (în colaborare cu Dr. T. Spârchez).

— *Klinische und Röntgenologische Betrachtungen über die Tuberkulose des Magens*. „Zentralblatt f. Chirurgie”. 27, 1932. Pp. 1629—1635 (în colab. cu Dr. Hângănuț).

— *Patru cazuri de toracoplastie parțială*. „Soc. Șt. Med.”, 1936, „Clujul Medical”, (Cluj), 1936, anul XVII. Nr. 6. Pp. 419—420 (în colab. cu Dr. Daniello).

— *Tumără benignă a mediastinului posterior (neurinom?) extirpată cu succes pe cale operatorie*. „Soc. Șt. Medicale Cluj”, ședința din 13 Febr. 1937, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 4. Pp. 260—261 (în colab. cu Dr. Daniello și Dr. Iepure).

— *Șase cazuri de pneumotorace extrapleural*. „Soc. Șt. Med. Cluj” ședința din 20 Nov. 1937, „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, 1938, Nr. 1. Pp. 50—51 (în colab. cu Dr. Daniello).

— *Tratamentul chirurgical al tuberculozei pulmonare*. Raport la al IX-lea congres național de chirurgie, București, 1938 (în colab. cu Dr. Daniello).

Dr. Eugenia Popa: *Stenoză intestinală cronică produsă prin ascarizi*. „Soc. Șt. Medicale Cluj”, 1926, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul VII. Pp. 297, 1926.

Dr. Astra Călugăreanu: *L'endocardite a forme lente*. „Annales de Med.” (Paris). Tome XVII. Pp. 633—642, 1925.

Conf. Dr. L. Daniello: *Tratamentul tuberculozei pulmonare*. 1 volum, 106 pagini format mic, Cluj, 1926. Tip. „Fondul Cărților Funduare”. Biblioteca Medicală și Igienică a „Astrei”.

— *Studiu clinic despre debutul ftiziei*. (Teză de docență) un volum, format quarto, 150 pagini, Cluj, 1930. Tip. Școala de Arte și Meserii.

Conf. Dr. L. Daniello: *Despre venectaziile toracice basoliminale*. „Soc. Șt. Medicale” Cluj, șed. 20 IV. 1923.

- *Contribuțiuni la studiul unor pretinse stări anergice în cursul tuberculozei hepaticeilor*. „Clujul Medical” (Cluj), anul IV. Pp. 198—203, 1923.
- *Contribution a l'étude des prétendus états anergiques observés chez les hépatiques tuberculeux*. „Ann. de med.” Nr. 3, 1924.
- *Un caz de tumoră mediastinală*. „Soc. Șt. Med. Cluj”, 1923. Ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul IV. Pp. 236, 1925.
- *Două cazuri de tifobaciloză*. „Clujul Med.” (Cluj), anul V. Pp. 317—319, 1924.
- *Considerațiuni asupra unui caz de astm tipic, complicat cu pneumotorace spontan*. „Rev. Științelor Med.” (București), anul XIV. Pp. 850—856, 1925.
- *Diabet consumptiv și tuberculoză pulmonară gravă, tratament combinat cu insulină și pneumotorace*. „Viața Medicală” (Timișoara), anul I. Pp. 109—113, 1925.
- *Astm esențial tipic la o fetiță de 15 ani, complicat cu pneumotorace spontan*. „Soc. Șt. Med.” 1925, ref. „Clujul Medical”, (Cluj), anul VI. Pp. 396, 1925.
- *Le symptôme de la toux nocturne dans l'endocardite lente*. „Soc. med. hôp. Paris”, 1925 (în colaborare cu Prof. Hațieganu și Dr. Telia).
- *„Pleurite à répétition”, granulie discretă, pneumotorace spontan, complicat de paralizia recurentului*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 14 III. 1925.
- *Pericolul tuberculozei în Universitate*. „Rev. Șt. Med.” București, 1925 (în colaborare cu Prof. Hațieganu).
- *Despre insuficiența hepatică a bacilarilor*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul VI. Pp. 279—288, 1925.
- *Pneumoperitoneul ca adjuvant terapeutic al ascitei tuberculoase*. „Rev. Șt. Med.” (București), anul XVI. Pp. 51—60, 1926.
- *Diagnosticul radiologic al bronșiectaziei cu injecțiuni intratracheale cu lipiodol*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1926, ref. „Clujul Mă-

dical" (Cluj), anul VII. Pp. 361, 1926 (în colab. cu Dr. N. Popoliță).

Conf. Dr. L. Danielito: „*Metodele diagnosticului clinic și de laborator ale tuberculozei pulmonare*. Conferință ținută la cursurile de perfecționare pentru medici. Tip. „Viața”, Cluj, 1927.

— *Profilaxia socială a tuberculozei*. „Bul. Eugenic și Biop.” N-rii 9, 10, 11, 12 din 1927.

— *Tuberculoza, dușman al neamului*. Broșură publicată în biblioteca „Astra”, Nr. 51.

— *Sur la motilité du moignon pulmonaire dans le pneumotorax artificiel*. „Arch. Med. Chir. de l'App. Resp.” (Paris), Tome II. Nr. 3, 1927.

— *Vaccinațiunea preventivă împotriva tuberculozei cu B. C. G.* „Clujul Medical” (Cluj), anul IX. Pp. 65—69, 1928.

— *Sifilis și tuberculoză*. „Clujul Medical” (Cluj), anul IX. Pp. 226—230, 1928.

— *Combaterea bolilor sociale în mediu rural*. „Bull. Eugenic”, (Cluj), Pp. 47—52, 75—83, 102—107, 142—147, 1928.

— *Un caz de cancer secundar cavităar al plămânului greșat pe o veche scleroză sifilitică*. „Soc. Șt. Med.” (Cluj), 1928. Ref. în „Clujul Medical”, (Cluj), anul IX. Pp. 570, 1928.

— *Educația fizică ca factor de asanare a mediului rural*. „Bul. Eugenic și Biop.” N-rii 9 și 10, 1928.

— *Spitalul-sanator și rolul său în combaterea tuberculozei*. „Bul. Eugenic și Biopolitic” N-rii 11—12, 1928.

— *Copilul și infecțiunea tuberculoasă*. „Transilvania” 1928.

— *Despre un caz de hemotorace survenit în cursul tratamentului cu pneumotorace artificial*. „Soc. Șt. Med.”, Cluj, 1928, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul IX. Pp. 569, 1928 (în colaborare cu Dr. M. Sireteanu).

— *Efectele terapeutice ale frenicectomiei în leziunile tuberculoase cu localizare apicală*. „Soc. Șt. Medicale” Cluj, 1929. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul XI. Pp. 31—32, 1930 (în colaborare cu Dr. Alexandrow).

Conf. Dr. L. Daniello: *Despre pneumotoracele terapeutice bilaterale*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul X. Pp. 101—116, 1929.

- *Tratamentul insulino-dietetic combinat cu pneumotorace artificial al diabeticii tuberculoși*. „Clujul Medical” (Cluj), anul X. Pp. 273—279, 1929 (în colaborare cu Dr. I. Gavrila).
- *Două cazuri de tuberculoză pulmonară vindecate cliniceste prin pneumotorax bilateral*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1929.
- *Rolul fiziogenetic al infiltrațiilor infraclaviculare*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1929.
- *Frenicectomia în leziunile apicale*. „Soc. Șt. Med.”, 1929 (în colaborare cu Dr. Alexandrow).
- *Colapsoterapie bilaterală combinată cu pneumotorace și frenicectomie*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1930 (în colaborare cu Dr. Alexandrow).
- *Analyse des résultats obtenus dans 46 cas de tuberculose traités par l'oléothorax*. „Rev. de la Tub.” Tome XII, No. 10, 1931 (în colaborare cu Dr. M. Alexandrow).
- *Considerațiuni în legătură cu 638 cazuri de tuberculoză tratate prin colapsoterapie*. „Congresul Național de tuberculoză”, 1931, București (în colaborare cu Dr. Alexandrow).
- *Tratamentul chirurgical al tuberculozei*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1930.
- *Tonicul „Roche” ca adjuvant în tratamentul tuberculozei pulmonare*. „Clujul Medical”, 1931.
- *Tuberculoza în Universitate și combaterea ei*. „Congresul Național de tuberculoză”, București, 1931.
- *Tuberculoza complicată cu gangrenă pulmonară*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1930 (în colab. cu Dr. C. Beraru).
- *Tratamentul afecțiunilor inflamatorii netuberculoase ale plămânului cu „Transpulmin”*. „Clujul Medical”, 1931, Nr. 9.
- *Tratamentul tuberculozei cu Sanocrisină*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1932 (în colab. cu Dr. C. Berariu).
- *La collapsothérapie bilatérale par le pneumothorax d'un côté et la phrénicectomie de l'autre*. „Rev. de la Tub.” Tome XIII. No. 8, 1937 (în colab. cu Dr. M. Alexandrow).

Conf. Dr. L. Daniello: *Operațiunea lui Iacobăus în tratamentul tuberculozei pulmonare*. „Soc. Șt. Medicale”, Cluj, 1932 în colaborare cu Dr. C. Berariu).

- *Supurațiunile pulmonare*. Conferință. „Soc. Șt. Med.” 1933.
- *Debutul tuberculozei pulmonare la adult și diagnosticul ei. Raport prezentat la al doilea congres național de tuberculoză*, Iunie, 1933. Cluj, Tip. „Cartea Rom.” 1933.
- *Considerațiuni asupra formelor pseudo-tuberculoase ale limfo-granulomatozei pleuro-pulmonare*. „Comunicare la al doilea congres național de tuberculoză”, Iunie, 1933, Cluj, (în colab. cu Prof. Dr. I. Goia și Dr. M. Hângănuț).
- *Forma spontan regresivă a ftiziei incipiente*. „Comunicare la al doilea congres naț. de tuberculoză”, Iunie, 1933, Cluj (în colab. cu Dr. Chip er).
- *Considerațiuni asupra rezultatelor obținute prin colapsoterapie instituită precoce în ftizia incipientă*. „Comunicare la al doilea congres Național de tuberculoză”, Iunie, Cluj, 1933 (în colab. cu Dr. C. Berariu și Dr. Chip er).
- *Considerațiuni în legătură cu 15 cazuri de operația lui Iacobăus*. „Buletinul Soc. pt. Studiul Tbc.” 1933.
- *Rezultatele chrysoterapiei în tuberculoza pulmonară*. „Bulet. Soc. pt. Studiul Tuberculozei”, 1933.
- *L'abcès gangréneux du poumon*. „Congrès français de Médecine” XXII session Paris, 1932 (în colab. cu Dr. M. Alexandrow).
- *Épidémie de grippe dans un milieu tuberculeux*. „Rev. de la tuberculose”, 1934 (în colaborare cu Dr. I. Berariu).
- *Ameliorarea rezultatelor pneumotoracelui terapeutic prin rezecțiunea aderențelor intrapleurale*. „Mișcarea Medicală Română” (Craiova), 1—2, 1935.
- *Despre plombajul extrapleural*. „Soc. Șt. Med.” Cluj, 1935 (în colab. cu Prof. Dr. A. Pop).
- *Crizoterapia tuberculozei pulmonare*. „Raport la al treilea con-

gres național de tuberculoză", Iași, 1935 (în colaborare cu Dr. Bălănescu și Dr. Teodoreanu).

Conf. Dr. L. Daniello: *Modificările hematologice survenite în cursul crizoterapiei.* „Com. la al treilea congres național de tuberculoză”, Iași, 1935 (în colab. cu Dr. V. Rusu).

- *Regresiunea radiologică a leziunilor pulmonare după auroterapie.* „România medicală”, 1935 (în colab. cu Dr. Chiper).
- *Morbiditatea tuberculoasă într-o comună din Munții Apuseni.* „Comunicare la al treilea congres național de tuberculoză”, Iași, 1935.
- *Sănătatea satului românesc din Ardeal.* „Observatorul social economic”, Nr. 1, 1935.
- *Considérations sur les formes pseudotuberculeuses de la lymphogranulomatose maligne.* „Arch. Méd.-Chir. de l'App. Resp.” Tome X, Nr. 4, 1935, Paris (în colaborare cu Prof. Dr. Goia și Dr. Hângănuț).
- *Contribuție statistică la problema sporirii numerice a cancerului pulmonar primitiv.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Pp. 317—324, Nr. 5, 1936 (în colaborare cu Prof. Hațieganu și Dr. Radu).
- *Două cazuri de colaps atelectatic acut al plămânilor.* „Soc. Șt. Med.” Cluj, 16 Nov. 1935, „Clujul Med.” (Cluj), anul XVII, 1936, Nr. 1. Pp. 59 (în colab. cu Dr. V. Secărea).
- *Despre chistul dermoid al mediastinului în legătură cu un caz personal.* „Soc. Șt. Med.” Cluj, 9 Mai, 1936. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Nr. 9. Pp. 578—579 (în colaborare cu Dr. Sicheț și Dr. Iepure).
- *Patru cazuri de toracoplastie parțială.* „Soc. Șt. Med.”. 1936, „Clujul Med.”. 1936, anul XVII, Nr. 6. Pp. 419—420 (în colaborare cu cu Prof. Al. Pop).
- *Explorarea radiologică a scizurilor interlobare.* „Revista Sanitară Militară”, 1936 (în colab. cu Dr. Iepure).
- *Rolul sanatoriilor în combaterea tuberculozei.* „România Medicală”, (București), 1936.

Conf. Dr. L. Daniello: *Tuberculoză ganglionară generalizată acută, cu un caz clinic.* „Soc. Șt. Med.”, ședința din 5 Dec. 1936, „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 2. Pp. 127 (în colaborare cu Dr. Iepure și Dr. Băciu).

- *Un caz de cancer primitiv al plămânului cu diseminare canceroasă miliară.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 2. Pp. 124 (în colab. cu Dr. Chișer).
- *Tratamentul hemoptiziilor tuberculoase cu vitamina C.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII, 1937. Pp. 181—183, Nr. 3, 1937 (în colaborare cu Dr. Iepure).
- *Tumoră benignă a mediastinului posterior (neurinom?) extirpată cu succes pe cale operatorie.* „Soc. Șt. Med.” Cluj, ședința 13 Febr. 1937, „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII, 1937, Nr. 4. Pp. 260—261 (în colab. cu Prof. A. Pop și Dr. Iepure).
- *Diagnosticul radiologic al afecțiunilor scizurale și periscizurale.* Raport la al doilea congres naț. de radiologie, 1937. Cluj. Tip. „Cartea Românească” 1937.
- *Le diagnostic radiologique des affections scissurales et periscissurales.* „Journ. de Radiologie”, Tome 21, No. 12, 1937.
- *Problema granuliei cronice.* „Conferință la cursul de perfecționare pentru medici organizat de Asoc. Docenților Univ. Cluj” Octombrie, 1936.
- *Frenicectomia și rezultatul ei tardiv.* „Conferință ținută la cursul de perfecționare organizat de Asociația Docenților Univ.”, Oct. 1936.
- *Les pleuresies et leur influence pathogénique sur le développement et la marche de la tuberculose pulmonaire.* „Raport la al VI-lea congr. al „Asoc. Ftiziolog. Cehoslovaci” 26—29 Iunie, 1937, „Novy-Smokovec” (Tatra).
- *Hämatologische Veränderungen in Laufe der Goldtherapie* „Beiträge zur Klinik der Tuberkulose”, Berlin, Bd. 89, H. 4 (în colab. cu Dr. V. Rusu).
- *Das Röntgenbild der abgesackten linkseitigen Pleuritis diaphrag-*

matica. „Fortschritte auf dem Gebiete der Röntgenstrahlen“, 1937, Bd. 56, H. 4, p. 541.

Conf. Dr. L. Daniello: *Riscurile pneumotoracelui incomplet și evitarea lor*. „Vestul Medical“, Nr. XII, 1937.

— *Încercări terapeutice cu produsul auric românesc*. „Neoaurol“. „Clujul Medical“ (Cluj), anul XIX, 1938. Pp. 16—24 (în colab. cu Dr. Chip er).

— *Șase cazuri de pneumotorace extrapleurale*. „Soc. Șt. Med.“ Cluj, ședința din 20 Nov. 1937. „Clujul Medical“ (Cluj), anul XIX, 1938, Nr. 1. Pp. 50—54 (în colaborare cu Prof. Dr. A. P o p).

— *Pneumotorace spontan de partea opusă unui pneumo-terapeutic*. „Soc. Șt. Med.“ 7 Mai 1938, „Clujul Medical“ (Cluj), (în colab. cu Dr. I e p u r e și Dr. P r e o t e s o i u).

— *Valoarea metodei tomografice în diagnosticul tuberculozei*. „Soc. pt. Studiul tuberculozei“ București, ședința 23 Mai, 1938.

— *Caverna cu supapă*. „Soc. pt. Studiul tuberculozei“, București, 23 Mai, 1938.

— *Diagnosticul radiologic al tumorilor mediastinale benigne*. „Soc. de Radiologie“ Cluj, Nov. 1937. „Bull. Soc. Rad.“ 1937.

— *Ein neuer durch Sektion bestätigter Fall von abgesackter Pleuritis diaphragmatica*. „Fortschritte auf dem Gebiete der Röntgenstrahlen“, 1928. Bd. 57, Sept. 1936.

— *Sportul și respirația*. Conferință de medicină aplicată la educația fizică și sport. „Cartea Românească“ 1938. Pp. 118.

— *Tratamentul tuberculozei pulmonare cavitare prin pneumoliză urmată de pneumo- sau oleotorace extrapleurale*. „Clujul Medical“ (Cluj), 1938, Nr. 9. Pp. 541—549 (în colaborare cu Prof. A. P o p).

— *Sindromul distensiunii lobare în pneumotoracele terapeutice*. Comunicare la „Soc. Șt. Med.“ Cluj, șed. 29 Oct. 1938. „Clujul Med.“ (Cluj), anul XX, Nr. 1, 1939. Pp. 37—38 (în colaborare cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).

Conf. Dr. L. Daniello: *Sur l'éclatement cavitaire après séction des brides.* „Revue de la Tuberculose“, 1939.

- *Tratamentul chirurgical al tuberculozei pulmonare.* „Raport la al IX-lea congr. naț. de chirurgie“, București, 1938 (în colab. cu Prof. Dr. A P o p).
- *Valoarea tomografiei pentru precizarea indicațiilor și aprecierea rezultatelor diverselor procedee de colapsoterapie chirurgicală.* „Comunicare la al IX-lea congr. Naț. de chirurgie“, București, 1939 (în colab. cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).
- *Despre tabloul radiologic al pleureziei diafragmatice închistate în legătură cu o nouă observațiune personală confirmată prin intervenție chirurgicală.* „Soc. de Radiologie“, Cluj, 1938.
- *Un caz de cancer pulmonar forma cavitara.* „Cancerul“, 1939.
- *Valoarea diagnostică a examenului radiologic în diametrele transverse și oblice.* „Soc. de Radiologie“, Cluj, 1939.
- *Importanța metodei tomografice pentru explorarea aparatului respirator.* Comunicare „Soc. de Radiologie“ Cluj, 1939 (în colaborare cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).
- *Tuberculoza pulmonară în Tratatul Elementar de Semiologie și Patologie Medicală de Hațieganu-Goia. Vol. I. 108 pagini.* „Cartea Românească“ Cluj 1934.
- *Un caz de cancer primitiv al pulmonului, formă cavitara, decedat subit.* Com. la „Soc. Șt. Medicale“ din Cluj, șed. 11 III. 1939. Ref. în „Clujul Med.“ (Cluj, 1939 p. 400 nr. 7 (în colab. cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).
- *Frecvența infecțiilor bacilare printre elevii școlilor primare rurale cu învățători tuberculoși.* Com. la „Soc. Șt. Med.“ Cluj. Șed. din 2 Dec. 1939. Ref. „Clujul Medical“ (Cluj), anul XXI. 1940 Nr. 1. Pp. 62 (în colaborare cu Dr. C h i p e r și Dr. B u m b ă c e s c u). „Rev. de Igienă Soc.“, anul X. No. 1, 1940 (Buc.)
- *Un caz de cancer pulmonar asociat cu tuberculoză fibroasă și cu sporotricoză.* Com. la „Soc. Șt. Med.“ din Cluj. Șed. din 2 Dec. 1939. Ref. în „Clujul Medical“ (Cluj) anul XXI, 1940. Nr.

1. Pp. 62 (în colab. cu Dr. D a h n o v i c i și Dr. N. B u m b ă c e s c u).

Conf. Dr. L. Daniello: *Problema tuberculozei pulmonare în armată în timp de concentrare și de război*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XXI. Nr. 2, 1940. Pp. 98—105 (în colaborare cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).

- *Calcifieri pleurale*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XII, 1940, nr. 5. Pp. 230—237 (în colab. cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).
- *Imagini atipice de chist hidatic*. „Soc. de Radiologie” Cluj, 1940 (în colaborare cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).
- *Tratamentul cavernelor tuberculoase prin drenajul aspirator transparietal al lui Monaldi*. „România Medicală” (București). An XIX. Nr. 3, 1941. Pp. 30—35 (în colaborare cu Dr. N. B u m b ă c e s c u).

Conf. Dr. I. Gavrilă: *Insulina*. Teză de doctorat în medicină 1924. Fac. Med. Cluj.

- *Date asupra insulinei*. „Clujul Medical” (Cluj), 1924, anul V. Nr. 7—8. Pp. 179—185.
- *L'emploi de l'insuline chez les diabétiques tuberculeux*. „Journal de Médecine de Paris”, (Paris), 1926, 46 année, Nr. 11. Pp. 223—225.
- *Notes sur quatre cas de diabète sucré traités par l'insuline „Lily”*. „L'Art médical”, 1925, 2 année, Nr. 18. Pp. 19—20.
- *Un caz de diabet renal cu hidrocefalie*. „Clujul Medical”, 1926.
- *Despre diabetul renal*. „Viața medicală” (Timișoara), 1926, anul II, Nr. 4. Pp. 204—209.
- *Proba de hiperglicemie alimentară în clinică*. „Viața Med.”, (Timișoara), 1926, anul II. Pp. 371—383.
- *Echilibrul acido-bazic în umorile organismului*. „Clujul Medical” (Cluj), 1926, anul VII, Nr. 1—2. Pp. 1—8. Nr. III—IV. Pp. 107—112; Nr. V—VI, Pp. 221—228.
- *Sur la sécrétion externe du pancreas chez les diabétiques*. „C. R. Soc. de Biol.” Paris, 1926, Tome 95, Pp. 761—762 (în colab. cu Dr. M. P a r a s c h i v e s c u).

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *Studiul unui caz de diabet insipid*. „Revista Științelor Medicale” (București), 1926, anul XV. Pp. 186—190.
- *Le trouble glycorégulateur au cours des maladies infectieuses aiguës*. „Arch. des Mal. de l'app. dig.” Paris, 1926. Tome 16, Nr. 9. Pp. 987—1006 (în colaborare cu Prof. M. L a b b é).
 - *La lambliaze vesiculare*. „Annales de médecine” (Paris), 1925, „B. Soc. Med. Paris”, Nr. 36. Pp. 1500—1511 (în colaborare cu Prof. L a b b é și F. N e p v e u x).
 - *Metabolismul bazal în clinică*. „Revista științelor med.”, (București), 1926. Pp. 860—868, 1927; Nr. 1. Pp. 21—36.
 - *Tratamentul modern al diabetului zaharat*. „Viața Medicală” (Timișoara), 1926, Pp. 720—627, 1927. Pp. 5—27.
 - *L'épreuve de l'iperglycémie provoquée dans les maladies du tub digestif (ulcère, sténose pylorique bénigne)*. „C. R. Soc. de biol. Paris”, 1926, Tome 94. Pp. 61—82 (în colobarere cu Dr. T. S p â r c h e z).
 - *La réaction des humeurs de l'organismes dans les affections gastriques*. „Arch. des Mal. de l'app. dig.” (Paris), 1928, T. 18, Nr. 5, Pp. 502—506; „Wiener Klin. Wochenschrift” 1927, Nr. 30.
 - *Proteinoterapia în diabetul zaharat*. „Clujul Medical” (Cluj), anul VIII, Nr. 3—4. Pp. 73—77.
 - *Un caz de mixedem frust*. „Clujul Medical” (Cluj), 1927, anul VIII, Nr. 10. Pp. 490.
 - *L'épreuve de l'hyperglycémie provoquée dans les cancers de l'appareil digestif et des autres organes*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1927, T. 97. Pp. 1019—1020 (în colaborare cu Dr. T. S p â r c h e z).
 - *Tratamentul obezității*. „Viața Medicală” (Timișoara), 1927. Pp. 171—178, 227—232.
 - *L'action d'un composé polyméthylé de la guanidine (synthali-ne) sur la glycémie*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1927, tom. 96, Pp. 1454—1455 (în colab. cu Dr. C a b a).

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *L'acidose dans l'épidémie de grippe actuelle*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1927, tom. 97. Pp. 1017.
- *Tratamentul gutei*. „Viața Medicală” (Timișoara) 1927. Pp. 321—326. 355—362.
 - *Proba de iperglicemie provocată în ulcerale gastro-duodenale, stenozele pilorice benigne, cancerale digestive și extradigestive*. „Revista Științelor Medicale”, (București), 1927, anul XVI. Pp. 934—945 (în colab. cu Dr. T. Spârchez).
 - *Un caz de insuficiență pluriglandulară*. „Clujul Medical” (Cluj) 1927, anul XVI. Pp. 153—155 (în colaborare cu Dr. E. Anca).
 - *La cholestérinémie dans la tuberculose pulmonaire*. „Arch. des mal. de l'app. dig.” (Paris), 1928, Nr. 6. Pp. 633—644, „Spitalul”, 1927 (în colaborare cu Dr. Vior).
 - *La cholestérinémie dans les néphrites chroniques*. „Arch. des mal. de l'appareil dig.” (Paris), 1928, Nr. 6. Pp. 645—651 (în colab. cu Dr. C. Berariu).
 - *Metabolismul bazal în bolile glandei tiroide*. „Clujul Medical”, (Cluj), 1927, anul VIII, Nr. 8. Pp. 317—323.
 - *L'emploi de la synthaline dans le traitement du diabète*. „Arch. des mal. de l'app. dig.” (Paris), 1928, Nr. 3. Pp. 293—303; „Revista Șt. Medicale”, (București), 1927.
 - *Le glukhorment dans le traitement du diabète*. „Revue méd. roumaine” (București), 1928; Clujul Med. (Cluj), 1928, Nr. 1. Pp. 1—9 (în colaborare cu Dr. Caba).
 - *L'action de l'alcool sur la glycémie*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1927, tome 98. Pp. 65 (în colaborare cu Dr. T. Spârchez).
 - *Vitesse de sédimentation des globules rouges dans le diabète humain*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1927, Tom. 98. Pp. 63. (în colaborare cu Prof. Dr. Nițescu).
 - *Tratamentul comei diabetice*. „Clujul Medical” (Cluj), 1928, Pp. 311—318, an. IX.
 - *La Cholesterinémie chez les siphilitiques*. „C. R. Soc. de Biologie” (Paris) 1928. Tom. 98. Pp. 721 (în colaborare cu Dr. Hănuț).

- Conf. Dr. I. Gavrilă:** *Digestion des graisses et des protéines après résection de l'estomac.* „Arch. des. Mal. de L'app. dig.” (Paris), nr. 5, 1929. Pp. 587—590; Spîl. Bucureşti, 1929, An. 49. Pp. 4—6 (în colab. cu Dr. I. D a n i c i ȕ o).
- *Turburări glicoregulatorii în afecţiunile cardiace.* „Spitalul”, (Bucureşti), 1928. An. 48. Pp. 270—274; „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1928, tom. 98. Pp. 1466 (în colaborare cu Dr. C a b a).
 - *Tratamentul scarlatinei cu serul „Behringwerke” Marburg Lahn.* „Clujul Medical” (Cluj), 1928, An. IX. No. 3, Pp. 132—140.
 - *Două cazuri de comă ipoglicemică.* Rev. Şt. Medicale”, (Bucureşti), 1928, an. XVII. Pp. 464—469.
 - *Insulina în vârsăturile incoercibile ale sarcinei.* „Viaţa Med.”, (Timişoara), 1928. Pp. 205—208.
 - *Cura de îngrăşare cu insulină.* „Mişcarea Med.” (Craiova), Nr. 6—7 1928. Pp. 270—283, an. I.
 - *Colesterina în bolile infecţioase acute.* „Clujul Medical” (Cluj), 1928. Pp. 662—667. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1928, tom. 98. Pp. 18—14 (în colaborare cu Dr. C. B e r a r i u).
 - *Consideraţiuni asupra noilor diuretice mercuriale.* (Salirgan, Neptal). „Mişcarea Med.” (Craiova), 1928 (în colaborare cu Prof. Dr. I. H a ȕ i e g a n u şi Dr. B o r b i l).
 - *Consideraţiuni asupra a două cazuri cu lambliază.* „Rev. Şt. med.” (Bucureşti), 1928, an. XVII. Pp. 1051—1059 (în colab. cu Dr. I. G o i a).
 - *Acţiunea apei minerale „Hebe” de Sângeorgiu-Băi isvorul principal, asupra secreţiunii urinare.* „Clujul Med.”, (Cluj), 1929, An. X, Nr. 3. Pp. 119—126 (în colab. cu Dr. M. H a l i ȕ a).
 - *Tratamentul cărbunelui cu ser anti-cărbunos „Dr. I. Cantacuzino”.* „Revista Ştiinţelor medicale” (Bucureşti), 1929. An. XVIII Nr. 5. Pp. 459—481 (în colaborare cu Dr. R ă d u l e ȕ).
 - *Studiul poliuriei şi hidremiei într'un caz de diabet insipid.* „Clujul Medical” (Cluj), 1929. An. X. Nr. 6. Pp. 285—286 (în colab. cu Dr. C a b a).

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *Un caz de mixedem la adult, tratat cu tiroxină*. „Clujul Med.” (Cluj), 1929. An. X. Nr. 3. Pp. 118—121.
- *La vitesse de sédimentation des globules rouges dans la pellagre*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1929, tom. 100. Pp. 185.
 - *Un caz de diabet grav complicat cu pseudo-tabes diabetic*. „Societatea Științelor Medicale”, Martie 1929, „Clujul Medical”, (Cluj), 1929, an. X. Pp. 14.
 - *Tratamentul diabetului în mod prelungit cu insulină*. „Mișcarea Medicală”, (Craiova), 1929, Nr. 4.
 - *Étude des albumines de la bile dans le diabète sucré*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1929, tom. 101, Pp. 404. „Clujul Medical” (Cluj), 1929, An. X. Pp. 430—431 (în colab. cu Dr. A. M o g a).
 - *Tratamentul insulino-dietetic combinat cu pneumotoracele artificial al diabeticilor tuberculoși*. „Clujul Medical”, (Cluj), 1929, An. X, Nr. 6. Pp. 273—279 (în colaborare cu Dr. L. D a n i e l l o).
 - *Proba eliminării substanțelor alcaline prin rinichi. Valoarea ei ca probă funcțională renală*. „Spitalul” (București), 1929, Nr. 7—8. Pp. 243—246 (în colaborare cu Dr. A. M o g a).
 - *Acidoza în nefrite*. „Clujul Medical” (Cluj), 1929, An. X, Nr. 8. Pp. 396—404.
 - *L'évolution des plaquettes dans la scarlatine et l'érysipel*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1929, tom. 102, P. 133 (în colaborare cu Dr. S e c ă r e a și Dr. M ă g u r e a n u).
 - *L'effet des principes (hormones) exitocique et hiper-tenseur du lobe posterieur du corps pituitaire sur le métabolisme basale chez l'home normale*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1929, tom. 102. Pp. 184 (în colab. cu Prof. Dr. I. N i ț e s c u).
 - *Hormo-glandul Richter în tratamentul obezității*. „Clujul Med.” (Cluj), 1928, An. IX. Pp. 99—100.
 - *La créatinémie et la créatininémie chez l'homme normal*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1928. T. 100. P. 380 (în colaborare cu Dr. V i o r și Dr. R â m n e a n ț u).

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *La créatininémie et la créatinémie dans quelques états pathologiques*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1928, T. 100. Pp. 381 (în colab. cu Dr. Vior și Dr. Râmneanu).
- *Despre metabolismul corpurilor creatinici în organism în stare normală și în stările patologice*. (Teză de docență), 1 vol. 106 Pp. „Tipografia Lapkiado”, Cluj, 1929.
 - *La créatinine et la créatine dans le sang et le L. C. R.* „C. R. de la Soc. Biol.” (Paris), 1931.
 - *Principii generale de nutriție*. „Viața Medicală”, (Timișoara), 1928, An. IV. Pp. 101—109.
 - *Action des diuretiques mercuriels sur l'hydrémie, la chlorurémie, l'azotémie et les eliminations urinaires*. „C. R. Soc. de Biol.”, Biol.”, (Paris), 1928, Tom. 99. Pp. 1813 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu și Dr. Borbil).
 - *Insulina „Degewop” în tratamentul diabetului*. „Clujul Med.”, (Cluj), 1929. An. X. Pp. 162—164.
 - *Action de l'Épiglandole „Roche” sur le métabolisme basal chez l'homme normale*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), 1930, Febr. (în colaborare cu Prof. Dr. I. Nițescu).
 - *Action du principe hypertenseur (pitressine) et du principe oxytocique (pitocine) du lobe postérieur du corps pituitaire sur la glycémie chez l'homme*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris), Tom. 104, Pp. 601—602, 1930 (în colab. cu Dr. Mihăileanu).
 - *Glycemia în scarlatină*. „Clujul Medical” (Cluj), 1930. An. XI. Pp. 439—444 (în colab. cu Dr. Ioniță).
 - *Asupra gangrenei la diabetici*. „Clujul Medical” (Cluj), 1930. An. XI. Nr. 10. Pp. 486—493.
 - *Sindroamele de hipofuncție suprarenală*. „Clujul Medical” (Cluj) 1930, an. XI. Pp. 565—659.
 - *Rhodan-calcium-diuretica în tratamentul hipertensiunii*. „Clujul Medical” (Cluj), 1930. An. XI. Pp. 628—629.
 - *Tratamentul complicațiilor medicale ale blenoragiei*. „Clujul Medical” (Cluj), 1931. Pp. 299 (în colaborare cu Dr. Spărchez).

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *Asupra calcemiei, în stare normală și patologică*. „Clujul Med.” (Cluj), 1931, Nr. VI. Pp. 318—331 (în colab. cu Dr. E. De g a n).
- *Rezultatele terapeutice obținute cu Fantan, un nou compus al acidului fenil cinchonic*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XII, 1931. Pp. 414—417.
 - *Diabet zaharat grav și operația Wertheim*. „Clujul Medical”, (Cluj), An. XII, 1931, Nr. 9. Pp. 494—495 (în colaborare cu Dr. T. Pop o v i c i).
 - *Intrebuințarea insulinei înafară de diabet*. „Clujul Medical”, (Cluj), An. XIII, 1932, Nr. 4, Pp. 197—204.
 - *Poliglandolul Egger în tratamentul obezității*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XII, 1931. Pp. 601—604.
 - *Tratamentul tetanusului cu ser și cloroformizare*. „Clujul Med.” (Cluj), An. XIII, 1932. Pp. 401—402 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Go i a și Dr. T. Sp â r c h e z).
 - *Cura de îngrășare cu insulină (inarsunină)*. „Clujul Medical”, (Cluj), 1932, Nr. 12, an. XIII. Pp. 642—644.
 - *Asupra unui caz de sindrom de acromegalie asociat cu diabet zaharat*. „Mișcarea Medicală Română” (Craiova), 1932 (în colaborare cu Dr. Mi h ă i l e a n u).
 - *Seroterapia antidifterică*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIII, 1932, Nr. 10, Pp. 490—502.
 - *Considerațiuni asupra bolii serului*. „România Medicală”, (București), an. XI, Nr. 5, 1933. Pp. 70—73 (în colaborare cu Dr. E r n s t e r).
 - *Regimul cu mere crude în disenteria bacilară la adult*. „Mișcarea Medicală” (Craiova), 1933, Nr. 7—8.
 - *Les acides organiques urinaires dans la scarlatine, l'erysipèle et la diphtérie*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris) 1933. T. 133, Pp. 324. (în colaborare cu Dr. E r n s t e r).
 - *Mersul epidemiei de scarlatină în Cluj în ultimii 12 ani și valoarea sero-terapiei anti-scarlatinoase*. „Clujul Medical” (Cluj) —1933, Nr. 1, An. XIV. Pp. 16—28.

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *Frecvența paralizărilor post difterice în ultimul timp*. „Clujul Medical” (Cluj), 1933, Nr. 7, An. XIV. Pp. 431—434.
- *Considerațiuni asupra epidemiei de scarlatină dela Cluj din anii 1932—1933*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 10, 1933. An. XIV. Pp. 590—592.
- *Nefrita scarlatinoasă*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 6, 1934, An. XV. Pp. 369—373.
- *Tratamentul actual al tetanusului*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XV. 1934, Nr. 4. Pp. 230—233.
- *Considerațiuni asupra epidemiei de difterie din anii 1932—33*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XV. 1934, Nr. 4. Pp. 250—252.
- *Un caz de crup la adult*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XV, 1934 Nr. 3. Pp. 170—171.
- *Recidivele în scarlatină*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XV, 1934, Nr. 8. Pp. 493—498.
- *Le métabolisme basale dans la pelagrie*. „Soc. de Biol.” Șed. 16 Iunie 1934.
- *Le traitement du diabète sucré par la synthaline B*. „Les Feuilles Médicales” (Berlin), 1933, Nr. 1, An. II. Pp. 207.
- *Contributions à la symptomatologie de la lambliaze*. „Arch. des Mal. de L'app. dig.”, Tom. XXIV, Nr. 3, 1934.
- *Considerațiuni asupra terapiei antistrep'ococice în erisipel*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XV, Nr. 7, 1934. Pp. 415—419 (în colaborare cu Dr. M a n A.)
- *Metabolismul basal în stare normală și patologică*. „Clinica et Labor”, (Cluj), An. II, Nr. 3—4, 1934.
- *Tratamentul difteriei*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XV, Nr. 8. Pp. 489—491.
- *Sindrom endocrine. Tratatul elementar de semiologie și patologie medicală*, de Prof. Ha ț i e g a n u - G o i a. „Cartea Românească”, (Cluj), 1934, 30 Pp.
- *Tratamentul Basedowului*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XV, Nr. 10, 1934. Pp. 551—554.

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *Boala lui Heine-Medin*. „Clinica et Labor“, „Cluj“, An. II. Nr. 10—11, 1934.
- *Seroterapia antidifterică în secția de boli infecțioase a Clinicii Medicale din Cluj 1925—34*. „Comunicare la primul Congres Național asupra bolilor contagioase“ 1934, Craiova.
 - *Paraliziile postdifterice și tratamentul lor*. „Comunicare făcută la primul Congres Național asupra bolilor contagioase“. Craiova, 1934.
 - *Tratamentul tetanusului prin cloroformizare și ser antitetanic, în comparație cu metodele terapeutice anterioare*. „Comunicare la primul Congres Național asupra bolilor contagioase“ Craiova, 1934.
 - *Seroterapie în formele grave de scarlatină*. „Comunicare la primul Congres Național asupra bolilor contagioase“, Craiova, 1934.
 - *Sindrom de confuzie mintală acută în boala serului*. „Clujul Medical“ (Cluj), 1934. An. XV, Nr. 12.
 - *Trei cazuri de scarlatină gravă în aceeași familie, vindecate*. „Clujul Medical“ (Cluj), 1935, An. XVI, Nr. 1.
 - *Tratamentul scarlatinei cu ser de convalescent*. „Mișcarea Medicală Română“ (Craiova), 1934, An. VII, Nr. 11—12.
 - *Patogenia și tratamentul obezității*. „Clujul Medical“ (Cluj), 1935. An. XVI, Nr. 2.
 - *Tratamentul bolilor de nutriție*. „Formular terap. al Clin. din Cluj“, (1934), 28 pag.
 - *Tratamentul bolilor infecțioase*. „Formular terap. al Clin. din Cluj“ (1934), 58 pag.
 - *Considerațiuni asupra reumatismului scarlatinos*. „România Medicală“ (București), Nr. 7, 1935. Pp. 97—98.
 - *Asupra „Sedormidului Roche“*. „Clujul Med.“ (Cluj), An. XVI, Nr. 4, 1935. Pp. 197—198.
 - *Primul congres român de boli contagioase*. „Clujul Medical“ (Cluj), An. XV, Nr. 12, 1934. Pp. 692—695.

- Conf. Dr. I. Gavrilă: *Indicanemie în nefrite*. „Clujul Med.” (Cluj), An. XVI, 1935, Nr. 8. Pp. 403—406 (în colab. cu Dr. Mihăileanu).
- *Rugeolă complicată cu sindromul confuziei mintale*. „Soc. Științelor Med.” Șed. 25 Mai 1935. „Clujul Medical” (Cluj). An. XVI. P. 450 (în colab. cu Dr. Olaru).
 - *Difterie malignă complicată cu hemiplegie stângă*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVI, 1935. Pg. 395.
 - *Un caz de scarlatină complicată cu coree*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVI, Nr. 7. Pp. 390, 1935.
 - *Contribuțiuni la tratamentul cu chinină în bolile infecțioase acute*. „România Medicală” (București), An. XIV, Nr. 10, 1936 Pp. 141—142.
 - *Rugeola*. „Clinica et. Labor.” Cluj, An. V, 1936, Nr. 3—4.
 - *Diagnosticul și tratamentul comei diabetice*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVI, 1935, Nr. 11. Pp. 592—599.
 - *Indicanemia în stare normală și patologică*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVI, 1935, Pp. 678—680. „Soc. Șt. Med.” Cluj, șed. 19. IX. 1935.
 - *Un caz de scarlatină gravă septică cu flegmon amigdalian și retro-faringian, necesitând traheotomie, vindecare*. „Soc. Șt. Med.”, Cluj. Șed. 22. II. 1936. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, 1936, Nr. 4. Pp. 258 (în colab. cu Dr. Năgăhi).
 - *Un caz de peritonită purulentă streptococică în cursul unei scarlatine*. „Soc. Șt. Med.”. Șed. 11. I. 1936. „Clujul Medical” (Cluj), 1936. An. XVII, 1936, Nr. 3. P. 176.
 - *Un nou caz de peritonită streptococică în cursul unei scarlatine*. „Soc. Șt. Med.” Cluj. Șed. 8 Febr. 1936, referată în „Clujul Medical” (Cluj), 1936 P. 256.
 - *Cazuri de cărbune forma cutanată cu pustule maligne multiple*. „Soc. Șt. Med.” din Cluj. Șed. 1936. „Clujul Med.” (Cluj). An. XVIII, 1936. Nr. 3. P. 185.
 - *Un caz de crup primitiv intubat, trahetomie secundară, stenoză laringiană consecutivă, vindecare*. „Soc. Șt. Med.” din Cluj. Șed. 30 Nov. 1935. „Clujul Medical” (Cluj). An. XVIII, 1936. Nr. 2. Pp. 120—121 (în colab. cu Dr. A. Manu).

Conf. Dr. I. Gavrilă: *Un caz de nefrită scarlatinoasă gravă cu început eclamptic*. „Soc. Șt. Med.” Cluj. Șed. 16 Nov. 1935. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII. 1936. Nr. 1. P. 58 (în colab. cu Dr. Pantea).

- *Despre bolile infecto-contagioase. Trei conferințe ținute la cursurile medico-sanitare cu învățătoarele rurale în Iulie 1935*. Organizate de Ministerul Sănătății și Instrucțiunii.
- *Scarlatina puerperală. Conferință de punere la punct*. „Soc. Șt. Med.” din Cluj. Șed. 3. Apr. 1936. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, 1936. Pp. 476—479.
- *Un caz de nefrită acută hemoragică, survenită drept complicație într'un caz de erisipel*. „Soc. Șt. Med.”, 1936 din Cluj. Șed. 21 Martie. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, 1936, Nr. 7. P. 476.
- *Caracterele epidemiilor de scarlatină din Cluj în ultimii trei ani (1933—34—35)*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, Nr. 8. Pp. 508—515, 1936 (în colab. cu Dr. Pantea și Dr. Olaru).
- *Noma într'un caz de febră tifoidă gravă*. „Revista Stomatologică” Nr. 1. Pp. 3—7, 1937.
- *Peritonita acută scarlatinoasă*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII. Nr. 10. Pp. 602—206, 1936.
- *Evoluția scarlatinei la indivizii vaccinați și nevaccinați*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, Nr. 12, 1936. Pp. 727—730 (în colaborare cu Dr. Vlad).
- *Gripa*. „Egészség”. Cluj, An. III, Nr. 2, Febr. 1937. Pp. 21—23.
- *Organizarea și funcționarea Clinicii Medicale din Cluj*. „Gazeta ilustrată” (Cluj), An. VI, Nr. 1—2. Pp. 7—12, 1937.
- *Vitamina C în tratamentul nefritelor scarlatinoase*. „Actualități Medicale” (București), An. II, Nr. 3—4. Pp. 3—5, 1937. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVIII, Nr. 6. Pp. 393—395, 1937 (în colaborare cu Dr. Neagoș).
- *Tifusul exantematic*. „Clinica et Laboratorium”, Cluj, An. V, 1936, Nr. 12, An. VI, 1937, Nr. 1. Pp. 1—4.
- *La vitesse de sédimentation des hématies dans quelques mala-*

- dies infectieuses aiguës*. „Annales de Médecine", Paris, 1937. Tome 41, Nr. 2. Pp. 132—137. „Clujul Medical" (Cluj), An. XVIII, 1937, Nr. 2. Pp. 69—74 (în colab. cu Dr. Pantea).
- Conf. Dr. I. Gavrilă:** *L'indicanémie dans les néphrites*. „Annales de Méd. (Paris), 1937. Tome 41, Nr. 1. Pp. 78—83 (în colaborare cu Dr. Mihăileanu).
- *Stările ipoglicemice. Mecanismul glicoregulator, simptomatologia, diagnosticul și patogenia stărilor ipoglicemice*. „Clujul Medical" (Cluj), An. XVIII, 1937, Nr. 3. Pp. 133—145 (în colaborare cu Dr. Josan).
 - *Un caz de scarlatină gravă asociată cu crup, tracheotomie, vindecare*. „Soc. Șt. Med. Cluj. Șed. din 27 Febr. 1937. „Clujul Medical" (Cluj). An. XVIII, 1937, Nr. 5. Pp. 334—335 (în colab. cu Dr. Josan și Dr. Gârbea).
 - *Prontosilul în tratamentul erizipelului*. „Soc. Șt. Med." Cluj, șed. din 27 Martie, 1937. „Clujul Medical" (Cluj), An. XVIII, 1937, Nr. 6. Pp. 397—400 (în colab. cu Dr. V. Gavrilă).
 - *Scarlatina puerperală*. „Endocrinologie, Ginecologie, Obstetrică", Cluj, 1936, An. I, Nr. 5. Pp. 441—445, Nr. 6. Pp. 519—524, An. II, Nr. 1. Pp. 80—92 (în colab. cu Dr. Olaru).
 - *Röntgenoterapia în boala lui Basedow. Raport la al doilea Congres Național de Radiologie*, Cluj, 1937. Tipografia „Cartea Românească", Cluj, 1937.
 - *Tratamentul erizipelului cu Prontosil*. „Clujul Med." (Cluj), An. XVIII, Nr. 7. Pp. 427—437, 1937 (în colaborare cu Dr. V. Gavrilă).
 - *Un caz de rușeolă complicată cu o nefrită acută hemoragică. Vindecare cu vitamină C*. „Soc. Șt. Med." din Cluj. Ședința din 24 Aprilie 1937. „Clujul Medical" (Cluj), An. XVIII, Nr. 8. Pp. 479—480, 1937.
 - *Ipglicemiile spontane și provocate*. „Clujul Medical" (Cluj), An. XVIII. Pp. 504—515 (în colab. cu Dr. Josan).
 - *Cilotropina în tratamentul febrei tifoide*. „Clujul Med." (Cluj), An. XVIII, Nn. 11. Pp. 676—679, 1937.

Conf. Dr. I. Gavrilă: *Aeroterapia în tratamentul broncho-pneumoniilor post rugeolice*. „Soc. Șt. Med.” din Cluj. Șed. din 29 Maiu 1937. Ref. „Clujul Med.”, An. XVIII, 1937, Nr. 11. P. 690 (în colab. cu Dr. Vî d i c a n).

— *Al doilea Congres Național de boli contagioase*. (Chișinău 29—31 Oct. 1937). „Clujul Med.” (Cluj), An. XVIII. Nr. 12. Pp. 734—738.

— *Asupra unui caz de febră tifoidă gravă, complicată cu laringită tifică*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XIX, Nr. 3. Pp. 131—135, 1938 (în colaborare cu Dr. G â r b e a).

— *Diabetul zaharat și Basedow-ul*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 7, An. XIX. Pp. 416—428, 1938 (în colab. cu Dr. E. D e g a n).

— *Un caz de pojar complicat cu o paralizie facială*. „Soc. Șt. Medicale” din Cluj. Șed. din 25 Febr. 1938. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), An. XIX, Nr. 6. Pp. 396, 1938 (în colaborare cu Dr. O l a r u).

— *Contribuțiuni la combaterea durerii în bolile și afecțiunile medicale*. „România Medicală” (București), An. XV, Nr. 12. Pp. 181—183, 1938.

— *Noui probleme în profilaxia și tratamentul scarlatinei*. „Rev. Șt. Med.” (București), Vol. XXVI, Nr. 8—9—10. Pp. 983—985, 1937.

— *Cum ne apărăm contra febrei tifoide?* „Egészség”, Cluj, Revistă maghiară de popularizare. An. III, Nr. 10. Pp. 173—176, 1937.

— *Noui probleme în tratamentul diabetului*. „Endocrinologie, Ginecologie, Obstetrică”, Cluj, An. II, Nr. 4, 1937. Pp. 362—377.

— *Zinc-protamin-insulina în tratamentul diabetului*. „Endocrinologie, Ginecologie, Obstetrică” (Cluj), An. III, Nr. 1. Pp. 63—73, 1938 (în colaborare cu Dr. I. G r a u r).

— *Tratamentul dizenteriei bacilare cu regimul de mere crude*. Comunicare la al doilea „Congres Național de boli contagioase” Chișinău, Oct. 1937.

— *Scarlatina la gravide și scarlatina puerperală*. Comunicare la

al doilea „Congres Național de boli contagioase”. Chișinău, Octomvrie 1937.

Conf. Dr. I. Gavrilă: *Tratamentul scarlatinei cu ser și cu Prontosil*. Com. la al doilea „Congres Naț. de boli contagioase”, Chișinău. Octomvrie 1937.

- *Caracterele scarlatinei la indivizii vaccinați și nevaccinați*. Comunicare la al doilea „Congres Național de boli contagioase”. Chișinău, Oct. 1937 (în colaborare cu Dr. P. Vlașcu).
- *Un caz de scarlatină complicată cu choree*. „Soc. Șt. Med.” din Cluj, ref. șed. din 26 Martie 1938. „Clujul Medical” (Cluj), An. XIX, Nr. 7. Pp. 457—459, 1938 (în col. cu Dr. Rădulescu).
- *La glycosurie après le choc insulinique*. „C. R. Soc. de Biol.” (Paris). Tome 130, Nr. 10. Pp. 1039—1041, 1939 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Goia și Dr. Opreanu).
- *Tratamentul erizipelului și scarlatinei cu Proseptina*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XIX, Nr. 8. Pp. 502—506, 1938.
- *Considerațiuni clinice asupra unei epidemii de tifus exantematic*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XX, Nr. 3. Pp. 145—149, 1939 (în colab. cu Dr. Turcu, Dr. Ardelean și Drd. Mircea).
- *Un caz de asociațiune morbidă de tifus exantematic și febră tifoidă*. Comunicare la „Soc. Șt. Med.” Cluj. Șed. din 11 Febr. 1939. „Clujul Medical” (Cluj), An. XX, Nr. 5. Pp. 303—304, 1939 (în colab. cu Dr. Turcu și Drd. Mircea).
- *Șocul insulinic în tratamentul astmului bronșic*. „Endocrinologie, ginecologie și obstetrică” (Cluj), An. III, Nr. 4. Pp. 211—219, 1939 (în colab. cu Prof. Dr. Goia și Dr. Opreanu).
- *La réaction de coagulation de Weltmann dans la fièvre typhoïde*. „Soc. de Biologie de Paris, Filiala Cluj”, Ședința din 4 Iulie 1939 (în colab. cu Dr. Olaru).
- *Les réticulocytes dans la fièvre typhoïde*. „Soc. de Biologie de Paris, Filiala Cluj”, șed. din 4 Iulie 1939 (în colaborare cu Dr. Păunescu).
- *Bolile infecțioase*, 340 pagini, în volumul III din „Tratatul Ele-

mentar de Semiologie și Patologie Medicală" de Hațieganu-Goia. Tip. „Cartea Românească”, Cluj, 1939.

Conf. Dr. I. Gavrilă: *Profesorul Marcel Labbé (Necrolog)*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XX, Nr. 10. Pp. 521—523. 1939.

- *Șocul insulinic în tratamentul astmului bronșic*. Comunicare la Soc. Șt. Med”. Cluj, șed. 20. V. 1939. Ref. în „Clujul Medical” (Cluj), An. XX, Nr. 10. Pp. 549—550, 1939 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Goia și Dr. Opreanu).
- *Noile preparate de insulină*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XX, Nr. 12. Pp. 629—634, 1939 (în colab. cu Dr. I. Graur).
- *Scarlatina și amigdalita*. „Mișcarea Medicală Română”, (Craiova), An. XII, Nr. 1—2. Pp. 44—50, 1939.
- *Les complications oto-mastoïdiennes au cours de la scarlatine*. „Revista Științelor Oto-Rino-Laringologice” (Cluj), An. III, Vol. III, Nr. 4. Pp. 366—376, 1939 (în colab. cu Dr. Gârbea).
- *La réaction de Takata-Ara au cours de la fièvre typhoïde et de la scarlatine*. „Academia de Medicină”, 1940 (în colaborare cu Dr. C. Rădulescu). T. X, Nr. 4. Pp. 370—373.
- *Tratamentul diabetului zaharat infantil*. „Medicina Ramânească în Clinică și Laborator” 1940 (București). Nr. 4—5, Pp. 1—5.
- *Reticulină în boala serului*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XXI, 1940, Nr. 3. Pp. 215—216.
- *Un caz de meningită cerebro-spinală epidemică tratată cu ser și Dagenan*. „Soc. Științelor Med.” din Cluj, Ședința din 20 Aprilie 1940.
- *Chimioterapia în meningita cerebro-spinală epidemică*. „Clujul Medical” (Cluj), Anul XXI, 1940, Nr. 6.
- *Combaterea insuficienței circulatorii în bolile infecțioase*. „România Medicală” (București), 1940.
- *Strichninoterapia intensivă în tratamentul difteriei maligne*. „Clujul Medical” (Cluj), Anul XXI, 1940, Nr. 3. Pp. 125—129.
- *Insulina „Ufarom” în tratamentul diabetului*. „Spitalul” (București), 1940.

Conf. Dr. I. Gavrilă: *Considerațiuni asupra febrei aftoase la om.* „Revista Științelor Medicale” (București), 1940.

- *Un caz de febră aftoasă la om.* „Soc. Științelor Medicale” din Cluj, ședința din 25 Mai 1940.
- *O complicație rară într'un caz de parotidită epidemică: paralizia nervului facial.* „Soc. Șt. Med.” din Cluj, ședința din 11 Mai 1940 (în colaborare cu Dr. G. Braicu).
- *Tratamentul meningitei cerebro-spinale epidemice cu ser și sulfamide.* „Spitalul” (București), 1940 (în colaborare cu Dr. I. Briciu).
- *Manifestațiuni abdominale dureroase în cursul boalei serului.* „România Medicală” (București) 1940 (în colaborare cu Dr. I. Briciu).
- *Considerațiuni asupra cazurilor de meningită cerebro-spinală epidemică dela Cluj în ultimii zece ani.* „Revista Științelor Medicale” (București), 1940 (în colab. cu Dr. Braicu și Dr. I. Briciu). BCU Cluj / Central University Library Cluj
- *Considerațiuni asupra cazurilor de cărbune la Cluj în anii 1929—1939.* „Revista Științelor Medicale” (București), 1940 (în colaborare cu Dr. S. C. Stoica și Dr. I. Briciu).
- *Câteva considerațiuni clinice asupra unei mici epidemii de tifus exantematic.* „Clujul Medical” (Cluj), 1940, Nr. 6. Pp. 326—328 (în colaborare cu Dr. I. Briciu).
- *Considerațiuni asupra tratamentului erizipelului.* „Sibiul Medical” (Sibiu), 1940, Nr. 6—12. Pp. 177—183 (în colaborare cu Dr. M. Debașu).
- *Considerațiuni asupra nefritei scarlatinoase.* „Endocrinologie, Ginecologie, Obstetrică”, 1941 (Cluj—Sibiu) (în colaborare cu Dr. I. Briciu).
- *Febra tifoidă și sarcina.* Comunicare la „Soc. de Endocrinologie, Ginecologie și Obstetrică”. Ședința din Dec. 1940.

Dr. Halița: *O modificare a probei Meltzer-Lyon.* „Soc. de Biologie”, „Presse Médicale”, „Clujul Medical” (Cluj), 1926 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu).

Dr. Halița: *Acțiunea apei minerale Hebe de Sângeorzul-Băi asupra secreției gastrice.* „Clujul Medical” (Cluj), 1929 (în colaborare cu Dr. Danicico).

— *Acțiunea apei minerale „Hebe” de Sângeorzul-Băi, asupra secreției urinare.* „Clujul Medical” (Cluj), 1929 (în colaborare cu Dr. I. Gavrila).

— *Cancer al corpului pancreasului cu metastaze multiple.* „Clujul Medical” (Cluj), 1931.

— *Considerațiuni asupra a 3 cazuri de lambliază intestinală evoluând cu leziuni hepatice și biliare; ciroză hepatică și cholecistită.* „Clujul Medical” (Cluj), 1931 (în colab. cu Prof. I. Goia).

— *Acțiunea apei minerale de Sângeorzul-Băi izvorul principal asupra secreției gastrice.* „Clujul Medical” (Cluj), 1932 (în colaborare cu Dr. M. Hângănuț).

— *Un caz de artrită gonococică supurată a genunchiului.* „Soc. Șt. Medicale”, 1931. Ședința 12 Dec., ref. „Clujul Medical” (Cluj). Pp. 124, 1932.

— *Explorarea funcțională a ficatului cu Roz-Bengal. Importanța retențiunilor colorante comparate în afecțiunile hepatice.* „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 6. Pp. 329—336, 1933.

Dr. Spârchez T.: *Concepții noi în domeniul anginei de piept.* „Teză” 1925.

— *L'épreuve de l'hyperglycémie provoquée dans les maladies du tube digestif. Comptes rendues.* „Soc. Biol.” (Paris). P. 11. T. XCVI, 1927 (în colab. cu Dr. Gavrila).

— *L'épreuve de l'iperglycemie provoquée dans les cancers de l'appareil digestif et des autres organes.* „C. R. Soc. Biol.” Paris, T. 97, Pp. 1019, 1927.

— *Proba de hiperglicemie provocată în ulcerile gastrice, stenozele pilorice, cancerile digestive și extradigestive.* „Revista Șt. Medicale” (București), 1927, An. XVI. Pp. 934—945 (în colaborare cu Dr. I. Gavrila).

— *Un caz de febră tifoidă, forma hemoragică.* „Clujul Med.”, 1927.

— *L'action de l'alcool sur la glycémie.* „Soc. de Biologie” (Paris), Nov. 1927. Tome 98, P. 65 (în colab. cu Dr. I. Gavrila).

Dr. Spârchez T.: *Citologia lichidului articular*. „Clujul Med.” 1928. P. 153.

- *Un caz de gripă formă agranulocitară*. „Clujul Medical” (Cluj), 1928 (în colaborare cu Dr. S i i a r t ă u).
- *Considerațiuni asupra unui caz de leucemie mieloidă acută cu peritonită*. „Clujul Medical”, 1928. P. 368 (în colaborare cu R. P o p a).
- *Considerațiuni asupra unui caz de sindrom al lui Hirschsprung*. „Clujul Medical” (Cluj), Octombrie, 1929 (în colaborare cu Prof. Dr. I a c o b o v i c i și Dr. M. H â n g ă n u ț).
- *Sindrom emoragipar atipic în endocardită*. Com. „Soc. Șt. Med.”, Cluj, 1930.
- *Tratamentul complicațiunilor medicale ale blenoragiei*. „Soc. Șt. Med.”, „Clujul Medical” (Cluj). Pp. 299, 1931 (în colaborare cu Dr. I. G a v r i l ă).
- *Contribuțiuni la studiul tuberculozei gastrice în legătură cu 4 cazuri personale*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XI. Pp. 433—439, 1930 (în colaborare cu Dr. A l. P o p).
- *Un caz de dilatație idiopatică a esofagului*. „Soc. Șt. Med.”, „Clujul Medical” (Cluj), An. XI. P. 149, 1930.
- *Tratamentul constipației prin Artin*. „Clujul Medical” (Cluj), An. XI. Pp. 144—145, 1930.
- *Un caz de hematoportirininurie acută*. „Rev. Șt. Med.”. (București), P. 1199, 1930.
- *Două cazuri de sindrom hemoragipar idiopatic cu trombopenie esențială*. „Soc. Șt. Med.”, ref. „Clujul Medical” (Cluj), An. XI. P. 149, 1930.
- *Tratamentul tetanusului cu ser și cloroformizare*. „Soc. Științelor Med.”, ref. „Clujul Medical” (Cluj). Pp. 401—402, 1932 (în colab. cu Prof. Dr. I. G o i a și Dr. I. G a v r i l ă).
- *Contribuțiuni la lambliaza hepato-biliară*. „Mișcarea Medicală Rom.” (Craiova), Nr. 1—2, An. VI. Pp. 37—45, 1933 (în colaborare cu Prof. Dr. I. G o i a).
- *Considerațiuni asupra complicațiunilor viscerale în saturnism*.

„Clujul Medical” (Cluj), An. VI, Nr. 10. Pp. 502—510, 1932
(în colab. cu Dr. C o t u ț i u și Dr. S e c ă r e a).

Dr. Spârchez T.: *Considérations sur les complications viscérales dans le Saturnisme*. „Le Med. du Travail” 1933 (în colab. cu Dr. C o t u ț i u și Dr. S e c ă r e a).

- *Anghiluliza intestinală*. „Soc. Șt. Med.”, ref. „Clujul Medical” (Cluj). P. 184, 1932.
- *Saturnism profesional în masă la o fabrică de plumb din Cluj*. „Soc. Șt. Med.”, ref. „Clujul Medical” (Cluj). P. 183, 1932 (în colaborare cu Dr. C o t u ț i u).
- *Betrachtungen über die Lambliasis der Leber und Gallengänge sowie über die durch Lambliasis hervorgerufene Cholecistitis*. „Mișcarea Medicală” (Craiova), Nr. 8. Pp. 471—475, 1933. „Archiv für Verdauungskrankheiten”, Band 54. P. 327, 1933 (în colaborare cu Prof. Dr. I. G o i a).
- *O formă rară de tetanie gastro-duodenală*. „Clujul Med.” (Cluj) Nr. 9. Pp. 509—513, 1933.
- *Toxi-infection alimentaire dans un foyer d’étudiantes produite par le bacille enteritidis Bresslau*. „Archives des Maladies de l’Appareil digestif”. Pp. 170—176, 1934. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 8. Pp. 471—475, 1933.
- *Considerațiuni asupra intoxicațiilor cu luminal vindecate prin doze mari de strichnină*. „Rom. Med.” (București), Nr. 12. Pp. 165—166, 1934. „Soc. Șt. Medicale”, 1934 (în colaborare cu Prof. Dr. H a ț i e g a n u).
- *O formă rară de anemie pernicioasă vindecată prin inj. de ficat*. „Soc. Șt. Med.”, „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 5. Pp. 296—298, 1934 (în colaborare cu Dr. P. S i c h e t).
- *Considerațiuni asupra parazitozelor intestinale*. „Mișcarea Medicală Rom.” (Craiova), Nr. 6. Pp. 556—567, Craiova, 1934.
- *Tratamentul bolilor tubului gastro-intestinal*. „Formularul terapeutic” al Fac. de Med. din Cluj, 1934.
- *Sindrom vegetativ* (18 pag.) în „Tratatul Elementar de Semiologie și Patologie Medicală”, H a ț i e g a n u - G o i a. Vol. I. Editura „Cartea Românească”, Cluj, 1934.

Dr. Spârchez T.: *Tratamentul tetanosului prin cloroformizare și ser antitetanic. (Metoda Dufour)*. „Primul Congres Naț. asupra bolilor contagioase”, Craiova, 1934 (în colab. cu Prof. Dr. I. Goia și Dr. I. Gavrilă).

- *Hemiplegie dreaptă în cursul infecțiunii cu paratific B.* „Soc. Șt. Medicale”, Aprilie 1935 (în colab. cu Dr. Olteanu).
- *Infantilism intestinal.* „Soc. Șt. Medicale”, Aprilie 1935 (în colaborare cu Dr. A. Iancu și Drd. Mețianu).
- *Există un antidotism barbituro-strichnină?* „Soc. Șt. Medicale”, Maiu 1935. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVI, Nr. 8. P. 448, 1935 (în colaborare cu Dr. G. Rusu).
- *Considerațiuni noi în tratamentul pelagrei.* „România Medicală” (București), 1936 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
- *Semne clinice și electrocardiografice în intoxicația cu oleandru.* „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, Nr. 4. Pp. 215—218, 1936 (în colaborare cu Dr. A. Moga).
- *Un caz de chist hidatic perforat în căile biliare.* „Soc. Științelor Med.”, „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, Nr. 4. Pp. 254—255, 1936 (în colaborare cu Dr. Opreanu).
- *Un caz de trichinoză, forma tifoidă.* „Soc. Șt. Med.”, „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, Nr. 4. Pp. 258—259, 1936 (în colaborare cu Dr. Opreanu).
- *Cholecistite după operații de apendicită.* „Mișcarea Med. Rom.” Nr. 7—8, Craiova, 1935 (în colab. cu Dr. E. Viciu).
- *Tehnica propagandei culturale la sate.* Conferință ținută la cursurile medico-sanitare cu învățătoarele rurale în Iulie 1935, organizate de Minist. Sănăt. și Inst.
- *Gastroscoopia, rectoscoopia, paraziții intestinali.* „In tratatul elementar de semiologie și patologie medicală” de: Prof. Hațieganu-Goia. Vol. II. Editura „Cartea Românească”, Cluj, 1936.
- *Considerațiuni asupra chistului hidatic pulmonar multiplu primitiv în legătură cu un caz.* „Soc. Șt. Med.” „Clujul Med.”,

(Cluj), An. XVII. Nr. 8. Pp. 530—531 (în colaborare cu Dr. Popescu).

Dr. Spârchez T.: *Considerațiuni asupra unui caz de meningită urliană primitivă*. „Soc. Șt. Med.” „Clujul Med.” (Cluj), An. XVIII. Nr. 4. Pp. 259—260, 1937 (în colab. cu Dr. E. Viciu).

— *Contribution à l'étude de l'action des composés sulfo-auriques sur la coagulation sanguine*. „Arch. Internationales de Pharmacodynamie et Thérapie”, Vol. LVI. 1937 (în colaborare cu Prof. Dr. Zunz).

— *Acțiunea terapeutică a foilor de oleandru*. Comunicare la „Soc. Șt. Med.” 15 Maiu 1937 (în colaborare cu Dr. A. Moga).

— *Experimentelle Untersuchungen bei Barbitursäurevergiftungen*. „Arch. Int. de Pharmacodynamie et therapie”, Vol. I. 55, Fasc. II. 1937, „Soc. Șt. Med.” cluj. Șed. Mai 1935 „Clujul Medical” (Cluj), Pp. 448—449 (în colab. cu Dr. G. Rusu).

— *Effets des oxiphenylmethyloethanolis sur la diurèse aqueuse*. Comptes redus. „Soc. de Biol.”, Nr. 12, 1936 (în colaborare cu Prof. Dr. Zunz).

— *Neue Untersuchungen über die Wirkung der Analeptika auf den Kreislauf und Atemzentrum sowie auf das Organ. veg. Syst.* „Zeitschrift für die gesammte Exp. Medizin”. Bu. 98, H. 6. Pp. 772—779 (în colab. cu Dr. Rusu).

— *Diverticoli duodenali în porț. III—IV*. Comunicare la „Congresul Național de Radiologie și Electrologie”, Cluj, 1937 (în colab. cu Dr. Popescu).

— *Considérations cliniques et thérapeutiques sur l'ulcère gastrique et duodenal par raport à 2700 cas*. „Journal Belge de Gastro-Enterologie”, Nr. 1. Pp. 73, 1938. „Clujul Medical” (Cluj), An. XVIII. Nr. 5. Pp. 275—300, 1937 în colaborare cu Dr. Goia și Dr. Mețianu).

— *Die Behandlung der tuberkulösen Peritonitis mit Goldsalzen*. „Die Medizinische Welt”. Nr. 22, 1938.

— *Considerațiuni clinice și terapeutice în legătură cu anevrismul arterio-venos*. Comunicare făcută la „Soc. Șt. Med.”, „Clujul

Med." (Cluj), an. XIX. Nr. 8. Pp. 477—480, 1938. (în colab. cu Dr. M o g a și O p r e a n u).

Dr. Spârchez T.: *Recherches à propos de l'action de l'adrénaline et de la Dioxiphenylpropanolamine sur la diurèse aqueuse chez le chien.* „Arch. Intern. de Pharmacodynamie et de Thérapie" din 30 Aprilie 1938 (în colab. cu Prof. Dr. Z u n z și W e s e l o w s k y).

- *Acțiunea medicamentoasă în Educația fizică.* Conferință ținută în cadrul cursului de medicină sportivă în 11 Iunie, 1938.
- *Cercetări experimentale și clinice în terapia ulcerului gastro-duodenal în legătură cu preparatele de amino-acizi.* „Clujul Med." (Cluj), An. XIX. Nr. 5. Pp. 279—289, 1938 (în colaborare cu Dr. G. R u s u).
- *Reacția Takata-Ara și valoarea ei clinică în diagnosticul afecțiunilor hepatice.* „Clujul Medical" (Cluj), anul XVIII. Nr. 10, Pp. 581—594, 1937 (în colab. cu Dr. E. V i c i u).
- *Die Takata-Ara-Reaction und ihr Klinischer Wert in der Diagnose der Lebererkrankungen.* „Archiv für Verdaungskrankheiten", 1938 (în colab. cu Dr. V i c i u).
- *Valoarea clinică a probei cu gelatină și apă în diagnosticul afecțiunilor hepatice.* „Clujul Medical" (Cluj), anul XVIII. Nr. 11. Pp. 653—664, 1937 (în colab. cu Dr. P e t r i ș o r).
- *Acțiunea terapeutică a foilor de oleandru.* „Soc. Șt. Med." ref. „Clujul Medical" (Cluj), anul XVIII. Nr. 11. Pp. 686—688, 1937 (în colab. cu Dr. A. M o g a).
- *Diverticolii ducdenali. Studiu clinic și radiologic.* Raport prezentat la al 3-lea „Congres Național de Radiologie" Iași, 1939 (în colab. cu Dr. M. H â n g ă n u ț).
- *Intoxicațiile. Vitaminele. Bolile prin agenți externi. Tratatul elementar de Semiologie și Patologie medicală.* Vol. III. 30 pagini. Editura Cartea Românească, Cluj, 1939, de Prof. H a ț i e g a n u - G o i a.
- *Două cazuri atipice de mononucleoză.* „Com. la Soc. Șt. Med."

din Cluj. Șed. din 4 Nov. 1939 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).

Dr. Spârchez T.: *Rezultatele tratamentului cu unde scurte și ultracurte.* Raport la „Congr. de Electrorad. din Cluj”, 1937 (în colab. cu Dr. Bistriceanu).

— *Complicațiuni rare în ulcerul gastro-duodenal.* Com. la „Soc. Șt. Medicale” din Cluj. Șed. 16 Dec. 1939. Ref. în „Clujul Medical” (Cluj), anul XXI, 1940, Nr. 2. Pp. 109 (în colaborare cu Dr. V. Secărea).

Dr. I. Pescariu: *Tratamentul cu diuretice.* „Viața Medicală” (Timișoara), 1926.

Dr. I. Danicico: *Contribuțiuni la studiul turburărilor digestive postoperatorii abdominale.* „Clujul Medical” (Cluj), 1927.

— *Funcțiunea tubului digestiv după intervențiuni executate pe abdomen.* „Clujul Medical”, (Cluj), 1927.

Dr. C. Manta: *Considerațiuni asupra nefritei reumatismale.* „Clujul Med.” (Cluj), 1928.

— *Un caz de diabet insipid cu parchinsonism după encefalită.* „Clujul Medical” (Cluj), 1928. Pp. 522.

Dr. M. Paraschivescu: *Turburări pancreatice în afecțiunile hepatice.* „Clujul Medical” (Cluj), 1926.

Dr. E. Anca: *Trei cazuri de eventrație diafragmatică câștigată, considerațiuni clinice și radiologice.* „Clujul Medical”, (Cluj).

— *Cholevalul în tratamentul cholecistitei.* „Clujul Medical” (Cluj) 1926.

— *Considerațiuni asupra unui caz de gastroragie fără leziuni ulcerative a mucoasei.* „Spitalul”, 1926.

— *Considerațiuni asupra unui caz de sifilis pulmonar.* „Viața medicală”, 1927.

— *Un caz de insuficiență pluriglandulară.* „Clujul Medical”, (Cluj), 1927 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).

— *Un caz de tromboză auriculară progresivă.* „Clujul Medical”, (Cluj), 1927. Pp. 590—93 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).

- Dr. Anca E.:** *Un caz de chist hidatic al splinei*. „Viața Medicală”, 1928.
- *Un caz de scleroza arterei pulmonare*. „Clujul Medical” (Cluj), 1928. Pp. 201—203 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
 - *Un caz de aortită abdominală*. „Société med. Hôp.” Paris, 1928. Pp. 1153—57 (în colab. cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
- Dr. Sireteanu M.:** *Observațiuni asupra gripei din ultimii ani*. „Teză”.
- *Despre un caz de hemotorace*. „Bulletin de la Soc. Méd. des Hôp. de Bucarest”, 1928 (în colab. cu Dr. L. Daniello).
 - *Observațiuni în legătură cu epidemia de gripă din anul 1931*. „Clujul Medical” (Cluj), 1931.
 - *Observațiuni din ultima epidemie de gripă*. „Clujul Medical”, (Cluj), Nr. 12, 1931.
 - *Boala Nicolas-Favre în Clinica Medicală din Cluj*. „Soc. Med.” „Clujul Medical” (Cluj), 1932.
 - *Un caz de pneumoperitoneu spontan și aseptice*. „Soc. Șt. Med.” Cluj „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 6. Pp. 341—344, 1933.
 - *Considerațiuni asupra alcaptonuriei în legătură cu un caz*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 5. Pp. 273—277, 1933 (în colab. cu Prof. Dr. I. Goia și G. Benetato).
 - *Considerațiuni asupra stenozei istmului aortic în legătură cu trei cazuri*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 1, 1934 (în colaborare cu Dr. A. Moga).
- Dr. Drăgulescu I.:** *Un caz de fistulă gastro-duodenală*. „Clujul Medical”, August, 1929, „Arch. med. App. digestif”. Pp. 711—714, 1930, (în colaborare cu Dr. Hângănuț).
- *Indicele epigastric. Raportul morfologic dintre cutia toracică și stomac*. „Clujul Medical” (Cluj), Noembrie 1929 (în colab. cu Dr. M. Hângănuț).
 - *Despre duodenul mobil*. „Clujul Medical” (Cluj), 1931.
 - *Neuponul în medicina internă*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 4. Pp. 229—231, 1933.
 - *Togalul în tratamentul afecțiunilor reumatice gripale și neurologice*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 1, Pp. 42—44, 1932.
 - *Disociația atrio-ventriculară fără turburări de conductibilitate*.

„Mișcarea Medicală Română”, Nr. 3. Pp. 224—233, 1934 (în colab. cu Dr. A. M o g a).

Dr. Moga A.: *Lobita tuberculoasă*. „Teză”, 1927.

- *L'étude de l'albuminocholie dans le diabète sucré*. „Soc. de Biologie”, „Clujul Medical” (Cluj), 1929 (în colaborare cu Dr. I. G a v r i l ă).
- *Proba eliminării substanțelor alcaline prin rinichi*. „Spitalul”, (București), 1929 (în colaborare cu Dr. I. G a v r i l ă).
- *Acidoza în nefrite*. „Clujul Medical” (Cluj), 1929 (în colaborare cu Dr. I. G a v r i l ă).
- *Stenoza congenitală a istmului aortic*. „Soc. Șt. Med.”, 1930.
- *Un caz de Basedow fără tachicardie*. „Soc. Șt. Med.” ref. „Clujul Medical” (Cluj), Pp. 465, 1932.
- *Sindromul lui Bernheim (1 caz)*. „Soc. Șt. Med.” Dec. 1932.
- *Un caz de anevrism al arterei pulmonare*. „Soc. Șt. Med.” 1933 (în colab. cu Dr. M. H â n g ă n u ț).
- *Pleuroperitonită de origine probabil sifilitică*. „Soc. Șt. Med.”, Șed. din 18 Martie 1933 (în colaborare cu Dr. H â n g ă n u ț).
- *Valoarea clinică a determinării tensiunii arteriale mijlocii*. „Soc. Șt. Med.”, 12 Dec. „Clujul Medical” (Cluj), Pp. 123, 1932.
- *Considerațiuni asupra stenozei istmului aortic în legătură cu 3 cazuri*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 1, 1934 (în colaborare cu Dr. M. S i r e t e a n u).
- *Disociații atrio-ventriculare fără turburări de conductibilitate*. „Mișc. Med. Rom.” Nr. 3. Pp. 224—233, 1934 (în colaborare cu Dr. D r ă g u l e s c u).
- *Disociație atrio-ventriculară cu interferență în reumatismul poliarticular acut*. „Soc. Șt. Med.” 11 Nov. 1933, „Clujul Med.” (Cluj), Nr. 12, Pp. 702, 1933.
- *Disociație atrio-ventriculară tip Wenkebach în reumatismul poliarticular acut*. „Soc. Șt. Med.” 10 Martie 1934. „Clujul Med.” (Cluj), Nr. 5. Pp. 290, 1934.
- *Metoda electrocardiografică în tratatul elementelor de Se-*

miologie și Patologie Medicală. Vol. I. 5 pag. Prof. Hațieganu-Goia. Editura „Cartea Românească”, Cluj, 1934.

Dr. Moga A.: *Tratamentul bolilor aparatului renal*. „Formularul terapeutic al Clinicilor din Cluj”. Tip. „Ardealul”, 1934.

- *Tratamentul bolilor aparatului circulator*. Ib.
- *Observațiuni clinice asupra diureticului mercurial „Novurit”*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 7. Pp. 419—423, 1934.
- *Algile submamare la femei cu hipertensiune*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XVI, Nr. 12. Pp. 628—633, 1935 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu).
- *Semne clinice și electrocardiografice în intoxicația cu oleandru*. „Clujul Medical” anul XVII. Nr. 4. Pp. 215—218, 1936 (în colaborare cu Dr. Spârchez).
- *Sindrom spleno-anemic cu mielemie*. „Soc. Șt. Med.” 8 Februarie 1936, „Clujul Medical” (Cluj), An. XVII, Nr. 4. Pp. 255, 1936.
- *Asupra tratamentului cu digitală (Adigan) în insuficiența circulatorie*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 3. Pp. 169—170, 1936.
- *Intoxicație acută cu sulfat de thaliu în scop de sinucidere*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 1. Pp. 11—14, 1936. (în colaborare cu Prof. Dr. Hațieganu).
- *Sindrom atipic Adams-Stokes într’o disociație a. v. cu extrasistole. Acțiunea clorurei de calciu asupra ritmului cardiac*. „Mișcarea Med. Rom.”, Nr. 9—10, Craiova, 1935.
- *Considerațiuni asupra patogeniei sindromului lui Adams-Stokes în legătură cu 2 cazuri*. „Soc. Șt. Med.” Ședința din 7 Nov. 1936, „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 1. Pp. 48, 1937.
- *Un caz de boală albastră complicat cu o hipertensiune arterială*. „Soc. Șt. Med.”. Ședința din 30 Ianuarie 1937, „Clujul Med.”, An. XVIII. Nr. 4, Pp. 256, 1937.
- *Considerațiuni asupra unui caz de hernie diafragmatică*. „Soc. Șt. Med.” Șed. 27 Febr. 1937 „Clujul Medical” (Cluj), anul

XVIII. Nr. 5. Pp. 336—337, 1937 (în colab. cu Dr. H â n g ă n u ț și Dr. P o p e s c u).

Dr. Moga A.: *Persistența foramenului primum cu angustia aortei și ectazia pulmonarei*. Reuniunea Anat. 6 Febr. 1937. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 5. Pp. 340, 1937 (în colaborare cu Dr. R. P o p a).

- *Turburările cardio-vasculare în boala lui Basedow*. Endocrinologie, ginecologie, obstetrică”. An. I. Nr. 5. Pp. 420—438, 1936 (în colaborare cu Dr. M e d e ș a n).
- *Diagnosticul radiologic al afecțiunilor arterei pulmonare*. „Raport la al doilea Congres Național de radiologie”, Cluj, 1937. Tip. „Cartea Românească”, Cluj, 1937 (în colaborare cu Dr. H â n g ă n u ț).
- *Două cazuri de „Panzerherz”*. „Comunicare la cel de al doilea Congres Național de Radiologie”. Maiu 1937, Cluj (în colab. cu Dr. H â n g ă n u ț și Dr. P o p e s c u).
- *Două cazuri de sindrom coronarian*. „Reuniunea Anatomică”, 20 III, 1937 (în colab. cu Dr. P o p e s c u).
- *Insuficiența coronariană pe bază arteriosclerotică*. „Reun. Anat.” 17 IV, 1937 (în colab. cu Dr. R. P o p a).
- *Recherches electrocardiographiques dans quelques maladies nerveuses*. „Bulletin de l'Académie de Médecine de Roumanie” I-er année. Tome II. Nr. 6 (în colaborare cu Prof. Dr. U r e c h i a și Dr. L. D r a g o m i r).
- *Considerațiuni asupra diagnosticului anevrismelor trunchiului branchio-cefalic, ale arterelor carotide și subclaviculare*. „Sibiul Medical”, (Sibiu), Nr. 2, 1937 (în colab. cu Dr. G r a u r).
- *Asociația digitală-cuabaină în tratamentul insuficienței circulatorii*. „România Medicală” Nr. 13—14, 1937 (în colaborare cu Prof. Dr. I. H a ț i e g a n u și Dr. P r e o t e s o i u).
- *Considerațiuni clinice și terapeutice în legătură cu anevrismul arterio-venos*. Comunicare făcută la „Soc. Șt. Med.”, 12 Febr. 1938, „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 8, Pp. 477—480, 1938 (în colab. cu Dr. T. S p â r c h e z și Dr. O p r e a n u).

- Dr. Moga A.: *Acțiunea terapeutică a foilor de oleandru*. „Soc. Șt. Med.”, 15 Maiu 1937, ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII, Nr. 11. Pp. 686—688 (în colab. cu Dr. T. Spârchez).
- *Considerațiuni clinice și radiologice asupra calcifierii pericardului, în legătură cu un caz de calcifiere incipientă a pericardului*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 2. Pp. 111—114, 1938 (în colaborare cu Dr. Popescu și Dr. Gligore).
- *Sportul și circulația sanghină*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 2. Pp. 1—6, 1938.
- *Forma frustă a stenozei istmului aortic*. „Soc. Șt. Med.” 29 Ian. 1938. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 4. Pp. 256, 1938.
- *Considerațiuni asupra dextrocardiei pure asociată cu relaxarea hemidiafragmului stâng*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 5. Pp. 274—279, 1938 (în colaborare cu Dr. Popescu).
- *Un caz de boala lui Ayerza*. „Soc. Șt. Med.” (Cluj), Șed. 12 Febr. 1938. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 5. Pp. 325, 1938. BCU Cluj / Central University Library Cluj
- *Cianoză congenitală cu disociație atrio-ventriculară izoritmică*. „Soc. Șt. Med.” șed. 12 Febr. 1938. Ref. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 5. Pp. 325—326, 1938 (în colaborare cu Dr. E. Degăan).
- *Crizele hipertensive*. „Soc. Șt. Med. 26 III 1938 „Clujul Med.”, (Cluj), anul XIX, Nr. 7. Pp. 459—460, 1938 (în colaborare cu Dr. E. Viciu).
- *Simptomele radiologice ale stenozei istmului aortic*. „Soc. de Radiologie”, Cluj, 1938 (în colab. cu Dr. Hângănuț).
- *Un caz de dextrocardie și eventr. diafragmatică stângă*. „Soc. de Radiologie” Cluj, „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 5, 1938. (în colab. cu Dr. Popescu).
- *Un caz de calcifiere incipientă a pericardului*. Com. „Soc. Radiol. 20 I, 1938, „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 2, 1938 (în colab. cu Dr. Popescu).
- *Considerațiuni asupra ipotensiunii ortostatice*. „Mișcarea Me-

dicală Română", Sept. 1938 (în colab. cu Dr. Viciu și Dr. Mircioiu).

Dr. Moga A.: *Sportul și circulația sanguină*. Conferință de Medicină aplicată la Educația fizică și sport. Pp. 126—137. Tip. „Cartea Românească”, Cluj, 1938.

— *Kyste hidatique du coeur simulant un anevrisme*. „Archives des maladies du coeur”, Nr. 1, 1937 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu și Prof. Dr. Vasiliu).

— *O formă clinică particulară a gripei*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XIX, Nr. 8. Pp. 480—486, 1938 (în colaborare cu Dr. Radu).

— *Semnificația clinică a blocului ramurilor*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XIX, Nr. 10. Pp. 600—608, 1938 (în colaborare cu Dr. Opreanu).

— *Modificările sanguine în crizele hipertensive în caz de suprarenalom hipertensiv*. Com. la „Soc. Șt. Med. 28 Ian. 1939, „Clujul Medical”, anul XIX, Nr. 4. Pp. 214—216, 1939, „Acad. Med.” 1941 (în colab. cu Prof. Dr. Hațieganu și Dr. P. Radu).

— *Un caz de periarterită nodoasă*. Com. la „Soc. Șt. Med.” 28 Ian. 1939, „Clujul Medical”, anul XX. Nr. 4. Pp. 219—220, 1939 (în colaborare cu Prof. Hațieganu și Prof. Vasiliu).

— *Valoarea probei Mester în diagnosticul afecțiunilor reumatismale*. „Soc. Șt. Med.” 25 Febr. 1939. Ref. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XX, Nr. 6. Pp. 356—357, 1939 (în colaborare cu Dr. Macavei).

Dr. Popescu M. I.: *Metoda lui Fleury și Maque pentru dozarea zahărului în urină*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVI. Nr. 12. Pp. 654—55, 1935.

— *Considerațiuni asupra galactozuriilor provocate pentru explorarea funcțiunii glicopexice a ficatului*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XVI. Nr. 10. Pp. 531—536, 1935.

— *Considerațiuni asupra explorării funcțiunii externe a ficatului*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XVII. Nr. 4. Pp. 228—242 și Nr. 6. Pp. 387—398, 1936.

- Dr. Popescu M. I.** *Considerațiuni asupra chistului hidatic pulmonar multiplu primitiv în legătură cu un caz.* „Soc. Șt. Med.” 25 Apr. 1936. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XVII. Nr. 8. Pp. 530—531, 1936 (în colab. cu Dr. Spârchez).
- *Valoarea comparativă a colecistografiei și a probei Meltzer-Lyon în diagnosticul afecțiunilor vezicei biliare.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII. Nr. 1. Pp. 1—10, 1937 (în colaborare cu Dr. Preotesoiu).
 - *Contribuțiuni la studiul diverticolilor duodenali.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XVIII. Nr. 2. Pp. 63—71, 1936.
 - *Tuberculoza lobului azygos.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 5. Pp. 300—310, 1937 (în colaborare cu Dr. Secărea).
 - *Considerațiuni asupra unui caz de hernie diafragmatică.* „Soc. Șt. Med.” 27 Febr. 1937, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 5. Pp. 336—337, 1937 (în colaborare cu Dr. Hângănuț și Dr. Mogă).
 - *Un caz de lobită azygos-tuberculoasă.* „Soc. Șt. Med.” 13 Martie, 1937, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII, Nr. 6. Pp. 389—390, 1937 (în colab. cu Dr. Secărea).
 - *Două cazuri de „Panzerherz”.* „Comunicare la cel de al doilea Congres Național de Radiologie” Cluj, Maiu 1937 (în colaborare cu Dr. Hângănuț și Dr. Mogă).
 - *Două cazuri de fistule duodeno-choledociene.* Comunicare la cel de al doilea „Congres Național de Radiologie”, Cluj, Maiu 1937 (în colaborare cu Dr. Hângănuț).
 - *Bilograful în explorarea căilor biliare.* „Comunicare la cel de al doilea Congres Național de Radiologie”, Cluj, Maiu, 1937 (în colab. cu Dr. Spârchez).
 - *Diverticoli duodenali în porțiunea III—IV.* Comunicare la „Congresul Național de Radiologie și Electrologie”, Cluj, Maiu 1937 (în colaborare cu Dr. Spârchez).
 - *Malformațiunile congenitale ale duodenului și importanța lor în clinică.* „Revista Sanitară Militară”, Nr. 4, 1937.

- Dr. Popescu M. I.: *Considerațiuni clinice și radiologice asupra calcifierii pericardului, în legătură cu un caz de calcifiere incipientă a pericardului*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 2. Pp. 111—114, 1938 (în colaborare cu Dr. M o g a și Dr. G l i g o r e).
- *Galactozuria provocată în boala lui Basedow*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XIX. Nr. 3. Pp. 131—135, 1938 (în colaborare cu Dr. G r a u r).
- *Lobii inferiori accesori sau lobii inferiori infracardiaci și scizura lor*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 4. Pp. 219—230. 1938.
- *Considerațiuni asupra dextrocardiei pure asociată cu relaxarea hemidiafragmului stâng*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XIX. Nr. 5. Pp. 274—279, 1938 (în colab. cu Dr. M o g a).
- *Lobita azygos escavată*. Rev. „Spitalul”, Nr. 3, 1938.
- *Considerațiuni clinice și radiologice asupra calcifierii pericardului*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 2, 1938 (în colaborare cu Dr. A. M o g a).
- *Un caz de eventrație diafragmatică*. Comunicare la „Soc. de Radiologie” în 20 Ian. 1938 (în colab. cu Dr. H â n g ă n u ț).
- *Considerațiuni asupra calcifierii aortei toracice*. „Congresul de Radiol. Naț.” 1937 (în colab. cu Dr. H â n g ă n u ț).
- *Chistele hidatice calcificate ale ficatului*. „Congresul de Radiol. Naț.” 1937 (în colab. cu Dr. P r e o t e s o i u).
- *Un caz de dextrocardie și eventr. diafragmatică*. „Soc. de Radiol.” „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 5, 1938 (în colaborare cu Dr. M o g a).
- *Un caz de calcifiere incipientă a pericardului*. „Soc. de Radiol.” „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 2, 1938 (în colaborare cu Dr. A. M o g a).
- Dr. Chiper P.: *Forma spontan regresivă a ftiziei incipiente*. „Comunicare la al doilea Congres Național de tuberculoză”, Iunie, 1933, Cluj (în colaborare cu Dr. L. D a n i e l l o).
- *Considerațiuni asupra rezultatelor obținute prin colapsoterapie instituită precoce în ftizia incipientă*. „Comunicare la al

doilea Congres Național de tuberculoză", Iunie 1933, Cluj (în colaborare cu Dr. L. Daniello și Dr. C. Beraru).

Dr. Chiper P.: *Regresiunea radiologică a leziunilor pulmonare după auroterapie.* „România Medicală”, 1935 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

- *Rezultatele imediate și tardive după frenicectomie în tuberculoza pulmonară.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Nr. 8. Pp. 500—502 (în colaborare cu Dr. Secărea și Dr. Bumbăcescu).
- *Tratamentul hemoptiziilor tuberculoase prin injecții subcutane de oxigen.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII, Nr. 2. Pp. 103—107, 1937 (în colaborare cu Dr. N. Bumbăcescu).
- *Un caz de cancer primitiv al plămânului cu diseminare canceroasă miliară.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII, Nr. 2. Pp. 124, 1937 (în colaborare cu Dr. L. Daniello).
- *Incerări terapeutice cu produsul auric românesc „Neoaurol”.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 1. Pp. 16—24, 1938 (în colaborare cu Dr. L. Daniello).
- *Câteva considerațiuni asupra granulațiunilor bacilului tuberculozei.* „Clujul Medical” (Cluj), anul IX, Nr. 9. Pp. 482—488, 1939 (în colaborare cu Dr. Graur).
- *Frecvența infecțiunii bacilare printre elevii școlilor primare rurale cu învățători tuberculoși.* Com. la „Soc. Șt. Med.” Cluj. Șed. 2 Dec. 1939. Ref. în „Clujul Medical” (Cluj), 1940 Pp. 62 (în colaborare cu Dr. L. Daniello și Dr. N. Bumbăcescu).

Dr. Secărea V.: *L'évolution des plaquettes dans la scarlatine et l'erysipèle.* „Soc. de Biologie”, Iunie, 1929 (în colaborare cu Dr. I. Gavrila și Dr. Măgureanu).

- *Considerațiuni asupra complicațiunilor viscerale în saturnism.* „Teză” susținută în 25 II. 1935.
- *Două cazuri de colaps atelectatic acut al plămânului.* „Soc. Șt. Med.” 16 Nov. 1935, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Nr. 1. Pp. 59, 1936 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

Dr. Secărea V.: *Rezultatele imediate și tardive după frenicectomie în tuberculoza pulmonară.* „Clujul Med.” (Cluj). anul XVII. Nr. 8. Pp. 500—502 (în colab. cu Dr. Chiper și Dr. N. Bumbăcescu).

- *Tuberculoza lobului azygos.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 5. Pp. 300—310, 1937 (în colaborare cu Dr. Popescu).
- *Un caz de lobită azygos tuberculoasă.* „Soc. Șt. Med.” 13 Martie 1937, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 6. Pp. 389—390, 1937 (în colab. cu Dr. Popescu).
- *Asupra asociației abcesului pulmonar cu tuberculoză pulmonară.* „Soc. Șt. Med.” 1938 (în colab. cu Dr. Ciplea).
- *Asupra unui caz de intoxicație probabil cu thaliu.* „Soc. Șt. Med.” 4 Iunie, 1938, „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 11. Pp. 700—703, 1938 (în colab. cu Dr. Petrișor și Dr. A. Ciplea).
- *Asupra unui caz de bloc atrio-ventricular.* „Soc. Șt. Med.”, 11 Febr. 1939 „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 5. Pp. 303, 1939 (în colab. cu Dr. A. Ciplea).
- *Considerațiuni asupra asociației dintre abcesul pulmonar și tuberculoza pulmonară.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 7. Pp. 382—387, 1939 (în colab. cu Dr. Ciplea și Dr. Petrișor).
- *Un caz de leucemie mieloidă subacută atipică.* Com. la „Soc. Șt. Med.” Cluj, șed. 13 Ian. 1940, ref. în „Clujul Medical”, (Cluj), 1940, Pp. 140 (în colab. cu Dr. E. Viciu).
- *Complicațiuni rare în ulcerul gastro-duodenal.* Com. la „Soc. Șt. Med.” Cluj. Șed. 16 Dec. 1939, ref. în „Clujul Medical” (Cluj), 1940. Pp. 109 (în colab. cu Dr. T. Spârchez).

Dr. Iepure V.: *Valoarea sedimentării globulelor roșii în tuberculoza pulmonară.* „Teză”.

- *Despre chistul dermoid al mediastinului în legătură cu un caz personal.* „Soc. Șt. Med.”, Maiu, 1936, „Clujul Medical” (Cluj) anul XVII. Nr. 9. Pp. 578—579, 1936 (în colaborare cu Dr. L. Daniello și Dr. Sicheț).

Dr. Iepure V.: *Explorarea radiologică a scrizurilor interlobare.* „Revista Sanitară Militară”, 1936 (în colab. cu Dr. Daniello).

— *Tratamentul hemoptiziilor tuberculoase cu vitamina C.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 3. Pp. 181—183, 1937 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

— *Tumoră benignă a mediastinului posterior (neurinom? extirpată cu succes pe cale operatorie.* „Soc. Șt. Med.” 13 Febr., 1937 „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 4. Pp. 260—261, 1937 (în colaborare cu Prof. Dr. A. Pop și Dr. L. Daniello).

— *Tuberculoza ganglionară generalizată.* „Soc. Șt. Med.” 5 Dec. 1936, „Clujul Medical” (Cluj), 1937 (în colaborare cu Dr. L. Daniello și Dr. Baci u).

— *Pneumotorace spontan de partea opusă unui pneumotorace terapeutic.* „Soc. Șt. Med.” șed. din 7 Maiu 1938. „Clujul Med.” (Cluj), (în colaborare cu Dr. L. Daniello și Dr. Preotesoi u).

Dr. Tițescu V.: *Cholesterinemia la hepatici.* „Teză”, 1925.

— *Cholesterinemia în bolile ficatului.* „Clujul Medical” (Cluj), 1926.

— *Cholesterinemia în bolile de nutriție.* „Clujul Med.” (Cluj), 1926.

— *Cholesterinemia la cardiohepatici.* „Clujul Med.” (Cluj), 1926.

Dr. Iriminoiu I.: *Despre particularitățile unei mici epidemii de enterocolită dizenteriformă.* „Archives de l'appareil digestif”, 1929. Pp. 502—505 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu).

— *Contribuțiuni la studiul etiologiei apendicitei.* „Archives de l'appareil digestif”, 1928, No. 7 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu).

— *Contribuțiuni noi la studiul etiologiei apendicitei.* „Teză”, 1928.

— *Toxiinfecțiune de origine alimentară la un cămin din Cluj.* „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 12. Pp. 613—617, 1932.

Dr. Todea C.: *Considerațiuni asupra choledocitelor inflamatorii.* „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 3. Pp. 157—160, 1934.

- Dr. Todea C.: *Un caz de diabet zaharat și sifilis*. „Soc. Șt. Med.” 10 III. 1934 „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 5. Pp. 290—292, 1934.
- *Un caz atipic de chist hidatic pulmonar*. „Soc. Șt. Med.”, 23 1935, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVI. Nr. 6. Pp. 328—329, 1935.
- *Chist hidatic pulmonar cu aspect radiologic atipic*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 7. Pp. 31—32, 1936 (în colaborare cu Dr. E. De g a n).
- *Contribuțiuni asupra diabetului la bătrâni*. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XIX, Nr. 6. Jp. 353—360, 1938.
- *Un caz de limfogranulomatoză malignă cu evoluție neobișnuit de lungă*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX, Nr. 7. Jp. 428—429, 1938.
- *Contribuțiuni la tratamentul complicațiilor secundare în tuberculoza-pulmonară*. „Clujul Medical” (Cluj), 1935. Pp. 678—80 (în colab. cu Dr. F o i ș o r e a n u).
- Dr. Pecurariu O.: *Iodul în ipertiroidism*. „Clujul Med.” (Cluj), Nr. 6. Pp. 337—41, 1933.
- *Tratamentul boalei lui Basedow*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 11. Pp. 616—621, 1933.
- *Tromboza menzenterică în legătură cu 2 cazuri*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 7. Pp. 412—414.
- Dr. Mihăileanu G.: *Action de la pitressine et de la pitocine sur la glicemie chez l'homme*. „C. R. Soc. de Biol.” 1930, T. 104. Pp. 601—602 (în colaborare cu Dr. I. G a v r i l ă).
- *Acțiunea extractelor de lob posterior hipofizar asupra glicemiei*. „Teză”, 1930.
- *Acțiunea extractelor de lob posterior hipofizar asupra glicemiei*. „Revista Șt. Medicale”, 1930 (în colab. cu Dr. I. G a v r i l ă).
- *Asupra unui caz de sindrom de acromegalie asociat cu diabet zaharat*. „Soc. Șt. Med.” 14 V. 1932, „Mișcarea Medicală Română”, Craiova 1932 (în colab. cu Dr. I. G a v r i l ă).
- *Ruptura traumatică a splinei cu hemoragie tardivă*. „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 12, 1933 (în colab. cu Dr. T. P o p o v i c i).

- Dr. Mihăileanu G.: *Indicanemia în nefrite*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVI. Nr. 8. Pp. 403—406, 1935 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).
- *Considerațiuni asupra icterelor hemolitice în legătură cu două cazuri splenectomizate*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVI. Nr. 77. Pp. 576—580, 1936 (în colab. cu Dr. Mateescu și Dr. P. Sicheț).
- *Considerațiuni asupra unui caz de limfadenoză aleucemică cu tromboflebită, determinări gastro-intestinale și în sinusurile fronto-etmoidale*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 3. Pag. 165—169, 1936 (în colab. cu Dr. Graur).
- *Tratamentul cu „Piton” într’un caz de diabet insipid*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 2. Pp. 114—116, 1936 (în colab. cu Dr. Mateescu).
- *L’indicanémie dans les néphrites*. „Annales de Médecine”. Tome 41. Nr. 1. Pp. 78—83, Paris, 1937 (în colaborare cu Dr. I. Gavrilă).
- Dr. Răduleț V.: *Sifilisul renal*. „Teză”, 1926.
- *Tratamentul cărbunelui prin ser anticărbunos Dr. Cantacuzino*. „Rev. Șt. Med.” 1929 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).
- *Despre un caz de pleurezie controlaterală pneumotoracică*. „Soc. Șt. Med.” 1930 (în colab. cu Dr. Caba).
- *Câteva considerațiuni asupra cholecistografiei în baza alor 942 de cazuri*. „Primul Congres Național de Radiologie și Electrologie medicală”, Buc. (în colab. cu Dr. Hângănuț).
- *Despre anomaliiile vesiceii biliare*. „Primul Congres Național de Radiologie și Electrologie medicală”, București, 1934 (în colaborare cu Dr. Hângănuț).
- Dr. Sicheț P. Surianu: *O formă rară de anemie pernicioasă videcată prin injecții de ficat*. „Soc. Șt. Med.” 24 III. 1934 „Clujul Med.” (Cluj), Nr. 5. Pp. 296—298, 1934 (în colaborare cu Dr. T. Spârchez).
- *Considerațiuni asupra unui caz de pleurezie cu cholesterină*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVI. Nr. 4. Pp. 191—192.
- *Un caz de septicemie cronică colibacilară în legătură cu*

stricturi uretrale. „Clujul Medical”, (Cluj), anul XVI, Nr. 9. Pp. 475—478, 1935 (în colab. cu Dr. N. Bumbăcescu).

Dr. Sighet P. Surianu: *Considerațiuni asupra icterelor hemolitice în legătură cu două cazuri splenectomizate.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVI, Nr. 11. Pp. 576—580, 1935 (în colab. cu Dr. Mihăileanu și Dr. Mateescu).

- *Chist hidatic al splinei supurat și perforat în stomac.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Nr. 3. Pp. 160—165, 1936 (în colaborare cu Dr. N. Bumbăcescu și Dr. Preotesoiu).
- *Un caz de panmieloftizie. Studiu clinic și anatomic.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Nr. 1. Pp. 16—20, 1936.
- *Un caz de septicemie gonococică prin plagă cutanată.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Nr. 1. Pp. 20—28, 1936 (în colab. cu Dr. E. Degăn).
- *Despre chistul dermoid al mediastinului în legătură cu un caz personal.* „Soc. Șt. Med.” Maiu, 1936, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII, Nr. 9. Pp. 578—579, 1936 (în colaborare cu Dr. L. Daniello și Dr. Iepure).
- *Examenul morfologic al sângelui în Tratatul elementar de semiologie și patologie medicală.* Hațieganu-Goia, vol. III, 1939, 19 pagini.

Dr. Preotesoiu Șt.: *Chist hidatic al splinei, supurat și perforat în stomac.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XVII, Nr. 3. Pp. 160—165, 1936 (în colab. cu Dr. Sighet și Dr. N. Bumbăcescu).

- *Valoarea comparativă a colecistografiei și a probei Meltzer-Lyon în diagnosticul afecțiunilor vezicii biliare.* „Clujul Med.” (Cuj), anul XVIII, Nr. 1. Pp. 1—10, 1937 (în colaborare cu Dr. Popescu).
- *Activitatea pe 10 ani a Laboratorului de Radiologie al Clinicei Medicale.* „Comunicare la cel de al doilea Congres Național de Radiologie”, Cluj, Maiu, 1937 (în colaborare cu Dr. M. Hângănuț).
- *Asociația digitală-ouabaină în tratamentul insuficienței circu-*

latorii. „România Medicală”. Nr. 13—14, 1937 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu și Dr. A. Moga).

Dr. Preotesoiu Șt.: *Pneumotorace spontan de partea opusă unui pneumotorace terapeutic.* „Soc. Șt. Med.” 7 V. 1938, „Clujul Med.” (Cluj), (în colab. cu Dr. L. Daniello și Dr. Iepure).

— *Al doilea Congres Național de Radiologie și Electrologie medicală, ținut la Cluj în 21—23 Maiu, 1937.* „Clujul Medical”, (Cluj), Nr. 6. Pp. 409—410, 1937.

— *Chistele hidatice calcificate ale ficatului.* „Congresul Național de Radiologie”, Cluj, 1937 (în colab. cu Dr. Popescu).

Dr. Degan E.: *Calcemia în stare normală și patologică.* „Teză”, 1931.

— *Asupra calcemiei în stare normală și patologică.* „Clujul Med.” (Cluj), Nr. 6. Pp. 318—331, 1931 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).

— *Un caz de septicemie gonococică prin plagă cutanată.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 1. Pp. 20—28, 1936 (în colab. cu Dr. P. Sicheț).

— *Chist hidatic pulmonar cu aspect radiologic atipic.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 1. Pp. 31—32, 1936 (în colaborare cu Dr. C. Todea).

— *Un caz de fistulă broncho-biliară.* „Soc. Șt. Med.” 30 Ian. 1937 „Clujul Medical”, anul XVIII. Nr. 4. Pp. 254—256, 1937 (în colaborare cu Dr. F. Peneș).

— *Diabetul zaharat și Basedow-ul.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 7. Pp. 416—428, 1938 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).

— *Cianoză congenitală tardivă cu disociație atrio-ventriculară izo-ritmică.* „Soc. Șt. Med.” 12 II. 1938. Ref. „Clujul Med.”, (Cluj), anul XIX Nr. 5. Pp. 325—326, 1938 (în colaborare cu Dr. A. Moga).

— *Considerațiuni asupra tratamentului constipației.* „România Med.” (Cluj, anul 11. Vol. XI. Nr. 1—2, Pp. 1—3. Buc. (în colaborare cu Dr. P. Opreanu).

— *Considerațiuni asupra fistulelor hepato-pulmonare în legătură*

cu un chist hidatic al ficatului supurat și perforat în bronhii. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 8. Pp. 489—498, 1938 (în colab. cu Dr. Opreanu și Dr. F. Peneș).

Dr. Degan E.: *Considerațiuni asupra osteoporozelor în legătură cu un caz de osteoporoză de carență cu fracturi multiple și spontane însoțite de lues visceral.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XX. Nr. 3. Pp. 153—162, 1939 (în colab. cu Dr. Opreanu).

— *Asupra unui caz de coeliakie.* „Soc. Șt. Med.” 11 III. 1939. „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 7. Pp. 400, 1939 (în colaborare cu Dr. Macavei).

Dr. Berariu C.: *La cholestérinémie dans les néphrites chroniques.* „Soc. Biol.” 31 V. 1927. „Clujul Medical” 1927. „Arch. mal. app. dig.” 1928 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).

— *Cholesterinemia în bolile infecțioase.* „Soc. Biol.”, 1928 „Clujul Medical” (Cluj), 1928 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).

— *Tuberculoză complicată de gangrenă pulmonară.* „Soc. Șt. Med.” 1930—31 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

— *Tratamentul tuberculozei cu Sanocrisină.* „Soc. Șt. Med.” 1932 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

— *Operația lui Jacobäus în tratamentul tub. pulm.* „Soc. Șt. Med.” 1932 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

— *Considerațiuni asupra rezultatelor obținute prin colapsoterapie instituită precoce, în ftizia incipientă.* „Com. la al doilea Congres Național de tuberculoză”, Cluj, Iunie, 1933 (în colab. cu Dr. L. Daniello și Dr. Chiper).

— *Epidémie de grippe dans un milieu tuberculeux.* „Revue de la Tuberculose”, 1933 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

Dr. Graur I.: *Considerațiuni asupra unui caz de limfadenoză aleucemică cu tromboflebită, determinări gastro-intestinale și în sinus-urile fronto-etmoidale.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 3. Pp. 165—169, 1936 (în colab. cu Dr. G. Mihăileanu).

— *Considerațiuni asupra unui caz de mieloză acută, cu artralгии.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul XVIII. Nr. 2. Pp. 76—81, 1937 (în colab. cu Dr. P. Radu).

Dr. Graur S.: *Considerațiuni asupra diagnosticului anevrismelor trunchiului branchio-cefalic, ale arterelor carotide și subclaviculare*. „Sibiul Med.” (Sibiu), Nr. 2, 1937 (în colab. cu Dr. A. Moga).

- *Considerațiuni asupra dolicho-colonului în legătură cu 52 de cazuri*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 2. Pp. 100—111, 1938 (în colab. cu Dr. I. Opreanu).
- *Galactozuria provocată în boala lui Basedow*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 3. Pp. 131—135, 1938 (în colaborare cu Dr. Popescu).
- *Zinc-protamin-insulina în tratamentul diabetului*. „Endocrinologie, gynecologie, obstetrică”, anul III. Nr. 1. Pp. 63—73, 1938 (în colaborare cu Dr. I. Gavrilă).
- *Tratamentul pneumoniilor franc-lobare cu piridiu*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 7. Pp. 439—443, 1938 (în colab. cu Dr. I. Opreanu).
- *Câteva considerațiuni asupra granulațiunilor bacilului tuberculozei*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 9. Pp. 482—488, 1939 (în colaborare cu Dr. P. Chiper).
- *Nouile preparate de insulină*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 12. Pp. 629—634, 1939 (în colab. cu Dr. I. Gavrilă).
- *Considerațiuni asupra artritei deformante în legătură cu două cazuri familiare*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 12. Pp. 706—711, 1938 (în colab. cu Dr. I. Opreanu).

Dr. Radu P.: *Contribuție statistică la problema sporirii numerice a cancerului pulmonar primitiv*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 5. Pp. 317—324, 1936 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu și Dr. L. Daniello).

- *Considerații asupra unui caz de mieloză acută cu artralгии*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 2. Pp. 76—81, 1937. (în colaborare cu Dr. I. Graur).
- *Un caz rar de cancer gelatinos al apendicelui cu metastaze generalizate evoluând sub aspectul unei insuficiențe circulatorii*. „Clujul Medical” (Cluj), anul VCIII. Nr. 10. Pp. 608—613, 1937.

- Dr. Radu P.: *Cancerul primitiv al papilei lui Vater în legătură cu un caz.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 7. Pp. 429—434, 1938 (în colaborare cu Dr. T. Pop).
- *O formă clinică particulară a gripei.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 8. Pp. 480—485, 1938 (în colaborare cu Dr. A. Moga).
 - *Educația fizică în serviciul educației generale.* „Clujul Med.” (Cluj), anul XIX. Nr. 9. Pp. 19—20 (Medicina sportivă), 1938, (în colaborare cu Dr. Crișan și Dr. Mircioiu).
 - *Considerațiuni anatomo-clinice asupra paraganglionului suprarenal hipertensiv în legătură cu un caz.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul XX. Nr. 1. Pp. 24—33, 1939 (în colaborare cu Dr. T. Pop).
 - *Modificările sanguine în cirozele hipertensive în caz de supranalome hipertensiv.* „Soc. Șt. Med.” 28 Ian. 1939, „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 4. Pp. 214—216, 1939. „Acad. Română de Med.” 1940. „Zentralblatt f. Innere Med.” 1940 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Hațieganu și Dr. A. Moga).
 - *Un caz de periarterită nodoasă.* Comunicare la „Soc. Șt. Med.” 28 Ian. 1939, „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 4. Pp. 219—220, 1939 (în colab. cu Prof. Hațieganu, Prof. Vasiliu și Dr. A. Moga).
 - *Necroză simetrică a corticalei renale.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 6. Pp. 311—319 (în colab. cu Dr. R. Popa).
 - *Contribuțiuni la studiul cancerelor primitive ale canalelor biliare extrahepatice.* Revista „Cancerul” (Cluj), 1939 (în colab. cu Dr. R. Popa și Dr. R. Josan).
 - *Angina monocitară, studiul clinic și hematologic.* „Mișcarea Medicală Română” (Craiova), Nr. 1, 1939 (în colaborare cu Dr. I. Macavei).
- Dr. Bumbăcescu N.: *Un caz de septicemie cronică, colibacilară în legătură cu stricturi uretrale.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVI. Nr. 9. Pp. 475—478, 1935 (în colaborare cu Dr. P. Sicheț).

- Dr. Bumbăcescu N.: *Chist hidatic al splinei supurat și perforat în stomac.* Clujul Med." (Cluj), An. XVII. Nr. 3. Pp. 160—165, 1936 (în colaborare cu Dr. Sîchet și Dr. Preotesoiu).
- *Rezultatele imediate și tardive după treniectomie în tuberculoza pulmonară.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 8. Pp. 500—502, 1936 (în colaborare cu Dr. Chip er și Dr. Secărea).
- *Tratamentul hemoptiziilor tuberculoase prin injecții subcutane de oxigen.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 2. Pp. 103—107, 1937 (în colab. cu Dr. Chip er).
- *Sindromul distensiunii lobare în pneumotoracele terapeutice.* „Soc. Șt. Med.” 29 Oct. 1938, „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 1. Pp. 37—38, 1939 (în colab. cu Dr. L. Daniello).
- *Valoarea tomografiei pentru precizarea indicațiilor și aprecierea rezultatelor diverselor procedee de colapsoterapie chirurgicală.* Com. la al IX-lea „Congres Național de chirurgie”, București, 1939 (în colab. cu Dr. Daniello).
- *Importanța metodei tomografice pentru explorarea aparatului respirator.* „Soc. de Radiol. și Electrol.” Cluj (în colaborare cu Dr. L. Daniello).
- *Un caz de cancer primitiv al plămânului, forma cavitară, decedat subit.* Com. „Soc. Șt. Med.” 11 Martie 1939, „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 7. Pp. 400, 1939 (în colaborare cu Dr. L. Daniello).
- *Frecvența infecțiunii bacilare printre elevii școlilor primare rurale cu învățători tuberculoși.* Com. la „Soc. Șt. Med.” Cluj, șed. 2 Dec. 1939, ref. „Clujul Medical” (Cluj), 1940. Pp. 62 (în colab. cu Dr. L. Daniello și Dr. Chip er).
- *Un caz de cancer pulmonar asociat cu tuberculoză fibroasă și sporotricoză.* Com. la „Soc. Șt. Med.”, Cluj, șed. 2 Dec. 1939, ref. în „Clujul Medical” (Cluj), 1940. Pp. 62 (în colaborare cu Dr. Daniello și Dr. Dahnovici).
- *Problema tuberculozei pulmonare în armată în timp de concentrare și de război.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XXI, 1940 Nr. 2. Pp. 98—105 (în colab. cu Dr. L. Daniello).

- Dr. Bumbăcescu N.: *Calcifieri pleurale*. „Clujul Med.” (Cluj), anul XXI, 1940, Nr. 5. Pp. 230—236 (în colab. cu Dr. L. Daniello).
- *Imagini atipice de chist hidatic*. „Soc. Rom. de Rad.” Cluj, 1940 (în colaborare cu Dr. L. Daniello).
 - *Valoarea examenului radiologic în oblic și transvers*. „Soc. de Rad.” Cluj, 1940 (în colaborare cu Dr. L. Daniello).
 - *Tratamentul cavernelor tuberculoase prin drenajul aspirator transparietal al lui Monaldi*. „România Medicală” (Buc.), 1941 Nr. 3. Pp. 30—35 (în colaborare cu Dr. L. Daniello).
- Dr. Opreanu I.: *Un caz de chist hidatic perforat în căile biliare*. „Soc. Șt. Med.” 8 II. 1936, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 4. Pp. 254—255, 1936 (în colab. cu Dr. T. Spârchez).
- *Un caz de trichinoză, forma tifoidă*. „Soc. Șt. Med.” 22 II. 1936, „Clujul Medical” (Cluj), anul XVII. Nr. 4. Pp. 258—259, 1936 (în colaborare cu Dr. T. Spârchez).
 - *Considerațiuni clinice și terapeutice în legătură cu aneurismul arterio-venos*. „Soc. Șt. Med.” 12 II. 1938, „Clujul Medical”, (Cluj), anul XIX. Nr. 8. Pp. 477—480, 1938 (în colaborare cu Dr. T. Spârchez și Dr. A. Moga).
 - *Considerațiuni asupra artritei deformante în legătură cu două cazuri familiare*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 12. Pp. 706—711 (în colaborare cu Dr. Graur).
 - *Considerațiuni asupra dolichocolonului în legătură cu 52 de cazuri*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 2. Pp. 100—111, 1938 (în colab. cu Dr. Graur).
 - *Tratamentul pneumoniilor franc-lobare cu piridiu*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 7. Pp. 439—443, 1938 (în colab. cu Dr. I. Graur).
 - *Considerațiuni asupra tratamentului constipației*. „Rom. Med.” (Cluj), anul XI, Vol. XI. Nr. 1—2. Pp. 1—3, 1939. Febr. (în colaborare cu Dr. Degăan).
 - *La glycosurie après le choc insulinique*. „Soc. de Biologie de Paris”, Tome 130. Nr. 10. Pp. 1039—41, 1939 (în colaborare cu Prof. Dr. I. Goia și Dr. I. Gavrilă).

- Dr. Opreanu:** *Considerațiuni asupra fistulelor hepato-pulmonare în legătură cu un caz de chist hidatic al ficatului supurat și perforat în bronhii.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 8. Pp. 489—498, 1938 (în colab. cu Dr. D e g a n și Dr. F. P e n e ș).
- *Semnificația clinică a blocului ramurilor.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul XIX, Nr. 10. Pp. 600—608, 1938 (în colaborare cu Dr. A. M o g a).
- *Considerațiuni asupra osteoporozelor în legătură cu un caz de osteoporoză de carență, cu fracturi multiple spontane, însoțite de lues visceral.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 3. Pp. 153—162, 1929 (în colab. cu Dr. E. D e g a n).
- *Socul insulinic în tratamentul astmului bronșic.* „Endocrinologie, ginecologie și obstetrică”, An. III. Nr. 4. Pp. 211—219, 1939 (în colaborare cu Prof. Dr. I. G o i a și Dr. I. G a v r i l ă).
- *Considerațiuni asupra cancerului canalului hepatic în legătură cu un caz.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 2. Pp. 93—97, 1939 (în colab. cu Dr. R. J o s a n).
- *Socul insulinic în tratamentul astmului bronșic.* „Soc. Șt. Med.” 20 V. 1939. „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 10. Pp. 459—550, 1939, „Endocrinologie, Ginecologie și Obstetrică” (Cluj), Anul II. 1939. Nr. 4. Pp. 211—219 (în colaborare cu Prof. Dr. I. G o i a și Dr. I. G a v r i l ă).
- Dr. Macavei I.:** *Chimioterapia afecțiunilor pulmonare inflamatorii nespecifice.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 11. Pp. 679—682, 1937.
- *Considerații medicale asupra atleticei ușoare, atleticei grele, a skiului și turismului.* Conferințe de Medicină aplicată la Educația fizică și sport. Pp. 248—278. Tip. „Cartea Rom.” Cluj, 1938 (în colaborare cu Dr. E. V i c i u și Dr. T. P o p).
- *Reacția de coagulare Weltmann în procesele pleuro-pulmonare inflamatorii și exudative.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 11. Pp. 666—676, 1938.
- *Valoarea probei Mester în diagnosticul afecțiunilor reumatismale.* „Soc. Șt. Med.” 25 II. 1939. „Clujul Medical” (Cluj),

anul XX. Nr. 6. Pp. 356—357, 1939 (în colaborare cu Dr. A. M o g a).

Dr. Macavei I.: *Asupra unui caz de coeliakie*. „Soc. Șt. Med.” 11 III. 1939, „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 7 .Pp. 400, 1939 (în colaborare cu Dr. E. D e g a n).

— *Melanosarcom secundar al ficatului*. Com. la „Soc. Șt. Med.”, Cluj, șed. 13 Ian. 1940, referată în „Clujul Medical” (Cluj), 1940. Pp. 256—58 (în colab. cu Dr. F o d o r).

Dr. Viciu E.: *Cholecistitele după apendicectomie*. „Teză”, 1935.

— *Cholecistite după operații de apendicită*. „Mișcarea Medicală Română”. Nr. 7—8. Craiova, 1936 (în colaborare cu Dr. T. S p â r c h e z).

— *Considerațiuni asupra unui caz de meningită urliană primitivă*. „Soc. Șt. Med.” 13 Febr. 1937. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 4. Pp. 259—260, 1937 (în colaborare cu Dr. T. S p â r c h e z).

— *Reacția Takata și valoarea ei clinică în diagnosticul afecțiunilor hepatice*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 10. Pp. 581—594, 1937 (în colab. cu Dr. T. S p â r c h e z).

— *Asupra dispepsiei la sportivi*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XVIII. Nr. 2. Pp. 12—14 (Supliment sportiv).

— *Note practice*. „Clujul Medical” (Cluj), anul XIX. Nr. 2. Pp. 6—9 (Medicina sportivă), 1938.

— *Crize hipertensive*. „Soc. Șt. Med.” 26 III. 1938, „Clujul Med.” (Cluj), anul XIX, No. 7. Pp. 459—460, 1938 (în colaborare cu Dr. A. M o g a).

— *Considerațiuni asupra ipotensiunii ortostatice*. „Mișcarea Medicală Română”, Sept. 1938 (în colaborare cu Dr. A. M o g a și Dr. Mircioiu Crișan).

— *Organizarea unei stațiuni de consultații medico-sportive*. Conferințe de Medicină aplicată la Educația fizică și sportivă. Tip. „Cartea Rom.”. Cluj, 1938. Pp. 14—18.

— *Igiena Sportului*. Conferințe de medicină aplicată la Educația fizică și sport. Pp. 231—248. Tip. „Cartea Rom.”, Cluj, 1938.

- *Acțiunea cardio-vasculară a analepticelor.* „Clujul Medical”, (Cluj), anul XIX. Nr. 11. Pp. 676—683, 1938.
- *Valoarea biologică a sportului.* „Clujul Medical” (Cluj), anul XX. Nr. 4. Pp. 4—8 (Medicina sportivă), 1939.

Dr. Gligore V.: *Considerațiuni clinice și radiologice asupra calcefierii pericardului, în legătură cu un caz de calcifiere incipientă a pericardului.* „Clujul Medical” (Cluj), Nr. 2, 1938 (în colaborare cu Dr. I. Popescu și Dr. A. Moga).

- *Cancer pulmonar primitiv cu metastaze osoase precoce (acromion, claviculă, umerus și coaste).* Com. la „Soc. de Radiologie și Electrologie medicală din România”, secția Cluj (în colaborare cu Dr. A. Mureșan), 1939.
- *Considerațiuni clinice în legătură cu un caz de cancer al căilor biliare mari.* „Clujul Medical” (Sibiu), 1941 (în colaborare cu Dr. P. Radu).

Tezele de doctorat lucrate în Clinica Medicală I.

1. I. Gavrilă: *Insulina*. 1924.
2. Baciú Domițian: *Insuficiența pluriglandulară*. 1924.
3. Schmidt Ernest: *Patogenia și tratamentul edemului*. 1924.
4. Bogdan Valer: *Cercetări asupra tabloului hemoleucocitar normal*. 1924.
5. Mora Emil: *Helioterapia în tuberculoza pulmonară*. 1924.
6. Salamon Izso: *Patogenia și simptomatologia litiazei biliare*. 1924.
7. Zeisler Elisabeta: *Boalele cordului în legătură cu graviditatea*. 1924.
8. Eidelman Mehr: *Concepția și tratamentul modern al astmului bronșial*. 1924.
9. Klein Margareta: *Influența boalelor infecțioase asupra tuberculozei pulmonare*. 1924.
10. Teichmann Aladar: *Tabloul clinic în ulcerul curburii mici a stomacului*. 1924.
11. Manta Cornel: *Sindromul cloruremic și azotemic*. 1924.
12. Berkovits Maurițiu: *Concepția leucemiilor și survenirea lor în clinica medicală din Cluj*. 1924.
13. Gruber Farkaș: *Tratamentul medical al ulcerului stomacal cronic*. 1929.
14. Sandor Alexandru: *Hemoptiziile tuberculoase și tratamentul lor*. 1924.
15. Schaum Iosif: *Funcția evacuatorie a stomacului în achilia gastrică*. 1924.

16. Stănilă Octavian: *Congestia pulmonară în reumatismul poliar-ticular acut și febra tifoidă*. 1924.
17. Rusu Valer: *Pneumotoracele artificial în tratamentul tuberculozei pulmonare*. 10 Aprilie, 1925.
18. Nașcu Galaction: *Despre frecvența viermilor intestinali la gas-tro-enteropați*. 1925.
19. Spârchez Tiberiu: *Concepții noi în domeniul anginei de piept*. 1925.
20. Drăgulescu Ion: *Tratamentul scarlatinei cu sânge total de con-valescent*. 1925.
21. Hulițiu Crețu: *Clasificările nefritelor*. 1925.
22. Cațichi N.: *Proteinoterapia în ulcerul gastric*. 1925.
23. Steingisser Iosif: *Valoarea diagnostică și prognostică a reac-ției Pirquet în tuberculoza pulmonară a adulților*. 1925.
24. Cotoi Nicolaie: *Hipertensiunea la 50 de ani*. 1925.
25. Michail N.: *Sifilisul cardio-aortic cu o statistică pe 5 ani în cli-nica medicală*. 1925.
26. Moricz Eugen: *Concepția modernă a icterului*. 1925.
27. Tițescu Vasile: *Cholesterinemia la hepatici*. 1925.
28. Dimitriu Gheorghe: *Considerațiuni asupra metodelor de co-lorare a bacilului tuberculozei*. 1926.
29. Paraschivescu M.: *Examenul funcțional al pancreasului prin tubaj duodenal. Reacția pancreasului în afecțiunile hepatice*. 1926.
30. Răduleț Virgil: *Sifilisul renal*. 1926.
31. Oana Alexandru: *Concepțiunea actuală a bronșiectaziei*. 1926.
32. Bortnic Rozalia: *Albumino-reacția sputei în tuberculoză*. 1926.
33. Zozulea Marta: *Diagnosticul precoce al tuberculozei pulmonare la adulți*. 1926.
34. Bușe Iepure Stelian: *Tratamentul astmului*. 1926.
35. Alexandrow Mihail: *Icter în cursul sau în urma tratamentu-lui cu preparate salvarsanice*. 1926.
36. Cirlea P.: *Boalele și anotimpurile*. 1926.
37. Maziliu P. Petre: *Meningita tuberculoasă la adult*. 1926.

38. Maria Hadji Mor: *Considerațiuni clinice despre apendicita cr.* 1926.
39. Terțan Ignatie: *Contribuțiuni la studiul xantocromiei palmo-dentare.* 1926.
40. Popoviciu Alexandru: *Tratamentul diabetului complicat cu tbc. pulm.*
41. Keusch Mihail: *Despre constipație.* 1926.
42. Ionescu C. Putna: *Chinidina.* 1926.
43. Ionescu Teodor: *Tratamentul gangrenei pulmonare.* 1926.
44. Groze Aurel: *Transfuziunea sanghină.* 1926.
45. Bonciocat Nicolaie: *Sindromul mecanic al hipotensiunii portale.* 1927.
46. Tutelea I.: *Abcesele pararenale.* 1927.
47. Iepure V.: *Valoarea sedimentării glob. roșii în tbc. pulmonară.*
48. Pretorian Elena: *Scleroza renală fără hipertensiune arterială.* 1927.
49. Poleacu Gheorghe: *Tabloul sanguin în pneumotoracele artificial.* 1927.
50. Prodescu I.: *Manifestările clinice palustre.* 1927.
51. Borodea Art.: *Deficitul acidului clorhidric în cancerul stomacului.* 1927.
52. Ghitea Iosif: *Proba celor trei pahare în nicturia st. pilorice.* 1927.
53. Moga Aurel: *Lobita tuberculoasă.* 1927.
54. Vior Victor: *Cholesterina în tbc. pulm.* 1927.
55. Schwartz Ch.: *Pleureziile în pneumotorace.* 1927.
56. Sireteanu Modest: *Observațiuni asupra gripei din ultimii ani.* 1927.
57. Ciuta: *Sindromul duodeno-vesical.* 1928.
58. Michăilă G.: *Cancerul primitiv pulmonar.* 1928.
59. Borbil: *Considerațiuni asupra diurezei prin sărurile mercuriale.*
60. Iriminoiu I.: *Contribuțiunile la studiul etiologiei apendicitei.*
61. Vasiliu: *Indicațiile medicale ale splenectomiei.* 1928.
62. Nițu Păun: *Tratamentul erizipelului cu ser antiscarlatinos.* 1928.
63. Bosica P.: *Considerațiuni asupra sclerozei arterei pulmonare.* 1929.

64. Cristian Alexandru: *Climatoterapia în tbc. pulmonară cu câteva date despre Colibița*. 1929.
65. Marcu: *Variațiile presiunii sanguine, a hipertensiunii în stările infecțioase*. 1929.
66. Măgureanu Gh.: *Lambliaza intestinală*. 1929.
67. Bălănescu E.: *Sinistrocardia*. 1929.
68. Walter Leon: *Contribuțiuni la studiul ouabainei*. 1929.
69. Petkoff Alexandru: *Frenicectomy în afecțiuni pulmonare*. 1930.
70. Cosma Alexandru: *Tensiunea arterială și venoasă în tbc. pulm.* 1930.
71. Crișan Maria: *Tensiunea venoasă*. 1930.
72. Mihăileanu G.: *Ațiunea extractelor de lob posterior hipofizar asupra glicemiei*. 1930.
73. Deneș I.: *Hematoportirinuria*. 1930.
74. Ioanița Gh.: *Glicemia în scarlatină*. 1930.
75. Degan E.: *Calcemia în stare normală și stare patologică*. 1931.
76. Ernster Estera: *Tratamentul cu sanocrizină în tbc. pulm.* 1933.
77. Zozulea M.: *Colitele parazitare*. 1933.
78. Bodeanu E.: *Lobita tbc.* 1933.
79. Sekely L.: *Tratamentul scarlatinei cu ser de convalescent*. 1934.
80. Nagler W.: *Starea actuală a oxiurozei în legătură cu o auto-observație*. 1934.
81. Mișu Tiberiu: *Turburările cardiace în tuberculoza pulmonară*. 1934.
82. Temelie Alexandru: *Relațiunile gravidității cu tbc. pulmonară*. 1934.
83. Maximilian Pompiliu: *Tensiunea medie*. 1934.
84. Danilevici Horia: *Turburările intestinale în tbc. pulmonară*. 1934.
85. Viciu Emil: *Cholecistitele după apendicectomie*. 1935.
86. Pârlog Gh.: *Abcesul pulmonar*. 1935.
87. Medeșan: *Turburările cardio-vasculare în boala lui Basedow și tratamentul lor*. 1936.

88. Lungu Honoriu Mihail: *Considerațiuni asupra suferințelor după operațiile pentru ulcer gastro-duodenal*. 1937.
89. Mețianu I.: *Considerațiuni asupra tratamentului medical în ulcerul gastric și duodenal*.
90. Gavrilă Victor: *Tratamentul erisipelului cu prontosil*. 1937.
91. Petrișor Viorel: *Proba cu gelatină-apă ca metodă de explorare în funcțiunea hepatică*. 1937.
92. Nagy Margareta: *Eritemul nodos*. 1937.
93. Neagoș Petre: *Reticulocitele în tbc. pulmonară*. 1938.
94. Fodor Octavian: *Sindromul insuficienței coronariene*. 1938.
95. Ausländer Agneta: *Asistența socială pentru profilaxia reumatismului și complicațiunilor cardiace*. 1939.
96. Gross Magdalena: *Ipertensiunile paroxistice*. 1939.
97. Simion Silvia: *Meningitele benigne*. 1939.
98. Daniello-Pușcariu Elena: *Razele ultra-scurte în tratamentul reumatismului*. 1939.
99. Timoc I.: *Operația lui Jacobäus*. 1939.
100. Levi Eugen: *Principii noi în alimentarea omului bolnav și sănătos*. 1940. BCU Cluj / Central University Library Cluj
101. Mircea Debău: *Tratamentul erizipelului*. 1940.
102. Mihăilescu: *Tratamentul meningitei cerebro-spinale epidemice*. 1940.

Activitatea Clinicii Medicale I din Cluj în cadrele „Societății Științelor Medicale” din Cluj

de

Conf. Dr. ION GAVRILĂ

Dela începutul anului școlar 1919—20 s'a constituit la Cluj „Societatea Științelor Medicale”, cu scopul de a strânge într'o singură societate, pe toți medicii din acest oraș, în primul rând însă pe cei din Clinicile și Institutelor universitare. Această societate a funcționat regulat timp de 20 de ani, ținându-și ședințele în fiecare două săptămâni, afară de lunile de vacanță universitară. În cadrele ședințelor Societății s'au făcut comunicări din partea tuturor Clinicilor și Institutelor universitare și din partea medicilor din oraș. Au fost prezentate cele mai variate cazuri de bolnavi din Clinici și din Spitale, s'au făcut conferințe de puneri la punct cu subiecte de interes general pentru a putea profita din ele toate specialitățile medicale.

Dela înființarea acestei societăți Clinica Medicală i-a dat concursul ei necondiționat pentru a-i promova dezvoltarea, a-i ridica nivelul ei științific la un grad cât mai înalt.

Concursul dat de Clinica Medicală a constat, în primul rând, în conducerea societății, — directorul Clinicii Profesorul Dr. I. Hațieganu, fiind deja în al doilea an de existență președintele ei, profesorul Dr. I. Goia i-a fost într'un an secretar general (1925), conf. Dr. I. Gavrila i-a fost timp de 6 ani secretar general (1933—38), alți medici din Clinica Medicală au îndeplinit funcția de casier, secretar de ședință, etc.

Însă concursul dat de Clinica Medicală acestei societăți a constat mai ales în marele număr de prezentări de bolnavi, de comunicări și de conferințe, făcute în ședințele Societății de către întregul personal. Profesorul

Hațieganu a stimulat personalul Clinicii să prezinte cât mai des comunicări, fiind de părerea că ele constituie o foarte bună ocazie pentru educația științifică a personalului medical. Medicii tineri în ședințele acestor societăți învață modul de a pregăti și de a expune clar o comunicare, de a prezenta corect un caz clinic în fața unui auditoriu, într'un timp limitat. Ședințele acestor societăți constituie o adevărată școală pentru membrii lor, în special pentru cei mai tineri, aceasta în afară de rolul pur științific extrem de important al lor.

Totalul comunicărilor făcute de medicii Clinicii, la „Soc. Științelor Medicale” din Cluj este de 240. Pe ani ele se repartizează după cum urmează:

Intre anii 1920—1930 :	Intre anii 1931—1940 :
1920 — — — 8	1931 — — — 10
1921 — — — 3	1932 — — — 14
1922 — — — 7	1933 — — — 14
1923 — — — 15	1934 — — — 14
1923 — — — 12	1935 — — — 13
1925 — — — 19	1936 — — — 21
1926 — — — 7	1937 — — — 21
1927 — — — 13	1938 — — — 15
1928 — — — 5	1939 — — — 14
1929 — — — 4	1940 — — — 9
1930 — — — 12	Total 240

Titlurile comunicărilor sunt trecute în lista publicațiilor științifice ale clinicii.

Relațiile Clinicei Medicale I cu străinătatea

de

Dr. MARIUS HÂNGĂNUȚ

În stabilirea legăturilor științifice cu străinătatea s'a urmat o conduită, care trebuia să-și arate roadele cu timpul. Întrucât pregătirea medicală a asistenților ardeleni era bazată mai ales pe școala germană, s'a căutat, după luarea unui contact cu clinicile bucureștene, să se creeze legături științifice și cu Franța, fără însă a părăsi contactul științific cu Germania. Din această îmbinare norocoasă a școalei germane și franceze s'a creat la Cluj aceea școală de medicină internă — specific românească — care se reoglindește îndeosebi în „Tratatul” scris de profesorul *Hațieganu* și colaboratorii săi, precum și în pregătirea medicilor interniști cari și-au făcut educația medicală la Cluj.

În primii ani (1920—22), având în vedere legăturile deja existente cu Viena și faptul, că în timpul acela clinicile din Viena erau organizate în mod special pentru instruirea medicilor străini, asistenții clinicei medicale își perfecționau cunoștințele de specialitate în fosta capitală a Austriei. Mai târziu, după ce profesorul *Hațieganu* își crease un cerc de cunoștințe la Paris, aproape toți asistenții au petrecut concedii de studii la Paris. Dăm în ordine cronologică, călătoriile de studii făcute în cursul celor 21 ani, precum și participarea la diferite congrese internaționale.

Prof. *Hațieganu* vizitează în 1922 Franța și îndeosebi clinicile din Paris, unde stabilește legături științifice și amicale cu Prof. *Widal*, *Labbé*, *Sergent*, *Chauffard*, *Achard*, *Lenoir*, *Lian*, *Fissinger*, etc., pregătind astfel și terenul asistenților, cari urmau să plece în Franța. În 1927 participă la Congresul Internațional de Medicină Internă la Paris, făcând 4 comuni-

cări, despre endocardita lentă și septicemiile cronice. La reîntoarcerea în țară se oprește la Praga, vizitând pe Prof. *Sylaba* și *Rudolf Schmidt*. În acelaș an ia contact cu Prof. *Roch* dela Geneva și cu Prof. *Naegeli* dela Zürich. În 1928 vizitează în Italia și Spania cele mai proeminente personalități medicale al acestor două țări; la Roma pe Prof. *Ascoli* și *Frugoni*, la Pavia pe Prof. *Ferrata*, la Milano pe *Bianchi*, iar la Madrid pe *Maragnon* și *Pitaluga*, acest mare prieten al Românilor, a cărui vizită în România a fost zădărnicită numai de evenimentele ce au urmat în Spania. În 1936 studiază la Berlin organizarea sănătății publice, iar la Alt-Rech-See școala de medici igienişti (Ärzteführerschule). În 1937, în drum spre Paris, la Congresul Internațional de Gastro-Enterologie, se oprește la Aachen, pentru a vizita marele centru antireumatic de sub conducerea Profesorului *Slauck*.

Prof. Goia cercetează în 1921 clinicele din Viena, interesându-se îndeosebi de dietetică, pentru a instala apoi bucătăria dietetică a Clinicii Medicale. În 1932 participă la Congresul Internațional de Medicină Internă de la Paris, susținând comunicări din domeniul limfogranulomatozei (sângele, pronosticul și cazuri rari de limfogranulomatoză).

Dr. Hângănuț studiază în 1920—21 la Viena bacteriologie și serologie în Institutul Seroterapeutic și în Institutul de Bacteriologie și Serologie al „Volksgesundheitsamt”-ului, la Prof. *V. K. Russ*. În 1925 face o călătorie de studii în Italia, vizitând orașele, Fiume, Venezia, Florența, Roma, Napoli, și Palermo. În 1926 studiază radiologie la Viena, în Wilhelminspital (Prof. *Haudek*) și în Inst. de Radiologie al Spitalului din Lainz-Wien Primarius *Dr. A. Schönfeld*). În 1927 își continuă studiile de radiologie la Paris, în clinica de terapeutică chirurgicală a Prof. *Duval* (radiolog *Henri Béclère*), vizitând în acelaș timp și clinica din Londra. În 1936 participă la Congresul Național de Radiologie din Viena, făcând o comunicare asupra fistulelor gastro-duodenale și câte una despre importanța examenului funcțional al esofagului și a vesiculei biliare. În 1937, vizitează, împreună cu Prof. *Hațieganu* centrul antireumatic din Aachen. Apoi trece în Anglia și vizitează cetățile Universitare: Cambridge și Oxford. Participă la Congresul Internațional de Gastro-enterologie din Paris, iar la congresul Internațional al Insuficienței Hepatice dela Vichy

face o comunicare despre anomaliiile vesiculei biliare. In 1938 participă la Congresul Național de Radiologie din Viena și vizitează clinicile din Berlin, München și Hamburg.

Dr. Stoichița, studiază în 1921 radiologie la Clinica Profesorului *Wenkebach* din Viena.

Dr. Isaia Popa, studiază la aceeași clinică electrocardiografia (1922).

Dr. Ioan Pop urmează în 1922 un curs de radiologie la Viena.

Dr. Augustin Mureșan, se specializează în cercetări de laborator la Prof. *Falta* din Viena (1923).

Dr. I.Gavrilă studiază bolile de nutriție la Prof. *M. Labbé* în Paris (1925).

Dr. Daniello, în 1924 studiază timp de 6 luni la Viena fiziopatologia respiratorie în clinica lui *Wenkebach* (secția Doc. *Hofbauer*), iar la Wilhelminenspital tuberculoza (Prof. *W. Neumann* și *Sorgo*). Tot acolo la Prof. *Haudek* și Doc. *Fleischner*, radiologie medicală. In același an vizitează clinicile Romberg și Sauerbruch din München. In cursul anilor 1926—27 studiază tuberculoza la Paris unde este numit, „assitent étranger” la clinica Prof. *Sergent*, la Charité. Mai lucrează la Institutul Pasteur, la Calmette și în serviciile Prof. *Léon Bernard* și *Rist*. In 1926 participă la Congresul Francez de Tuberculoză dela Lyon și vizitează stațiunea sanatorială Hauteville (*Dr. Dumarest*). In 1927 vizitează stațiunile elvețiene de tuberculoză, Davos, Arosa. In 1930 participă la Congresul german de Tuberculoză dela Hamburg și petrece timp mai scurt în serviciul profesorului *Brauer*. Tot în 1930 participă la Congresul Internațional de Tuberculoză dela Oslo și vizitează diferite sanatorii din Scandinavia. In 1931 vizitează Italia de Nord și centrul sanatorial dela Sondalo. In 1937 participă ca raportor la Congresul Cehoslovac de Tbc. din Tatra, prezentând un raport despre relațiile dintre pleurezie și tuberculoză. In 1939, este invitat să prezinte la Congresul organizat la Zürich de către asociația „L'Entr'aide Universitaire” un raport despre asistența medicală a studenților universitari. Din cauza evenimentelor nu poate pleca dar trimite raportul.

Dr. T. Spârchez, studiază în 1927 la Paris gastro-enterologie și coprologie, în 1930 parasitologie la Institutul pentru Boli Tropicale din

Hamburg, iar în 1938 farmacodinamie la Prof. Z u n t z din Bruxelles apoi gastroscopia la M o u t i e r la Paris și fizioterapia la Schliephake în Gies-sen.

Dr. Halilă, studiază în 1927 la Paris boli de ficat.

Dr. A. Moga, studiază cardiologie la Prof. *Vaquez*, Paris (1930).

Dr. M. Sireteanu, își completează la Paris în 1931 cunoștințele de fiziologie și boli interne.

Dr. O. Pecurariu, își petrece în 1931 concediul la Paris.

Dr. I. Popescu, se perfecționează, în 1937, la Paris în radiologie și boli interne.

Clinica medicală a avut cîntea să primească în cursul anilor vizitele următoarelor somități medicale: Profesorii *Sergent* (1927 și 1929), *Labbé* (1929), *Léon Bernard* și *Jean Louis Faure* (1931), *Achard* (1932), *Lemierre* (1936), *Bordet* (1937), *Pierre Duval* (1937), *Strasser*, (1938); *Siebeck* și *Bessau* (1938), *Pende* (1938).

Iată ce scrie prof. *Léon Bernard* în „*Presse Médicale*” din 1930 despre Clinica noastră:

„D'autre part la clinique médicale, sous la direction éclairée et entra-inante du jeune professeur *Hatiéganu* est pénétrée d'un esprit novateur: à la discipline clinique traditionnelle, où s'est infiltrée depuis le régime actuel la méthode française, notre collègue ajoute les visées de la médecine pré-ventive et fait une large place, dans sa pratique didactique, à la médecine sociale: il a institué un dispensaire pour le contrôle sanitaire des étu-diants de l'Université; il exerce personnellement le contrôle médical de l'é-ducation physique répandue parmi les étudiants et la jeunesse de la ville; on y a rédigé et l'on distribue des brochures de propagande d'hygiène aux instituteurs et aux prêtres des différentes religions. En dehors de ses 100 lits de médecine générale, la Clinique possède dans un autre endroit, isolé, un service de 40 lits pour maladies infectieuses, et un service de 80 lits de tuberculeux, aménagé dans un vaste domaine en hôpital-sanatorium, et dirigé avec une grande compétence par le Dr. Daniello.

On voit par là l'ampleur et la variété des ressources de la Clinique, et le sens moderne où s'oriente à Cluj l'enseignement médical”.

DI *E. Bordet*, cunoscutul radiolog francez, a vizitat clinica noastră,

cu ocaziunea celui de al II-lea Congres Național de Radiologie, care s'a ținut la Cluj în Mai 1937. D-sa a luat parte la acest congres în calitate de delegat al „Societății de Radiologie Franceze” și în raportul prezentat acestei societăți spune următoarele despre clinica noastră:

„La clinique médicale, admirablement installée, est dirigée par le professeur Hatzieganu. Elle a 300 lits, répartis en trois sections: maladies internes, tuberculose et maladies infectieuses. De nombreux laboratoires lui sont adjoints; l'un d'eux est consacré au diagnostic radiologique. Il est pourvu d'un appareillage moderne, permettant la téléradiographie et la téléradioscopie, à 2 m. 50.

Le recrutement des malades est considérable à Cluj, étant donnée l'énorme population rurale des environs, qui vit dans des conditions d'hygiène et de thérapeutique laissant fort à désirer. Aussi la collection des documents radiologiques du docteur Hângănuț, qui dirige le service radiologique, est-elle d'une très grande richesse.

L'activité des médecins de Cluj est à la fois scientifique et sociale. L'annexion de vastes territoires hongrois a imposé à nos confrères un rôle national qu'ils remplissent avec ardeur et unanimité. Il s'agit de faire apprécier la culture roumaine et de la perfectionner sans cesse. Les laboratoires ont été largement pourvus d'appareils par le gouvernement qui a créé des chaires, dont une de radiologie. Il n'en existe pas à Bucraest où il n'y a qu'un agrégé et un chargé de conférences. Pour diffuser les connaissances d'hygiène et de thérapeutique, les médecins de Cluj publient des opuscules de vulgarisation, destinés aux prêtres et aux instituteurs. Ils vont, de plus, faire des conférences dans les villages.

Le professeur Hatzieganu a fondé un parc sportif qu'il m'a prié de visiter et qui fait honneur à son esprit créateur. Ce parc, qui est dans la partie basse de la ville, occupe une immense superficie. Tous les jeux, tous les sports, même la natation, y ont leurs provinces respectives. Il est destiné à l'éducation physique. Il est très fréquenté. Tous les exercices sont réglés et surveillés par des médecins. Il existe des laboratoires où se poursuivent des recherches scientifiques sur les meilleures conditions de l'effort pour obtenir un entraînement méthodique. On ne cherche pas à faire des athlètes, l'objectif est la santé physique et la vigueur de la jeunesse.

Une vaste pelouse est réservée aux danses. Nous avons assisté à des rondes, à des évolutions rythmées et chantées de tout un pensionnat. Le docteur Hatzieganu ayant réclamé la Marseillaise, les jeunes filles chantèrent en français et à pleine voix notre hymne national. Elles nous chantèrent ensuite des chansons du folklore de la Transylvanie".

(Bulletins et Mémoires de la Société de Radiologie Médicale de France 1937, pag. 528).

O mică serbare în Clinica Medicală

(Aniversarea celor 10 ani de activitate)

Colaboratorii, prin Coferențiarul Goia.

Domnule Profesor,

Se împlinesc zilele acestea zece ani de când Clinica noastră a ajuns sub stăpânire românească, — zece ani de când glasul tău a răsunat pentru prima oară în acest amfiteatru.

Acest eveniment important al unor vremuri revoluționare, elevii și colaboratorii tăi au ținut să-l comemoreze și să-l serbeze chiar după împlinirea celui dintâiu deceniu de muncă și trudă românească.

Și nu putem mai demn și mai potrivit prăznui această mică aniversare, decât sărbătorind pe neintrecutul maestru, care a fost predestinat să fie primul dascăl întemeietor de învățătură românească la această catedră cardinală.

Aci, unde se frângea o tradiție, aci unde catapiteasma unui templu trosnea sub loviturile inapelabile ale dreptății veșnice — soarta ți-a hărăzit să aprinzi candela luminoasă a științei românești, să altoești pe o veche tulpină o nouă mlădiță plină de sevă și vigoare, — o menire de proporții grandioase, un rol pe cât de frumos pe atât de dificil, un rol de care te-ai achitat în mod mai mult decât strălucit, chiar și în răstimpul atât de scurt de zece ani.

Deși crescut într'un mediu și într'o mentalitate străină de sufletul și firea noastră valahă, — printr'o admirabilă intuiție și cu o surprinzătoare spontaneitate te-ai adaptat iute și de grabă școalei românești, inspirată la rândul ei de neintrecuta școală franceză.

Filtrând din nou prin retorta concepțiunei românești bogatul tezaur

de cunoștințe ce le aveai, ai creiat aci o școală cu un timbru specific românesc, propovăduind dela înălțimea acestei catedre un nou crez, o nouă învățătură.

Conștient de necesitățile imperioase ale timpului prezent, idealul tău a fost să formezi în prima etapă a activității tale, o pleiadă de medici practicieni valoroși. Și abia după împlinirea primului deceniu, roadele muncii tale de apostol încep să se arate în toată splendoarea.

Sub ochii noștri se înfiripează aci o nouă generație de medici, echipați cu frumoase cunoștințe teoretice, și animați de un spirit mai pozitiv și mai practic, puternic ancorați în rosturile vieții reale.

Mai mult, într'un timp relativ foarte scurt s'au format aici un șir întreg de specialiști distinși, cu cari te poți cu drept cuvânt mândri, căci aproape nu este oraș mai de seamă, nu numai în Ardeal, ci în toată țara, unde școala dela Cluj să nu-și aibă un demn reprezentant, și cari la rândul lor să nu-și facă un titlu de mândrie de a fi fost elevii tăi.

Căci ceea ce ridică și dă o valoare deosebită elevilor tăi, nu este numai bagajul de cunoștințe mai mult sau mai puțin bogat cu care au fost inzestrați în timpul petrecut aici, ci mai presus de toate spiritul adânc uman și idealismul care ai știut să-l infiltrezi în toți aceia cari au avut fericirea să-ți fie discipoli.

Bunătatea și compătimirea față de semenul suferind, iată cele două calități care ridică medicina la rangul de artă, și transformă medicul în adevărat artist.

Cu un elan mereu în ascendență, și cu o neobosită infrigurare ai căutat în tot timpul de zece ani să desvolți și să amplifici, să înzestrezii Clinica aceasta cu tot ce știința a creiat mai modern și mai practic.

În această nobilă strădanie n'ai cruțat nici o oboseală, și cu o iubire mai mult decât părințească, cu o desinteresare aproape supraumană, an de an trimiteai câte un ambasador în marile metropole apusene, să aducă de acolo solia științei moderne și noi metode de cercetări științifice.

Pururi activ, pururi la postul datorinței, ai fost pentru noi toți, animatorul de fiecă clipă, răscolitor și îndrumător de energii. Activitatea științifică ce s'a desvoltat sub imboldul tău, s'a împus aici la noi, și a fost remarcată chiar și departe peste hotare.

Grație acestei activități Clinica noastră e azi cunoscută, stimată și respectată chiar și în streinătate.

Vizionar iremediabil, chinuit de problemele vitale ale neamului nostru — părăsind atmosfera pacinică de laborator — te-ai scoborât cu o tumultuoasă energie în arena vieții sociale, și ai pornit o cruciadă de luminare și educare, cu larg răsunet în societatea românească, stabilind astfel programul ideal ce trebuie să și-l fixeze fiecare medic român cu dragoste față de această țară.

Dar mai presus de toate, noi, colaboratorii tăi, îți aducem omagiile noastre respectuoase, pentru atmosfera de caldă prietenie și camaraderie ce ai știut-o menține în această Clinică, căci nu este nici unul între noi care să nu fi simțit vibrarea caldă a inimii tale generoase.

În orele grele, în orele de îndoială a vieții, când voința frântă de decepții succesive se încăpățânează în inerție — o vorbă de încurajare, o privire blândă cu irizări de bunătate discretă, de câte ori nu ne-a redat iarăși elanul, de câte ori nu ne-a inspirat energii noi, pentru a continua cu forțe sporite, lupta!

În toată activitatea ta, fie că te aflai aplecat asupra bolnavului suferind, sau în sala de cursuri, ori discutai o problemă dificilă de diagnostic, ai sămănat în mod generos iubire și bunătate.

Nu e deci mirare că azi seceri tot iubire și recunoștință!

Și acum, în pragul unui nou deceniu, acum, când după zece ani de răvnă și muncă neîntreruptă, facem aci în casa noastră o sfeștanie românească, garda actuală a Clinicei Medicale, prin rostul meu, vine să te încredințeze de tot devotamentul și toată iubirea ei, fiind gata de a te urma spre noi orizonturi, și noi înfăptuiri!

Foști elevi, prin Dr. I. Stoichița.

Stimate Domnule Profesor, Iubiți Colegi!

Foștii elevi ai Clinicei Medicale, au răspuns cu entuziasm și nespusă bucurie, la chemarea colegilor lor rămași în activitate, de a sărbători împreună împlinirea alor 10 ani, de când această înaltă Instituțiune, se găsește sub oblăduire românească.

Am alergat din toate colțurile pământului românesc, unde soarta ne-a hărăzit un loc de muncă și activitate profesională, ca să ne bucurăm împreună de aniversarea care pecetluiește zece ani de muncă rodnică și înălțătoare. Am venit cu toții ca la o chemare sfântă, ca să aducem prinosul nostru de iubire, de fiiască alipire și nemărginită recunoștință, Instituției, care ani de-a rândul ne-a fost mamă bună și iubitoare, la al cărei sân ne-am încălzit, am crescut și am primit aripi, pentru a ne lua zborul în viață.

Suntem legați indisolubil sufletește de această Instituție, căreia îi datorăm pregătirea noastră profesională, și între ale cărei ziduri și-a petrecut fiește care dintre noi, poate cei mai frumoși ani din viață.

Este firesc deci, dacă participăm cu tot sufletul la acest praznic modest, care sfințește o decadă de muncă, grea și istovitoare, muncă înălțătoare însă, și curată, al cărui rezultat dovedește cu prisosință, izbânda puterii de creațiune, a capacității și râvnii de progres al spiritului românesc.

Noi, vechii elevi, cari ne facem un titlu de sinceră mândrie de a ne socoti în parte și colaboratori la măreața operă înfăptuită, ne dăm poate mai bine seama de enormele progrese realizate în cei zece ani, de această înaltă școală românească.

După începuturile modeste, dar pline de o nobilă ambițiune, din toamna anului 1919, Clinica Medicală din Cluj a urcat neînterupt și fără șovăire spre culmile înălțătoare la care se găsește astăzi, după abia zece ani de muncă și conducere românească.

Numele Clinicei Medicale din Cluj este azi cunoscut și recunoscut pe întreg cuprinsul Țării Românești, și departe peste hotare, unde lucrările științifice de o mare valoare, ieșite din această Clinică, i-au creiat o reputație necontestată.

Mulțimea nesfârșită a pacienților cari își datorează sănătatea îngrijirii primite în această Clinică, precum și sutele de doctori cari aici și-au însușit cele mai de seamă cunoștințe profesionale, sunt proba cea mai vie, că prin muncă încordată, prin perseveranță, prin talent și strânsă colaborare, se pot înfăptui lucruri mari, chemate să ne ridice între factorii civilizatori de primul rang, și să pună în evidență excepționalele calități de creațiune și progres ale neamului nostru românesc.

Instituțiunea, a cărei aniversare o serbăm, această podoabă de școală clinică — în cel mai înalt înțeles al cuvântului — este pătrunsă în toate fibrele ei, de spiritul românesc cel mai curat și neprihănit, ea poartă pecetea acelui specific românesc care ne înalță și ne onorează.

În această epocă a tuturor demoralizărilor, când prin detractări și denigrări inutile se încearcă a se devaloriza și pune într'o lumină sinistă tot ce este creație românească, aniversări ca cea de azi, au chemarea să arete lumii, și înainte de toate celei românești, că nu suntem peste tot și întru toate tocmai așa de răi pe cum ne credem, sau le place unora să ne creadă, și că dincolo de anumite preocupățiuni există o lume românească muncitoare, vrednică și talentată, care se nizește spre un ideal, și îndeplinește cu sfințenie un apostolat.

Există o lume, cea bună, cea adevărat românească, care ține pas cu civilizația, și care prin eforturi de neînchipuit se impune la un rol important în concertul civilizației universale.

Instituția care o sărbătorim, face parte din această lume, iar meritul revine integral acelora, cari au creiat, au condus și au animat acest înalt așezământ umanitar, prin eforturile neîntrerupte alor zece ani de zile.

În clipele acestea de serbătoare și bucurie, privirea noastră se îndreaptă plină de admirație, de caldă iubire și nețărmurită recunoștință, către preaiubitul nostru măiestru și părinte: *Profesorul Iuliu Hațieganu*.

Serbătorind această operă măreață, aducem prinosul nostru de laudă și mulțumire, măiestrului care a creiat-o! Acelui măiestru, care prin vasta lui cultură medicală, prin muncă încordată și neîntreruptă, printr'un excepțional talent de organizare, de conducere și armonizare, dar mai înainte de toate prin acea dragoste nemărginită care l-a condus în toate acțiunile sale, a știut introduce în această clinică, adevărata conștiință a datoriei împlinite cu cinste și devotament, cari sunt cele mai de seamă caracteristice ale acestei Instituțiuni.

El a imprimat operei sale pecetea sufletului și caracterului său nobil, și aceasta a rămas directiva de totdeauna a colaboratorilor și elevilor săi, împrăștiată azi pe toate meleagurile pământului românesc.

Ne-am adăpat cu toții la izvorul nesecat al științei lui, iar sufletele ni s'au încălzit sub razele beneficătoare ale iubirii lui de adevărat părinte.

Îi mulțumim din adâncul sufletului pentru nemăsuratele binefaceri cu cari ne-a dăruit, și rugăm pe Atotputernicul să-i hărăzească deplină sănătate, clipe senine, mângăiere, și viață lungă, pentru binele și înflorirea Instituțiunii legată de numele său, și spre fala neamului românesc al cărui vrednic și luminat fiu este.

Trăiască *Profesorul Iuliu Hațieganu!*

Trăiască Clinica Medicală!

Actualii elevi, prin Corneliu Todea.

Domnule Profesor,

Această serbătoare-aniversare a Domniei Voastre, este un moment de reculegere și un izvor de noi puteri sufletești pentru avânturile noastre tinerești.

În țara noastră tânără în așezările ei de cultură și știință, încă agitată de marile lupte pentru unitatea sufletească națională, și unde activitățile de multe ori nu au prea multă consistență, și unde multe acțiuni laudabile sunt lovite de discontinuitate și dezechilibru, Domnia Voastră, Domnule Profesor, ne serviți pilda vie de muncă desinteresată pe altarul științei și al Patriei noastre.

Domnia Voastră ne dați acest exemplu de înaltă înțelegere a sublimelor sentimente românești ce Vă însuflețeau chiar dela început.

În faza cea mai grea a tatonărilor, a înfrigurărilor începutului, a nesiguranțelor în fața necunoscutului, chiar la înghețarea învățământului universitar al Daciei Superioare, ați știut să vă achitați în modul cel mai patriotic, de chemarea pe care o aveați.

Înălțimea la care ați știut ține, încă de pe atunci, prestigiul științei medicale românești, în fața unei culturi tradiționale ungurești, pentru care cultura și mai ales știința românească erau inexistente, iată o dovadă că Domnia Voastră ați fost omul pregătit pentru marile evenimente ale Unirii.

Este cheazășia cea mai bună acest fapt, pentru noi, cari ne adăpăm la cultura și știința Domniei Voastre, că aceasta își are baze solid legate de existența acestui neam.

Cu toate că aproape toți intelectualii noștri, cari s'au desprins din mijlocul satelor noastre frumoase, cu toate că, cu toții au învățat în arșița scarelui dela țară — cultul muncii neobosite, și-au adus din satul unde s'a desfășurat istoria noastră, senzul unei vieți aspre, totuși scepticismul orașului le-a omorât entuziasmul, Domnia Voastră V-ați știut păstra un suflet luminat de un optimism viguros, și pe care l-ați sădit în noi, în fiecare.

Miracolul acestui colț de latinitate, trecut teafăr prin năpăstuirile veacurilor, se explică chiar prin acest optimism sănătos, pe care l-ați știut păstra, împreună cu marii înaintași, chiar grefat într'un mediu puțin prielnic.

Cursurile Domniei Voastre, clare, sugestive și entuziaste, completate de demonstrații minuțioase, au fost pentru noi adevărate lecții de știință și plăcere.

Ați știut în modul cel mai înalt să imprimați în noi încrederea în metodele precise științifice de diagnostic, și a ne da cunoștințele teoretice și pregătirea tehnică necesară.

Ați cultivat în noi, cu aceeași ardoare clinica și laboratorul, care sunt singurele în putere de a ne pune în contact cu știința vie și să ne înzestreze cu posibilitatea de-a creia însăși în domeniul științei.

N'ați fost numai un deschizător neînfricat de drumuri și un conducător, ci v'ați pătruns de rostul fiecărui lucru și l-ați îndeplinit cu sfințenie până la capăt.

În câte ocazii nu ne-ați accentuat că singur caracterul cristalizează inteligența în jurul unei personalități, el singur dă puteri pentru o luptă constructivă, pentru un scop înalt.

Ați fost pentru noi un animator fără seamăn, observator perspicace și generos, ce-ați știut să descoperiți sub înfățișarea înșelătoare, pornirea bună, care se ascunde în orice mișcare omenească, și-ați făcut ca trăind în preajma Dv. să ne simțim mai buni. Ochiul Dv. ne-a urmărit cu grijă și ne-a luminat cu orice ocazie.

D.-Voastră ați fost mai presus de toate un iubitor, și un înțelegător al durerilor studențești.

Noi, studenții, ținem să subliniem și importanța activității Dv. pe tărâmul extra școlar.

Sufletul Dv. a dat cea mai frumoasă deslegare problemei activității de

propagandă culturală la sate, a studentului. Ați creiat o școală de propagandă pentru studențimea din Cluj. Ați adunat în fiecare an pe reprezentanții organizațiilor studențești din Cluj, la o consfătuire, și le-ați oferit cadrele „Astrei” pentru a-și însuși o disciplină în răspândirea culturii la sate, le-ați întins cel mai frumos mijloc de valorificare a idealismului lor.

Ați înțeles că chiar lipsa acestei discipline a făcut să tânjască toate cercurile culturale studențești, cari în primii ani după Unire, au luat ființă într’o splendidă emulație de idealism tineresc.

Ne-ați obișnuit să învățăm dela „Astra”, și în acelaș timp să a ajutăm.

D.-Voastră ați exprimat în cel mai frumos grad, armonios și echilibrat, cele mai de seamă însușiri ale poporului românesc.

În fața acestora, noi, studenții, ne închinăm și dorim neamului nostru norocul de a Vă trăi Dumnezeu mulți ani de aci înainte pentru prosperarea științei, culturei și binelui neamului!

ACTIVITATEA ÎN UNIVERSITATE ÎNAFARA DE CLINICA

Din Amintirile primului decan al Facultății de Medicină din Cluj

de

Prof. I. HAȚIEGANU

Anul Unirii, cel mai minunat an al vieții mele! Eram de 33 ani, plin de putere, cu entuziasm și cu optimism în suflet la împlinirea marelui ideal național.

Studențimea universitară din Cluj m'a ales de conducător la marea adunare din Alba Iulia. În fruntea unei mari delegații — în număr de vre-o 150 — am cerut un loc pentru această studențime în marele sfat ce atunci se constituia. S'a promis un loc de membru în marele sfat, modestei mele persoane, însă nu mi s'a dat.

Erau prea mulți candidați și locurile deja ocupate. Nici pe acea vreme nu era înțeles tineretul universitar, deși problema educației și atunci era cea mai importantă parte pentru noul stat.

Studențimea cerea cu insistență deschiderea Universității române la Cluj. Eu fiind pe acele vremuri „seniorul” Universității clujene — eram purtătorul de cuvânt al studențimei universitare, doritoare de începerea cât mai grabnică a funcționării Universității Române.

La constituirea Consiliului Dirigent, am fost încredințat să conduc, în calitate de secretar general, departamentul sănătății. Aici am lucrat puțin — predând această demnitate lui *Iuliu Moldovan* — mai competent ca mine în probleme de sănătatea publică. Am fost foarte încântat că pot pleca la București, nu atât pentru noua mea misiune, de a face legătură între Consiliul Dirigent și guvernul central, ci pentru posibilitatea de a lucra într-o clinică.

Niciodată nu uît sosirea la București în fruntea alor 300 studenți ardeleni. Clipe de înălțare românească! În București am putut apoi să mă ocup cu organizarea Facultății de Medicină din Cluj și să continui studiile mele în clinica profesorului *Nanu Muscel*.

Un an petrecut în clinica lui *Nanu Muscel* a fost pentru mine binevenită ocazie de-a cunoaște spiritul clinicilor românești, dar mai ales de-a cunoaște un mare suflet de român și un mare clinician. În clinica lui *Nanu* m'am inițiat în terminologia medicală română și în această clinică am ținut primul meu curs în limba română, vorbind despre metodele sondajului duodenal și rezultatele obținute de mine în insuficiența hepatică. Această lecțiune mi-a fost sugerată de *Nanu Muscel* —, care cunoscând lucrările mele —, m'a rugat să fac cunoscută această metodă, neutilizată până atunci în clinicile din București.

În București am cunoscut pe marii măeștri a medicinei române, pe *Babeș*, pe *Cantacuzino*, pe *Marinescu*, *Danielopolu*, *Daniel*, *Juvara*, *Anghelescu*, apoi întreaga pleiadă a generației mele, conferențieri, docenți, *Iacobovici*, *Titu Vasiliu*, *Negru*, *Michail*, *Ureche*, *Minea*, *Pandulescu*, *Mihăilescu*, *Nițescu*, *Papilian*, *Jianu*, *Gomoiu*, și alți mulți, petrecând în toate clinicile și în toate institutele clipe frumoase, discutând asupra marilor planuri de organizare a Universității clujene, despre posibilitățile de progres a țării întregite.

Fiind încredințat din partea Consiliului Dirigent cu organizarea Facultății de Medicină din Cluj, am făcut cunoștința tuturor medicilor cu situație universitară și științifică. Am vizitat și Iașul, unde am petrecut cele mai frumoase zile în mijlocul unei studențimi foarte simpatice. Am avut cea mai frumoasă și călduroasă primire, din viața mea. Rămân neuitate aceste zile! Aici am cunoscut pe cei mai mulți profesori — *Parhon*, *Pușcariu*, *Manolescu*, *Mezincescu*, *Tănăsescu*, *Leon*, *Rainer*, asistând la cursurile lor. Tot atunci am cunoscut pe *Hortolomei* — șeful de lucrări de atunci — de care dela prima întâlnire m'a legat o prietenie și o admirație.

Astfel cunoscând tot ceea ce avea eminent lumea medicală română — a început recrutarea profesorilor pentru Cluj.

Între timp fiind numit *Sextil Pușcariu* de comisar al organizării pen-

tru recrutarea profesorilor Universității din Cluj, am luat contactul cu D-Sa și mai ales cu amicul *Iuliu Moldovan*.

Dela început am susținut părerea, că Universitatea din Cluj necesită elemente tinere și active. Clujul cu clinicile mari, necesită energii tinere, neobosite. Fiind primite integral aceste principii, candidații mei au reușit cu toții în fața comisiei alcătuite din *Marinescu, Juvara, Manicati, Moldovan* și modesta mea persoană. Afară de elemente tinere cu reputație științifică, s'a făcut apel la doi mari savanți cu renume mondial — la *Babeș* și *Levaditi*. Astfel am pornit la drum Facultatea de Medicină din Cluj.

În calitatea mea de primul Decan al Facultății de Medicină am fost condus de următoarele principii: *asigurarea unui program armonic de învățământ, favorizarea unei activități științifice, posibilitatea unei funcțiuni în cele mai bune condițiuni a clinicelor și laboratoarelor, recrutarea întregului corp de asistenți dintre elementele ardelenne și astfel crearea unei pepiniere de oameni de știință și medici din această provincie, — care până acum nu a putut da oameni de știință în măsura cuvenită, din cauza opresiunii maghiare.*

Afară de acest program, am dat totală importanță formării unei atmosfere familiare între profesori, între profesori și asistenți, între profesori și studenți. Societățile științifice, conferințele publice, societățile studențești, excursiile profesorilor și excursiile cu studenții în împrejurimile Clujului, participarea profesorilor la viața socială și națională, au fost tot atâtea ocazii de reconfortare, de dinamizarea lumii românești.

Primul an al Facultății de Medicină din Cluj a fost un an de o activitate organizatorie și științifică excepțională. Profesorii în entuziasmul lor s'au angajat și la ținerea unui semestru de vară, pentru a întregi semestrele pierdute de studenți în timpul războiului mondial.

Organizarea Facultății a fost ușoară. Fiecare profesor a muncit cu întreg entuziasmul, iar Decanul nu a avut alt rol, decât de a armoniza, de a favoriza și de a dinamiza.

Bucureștii au dat Clujului cele mai valoroase elemente tinere, cari în cursul celor 20 de ani au ridicat la un prestigiu recunoscut, atât în străinătate cât și în țară, numele Facultății Române din Cluj.

Am plecat atunci la drum cu sentimentul iubirei de patrie și de neam — având un ideal sfânt — al României Mari, puternice și eterne, iar azi după douăzeci de ani, după marele dezastru național nutresc aceeași iubire de patrie și de neam și am același ideal — o Românie Mare —, puternică și eternă.

Iată merindea cu care am plecat și am parcurs un drum de 20 ani!

Această merinde o ducem mai departe până vom plini vârsta, când vrem să o predăm mărită generațiilor următoare — pentru a o duce mai departe cu și mai multă demnitate — cu și mai mult sacrificiu pentru binele patriei și neamului.

Apelul adresat studențimii de D-l Prof. HAȚIEGANU, în calitate de Rector al Universității din Cluj.

Iubiți studenți,

Profit de ocazia acestei adunări generale a „Societății studențești” pentru ca să accentuez din nou necesitatea *reintrării în Universitate* atât a profesorilor cât și a studenților. Nu văd altă posibilitate de a însănătoși viața universitară decât aplicând principiul confirmat „fiecare la locul și datoria lui”.

Implinirea acestui postulat este condiția elementară a funcționării ritmice a oricărei colectivități. Acest principiu trebuie să se prefacă în sânge printr-o educație continuă și superioară. Azi în toate țările se dă aceeași importanță educației ca și instrucției. Numai prin educație se formează omul de caracter, de care are nevoie țara.

Pentru a face posibilă o educație integrală — trebuie să dăm mâna profesori și elevi, ca împreună să lucrăm la pregătirea acelui teren, la crearea acelei atmosfere, care va permite o valorizare a tuturor energiilor intelectuale, morale și fizice, cari se găsesc în Universitate. Viața universitară numai atunci își va revărsa din belșug binefacerile sale asupra Națiunii, dacă profesorii vor rămâne la misiunea lor sfântă, iar studenții vor

rămânea studenți, și se vor încadra în viața națională și de Stat ocupându-se cu probleme studențești, intervenind în lupta vieții de stat numai atunci, când Națiunea le cere ajutorul, pe care nu-l poate da decât o studențime plină de sănătate, de vigoare intelectuală, morală și fizică. Se impune o mișcare socială și națională studențească în Universitate.

Societățile studențești alegându-și noi comitete, — în calitatea mea de Rector al acestui an consider de o datorie sfântă *față de Țară*, ai cărei fii devotați suntem cu toții, față de *Universitate* ai cărei slujitori neobosiți suntem cu toții, *față de studențime* ai cărei călăuzitori, părinți iubitori trebuie să fim noi profesorii toți, consider de o datorie sfântă, ca să atrag atențiunea studențimei asupra problemelor studențești, cari nu pot fi neglijate pe mai departe fără primejduirea însăși a Națiunii. Cred că este timpul suprem, ca studențimea noastră, în locul preocupărilor cari n'au nimic cu viața studențească: taxe de export, credit, agricultură, creșterea vitelor, colonizare, aviație, comunism, presă, legea cumulului, problema muncitorească, proletariatul intelectual, starea economică a țării, românizarea orașelor (vezi congresul dela Brăila din anul 1930) să se ocupe cu acele probleme, cari sunt ale studențimei și a căror punere la punct este imperios necesară pentru o viață studențească normalizată. Dacă vrei să dai sfaturi altuia, atunci se impune măturarea înaintea casei tale. Studențimea doritoare de bine numai atunci va putea interveni cu reușită în marile chestiuni ale țării, dacă va da ea mai întâi pildă trăitoare de disciplină, de corectitudine, de prezență la datorie. Fără a dispune de aceste calități, prin amestecul în politica țării nu face altceva, decât aduce o confuzie în năzuințele spre bine ale neamului, și astfel opera sa pornită dintr'un elan sincer, însă fără bază solidă, în loc să fie constructivă, devine distructivă.

În toate țările cu o tradiție universitară studențimea reprezentând o colectivitate bine conturată și cultă, este organizată, și duce o luptă foarte sistematică pentru soluționarea perfectă și justă a intereselor studențești. Între zidurile protectoare și pacinice ale cetății universitare se pregătește pentru ziua de mâine, se înarmează cu toate armele științei, își oțelește caracterul și-și fortifică muscultaura, ca să devină soldatul din primele șire ale armatei naționale în ziua când „Alma Mater” va încununa fruntea

omului pregătit, cu lauri. Numai o astfel de studențime reprezintă o energie creatoare, dela care Națiunea întreagă așteaptă o regenerare, o renaștere a vieții colective. Acea studențime, care se agită pe chestiuni politice neglijează marile interese studențești, devine mai curând sau mai târziu obiect de pradă și de manevrare a tuturor curentelor politice și anarhice. Se descompune prin sine, roasă de viermii neînțelegerii, desordinei, parvenirei, brutalității, pesimismului, decepționismului, — devine un cadavru viu, din ale cărui sucuri încă sănătoase se nutresc toți aceia cari vreau să zidească marele edificiu al Statului pe imoralitate și pe minciună. Dorința mea sinceră de român și iubirea mea izvorâtă din inima de dascăl mă îndeamnă, ca să vin din nou în mijlocul studențimei și să indic câteva probleme care numai prin studenți se pot cristaliza și apoi realiza.

Studențimea nu poate trăi din cerșetorie, vremurile grele prin cari trecem să ne oțelească puterile, adeseori mizeriile și lipsurile activează energiile latente.

Studențimea din Cluj a găsit deja drumul, pe care trebuie să înainteze. Pentru ca să nu se abată dela acest drum, este nevoie să se oprească și să studieze temeinic mijloacele cele mai potrivite pentru a ajunge la ținta ideală.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Propun prin urmare o discuție pentru găsirea de soluții următoarelor probleme:

1. *Organizarea igienei universitare* (asigurările pentru boală, dispensarul antituberculos, antiveneric, sanatoriul antituberculos, stațiunea climatică);
2. *Care este cea mai bună organizare de educație fizică în Universitate;*
3. *Opere sociale studențești* (ajutorarea studenților absolut săraci, case studențești, cantine pentru studenți, casă de împrumut, industrie studențească (tipografii, compactorie, tâmplărie, etc.).
4. *Studențimea și răspândirea culturii la sate;*
5. *Studențimea și studiul în străinătate.*

Colaborarea la soluționarea acestor probleme vitale pentru colectivitatea studențească ar face posibilă o educație în direcție socială și astfel studentul ar părăsi Universitatea pregătit pentru a conduce societatea,

Națiunea. Studențimea nu poate continua în acea ideologie paralizantă, că este o pătură socială privilegiată — cu drepturi supraomenești — ci trebuie să se încadreze cu puterile ei tinere în lupta vieții, luptând pentru sine și prin sine. Numai ducând la bun sfârșit opera studențimii universitare, numai stând singuri pe picioarele noastre, ne vom putea avânta și în alte domenii, în dorința sinceră de a crea și în acele domenii aceeași ordine, aceeași armonie, aceeași disciplină. Prin soluționarea problemelor studențești, studențimea română va contribui în mod hotărâtor la inaugurarea epocii de renaștere a neamului românesc.

Iubiți Studenți,

Omul tânăr are putere să învingă cele mai mari greutăți, el trebuie să aibă și elan și inițiativă și atunci puterea devine creatoare.

Doresc, ca Comitetele Dvs., în lunile Ianuarie, Februarie, Martie, să se ocupe serios cu aceste chestiuni. Iar după ce vor fi bine studiate, având și asentimentul întregii studențimi, să fie prezentate Senatului Universitar pentru aprobare și realizare.

În speranța acestei colaborări între profesori și elevi, doresc ca studențimea să lucreze cu deplină izbândă sub drapelul cu inscripția: „Prin prosperitatea intelectuală, morală și fizică a studențimei la renașterea națională” și cu deviza: „Ajută-ți singur și atunci și Dumnezeu te va ajuta”.

Cluj, 8 Ianuarie 1931.

Rector,
Dr. Iuliu Hațieganu

Adresa trimisă de D-l Prof. HAȚIEGANU către toți profesorii universitari în vederea organizării educației fizice universitare.

Domnule Coleg,

Pentru a putea avea un punct de pornire în discuția asupra introducerii educației fizice în Universitate, am crezut de bine să fac unele propu-

neri, pe cari le supun aprecierii Domniei-voastre. Pentru orientare Vă reamintesc că deja din anul 1925 funcționează o comisiune, care se ocupă cu această problemă. Această comisiune a prezentat Senatului Universitar un memoriu, în anul 1926, cu următoarele propuneri: 1. Angajarea unei săli de gimnastică la un liceu; 2. angajarea celor doi antrenori; 3. redarea sălii de gimnastică a Universității vechii sale destinații; 4. taxele de educație fizică plătite de studenți să fie rezervate pentru realizări în acest domeniu. Senatul Universitar nu a luat nici o hotărâre în această direcție. Luând în considerare importanța chestiunii, apelez la sentimentele D-Voastră binevoitoare față de această problemă, rugându-Vă să cetiți propunerile formulate aci, făcând observațiile pe cari le credeți de bine, pentru a putea întruni în curând comisia și pentru a pune în practică educația fizică universitară, a cărei organizare nu mai poate fi amânată.

Introducerea educației fizice în Universitate este o necesitate imperioasă. A motiva această necesitate, azi, când educația fizică este ridicată la o problemă culturală și națională în toate țările și în toate universitățile conștiente de rolul educativ al acestei discipline, ar însemna să nu fim la curent cu progresul timpurilor ce trăim. Educația fizică este o disciplină științifică, având ca obiect *omul în exercițiul tuturor funcțiunilor sale*. Studiul acestei discipline nu se poate face mai bine, decât în mediul Universitar, care este prielnic și prin faptul, că studențimea are vârsta cea mai potrivită practicării deosebitelor ramuri sportive.

Educația fizică a tinereții este nu numai o problemă culturală, ci și națională. Prin educația fizică se ajunge la un înalt nivel de sănătate morală, intelectuală și fizică, ea devine deci un factor de mare valoare în realizarea unei *educații integrale*. Ea este cea mai perfectă metodă pentru formarea caracterului și cel mai admirabil procedeu pentru realizarea *armoniei între suflet și trup*. Dă o dispoziție bună pentru muncă psihică, astfel nu face altceva decât pune în serviciul minții un trup sănătos, capabil de orice efort. Disciplină nu se poate face prin regulamente, moralitatea nu se poate realiza prin legi, ci numai prin educație și instrucție. Educația fizică s'a dovedit cea mai bună metodă de educație. Ea ne învață la exactitate, subordonare, prezență de spirit, curaj, disciplină, spirit de jertfă și camaraderie, etc., sentimente și calități cari sunt unicele remedii

menite să pună capăt, pentru totdeauna, multiplelor și inutilelor agitații ale colectivităților, cari deranjează bunul mers al organizațiilor sociale.

Când vrem să discutăm introducerea educației fizice în Universitate, atunci trebuie să o privim în lumina universitară. Se impune dela început crearea unei *catedre universitare de educație fizică*. Catedra de educație fizică ca ori ce catedră ar urmări trei scopuri:

1. *Cercetări științifice* din domeniul fiziopatologiei educației fizice, probleme cari stau în raport intim cu fiziopatologia muncii. Cercetările acestea sunt menite să dea o directivă sănătoasă, științifică, educației fizice.

2. *Pregătirea profesorilor de educație fizică*. Prin aceasta profesorii având o pregătire universitară ar avea situațiunea egală cu alți profesori — cari s'ar potența mai ales — dacă s'ar accepta uzanța din Germania, că profesorii de educație fizică, afară de aceasta, ar mai urma o specialitate teoretică: istorie, psihologie, filozofie, geografie, etc.; disciplină, care ar complecta în mod armonic cultura profesorului de educație fizică. Afară de cursurile pentru profesorii de educație fizică s'ar organiza cursuri de perfecționare (pentru profesori, și comisii educative) pentru societățile sportive și de educație fizică.

3. *Educația fizică a studențimei*. Studentul ar fi obligat a urma educația fizică în timpul școlarității. Învățământul acesta trebuie să fie ușor și plăcut, să nu reprezintă o nouă greutate pentru student; el să procure sănătate, capacitate de muncă și să fie departe de ori ce disciplină militară. Nu atât concursul, întrecerea, ci o educație complexă, o transformare armonioasă a fizicului să fie ideea conducătoare. Această educație fizică nu poate reuși fără *arenă sportivă și sală de gimnastică*. Plăcerea sportului numai atunci e mare, dacă ești stăpân pe arenă.

Studențimea să fie obligată a face în timpul școlarității cel puțin 2 semestre cu 2 ore săptămânale (un semestru de vară și un semestru de iarnă). Este bine ca aceste semestre să fie, cât se poate, primele semestre, pentru a nu reține pe studenți dela ultimele examene când ei își completează cultura generală. Pentru a obliga la aceasta pe studenți, regulamentul examenelor trebuie să prevadă, că nici un student nu se poate prezenta

la ultimul examen fără dovada urmării efective a două semestre de educație fizică.

Catedra ar fi atașată Facultății de Medicină, fiind azi educația fizică în toate țările controlată de medici și urmărind mai ales un scop igienic. Profesorul nu e neapărat nevoie să fie profesor de educație fizică, ci un om cu educație generală vastă, — mai bine un *medic fiziologist* —, cu posibilitate de a putea urmări toate problemele din domeniul fiziologiei mișcării. Pentru complectarea activității profesorului, se impune un corp selecționat de asistenți, care să cuprindă un maestru de educație fizică, un asistent pedagog, un asistent medic.

Pentru asigurarea unei activități continue și unice, cu o directivă bine stabilită și mai ales pentru stabilirea și aranjarea raporturilor cu alte societăți sportive studențești sau nestudențești, se impune înființarea unui *oficiu universitar de educație fizică*, acest oficiu urmărind mai mult asigurarea unei activități intense studențești pe terenul educației fizice. Oficiul ar fi condus de un comitet, care ar consta din 4 profesori reprezentanți ai celor patru Facultăți, profesorul de educație fizică, un maestru de educație fizică și 4 studenți delegați ai celor patru Facultăți. Președintele acestui oficiu ar fi Rectorul Universității.

Oficiul ar avea următoarele obligații:

1. Stabilirea programului de educație fizică.
2. Organizarea concursurilor de orice natură.
3. Supravegherea și respectarea regulamentelor aplicate la concursuri.
4. Aplicarea regulamentului disciplinar și controlarea înscrierii studenților la cursurile de educație fizică.

Pentru armonizarea educației fizice în Universitate și pentru aplanarea unor conflicte ce s'ar ivi între unii, se impune crearea unui *organ interuniversitar*, sub numirea de *Consiliul superior interuniversitar de educație fizică*. Acest consiliu să fie alcătuit din 4 profesori și 4 studenți delegați din partea oficiilor universitare de educație fizică. Acest consiliu superior ar avea rolul nu numai de armonizator și controlor, dar și de organ de directive generale. El ar stabili principiile generale conducătoare pentru favorizarea unei activități unitare și s'ar ocupa cu organizarea olimpiadelor studențești cari ar trebui să fie adevărate serbări ale vigoarei naționale.

Acestea ar fi ideile generale, care ar trebui să fie respectate la introducerea educației fizice în Universitate. Universitatea nu poate întârzia cu realizarea programului de cultură fizică. Numai astfel vor deveni Universitățile noastre institute nu numai de cultura sufletului, ci și de cultura fizicului, numai astfel vor ieși din Universitate viitorii conducători cu calități sufletești și trupești armonizate, conducători, cari vor fi capabili să ducă neamul românesc spre armonie și muncă, — singura cheazășie a oricărei opere constructive și durabile.

Cluj, 8 Ianuarie 1931.

Rector,
Dr. Iuliu Hațieganu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Statutul educației fizice universitare dela Universitatea „Regele Ferdinand I” din Cluj

Prezentat de Profesorul **IULIU HAȚIEGANU**
și aprobat de Senatul Universitar

C A P. I.

Art. 1. — Scopul educației fizice în Universitate este formarea unui corp sănătos și dezvoltat armonic. Această educație urmărește formarea unui student universitar sănătos la trup și la suflet, capabil de muncă spornică fizică și intelectuală, pentru a deveni un cetățean conștient de datoriile ce le are față de Țară.

Art. 2. — Educația fizică universitară urmărind scopul sus amintit va fi cât se poate de simplă pentru a nu turbura mersul normal al studiilor universitare.

Art. 3. — Educația fizică universitară se înfăptuește prin exerciții de educație fizică generală, cari vor fi urmate obligator de toți studenții și prin o educație sportivă athletică, urmată de cei selecționați și de cei ce se înscriu de bună voie.

Art. 4. — Educația fizică se va preda pentru ambele sexe cu programe speciale.

C A P. II.

Conducere.

Art. 5. — Organele de conducere și îndrumare sunt următoarele:

- a) Senatul Universitar,
- b) Comisiunea de educație fizică universitară,
- c) Directorul educației fizice universitare.

Art. 6. — Senatul Universitar este organul de îndrumare, de coordonare și de control.

Art. 7. — Comisiunea de educație fizică este organul de conducere efectivă. Ea se compune din 7 membri:

1. Președintele,
2. 4 profesori universitari desemnați de cele 4 Facultăți,
4. Directorul educației fizice universitare,
4. Președintele societății sportive a studenților universitari, Cluj.

Art. 8. Președintele Comisiei de educație fizică este un profesor universitar, ales de către Senatul Universitar pe timp de 3 ani; el este reeligibil. Cei 4 profesori sunt aleși din partea Facultăților, câte unul de fiecare Facultate pe 3 ani și reeligibil.

Directorul educației fizice universitare, președintele societății sportive a studenților universitari Cluj, sunt membri de drept ai Comisiunii.

Art. 9. — Președintele Comisiunii de educație fizică execută bugetul întocmit și aprobat de Senatul Universitar și răspunde de executarea deciziunilor Comisiunii de educație fizică. El face raportul de activitate și de propuneri Comisiei, care va fi înaintat Senatului Universitar. Membrii Comisiei participă la ședințe cu vot deliberativ în toate chestiunile ce interesează educația fizică și compunerea programelor analitice. Comisiunea se întrunește cel puțin la 3 luni.

Art. 10. — Directorul de educație fizică este organul executiv al Comisiunii.

Art. 11. Directorul educației fizice supraveghează executarea programului, respectarea regulamentelor, se ocupă cu organizarea concursurilor și serbărilor.

Art. 12. — *Profesorii de educație fizică. Instructorii.* Exercițiile și cursurile sunt conduse de profesorii de educație fizică, ajutați de instructori, după programul fixat de Comisiunea de educație fizică universitară, și aprobat de Senatul Universitar.

Profesorii de educație fizică se vor numi din partea Senatului Universitar la propunerea Comisiunii de educație fizică.

Instructorii vor fi numiți de către Comisiunea de educație fizică la

propunerea Directorului sportiv, dintre studenții, cari au dovedit aptitudini și o pregătire suficientă.

Art. 13. — *Medicii sportivi*, examinează pe toți studenții și în colaborare cu Oficiul Universitar întocmesc fișele medicale, ei având răspunderea personală pentru partea medicală a fișei. Examenul medical este obligatoriu la începerea și terminarea cursurilor de educație fizică. Examinarea studentelor va fi făcută de o femeie, medic.

Art. 14. — *Medicii sportivi* se recrutează din partea Comisiunii de educație fizică, cu predilecție din personalul științific al Facultății de Medicină, cari au urmat cu succes cursuri speciale de medicină sportivă.

C A P. III.

Educația fizică generală (obligatorie)

Art. 15. — Educația fizică generală este materie obligatorie la Universitatea din Cluj.

Toți studenții și studentele regulat înscriși sunt obligați a urma exercițiile și cursurile acestei discipline.

Frecvența se va nota în livretul studentului, pe foaia rezervată educației fizice.

Art. 16. — Fiecare student în cursul școlarității este obligat a frecventa orele anunțate în program cel puțin timp de două sesiuni (una de vară și una de iarnă).

Diploma de doctor sau de licență nu se va elibera decât acelor cari au dovedit că au urmat stagiul.

Scutirea de înscriere sau de frecvență se face numai pe baza certificatului medicului sportiv universitar.

Scutirea poate fi definitivă sau temporară.

Art. 17. Studenții sunt obligați la respectarea programului fixat și a executa exercițiile după indicațiile profesorilor de educație fizică. Cei cari nu respectă instrucțiunile date, vor fi pedepsiți conform regulamentului de ordine și disciplină.

Art. 18. — Frecvența se va nota la sfârșitul fiecărei sesiuni, de profesorul de educație fizică și se va califica din: alergare, salt, și aruncare,

cerându-se un minimum de prestație fixat de Comisiunea de Educație Fizică.

Art. 19. — Educația fizică universitară se practică în următoarele ramuri:

1. Educație fizică generală,
2. Educație sportivă și athletică,
3. Muncă,
4. Medicină sportivă.

Art. 20. — *Educația fizică generală* se compune din exerciții de ordine și disciplină (sport pe teren militar).

Exerciții la diferite aparate.

Gimnastică ritmică.

Dansuri naționale.

Tir. — Exerciții fizice corective.

Tinde la augmentarea capacității de muncă și la dezvoltarea aptitudinilor pentru a fi un bun soldat. Ea va fi distractivă și utilă (recreatoare), dând importanță dezvoltării unei atitudini corecte și a unui spirit de camaraderie, fraternitate și disciplină pentru a pregăti studentul la viață de cetățean și soldat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Art. 21. — *Educația sportivă universitară* nu tinde la recorduri ci la obținerea unui optimum de prestație, fără producerea unui desechilibru organic. Se va practica athletică ușoară (fuga, sărituri și aruncări), natația, lupta și scrima.

Dintre jocurile sportive se vor cultiva mai ales jocurile cu mingea (foot-ball, basket-ball, woley-ball, water-polo, oina, etc.).

Se va avea în vedere cultivarea spiritului de luptă și de echipă.

În vederea acestuia se vor forma echipe pe Facultăți, cultivându-se și sporturile de iarnă, (sky, patinaj, etc.).

Art. 22. — Serviciul muncii este o parte integrantă a educației fizice universitare. Se va manifesta prin formarea de echipe de muncă, având ca scop executarea unei munci publice de necesitate națională (șosele, nivelări, etc.).

Va organiza o fanfară, orchestră, un cor al studenților universitari.

Art. 23. — *Medicina sportivă* va forma obiectul de studii mai ales

pentru studenții în medicină, tratând și exercitând primul ajutor, fiziologia și patologia muncii și sportului (masaj).

CAP. IV.

Educația sportivă neobligatorie.

Art. 24. — Jocurile sportive și atletismul, practicate cu scopul de a participa la concursuri, se vor practica în cadrul societății sportive a studenților universitari. Această societate sportivă în ceea ce privește educația fizică este supusă îndrumării și controlului Comisiunii de educație fizică. Ea este organul care asigură continuitatea în educația fizică a studenților și după părăsirea universității, fiind în același timp organul de exteriorizare a sportului universitar.

Ea funcționează pe baza unui regulament aprobat de Senatul Universitar. Societatea sportivă a studenților universitari are buget și contabilitate proprie sub controlul Senatului Universitar.

Art. 25. — Membrii acestei societăți se recrutează dintre studenții cari au urmat sau urmează cursurile de educație fizică generală și cari dovedesc aptitudini speciale certificate de directorul sportiv și de medicul sportiv.

Art. 26. — Membrii activi ai societății nu pot să fie decât actuali și foști studenți universitari, indiferent cărei Universități aparțin.

CAP. V.

Mijloacele.

Art. 27. — E. F. U. se va practica în sala de gimnastică a Universității, în Parcul Sportiv universitar „Regele Mihai I”, conform contractului făcut cu Asociația „Astra”.

Art. 28. — Timpul practicării sportului va fi asigurat în programele facultăților.

CAP. VI.

Fondurile educației fizice.

Art. 29. — Bugetul pentru acoperirea cheltuielilor se alcătuește de Comisia de Educație Fizică și se aprobă de Senatul Universitar.

Art. 30. — Bugetul de venituri se alimentează din următoarele izvoare:

1. Contribuția anuală a fiecărui student, plătită la începutul fiecărui an școlar. Această taxă va fi fixată de Senat, la propunerea Comisiunii de educație fizică.

2. Subvenția anuală a Ministerului Instrucțiunii, Ministerului Sănătății și al Armatei.

3. Donațiuni de ori ce soi dela autorități sau particulari.

4. Contribuția Comitetului sportiv regional.

5. Veniturile parcului sportiv universitar „Regele Mihai I”, după un regulament special al Parcului.

6. Veniturile societății sportive universitare, după un regulament special.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Art. 31. — Bugetul educației fizice universitare se utilizează pentru întreținerea sălilor și terenurilor de exerciții, a instalațiilor și echipamentului, pentru retribuția personalului didactic și a medicilor, pentru cheltuelile delegațiilor și călătoriilor de studii, pentru serbări, premii, etc.

Nu se vor autoriza cheltueli, cari nu sunt în stricta legătură cu E. F.

CAP. VII.

Dispozițiuni finale.

Art. 32. — Educația fizică obligatorie se va introduce progresiv, în marginea fondurilor și locurilor disponibile, precum și a puținței de a angaja un personal de profesori competenți.

Educația fizică universitară va fi obligatorie numai pentru studenții anului I., în primul an după intrarea în vigoare a acestui regulament.

Art. 33. — Până la înființarea localurilor de gimnastică și de sporturi, necesare educației fizice, Comisiunea de educație fizică va căuta mijloacele pentru a închiria localurile necesare.

Art. 34. Cheltuielile pentru personal (instructori, medici) până la asigurarea lor în buget, vor fi acoperite din fondul de E. F.

Art. 35. — Modificarea prezentului statut se admite numai cu avizul Comisiunii de educație fizică și cu aprobarea Senatului Universitar și a Ministerului Instrucțiunii.

Contribuția Clinicii medicale la organizarea igienei universitare

de

Conf. Dr. L. DANIELLO

Organizarea igienică a vieții studențești la Cluj, a profilaxiei tuberculozei și boalelor venerice printre studenți, precum și a educației fizice în Universitate se datoresc, în cea mai mare parte, tot inițiativei și activității D-lui Prof. *Hațieganu* și a colaboratorilor săi din Clinica Medicală.

În timpul cât a funcționat ca Rector, Dl Prof. *Hațieganu* a pus bazele organizării igienei universitare și a continuat să se intereseze activ de această problemă până în prezent.

La insistența D-sale s'a înființat, în 1926, Dispensarul studențesc. În acest scop a fost special amenajată o parte din subsolul Clinicii Medicale, creindu-se o sală de așteptare, mai multe cabine pentru desbrăcare, o sală pentru fișier și soră de ocrotire și o sală de consultație, cu instalație radiologică. Fondurile necesare acestor lucrări au fost puse la dispoziție de Ministerul Sănătății. În acest local a funcționat Dispensarul studențesc timp de 14 ani, dând consultații gratuite de 2 ori pe săptămână, Miercuri și Vinerea dela 2—4.

Această instituție s'a dovedit a fi de cea mai mare utilitate practică pentru studențime, dându-i acesteia posibilitatea să consulte, în caz de boală, medici competenți și să fie îndrumată în toate chestiunile de sănătate.

Dispensarul nu da consultații numai pentru boale pulmonare sau venerice, ci pentru orice altă afecțiune, și ori de câte ori era nevoie, cerea concursul specialiștilor dela alte clinici universitare.

Tot prin Dispensar să făceau internările studenților în clinici (afară de cazurile de urgență) și în preventoriul dela Colibița, înființat tot la insistența D-lui Prof. *Hațieganu* și în secția de boli pulmonare a Clinicii Medicale, în care un salon era în permanență rezervat pentru studenți tuberculoși.

La propunerea făcută de medicul Dispensarului, s'a introdus la Universitatea din Cluj examenul clinic și radiologic obligator al studenților anului I. În primii ani au fost examinați numai cei dela Facultatea de Medicină, din 1936 însă acest examen a fost extins asupra tuturor Facultăților.

Prin această măsură s'a putut realiza un triaj al studenților bolnavi de tuberculoză incipientă sau alte afecțiuni incompatibile cu eforturile unei cariere universitare. Cei contagioși au fost împiedecați astfel de a se înscrie, iar cei debili sau suferinzi de afecțiuni organice necontagioase orientați spre profesii potrivite cu starea lor fizică și supravegheați tot timpul școlarității.

Prin aceste măsuri proporția morbidității tuberculoase printre studenții Universității din Cluj a putut fi diminuată dela 3%, cât era în 1929, la 0,5% în 1939.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În afară de consultațiile gratuite pe care le-a dat și de examinările obligatorii dela începutul anului (în medie aproximativ 3000), Dispensarul a mai întreținut o continuă propagandă igienică printre studenți, prin conferințe, afișe, foi volante, etc.

Examinările radiologice în serie a unor mari grupuri de indivizi tineri preinși sănătoși, ne-au dat puțința să adunăm un bogat material documentar, care a fost apoi utilizat în scop științific și ne-a permis să tragem concluzii practice cu privire la organizarea igienei universitare. Universitatea din Cluj a fost printre cele dintâi școli superioare europene care a abordat această problemă și a rezolvat-o satisfăcător, aproape în întregime.

Activitatea ei în această privință n'a rămas neremarcată, ci a avut răsunet, atât în țară, unde s'au introdus ulterior și la alte Universități examinări studențești, după sistemul dela Cluj, cât și în străinătate, unde la Congresul dela Zürich, din 1939, organizat de marea asociație universitară

internațională „L'Entr'aide Universitaire”, Dl Prof. *Hațieganu* a fost invitat să prezinte un raport despre „*Sportul în Universitate*”, iar Dl Conf. Dr. *L. Daniello* un alt raport despre „*Asistența medicală în Universitate*”.

La congresul „Confederației Internaționale a Studenților”, ținut în 1932 la Riga, Dl Dr. *Octavion Stanca*, pe atunci student, iar mai târziu medic al Clinicii noastre, a prezentat un raport intitulat „*Sur l'entr'aide universitaire en Roumanie*” în care a tratat foarte complet această problemă, insistând în special asupra realizărilor dela Cluj.

Meritul organizării igienei universitare la Cluj îi revine în cea mai mare parte Clinicii Medicale, atât prin inițiativa pornită dela Dl Prof. *Hațieganu* și îndrumările permanente pe care D-sa le-a dat, cât și prin munca asiduă de 15 ani a medicilor Dispensarului cari, afară de cei dela secția venerică, s'au recrutat totdeauna dintre elevii Clinicii Medicale, lucrând sub conducerea Dr.-ului *L. Daniello*.

Asupra celeilalte laturi importante a igienei studențești: organizarea educației fizice universitare, nu insistăm aci, ea fiind tratată într'un capitol aparte.

Dr. L. Daniello

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Contribuția Clinicii medicale I la organizarea educației fizice în Universitatea din Cluj

de

Prof. Dr. I. HATIEGANU

Universitatea din Cluj, din primii ani ai existenței sale, s'a ocupat cu educația fizică. Trebuie să recunoaștem însă că numai teoretic. S'au redactat regulamente, s'au înaintat memorii, dar practic, s'a făcut foarte puțin. A funcționat numai societatea sportivă „U”, care însă a deviat dela scopul ei principal, practicarea sporturilor, atletismului și s'a mulțumit cu echipa sa de foot-ball. Această echipă a adus bun renume Universității clujene, clasându-se între primele echipe, însă prin bugetul său permanent dezechilibrat a scoborât nivelul moral, la care trebuia să se mențină o societate sportivă universitară.

În anul 1930—1931 Profesorul *Hațieganu*, în calitate de Rector deschide anul universitar, tratând în discursul său inaugural problema *educației fizice universitare*. Dela această dată, prin sporirea taxelor de educație fizică, prin câștigarea anumitor fonduri, începe adevărata epocă de organizare a educației fizice universitare.

O activitate mai serioasă începe însă abea în anul 1934—1935.

În acel an s'a pus în discuția Senatului Universitar organizarea educației fizice universitare. Proiectul de regulament făcut de Prof. *Hațieganu* a fost primit în anul 1937.

Dela această dată profesorul *Hațieganu*, în calitate de președinte al comisiei de educație fizică, începe o propagandă intensă pentru introducerea obligatorie a educației fizice în toate facultățile.

În prima epocă, pentru cointeresarea profesorilor, în majoritate con-

trări educației fizice, și pentru câștigarea studenției, foarte indiferente față de această problemă, organizează o serie de conferințe, prezintă stările din alte țări, organizează Șoimii Carpaților, scoate o revistă de educație integrală, construiește parcul sportiv, închiriază două săli de gimnastică, angajează 4 profesori de educație, luptă în Universitate pentru admiterea unei după amiezi libere, încearcă deci să realizeze toate condițiile esențiale pentru a face posibilă funcționarea acestei educații.

Având regulamentul, având sălile și terenul, apoi timpul liber, se pornește la o muncă intensivă, mai ales în Facultatea de Medicină și Facultatea de Drept în anul școlar 1937—1938, la cari se introduce în mod obligatoriu educația fizică. Mai târziu se întorcede și în Facultățile de Litere și Știință.

Tot la propunerea Profesorului *Hațieganu* se numește un director sportiv, încadrat cu titlul de șef de lucrări. În această epocă Profesorul *Hațieganu* ține o serie de cursuri introductive la medicina sportivă pentru studenții anului I. În aceste cursuri este ajutat de Dl Dr. *Telia* și Dl Dr. *Viciu*.

În timpul cât a fost președinte al comisiunii de educație fizică s'a construit marele bazin de înot cu tribună, câștigând prin intervenția sa suma de aproape 7.000.000 lei. Acest bazin este cel mai bine construit din toată țara românească.

Pentru a vedea concepția profesorului *Hațieganu* în ceea ce privește educația fizică universitară dăm loc aici unei părți dintr'o conferință ținută în 1935.

„În această epocă când este recunoscută teza, că educația științifică profesională nu se poate separa de educația socială și națională, iar aceasta nu se poate realiza prin conferințe ci numai și numai prin trăire în mijlocul societății și a națiunii, Universitățile noastre ezită încă ori stau indiferente față de această problemă. O trăire ideală nu e posibilă decât printr'o educație fizică, care realizează în modul cel mai perfect legătura între Universitate și viață. Educația fizică, cu jocuri, exerciții de ansamblu, concursuri, serbări, ne permite o încadrare în ritmul vieții naționale și mai ales ne pregătește pentru luptă și muncă. Azi, în toate țările, educația fizică este în serviciul păcii și războiului, pregătind cetățenii pentru

orice eventualitate. S'a dovedit că este cea mai bună metodă de educație, mai ales dacă afară de conținutul igienic i se adaugă și conținutul pedagogic, social și național, care sinergic contribuie la oțelirea trupului și sufletului, la formarea caracterului, a spiritului colectiv și național, cu de-
viza: „Totul pentru binele neamului”.

Unviersitățile noastre stau încă desorientate, deși Universitatea în chestiunea educației cerute și de națiune și de Stat, nu se poate pune pe pedestalul autonomiei. Ea trebuie să coboare în mijlocul națiunii, participând cu toată știința, cu tot entuziasmul, la regenerarea națională. Să învățăm dela alte națiuni și să procedăm grabnic la organizare.

Nu avem mult până la 1940 pe când toate semnele prevestesc o nouă furtună, în care națiunea noastră nu va eși liruitoare dacă nu va fi pregătită și organizată.

Deși nu se poate vorbi de o educație fizică universitară în sensul strict al cuvântului, ci mai bine de o educație fizică în Universitate, totuși vom admite, că adjectivul universitar va arăta, că este o educație fizică accentuat spiritualizată. Educația fizică în Universitate urmărește în prima linie formare de personalități, caractere capabile de a conduce și de a servi colectivitatea și numai în a doua linie tinde spre un fizic robust, mai mult sănătos, decât acrobatic, capabil mai mult de muncă, de cât de recorduri.

Organizarea educației fizice în cetatea intelectuală a fost și este încă o problemă grea.

Crearea Universității ideale, unde educația fizică să nu primească, nici mai mult nici mai puțin decât i se cuvine, este încă muzica viitorului.

Dificultățile introducerii în Universitate sunt foarte multiple. Vom indica câteva mai importante:

1. Insenzibilitatea, ba uneori adversitatea față de educația fizică a Ministerului Instrucțiunii și a profesorilor.
2. Ignoranța aproape completă a multor profesori, despre sensul real al educației fizice, care este o sursă inepuizabilă de sănătate și de echilibru și nici decum revenirea la omul primitiv.
3. Evoluția lentă și tradiționalistă a Universităților.
4. Contradicția între libertate academică și obligativitatea educației fizice.

5. Controversele între sport și educație fizică propriu-zisă, a cărei ideologie este încă în elaborare.

6. Lipsa adevăraților conducători în mijlocul studenției.

7. Credința greșită, dar mai ales resentimentul față de educație fizică a studenției, cu deosebire că i se recomandă o educație fizică de mulți ca un calmant, ca o injecție de morfină, ca o derivație pentru a o scoate din mișcările studențești, teză absolut greșită, fiind educația fizică nu un calmant ci un fortificant în slujba neamului și a țării.

Educația fizică universitară, făcând legătură între știință și viață, apropie gândirea de necesitățile vieții prin permiterea unei trăiri comune, prin favorizarea formării unui spirit colectiv. Educația fizică universitară utilizând mai ales efectul educativ, tinde deci mai ales la valori interne, caracter și simț colectiv. Nu se mulțumește numai cu conținutul fizic și igienic, ci vrea un conținut intelectual, moral și sufletească. Dar mai ales un conținut etic, democratic, național, o sinteză a vigoarei, a disciplinei și a conștiinței în serviciul colectivității, o educație fizică democratică, care prin trai comun dă o deprindere la luptă, la apărare, la sacrificiu, într-o atmosferă de unitate, de solidaritate, de entuziasm, și de optimism. Ea se înalță la concepția unei educații fizice, care vrea cea mai mare capacitate spirituală și trupească în serviciul poporului, națiunii, statului. Se prezintă deci ca o manifestație a constituției psiho-fizice, care atacă simultan partea atât trupească, cât și sufletească. Această educație fizică spiritualizată trebuie apoi animată atât în direcția concepției elene, de ritmul muzicii, cântecului, poeziei, literaturii, cât și în direcția concepției creștine, de religia iubirii în biserica lui Christos. Numai astfel se va naște o educație a omului, al acestui amestec psiho-fizic, în care elementul fizic nu poate fi separat de cel psihic.

Educația fizică universitară înseamnă deci trupul în serviciul sufletului pentru înflorirea patriei. Această definiție a educației fizice în Universitate, este mai completă și mai corespunzătoare mediului nostru universitar, social și național.

Educația fizică universitară tinde deci la formarea de energii naționale, creatoare, tinde ca omul de știință să fie în același timp în pace un cetățean bun, iar în războiu un soldat curajos. Vrea să formeze condu-

cători, cari să ştie servi Statul şi Naţiunea, inspirând încrederea masei prin atitudine şi prin activitate. Drept aceea este o educaţie fizică în masă, care printr'un exerciţiu continuu, într'un mediu laborios şi loial, face o deprindere la viaţă, iar prin serbările anuale, deşi rare, să transforme în adevărate expoziţii ale capitalului biologic, în o sărbătoare a disciplinei şi a victoriei, unităţii, solidarităţii naţionale, forţe inepuizabile cari singure pot asigura eternitatea ţării întregite prin mari sacrificii. Va admite recordul pentru cei aleşi şi controlaţi, pentru a arăta şi acel maxim, de care este capabilă naţiunea. Universitatea va lupta însă cu vehemenţă contra individualismului exagerat, preferând 5000 discipolaţi în locul a lor 3 campioni mondiali. Competenţii îi va da însă toată atenţia, concursul fiind un factor educativ şi atractiv foarte important. Va combate profesionismul, spectacolismul şi comercialismul desonorant şi degradant, pseudoamateurismul distructiv, unilateralism deformant şi inhibitor şi nu va admite sfidarea sentimentului naţional prin selecţionarea minoritarilor în echipele reprezentative internaţionale. Echipa reprezentativă a României, bună sau rea, să fie compusă din Români.

Această luptă de purificare a vieţii sportive nu o poate îndeplini, decât Universitatea în frunte cu ^{BGU Cluj / Central Sports Library Cluj} ~~Oficiul~~ Naţional de Educaţie Fizică, pentru că educaţia fizică universitară putând utiliza toate ştiinţele trebuie să reprezinte quintesenţa acestei discipline ce revin drept exemplu pentru alţii şi astfel prin esenţa sa este un corectiv al practicei de azi în sport.

Pentru a se putea înfăptui această educaţie fizică în Universitate, avem nevoie de sensibilizarea interesului profesorilor şi a studenţilor de o conducere unitară prin organizarea de oficii complete de educaţie, dar mai ales se impune grabnic procurarea timpului şi a mijloacelor necesare. O după masă liberă, pentru fiecare facultate şi o după masă liberă pentru toate exerciţiile, jocurile şi sporturile, o sală de gimnastică pentru iarnă, sunt condiţiile iniţiale. Introducerea obligatorie ori facultativă a educaţiei fizice se mai poate discuta. Eu sunt pentru obligativitate. Azi, în pregătirea educaţiei preregimentare o armonizare între aceasta şi educaţia fizică este o chestiune vitală de reuşită.

Afară de educaţie fizică în masse, natural că trebuie să se dea desvoltarea cuvenită sporturilor, iar pentru asigurarea unei continuităţi în

această ramură importantă a educației fizice, cluburile sportive universitare sunt o condiție esențială. Aceste cluburi sunt necesare și pentru aceea, ca educația fizică universitară menită să devină o îndrumătoare prin crearea unei ideologii și prin posedarea unei pregătiri științifice prin aceste cluburi, să colaboreze cu toate societățile sportive intra- și extrauniversitare, naționale și internaționale.

Educația fizică universitară, nu este deci o castă sportivă, ci prin o largă colaborare cu societățile sportive, cu masa populară este un co-rectiv imperios al vieții sportive.

Având ca ideologie omul armonic, în serviciul patriei și a națiunii, trebuie să aibă o conducere unitară și științifică.

Apelul făcut studenților și studentelor pentru a frecventa terenurile sportive.

Studenți,

Exercițiile fizice, sporturile, sunt considerate ca parte integrantă a educației integrale. Numai prin o trăire în lupta dreaptă se pot câștiga calitățile indispensabile vremurilor de azi, camaraderie, solidaritate, subordonare, curaj, responsabilitate, putere de muncă, virtuți fără de cari un neam intră în agonie. Studenții, cari se pregătesc pentru a deveni conducători și educatori ai neamului, nu pot absenta de pe arenele sportive. A inobila sufletul și fizicul este un serviciu adus neamului.

Studenți, pe forțele voastre intelectuale, morale și fizice se va zidi România nouă. Aceste puteri nu se oțlesc în plimbări pe „corso”, nici prin asistența la spectacole șgomotoase, ci printr'o participare conștientă la educația fizicului.

Inscrieți-vă voluntar în această disciplină, oferindu-vă forțele biologice pentru înflorirea țării noastre scumpe.

Studente,

Educația fizică, sporturile, sunt azi considerate, ca parte integrantă a educației integrale. Numai prin o trăire colectivă, într'o întrecere dreaptă,

se pot câștiga calitățile fizice și sufletești necesare pentru lupta în viață. Femea nu va putea sta alături de bărbat în cursul vieții, fără a dispune de vigoare, nu numai sufletească, dar și trupească. Studenta nu se va putea menține tină și viguroasă în cursul anilor de studii obositori, decât sacrificând câteva ore pentru exerciții fizice. Aerul, apa și soarele sunt cele mai puternice energii de conservare a tinereții și a frumuseții. Tinerețea și frumusețea nu sunt numai pentru cucerirea bărbatului, ci sunt cele mai puternice susținătoare a rolului celui mai sublim al femeii, procrearea și conservarea generațiilor viitoare. Numai printr'o educație intelectuală, morală, secondată de o educație fizică, vă puteți ridica la rolul cetățenei conștiente, femeii vrednice, de care are nevoie țara în aceste vremuri grele.

Societatea Medicală de Educație fizică și Sport din Cluj.

de

Dr. E. VICIU

Una din cele mai importante realizări ale prof. I. Hațieganu și ale Clinicii Medicale este „Societatea Medicală de Educație fizică și Sport” care s'a născut și în mare parte și-a dezvoltat activitatea în cuprinsul și cu ajutorul personalului Clinicii Medicale.

La noi se întârzia prea mult pe terenul activității medico-sportive. Arenele sportive se umpleau tot mai mult de tineri, iar societățile sportive se înmulțeau neincetat. Era o goană după sportivi buni, atleți și jucători de foot-ball în special, dar nimeni nu și-a dat seama că pentru a avea atleți de talia celor din străinătate este absolut necesară o organizare științifică a selecționării și antrenamentului lor. Toți căutau să „descopere” atleți inzestrați și nu-și dădeau seama că pentru ai avea este necesară o organizare științifică a formării lor. De aceea am ajuns în situația că din când în când avem câte un atlet, răsleț, mai bun, însă nivelul atletismului românesc a rămas mult sub nivelul celorlalte popoare mai mici de cât noi.

Din îndemnul școlilor ori al altor organizații parașcolare, tineretul nostru a luat cu un adevărat iureș drumul spre arenele de sport. Cei cari se așteptau ca din această participare largă a tineretului la viața sportivă să apară o pusderie de atleți, au rămas desamăgiți.

A fost cea mai evidentă demonstrație că fără un control și o supraveghere pricepută, din partea antrenorilor și medicilor, nu se pot crea atleți de o calitate superioară. Devenise o manie contagioasă a multor pedagogi ori instructori ca să scrie fără încetare că tineretului nostru trebuie

să i se dea mai mult timp pentru exercițiile fizice și sportive. În realitate și atâta cât aveau nu erau întrebuințate așa cum trebuie, cu folosul și priceperea necesară. Nici chiar respectarea celor mai elementare reguli de igienă a sălilor de gimnastică nu se făcea. Aveam pretenția ca să organizăm cât mai multe concursuri atletice inter-școlare în timp ce educația athletică era lăsată la buna apreciere a elevilor cari deseori cădeau jertfă supra-antrenamentului. Elementele dotate erau supuse unui antrenament irațional. Aceasta este explicația faptului că proporțional avem foarte puțini atleți proveniți din tinerii „atleți ai concursurilor inter-școlare”. Cu toate că în licee și universități se face mai multă educație fizică și sport ca în alte școli profesionale ori întreprinderi, aproape toți atleții noștri buni sunt creația diferitelor societăți sportive particulare. În străinătate selecționarea și antrenarea atleților era de multă vreme o problemă perfect organizată și se ducea pe acest teren o activitate de pricepută perseverență.

Era momentul ca să începem și noi să creem o adevărată bază științifică a educației fizice a tineretului, altfel prin acest sistem de a face sport fără nici un control medical serios eram amenințați ca în loc de un tineret viguros, să producem *cușura lui*.

Din inițiativa Prof. Dr. I. Hațieganu s'a înființat, în anul 1930, prima „Societate medicală de educație fizică și sport” din România.

Desigur, problema educației fizice a tineretului și formarea atleților români cerea o supraveghere medicală pricepută, corespunzătoare scopului pentru care luptau toți conducătorii sportului românesc; creerea de valori sportive superioare. Dorința era sinceră însă temeiul de organizare și selecționare era fals priceput. Inițiativa unei organizații care să cuprindă întreaga mișcare sportivă din Țară, într'un mecanism unitar și științific de supraveghere și selecționare a sportivilor noștri, trebuie să pornească din capitala Țării. Dar totul ce se făcea pe acest teren se rezuma în realitate la un birocratism sterp și lăudăros și la măsuri de jurisprudență mai mult sau mai puțin superioară și verificări financiare. La un moment dat s'a lansat formula că sportul românesc și în special atletismul nu a reușit să se ridice fiindcă lipseau fondurile. Nu au întârziat să se acorde ajutoare financiare importante care însă nu au reușit să ridice nivelul „inexpli-

cabil" de inferior al atletismului românesc. Așa la societățile cari aveau câte un antrenor mai priceput apăreau atleți de valoare. Este caracteristic — și am putea cita nenumărate cazuri de elemente tinere, inzestrate cu frumoase posibilități fizice, cari se impuneau cu rezultate frumoase la primele lor concursuri. Curând însă decădeau, nu se mai auzea nimic de ei în viața sportivă fiindcă sfârșeau prin a fi uzați de pe urma unui antrenament irațional. Pe alții îi găseam activând într'o altă ramură sportivă, de obicei o echipă de foot-ball, unde făceau o figură mai mult de cât mediocră și nici nu promiteau să devină mai mult. Aceasta demoștra lipsa completă a spiritului de selecționare și educare a sportivilor. Se credea că dacă este un bun săritor, ori sprinteur, trebuie să devină și un bun foot-ballist, ori inotător. Nu mai vorbesc de alte greșeli de acest gen cari pentru un pricepător erau tot atâtea măsuri catastrofale pentru progresul atletismului nostru. Mi-aduc aminte că odată asistând întâmplător la antrenamentul lotului de atleți al unei societăți din capitală, am văzut o serie de atleți cari se antrenau paralel la aruncări cu greutatea, disc, sulită și salturi, ca să vadă la care va ajunge mai departe. Evident că la nici o probă n'au ajuns la un rezultat bun. Nu erau buni nici pentru a deveni decatlo-niști. Nu mai vorbesc că unii se antrenau paralel pentru inot și atletism.

Nu noi, cei de la Universitate din Cluj, eram chemați ca să impunem o organizare eficace a atletismului și a întregii vieți sportive din Țară. Prin societatea medico-sportivă care s'a înființat, s'a urmărit ca neajunsurile de care suferea întreaga activitate sportivă să le înlăturăm cât mai curând cel puțin din sânul sportului Clujean. Trebuea ca, în cel mai scurt timp, medicul să cunoască necesitatea prezenței sale în viața sportivă și să se înceteze cât mai devreme activitatea sportivă făcută la întâmplare care nu numai că nu-i aducea nici un progres, dar crea o serie de pericole pentru sănătatea tineretului.

Fructul acestor lipsuri a fost „Societatea Medico-Sportivă din Cluj”. Ea a pornit cu entuziasm și dorință de muncă eficace. Această societate ținea ca să nu se mărginească la singura glorie că este prima din Țară, ci voia să fie cea mai activă.

Înțelegându-se realitatea, s'a văzut că scopul acestei societăți trebuie să fie dublu; de o parte trebuie să corespundă cât mai complet *lipsurilor*

educației medicale din acest domeniu, iar de altă parte să aducă un ajutor eficace vieții sportive din Cluj, prin înființarea consultațiilor medico-sportive.

Medicii părăseau Facultatea fără ca să fi fost familiarizați cu problemele medicale pe cari le ridică educație fizică și sportivă a tineretului. La noi se făceau îndemnuri insistente ca tineretul să alerge tot mai numeros spre viața sportivă, în timp ce medicii nu erau familiarizați cu aceste probleme medico-sportive.

Se știe că foarte multe Universități streine au chiar catedre de medicină-sportivă. Deaceia primele ședințe ale acestei societăți au prezentat o serie de conferințe și rapoarte relativ la *problema ortogenezei, a terenului biologic*. Era absolut necesar ca medicului să i se dea educația necesară ca din aspectul exterior, morfologic, să știe care trebuie să fie modul normal de reacțiune al fiecărui individ, la efortul fizic sau la o altă influență exterioară. Această educație preliminară pe care căuta s'o realizeze tânăra societate medico-sportivă corespundea nu numai unei introduceri necesare în domeniul medicinei efortului fizic și al sportului dar și spiritului nou din medicină care, mai ales prin școala italiană a lui *Pende*, gravita tot mai mult spre așa numitul „constituționalism” și pe care se bazează în primul rând metodele consultațiilor medico-sportive.

Deasemenea trebuia demonstrat dela început că prin o pătrundere cât mai adâncă a biotipului fiecăruia vom reuși să prevenim reacțiile anormale, dăunătoare, ale organismului în cursul eforturilor fizice. Prin aceasta se demonstra temeiul și valoarea acestor consultații în menajarea sănătății.

Chiar la oamenii sănătoși dacă sunt puși în anumite condiții, cum ar fi un efort fizic intens, din cauza încordării maxime a funcțiunilor organismului se descoperă diferite insuficiențe funcționale, fie ale aparatului circulator fie ale aparatului respirator ori musculo-articular. Prin descoperirea zonelor slabe, insuficiente, ale organismului, se poate face o foarte utilă operă de selecționare, de menajare ori fortifiere a organismului. Prin aceasta se demonstra temeiul științific al probelor funcționale cari se practică în consultațiile medico-sportive.

Tocmai fiindcă a fost prima societate de acest fel la noi, ea și-a înțe-

les menirea; primul stadiu al activității sale trebuie să fie caracterizat *printr'o operă de lămurire a problemelor în al căror serviciu este chemată ca să activeze.*

Ea nu numai că n'a avut o existență pur statutară, dar activitatea ei era dirijată spre cucerirea treptată și în ordinea logică a realităților, a tuturor treptelor de activitate medico-sportivă.

Abea după ce prin o serie de conferințe preliminare s'a lămurit *rostul medicinei în supravegherea educației fizice a tineretului*, în scopul de a fructifica capitalul vital al fiecăruia, s'a trecut la partea a doua a programului de activitate, care trebuia să cuprindă *partea patologică a activității sportive* și care a fost prezentată printr'o serie de rapoarte asupra fracturilor sportive, surmenajelor cardio-vasculare, sau asupra altor accidente cari survin în practica sporturilor.

Pentru ca să îndeplinească mai bine rosturile sale de educație a medicilor și de ajutor dat sportivilor și-a fixat în felul următor activitatea viitoare: *ședințe publice*, cari se țineau odată pe lună, *publicații*, *cursuri periodice* asupra problemelor medico-sportive și *consultații medico-sportive permanente*.

Ședințele publice ale Societății medico-sportive se țineau în fiecare lună, în amfiteatrul Clinicei Medicale. După cum am arătat, în cadrul lor s'au ținut o serie de conferințe și rapoarte asupra problemelor de biologie a muncii și efortului fizic, și asupra problemelor medico-sportive propriu zise. Nu cred că este necesară înșirarea titlurilor și numărului acestor conferințe și rapoarte. Am expus principiile după cari au fost selecționate subiectele acestor conferințe. Rapoartele în legătură cu diferite observații personale s'au înmulțit cu timpul tot mai mult, pe măsură ce medicii cunoșteau problemele medico-sportive și au recunoscut utilitatea acestor observații.

Dela început s'a simțit necesitatea înființării unei *publicații medico-sportive*, însă greutățile financiare nu ne permiteau s'o realizăm. Abea în anul 1937, în cadrul revistei „*Clujul Medical*” se începe redactarea unui „*Supliment de medicină-sportivă*”, redactat sub îngrijirea Dr.-ului Emil Viciu. Acest supliment nu dorea să devină o tribună științifică înaltă ci un mijloc modest de răspândire, în cercul larg al medicilor, a problemelor

medico-sportive comune și familiarizarea lor cu toate problemele medicale ale efortului fizic care frământă cercurile medicale de la noi și din străinătate.

Tot în anul 1937, în cursul lunii Maiu și Iunie, a fost organizat primul „Curs de medicină aplicată la educația fizică și sport”. Acest curs s’a ținut în cadrul admirabil al „Parcului Sportiv” din Cluj. Organizarea acestor cursuri a întârziat așa de mult din motivul că nu era încă complet terminat acest Parc sportiv.

Scopul societății era ca să ofere cursiștilor nu numai o prezentare teoretică a problemelor medico-sportive dar și una practică. Într’adevăr, pe terenurile de atletism ale acestui parc și pe gazonul minunat al terenurilor de joc, participau în permanență zeci de tineri studenți și muncitori plini de vigoare, cari realizau imaginea vie a unei vieți sportive intense, ținută sub supravegherea pricepută a antrenorilor și dispensarului medico-sportiv de pe lângă Clinica Medicală. Tot odată medicii cari participau la curs erau obligați ca să practice diferite probe sportive. Pentru o justă apreciere și adâncă pătrundere a problemelor medico-sportive este absolut necesar ca medicii să fi practicat una din activitățile sportive. Deocamdată ne-am mulțumit ca să impunem cursiștilor o familiarizare mai sumară cu diferitele tehnici sportive. Dar și așa era o măsură renovatoare la noi, când ne gândim că de atâtea ori presa ridică în slăvă genialitatea diferiților antrenori, cari n’au practicat niciodată sportul în care se credeau „antrenori”, ba chiar calitatea de spectator nu au început-o decât de la o vârstă destul de înaintată așa că nu mai puteau avea speranța să poată face cunoștință cu practica diferitelor mișcări sportive.

Acest prim curs s’a compus din un număr de 20 conferințe, ținute de profesorii și personalul medical al Universității din Cluj. Subiectele acestor conferințe au fost așa fel alese ca să se parcurgă, în mod sumar de sigur, toate problemele medicinei aplicate la educația fizică și sport. Scopul acestui prim curs a fost ca să se dea medicilor posibilitatea unei priviri de ansamblu asupra perspectivei largi a acestor probleme. Au participat 56 de medici și absolvenți în medicină. Cursul s’a încheiat printr’o excursie la Muntele Băișoara. La casa de adăpost de acolo s’a ținut ultima conferință, asupra turismului. Succesul frumos al acestui curs ne-a îndemnat și

mai mult ca să perseverăm în planul de a organiza unul la fel în fiecare an. Au și fost fixate subiectele cursului din anul următor. Se hotărâse ca în cursurile următoare să se adâncească pe rând fiecare problemă în parte. Deaceia fiecare din aceste cursuri trebuia să desvolte o temă, de ex. Efortul fizic și aparatul circulator, Masajul, Controlul și dirijarea antrenamentului, etc. Din nefericire, din cauza evenimentelor internaționale cari deveneau tot mai amenințătoare cursul următor a trebuit amânat dela o dată la alta, iar din cauza tragicei evacuări a Clujului nu s'a mai ținut. *Conferințele primului curs medico-sportiv au fost publicate într'un volum.*

Societatea noastră a ținut ca să păstreze un contact strâns cu alte societăți similare din străinătate. La congresul „*Federației internaționale a medicinei aplicate la educația fizică și sport*” din 1936 care s'a ținut la Berlin Societatea a fost reprezentată prin Prof. I. Hațieganu, iar la *congresul din Paris din anul următor* România a fost reprezentată prin secretarul general a societății medico-sportive din Cluj, Dr. Emil Viciu.

Aceasta este rezumatul activității Societății de medicină sportivă din Cluj. A fost o activitate dirijată, cu intenția de a fi cât mai folositoare medicilor și sportivilor. Cercul de activitate, de sigur mai redus, pe care i-l oferea Clujul nu i-a permis ca să poată contribui prea mult la promovarea în întreagă Țara a unor metode de organizare a sportului cari erau tot mai necesare și cari în acest cerc mai mic de activitate s'au dovedit foarte eficiente. În schimb a căutat ca să se achite cât mai conștiincios de misiunea ei în cadrul Universității din Cluj. Și a făcut-o cu mult entuziasm în serviciul Patriei și Neamului.

ACTIVITATEA ÎNAFARĂ DE UNIVERSITATE ȘI CLINICA

a) ACTIVITATEA MEDICO-SOCIALĂ

b) MEDICO-CULTURALĂ

c) ACTIVITATEA PEDAGOGICĂ

Contribuția Clinicii Medicale I. din Cluj la organizarea profilaxiei tuberculozei

de

Conf. Dr. L. DANIELLO

Paralel cu activitatea științifică și didactică în domeniul tuberculozei, desfășurată în secția de boli pulmonare, Clinica Medicală, în conformitate cu programul său de activitate, a ținut să contribuie și la combaterea tuberculozei în mediul social.

În Cluj nu exista încă nici o instituție sau organizație care să se ocupe cu profilaxia tuberculozei. La inițiativa D-lui Prof. *Hațieganu* s'a înființat, la 1926, o filială a „Societății pentru profilaxia tuberculozei” din București, care a funcționat până în 1940, — președinte fiind Dl Prof. *I. Hațieganu*, iar secretar Conf. Dr. *L. Daniello*. Societatea a întreținut o vie propagandă antituberculoasă și a știut să cointereneze la lupta împotriva acestui flagel cercuri mai largi ale societății clujene, atât românești cât și minoritare. Din subvenții primite dela centrală, din colecte proprii, vânzări de timbre antituberculoase, donații, iar în ultimii ani și din subvenții primite dela „Liga Națională contra Tuberculozei”, filiala înființată de noi la Cluj, a izbutit să-și cumpere în centrul orașului (Str. Babeș Nr. 7), un imobil propriu, în care a instalat un Dispensar antituberculos modern utilat, care a funcționat, în cele mai bune condițiuni, până în Sept. 1940 și s'a bucurat de multă căutare din partea publicului clujean, fără deosebire de naționalitate.

Medicii acestui Dispensar s'au recrutat totdeauna dintre elevii Clinicii Medicale, care au făcut un stagiu de specializare la secția de boli pulmonare. Grație activității acestui Dispensar, desfășurată în strânsă legătură cu oficiul de ocrotire al orașului, cu secția de boli pulmonare a Clinicii și cu Sanatorul din Săvădisla (înființat tot la propunerea Clinicii noastre), mortalitatea de tuberculoză a Clujului a scăzut în 15 ani cu 50%.

Participarea Clinicii medicale I la congrese

de

Dr. MARIUS HÂNGĂNUȚ

Clinica Medicală I. a participat, în cursul anilor, la o serie de congrese ținute în țară și străinătate, invitată fiind să susțină rapoarte sau făcând comunicări. Rapoartele și comunicările au fost totdeauna bazate pe un material foarte bogat, astfel, că raportorii prin experiența lor personală au contribuit mult la clarificarea subiectelor discutate în congres.

Iată pe scurt și în ordinea cronologică contribuția Clinicii noastre la congresele la care a luat parte.

La congresul Internațional de Medicină Internă, ținut la Paris în anul 1927, Dl Prof. Hațieganu, a prezentat următoarele comunicări:

Considerațiuni asupra sindromului septic în endocardita lentă.

În baza observațiilor făcute pe 74 cazuri de endocardită lentă relevă mai ales constanța leziunilor duble orificiale și a unei anemii cu caracter progresiv. Atrage pentru prima dată atenția asupra sindromului pulmonar în această boală, având ca substrat anatomic alterații întinse peribronșice. În formele cu evoluție mai lungă pune în evidență amiloidoza organelor.

Asupra probei etiologice în septicemii (în colaborare cu Dr. Irimoiu). Se recomandă recoltarea sângelui în perioada de ascensiune a temperaturii și nu în maximum de temperatură. Cu această metodă reușesc în septicemiile acute în 100%, iar în septicemiile cu evoluție lentă în 60% a cazurilor să pună în evidență agentul patogen.

Manifestațiuni cutanate particulare într'un caz de endocardită lentă. Prezintă un caz cu o alterație foarte asemănătoare lupusului eritematos la o femeie cu endocardită lentă. Cazul a fost tratat anterior ca suferind de afecțiune a pielii.

Concepția septicemiilor cu evoluție lentă. În această lucrare ia parte la discuția generală asupra septicemiilor aducând argumente pentru concepția lui Schottmüller, fără a admite însă o etiologie unitară în septicemiile cu evoluție lentă.

La primul congres Național de Tuberculoză, București, 1931, Dl Dr. Daniello, prezintă următoarele comunicări:

Considerațiuni în legătură cu 638 cazuri de tuberculoză tratate prin colapsoterapie. (În colaborare cu Dr. M. Alexandrov). Diversele metode de colapsoterapie medicală și chirurgicală au fost pentru prima dată aplicate în România pe o scară mai largă, în secția de boli pulmonare a Clinicii Medicale din Cluj, care deși avea o capacitate mică de internare, a putut prezenta, după 10 ani de activitate, o statistică cuprinzând 638 cazuri.

Tuberculoza în Universitate și combaterea ei. La Universitatea din Cluj, s'au făcut încă din 1926 examinări sistematice de studenți, pentru a depista tuberculoza printre aceștia. Proporția îmbolnăvirilor fiind mult mai mare decât în alte țări, se insistă asupra nevoii urgente de a o combate, arătându-se și măsurile ce trebuiesc luate.

Congrès International de la lithiase biliaire, Vichy, 1932.

Profesorul *Hațieganu* și Dr. *Hângănuț* prezintă următoarea comunicare:

Sur la cholécystographie dans le diabète. Se cercetează experimental eliminarea prin bilă a indigocarminului și se constată că indigocarminul apare în bila diabeticilor foarte precoce și chiar injectată în cantități, care la indivizi normali nici nu se poate evidenția. Iodotetragnostul fiind un colorant ce se elimină electiv prin ficat, se studiază comportarea vesiculei biliare a diabeticilor față de acesta, constatându-se, că vesicula biliară îndemnă a unui diabetic este bine opacifiată deja la 1 $\frac{1}{2}$ —2 ore după injecția cu Iodotetragnost.

Congresul Francez de Medicină Internă, sesiunea a XXII-a, Paris, 1932.

Dl Prof. *Goia* face următoarele comunicări:

Contribuții la prognosticul limfogranulomatozei maligne. În baza unei cazuistici bogate, care înglobează 80 cazuri, constată că durata bolii este în funcție, pe de o parte, de forma sub care se prezintă, pe de altă parte,

de precocitatea tratamentului radiologic. În medie durata vieții se cifrează la 3 ani și o lună la cazurile tratate cu Röntgen. Se insistă asupra elementelor importante în stabilirea prognosticului.

Considerațiuni asupra alor 4 cazuri de limfogranulomatoză malignă localizată. În primul caz limfogranulomatoza a rămas localizată în regiunea supraclaviculară timp de 12 ani. În alte două cazuri e vorba de limfogranulomatoză localizată în tubul digestiv, imitând ulcero-cancerul gastric și cancerul colonului ascendent. Aceste forme ale limfogranulomatozei se pretează foarte bine la exereza chiuurgicală, care poate determina vindecarea completă.

Sângele în limfogranulomatoza malignă. În baza a 90 cazuri analizate sub acest raport, constată, că tablourile sanghine sunt foarte variabile. Modificări caracteristice, patognomonice nu se găsesc, căci emogramele considerate ca atare se întâlnesc și în alte adenopatii. Pentru diagnostic, modificările sanghine nu au decât o valoare accesorie, de probabilitate și nu pot fi interpretate decât la patul bolnavului. Modificările sanghine cele mai des întâlnite sunt limfopenia relativă, polinucleoza globală, eosinofilia absolută și neutrofilia.

Dl Dr. Daniello prezintă la acelaș congres următoarea comunicare:

Abcesul gangrenos al plămânului. Se arată evoluția și rezultatele terapeutice obținute prin diferite metode în 38 cazuri de abcese gangrenoase, observate în secția de boli pulmonare a Clinicei Medicale din Cluj.

Al II-lea Congres Național de Tuberculoză, Cluj, 1933.

Dl Dr. Daniello susține unul din rapoarte și face 3 comunicări. Este în acelaș timp secretarul general și organizatorul congresului.

Raport: *Debutul tuberculozei pulmonare la adult.* Se cercetează critic noua concepție despre debutul ftiziei adultului, bazată pe teoria „Frühinfiltrat”-ului școalei germane. Cercetările personale ale autorului în această privință aduc o importantă contribuție la elucidarea problemei.

Comunicări: *Considerațiuni asupra formelor pseudo-tuberculoase ale limfogranulomatozei maligne.* (În colaborare cu Prof. I. Goia și Dr. M. Hângănuț). În legătură cu mai multe observațiuni personale se descriu diferitele forme clinice ale limfogranulomatozei pulmonare, aducân-

du-se și contribuțiuni noi la diagnosticul acestei afecțiuni greu de recunoscut.

Forma spontan regresivă a ftiziei incipiente. (In colaborare cu Dr. P. Chiper). Infiltratele precoce de natură tuberculoasă nu evoluează totdeauna spre ftizie. Unele din ele rămân multă vreme staționare, iar altele prezintă dela început o tendință la regresiune, care poate merge până la o veritabilă vindecare clinică. Colapsoterapia nu trebuie deci aplicată decât în formele evolutive cu ramoliment.

Considerațiuni asupra colapsoterapiei instituită precoce în ftizia incipientă. (In colaborare cu Dr. C. Berariu și P. Chiper). În ftiziile incipiente cavernizate, dar cu leziuni mai puțin extinse, colapsoterapia, mai ales sub forma de pneumotorace, este absolut indicată. Rezultatele sunt cu atât mai favorabile cu cât tratamentul a fost început mai curând după apariția cavernei.

Primul Congres Național de Radiologie și Electrologie Medicală, București, 1934.

Din partea Clinicei noastre se fac următoarele comunicări:

Dl Prof. Hațieganu și Dl Dr. Hângănuț: Considerațiuni asupra colecistografiei în diabetul zaharat. Autorii sunt primii care constată în diabetul zaharat o eliminare precoce și în cantitate foarte mică a coloranților prin ficat. Presupun aceasta și despre iodtetragnost, confirmându-o prin cercetările lor. Se arată că în diabetul zaharat opacifierea vesiculei biliare apare deja la 1½—2 ore după injecție, de unde rezultă următoarele concluziuni importante științifice și practice:

În diabet prima radiografie trebuie executată deja la 1½—2 ore după injecția cu iodtetragnost. O întârziere a opacifierii vesiculei biliare, peste acest timp, denotă un deranj hepato-biliar serios. Neopacifierea vesiculei biliare are o valoare interpretativă deosebită, considerând facilitatea cu care se opacifiază vesicula biliară la diabetici. Eliminarea rapidă a iodtetragnostului se explică printr'o hiperpermeabilitate față de coloranți, printr'o ipercolie și iperglicistie.

Dr. M. Hângănuț: Câteva considerațiuni asupra colecistografiei în baza a 942 cazuri. (In colaborare cu Dr. V. Răduleț). Se cercetează toate metodele de administrare a iodtetragnostului cunoscute până în pre-

zent și se arată că metoda de ales este cea intravenoasă. Se arată avantajele tehnicei personale de examinare executată sub controlul radiosopic prealabil și în stațiune verticală. În baza cazuisticii proprii foarte bogate (942 cazuri), se demonstrează aportul colecistografiei în fixarea diagnosticului și totodată se arată că leziunile localizate la nivelul peretelui vesiculei biliare în sensul unei pericolecistite, nu trebuie să influențeze vesicula biliară.

Dr. Hângănuț: Despre anomaliile vesiculei biliare. (În colaborare cu Dr. V. Răduleț). Este prima semnalare a importanței cunoașterii malformațiunilor congenitale a vesiculei biliare, atunci când în literatură nu sunt semnalate decât izolat ca și curiozități găsite incidental. Se precizează diagnosticul diferențial între o malformațiune congenitală și una dobândită precum și între cele complicate și cele necomplicate, fie ele congenitale ori dobândite. Se indică tratamentul ce trebuie urmat.

Primul Congres Național de Boli contagioase, Craiova, 1934.

Dl Dr. I. Gavrilă a făcut la acest congres următoarele comunicări:

Seroterapia antidifterică în secția de boli infecțioase a Clinicii Medicale din Cluj în anii 1925—1934. Bazat pe un număr de 675 bolnavi cu difterie, se expune problema seroterapiei antidifterice, așa cum se face în Clinica Medicală din Cluj, insistându-se și asupra celor mai noi probleme ce le pune această terapie.

Paraliziile postdifterice și tratamentul lor. Se analizează 75 cazuri de paralizie postdifterică, expunându-se simptomatologia și patogenia acestor complicațiuni nervoase și indicându-se tratamentul ce trebuie urmat.

Seroterapia în formele grave de scarlatină. Bazat pe un număr de 1937 cazuri de scarlatină, dintre care 246 au fost cazuri grave, se expune tehnica seroterapiei în formele grave de scarlatină împreună cu rezultatele obținute, care sunt mulțumitoare.

Tratamentul tetanosului prin ser antitetanic și chloroformizare (Metoda Dufour) *în comparație cu metodele terapeutice anterioare.* Se relatează întâiu o statistică de 27 bolnavi de tetanos, tratați cu ser antitetanic în doze mari și pe toate căile, dintre care au murit 8, deci 29%. Se relatează apoi observația a 7 bolnavi de tetanos tratați cu ser antitetanic și chloroformizare, dintre care au murit 2, deci 28%. Prin urmare aproape ace-

laș procent de mortalitate în ambele metode terapeutice (în colaborare cu Prof. Dr. I. Goia și Dr. T. Spârchez).

Al III-lea Congres Național de Tuberculoză, Iași, 1935.

Dl Dr. *Daniello* prezintă un raport și 2 comunicări.

Raport: *Crizoterapia tuberculozei pulmonare*. (În colaborare cu Dr. Bălănescu și Dr. Teodoreanu). În baza alor 409 cazuri tratate cu aur, autorii formulează concluzii destul de rezervate în ce privește valoarea curativă a crizoterapiei în tuberculoza pulmonară. Ea poate fi considerată cel mult ca un adjuvant, dar în nici un caz nu trebuie substituită celorlalte metode de tratament.

Comunicări: *Modificări hematologice survenite în cursul crizoterapiei*. (În colaborare cu Dr. V. Rusu). În cursul auroterapiei survin adeseori modificări hematologice, care prevestesc apariția anumitor complicațiuni. Se impune deci un control repetat al sângelui la toți bolnavii tratați cu aur.

Morbiditatea tuberculoasă într-o comună din Munții Apuseni. În baza unei anchete amănunțite, în cursul căreia aproape toată populația a fost examinată clinic și radiologic, morbiditatea tuberculoasă (numai forme active, evolutive), a fost găsită de 5,6 la mia de locuitori, adică mult mai mare decât cea care figurează în statistica oficială.

I. Kongress der Österreichischen Gesellschaft für Röntgenkunde und Strahlenforschung, Wien, 1936.

Dl Dr. *Hângănuș* prezintă următoarele comunicări: *Ueber drei Fälle Magen- und Duodenalfisteln*. În legătură cu 3 cazuri personale (la 24.000 examinări radiologice a tubului digestiv), se tratează această rară complicație a unui ulcer, gastric, precizându-se simptomatologia radiologică și diagnosticul diferențial față de pseudo-fistulele gastro-duodenale.

Bedeutung der funktionellen Untersuchungsmethode der Gallenblase an der Hand der Gallenblasenanomalien. Se arată importanța deosebită de a executa totdeauna proba funcțională a lui Boyden pentru a putea preciza diagnosticul unei malformațiuni congenitale a vesiculei biliare, atunci când o simplă colecistografie ne permite cel mult să o bănuim.

Beiträge zur Dilatatio idiopathica oesophagiei. În baza unor cazuri de dilatație idiopatică a esofagului, în care s'a intervenit chirurgical, se ara-

tă efectul bun a cardiomiectomiei (operația Heller), când există numai o retrodilatație a esofagului, nu și o alungire cu pliarea în formă de sifon al acestuia. În aceste din urmă cazuri rezultatul unei cardio-miectomii este foarte dubios sau mediocru.

Congrès International de l'insuffisance hépatique, Vichy, 1937.

Dl Dr. Hângănuț în colaborare cu Dr. Rubin Popa, prezintă următoarea comunicare:

Les malformations de la vésicule biliaire. Étude clinique, radiologique et histopathologique. În baza alor 87 cazuri personale, autorii prezintă primul studiu clinic, radiologic și isto-patologic al acestor afecțiuni rare ale vésiculei biliare, care până atunci erau găsite numai sporadic în literatură și erau considerate ca și curiozități fără a se releva faptul că pot produce un sindrom clinic și fără a se arăta conduita terapeutică ce trebuie urmată. Pentru prima dată se demonstrează și histo-patologia acestor malformațiuni.

Al II-lea Congres Național de Radiologie și Electrologie medicală, Cluj, 1937.

Clinica noastră prezintă la acest congres 4 rapoarte și o serie de comunicări, iar doctorul M. Hângănuț este secretarul general și organizatorul congresului.

D-nii Dr. Hângănuț și Dr. A. Moga susțin următorul raport:

Diagnosticul radiologic al afecțiunilor arterei pulmonare. În baza a 50 cazuri personale studiate clinic și radiologic, iar unele controlate autopsic, rezultă că examenul radiologic este metoda cea mai recomandabilă, pentru punerea în evidență a morfologiei și funcției arterei pulmonare, atât în stările normale cât și în cele patologice. Radiologia este totodată și unica metodă care poate descoperi afecțiunile latente ale arterei pulmonare.

Dl Dr. L. Daniello prezintă următorul raport:

Diagnosticul radiologic al afecțiunilor scisurale și periscisurale. După ce se recapitulează anatomia topografică a scisurilor interlobare, se descriu amănunțit toate tehnicile de explorare radiologică a regiunilor scisurale și se aduce o bogată documentație radiografică proprie, pentru ilustrarea singuraticelor afecțiuni ale acestor regiuni.

DI Dr. I. Gavrilă prezintă raportul:

Röntgenterapia în boala lui Basedow. Se discută problema radioterapiei în boala lui Basedow pe baza statisticii Clinicii Medicale din Cluj, de 159 bolnavi cu Basedow tratați prin radioterapie. Din aceste cazuri se înregistrează 6 vindecări (7,7%), 37 ameliorări evidente (23,2%), 93 ameliorări (58,5%) și 17 insuccese (10,7%). Tratamentul a fost riguros controlat prin determinarea metabolismului bazal, controlul greutateii și al pulsului. Indicațiunile principale pentru radioterapie sunt: 1. Basedowul ușor. 2. Tratament de încercare, 2—3 luni, în toate cazurile, iar dacă nu se obține ameliorare se va interveni. 3. Iodbasedow. 4. Cazuri cu organopatii coexistente. 5. Ipertiroidismul în menopauză. 6. Basedowul în graviditate. 7. Recidivele după operație. 8. Refuzul bolnavilor de a se opera.

Dr. T. Spârchez în colaborare cu Dr. Bistriceanu prezintă raportul:

Rezultatele tratamentului cu raze scurte și ultracurte, în care se discută indicațiile, tehnica și rezultatele ce au fost obținute cu această nouă metodă de fizioterapie.

Comunicări: Dr. Hângănuț, Dr. Moga și Dr. I. Popescu:

Două cazuri de „Panzerherz”. Se discută tabloul clinic al acestei afecțiuni relativ rare, arătându-se importanța examinării radiologice mai ales în oblic anterior stg. și particularitățile cazurilor, prezența unei simfize pericardice, ce se semnalează rar, la unul din cazuri și coexistența unei leziuni valvulare și a unei endocardite lente în celalalt caz.

Dr. Hângănuț și Dr. I. Popescu:

Considerațiuni asupra calcifierii aortei toracice. În legătură cu 2 cazuri de calcifiere extinsă a aortei se discută patogenia acestei afecțiuni și diagnosticul radiologic.

Dr. Hângănuț și Dr. I. Popescu:

Fistula duodeno-choledociană în legătură cu 2 cazuri. Se relatează două cazuri ale acestei complicații rare a ulcerului duodenal. Ambele cazuri au fost descoperite incidental, ele prezentând forma latentă a acestei afecțiuni. Se discută diagnosticul diferențial față de pseudofistulele duodeno-choledociene, când comunicarea între duoden și choledoc se face ori

prin ampula lui Vater ori în urma unei anomalii de implantație a choledocului în bulbul duodenal.

Dr. Spârchez și Dr. I. Popescu:

Două cazuri de diverticuli duodenali. Se descriu cazurile și se discută diagnosticul și tehnica radiologică ce trebuie urmată pentru a putea evidenția diverticuli duodenali.

Dr. I. Popescu și Dr. Șt. Preotesoiu:

Chistele hidatice calcificate ale ficatului. În legătură cu 3 cazuri se analizează clinic și radiologic această afecțiune.

Al VI-lea Congres al „Asociației Ftiziologilor Cehoslovaci”, Novy-Smokovec, 1937.

Dl Dr. L. Daniello susține raportul:

Les pléurésies et leur influence pathogénique sur le développement et la marche de la tuberculose pulmonaire. În baza unor cercetări personale, precum și a consultării întregii literaturi, autorul arată că pleurezia constă de cele mai multe ori o complicație defavorabilă pentru evoluția ulterioară a unei tuberculoze pulmonare și că efectele contrarii, semnalate de unii, nu sunt decât rari excepții.

Al II-lea Congres Național de boli contagioase, Chișinău, 1937.

Dl Dr. Gavrilă prezintă următoarele comunicări:

Scarlatina la gravide și scarlatina puerperală. În baza observațiunii a 18 cazuri se discută problema scarlatinei și a gravidității precum și problema scarlatinei puerperale și conduita terapeutică.

Tratamentul disenteriei bacilare cu regimul de mere crude. Se dă o statistică de 40 cazuri de disenterie la copii și la adulți, unde s'a aplicat ca tratament numai regimul cu mere crude, timp de 2—5 zile, după Moro, rezultatele fiind foarte satisfăcătoare.

Tratamentul scarlatinei cu ser și prontosil. Pe un număr mare de cazuri de scarlatină s'a aplicat seroterapia asociată cu prontosil. În cazurile ușoare s'a dat numai prontosil; în cele mijlocii și grave s'a aplicat seroterapia și prontosilul. Se pare că asocierea prontosilului și în general a sul-

famidelor la seroterapie, ameliorează rezultatele terapeutice obținute. Sulfamidele sunt indicate în special în cazurile cu complicațiuni septice.

Caracterele scarlatinei la indivizi vaccinați și nevaccinați. Între anii 1935—37 s'au observat 160 cazuri de scarlatină la indivizi vaccinați și 345 cazuri la nevaccinați. Compararea evoluției scarlatinei la vaccinați și nevaccinați arată că scarlatina la vaccinați evoluează mai ușor, complicațiile sunt mai rari, mortalitatea mult mai redusă (3,7%) decât la nevaccinați (8,9%).

Al IX-lea Congres Național de Chirurgie, București, 1939.

Dr. *Daniello* în colaborare cu Dr. Prof. *Al. Pop*, prezintă următorul raport:

Tratamentul chirurgical al tuberculozei pulmonare. Secția de boli pulmonare a Clinicii Medicale, în colaborare cu Clinica Chirurgicală, au dezvoltat, în România, cea mai mare activitate în domeniul colapsoterapiei chirurgicale. Numărul cazurilor operate se ridică, până în 1939, la 794. În baza acestei vaste experiențe personale și ținând seamă de întreaga literatură, autorii discută într'un amplu raport, valoarea curativă a fiecărei metode, și prezintă o statistică personală a cărei rezultate sunt comparabile cu cele înregistrate în străinătate.

Dr. *Daniello* în colaborare cu Dr. *Bumbăcescu* prezintă următoarea comunicare:

Valoarea tomografiei pentru precizarea indicațiilor și aprecierea rezultatelor diverselor metode de colapsoterapie chirurgicală. Metoda de explorare stratigrafică a plămânului a fost introdusă în România tot de Clinica noastră. Autorii demonstrează cu ajutorul unei serii de clișee proprii, că ea este capabilă să aducă foarte mari servicii fiziologiei în general și colapsoterapiei în deosebi.

Al III-lea Congres Național de Radiologie și Electrologie Medicală, Iași, 1939.

D-nii Dr. *Hângănuș* și Dr. *Spârchez* susțin următorul raport:

Diverticuli duodenali, studiu clinic și radiologic. Într'un studiu amplu și documentat, cu 17 cazuri personale, se arată importanța clinică a cunoașterii acestei afecțiuni rare (400 cazuri în literatură), a cărei simpto-

matologie clinică foarte variată poate duce la erori grave de diagnostic. Acestea pot fi evitate printr'un examen radiologic bine condus, a cărei tehnică este pe larg descrisă, insistându-se și asupra conduitei terapeutice ce trebuie urmată.

Conférence de „L'Entr'aide Universitaire Internationale“, Zürich, 1940.

DI Prof. I. Hațieganu prezintă un raport cu titlul:

Le sport a l'Université de Cluj, în care arată frumoasele înfăptuiri realizate la Universitatea noastră în domeniul educației fizice.

D-nii Prof. Hațieganu și Dr. L. Daniello susțin raportul:

Sur le service medical à l'Université de Cluj. Apreciindu-se activitatea dezvoltată de Prof. Hațieganu și Dr. Daniello în domeniul igienii universitare, aceștia au fost rugați să prezinte rezultatele lor.

Cursuri de perfecționare și de specializare organizate de Clinica medicală I din Cluj

de

Conf. Dr. ION GAVRILĂ

1. *Cursuri de perfecționare.*

O problemă foarte importantă pentru medicul practician este ca după ce a părăsit Facultatea, să păstreze un contact cât mai strâns cu clinicile și institutele universitare. Este necesar ca medicul să fie la curent totdeauna cu cele mai noi metode de diagnostic și terapie. Numai așa poate fi de utilitate maximă pentru colectivitatea unde practică medicina. Desigur, că medicul se poate ține la curent cu problemele noi de medicină, prin revistele medicale generale și de specialitate, însă aceasta nu este suficient, este necesar ca el să revină din când în când într'un centru universitar și acolo într'un timp cât se poate de scurt să ia contact direct cu noile achiziții ale medicinei.

De aceste necesități pentru medicul practician, Clinica Medicală din Cluj și-a dat seama dela începutul funcționării sale sub era românească și în acest scop a organizat periodic o serie de cursuri de perfecționare pentru medicii din țara întreagă. Aceste cursuri de perfecționare câteodată au fost organizate numai din domeniul specialității Clinicei Medicale și în acest caz ele au fost ținute numai de către personalul medical al Clinicei Medicale, altă dată ele au fost organizate în colaborare cu alte clinici și Institute, în acest caz cursurile interesau mai multe specialități medicale.

Toate cursurile de perfecționare s'au bucurat de o frecvență numeroasă atât din partea corpului medical local (din Cluj), dar mai ales din partea medicilor din întreagă țară.

Cu ocazia acestor cursuri, într'un timp relativ scurt (1—2 săptămâni), medicii erau puși la curent cu cele mai noi achiziții în domeniul medicinei interne, în special cu noile metode de diagnostic și de terapeutică. Cursurile aveau un caracter eminentemente practic cu multe demonstrații de bolnavi, de metode diagnostice și de laborator.

Astfel s'a organizat în Clinică, deja în Iunie 1922 și în Iunie 1923, câte un curs de perfecționare, de câte șapte zile durată, cu concursul întregului personal medical al Clinicei, tratându-se toate problemele noi și mai însemnate din specialitatea medicinei interne.

În Decembrie 1925 s'a ținut un curs de perfecționare, când în afară de demonstrațiunile și aplicațiunile practice s'au făcut următoarele conferințe:

Prof. Dr. Hațieganu I.: *Noțiuni noi în domeniul cardiologiei.*

Docent Dr. Goia I.: *Despre agranulocitoză.*

Dr. Pop L.: *Tratamente noi în tuberculoza pulmonară.*

Dr. Hângănuț M.: *Tratamentul cu digitală în cardiopatii.*

Dr. Mureșanu A.: *Importanța examenului radiologic în afecțiunile hepatice.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Siiartău P.: *Transfuzia sangvină.*

Dr. Pocreanu E.: *Importanța examenului sistemului vegetativ în clinică.*

Dr. Daniello L.: *Diagnosticul precoce al tuberculozei pulmonare.*

Dr. Telia L.: *Despre angina de piept.*

Dr. Gavrilă I.: *Echilibrul acido-bazic în umorile organismului.*

Dela 1—8 Iulie 1926 Secția medicală și biopolitică a „Astrei” organizează un curs de perfecționare despre problema tuberculozei, când Clinica Medicală și-a avut rolul cel mai important în organizare. Cu această ocazie din partea Clinicei s'au ținut următoarele conferințe:

Prof. Dr. Hațieganu I.: *Formele clinice ale tuberculozei pleuro-pulmonare ale adultului.*

Docent Dr. Goia I.: *Tabloul clinic al limfogranulomatozei și relațiunile ei cu tuberculoza.*

Dr. Pop L.: *Tratamentul medical al tuberculozei pulmonare.*

Dr. Daniello L.: *Metodele diagnosticului clinic și de laborator ale tuberculozei pulmonare.*

Clinica Medicală a organizat în colaborare cu alte Clinici și Institute în 1936 și 1937 câte un curs de perfecționare despre diagnosticul și tratamentul tuberculozei, 21 Sept.—3 Oct. 1936:

1. Prof. Dr. Hațieganu I.: *Lecțiuni de deschidere. Medicul practician și tuberculoza.*
2. Conf. Dr. Daniello L.: *Lecțiuni clinice despre tuberculoza fibro-cazeoasă incipientă.*
3. Dr. Berariu C.: *Technica examenului radiologic al toracelui și imaginea toracică normală.*
4. Conf. Dr. Daniello L.: *Principalele forme clinice ale tuberculozei adultului. Tuberculozele acute.*
5. Conf. Dr. Daniello L.: *Tuberculozele lobare și periscizurale.*
6. Dr. Berariu C.: *Technica dispensarului antituberculos.*
7. Conf. Dr. Daniello L.: *Tuberculozele cronice ale adultului.*
8. " " *Granuliile.*
9. Dr. Berariu C.: *Imaginile radiologice patologice elementare ale aparatului respirator.*
10. Conf. Dr. Daniello L.: *Diagnosticul precoce al tuberculozei pulmonare. Valoarea semnelor funcționale și stetoacustice.*
11. Conf. Dr. Daniello L.: *Ședință practică de pneumotorace.*
12. Dr. Berariu C.: *Aspectele radiologice ale tuberculozei pulmonare.*
13. Conf. Dr. Daniello L.: *Valoarea examenului radiologic și de laborator în diagnosticul precoce al tuberculozei pulmonare.*
14. Conf. Dr. Daniello L.: *Caverna tuberculoasă.*
15. Prof. Dr. Buzoianu G.: *Tuberculoza laringelui.*
16. Prof. Dr. Hațieganu I.: *Tuberculoza intestinală.*
17. Conf. Dr. Daniello L.: *Ședință practică de oleotorace și spălături pleurale.*
18. Dr. Berariu C.: *Aspectele radiologice ale tuberculozei pulmonare.*
19. Conf. Dr. Daniello L.: *Principiile generale ale tratamentului tuberculozei.*

20. Conf. Dr. Daniello L.: *Sclerozele pulmonare.*
21. Prof. Dr. Hațieganu I.: *Poliserosita tuberculoasă.*
22. Prof. Dr. Gh. Buzoianu: *Tratamentul laringitei tuberculoase.*
23. Conf. Dr. Daniello L.: *Pneumotoracele: indicații, contraindicații, complicații.*
24. Conf. Dr. Daniello L.: *Demonstrații de pleuroscopie și rezecție de aderențe.*
25. Conf. Dr. Daniello L.: *Pneumotoracele bilateral, oleotorax, interv. Jacobäus.*
26. Conf. Dr. Daniello L.: *Frenicectomy și toracoplastia, indicații, rezultate, demonstrații de cazuri.*
27. Conf. Dr. Daniello L.: *Principiile profilaxiei sociale ale tuberculozei.*
28. Dr. Sighet P.: *Technica analizelor curente de laborator utilizate în diagnosticul tuberculozei.*

27 Sept.—7 Oct. 1937:

Prof. Dr. Hațieganu I.: *Tulburările digestive ale bacilarilor.*

Conf. Dr. Daniello L.: 1. *Ftizia incipientă.* 2. *Principalele forme clinice ale tuberculozei pulmonare.* 3. *Ședința practică de pneumotorace.* 4. *Concepția actuală despre debutul tuberculozei adultului.* 5. *Tuberculozele nodulare diseminate.* 6. *Relațiunile dintre pleurezia exudativă și tuberculoza pulmonară.* 7. *Ședința practică de pneumotorace și oleo-torace.* 8. *Principiile fundamentale, modul de acțiune și indicațiile colapso-terapiei.* 9. *Demonstrație de pleuroscopie și de rezecție de aderențe pleurale.* 10. *Tuberculozele fibroase și sclerozele tuberculoase.* 11. *Metode speciale de colapsoterapie: rezecția aderențelor, toracoplastia, pneumotoracele extrapleurale.*

Dr. Berariu C.: 1. *Technica examenului radiologic al toracelui și imaginea toracică normală.* 2. *Technica dispenzarului antituberculos.* 3. *Imaginile radiologice patologice elementare ale aparatului respirator.* 4. *Aspectele radiologice ale tuberculozei pulmonare.*

Prof. Dr. Buzoianu Gh.: 1. *Laringita tuberculoasă.* 2. *Tracheobronchoscopia.*

Prof. Dr. Pop A.: *Colapsoterapia chirurgicală a tuberculozei pulmonare.*

- Dr. Hângănuț M.: *Diagnosticul radiologic al tuberculozei gastro-intestinale.*
- Dr. Alexandrow M.: *Auroterapia tuberculozei pulmonare.*
- Dr. Chiper P.: *Rezultatele freniectomiei.*
- Dr. Iepure V.: *Tratamentul medical al empiemului bacilar.*
- Dr. Sireteanu M.: *Bronchspirometria, o nouă metodă de explorare a aparatului respirator.*
- Conf. Dr. Nasta M.: *Biologia bacilului tuberculos, contagiune și ereditate în Tbc.*
- Dr. Rusu V.: *Accidentele auroterapiei și prevenirea lor.*
- Dr. Eckstein A. (Novy-Smokovec): *Procese discrete ale vârfulor pulmonare văzute în lumina cercetărilor bacteriologice.*
- Dr. R. Krivinka (Novy-Smokovec): *Planigrafia și însemnătatea ei în diagnosticul tuberculozei pulmonare.*
- Agr. Dr. Poenaru Căplescu: *Tuberculoza în clasa muncitoare.*
- Conf. Dr. Nasta M.: *Problema vaccinațiunii preventive în contra tuberculozei.*

Asociația Docenților Univiersitari dela Facultatea de Medicină din Cluj a organizat 3 serii de cursuri de perfecționare, de 12 zile durată, în trei ani consecutivi (1934—35—36) despre „Actualități în diagnosticul și terapeutica clinică” pentru medici din țară, la care în afară de un însemnat număr de medici din localitate, de fiecare dată au participat aproximativ vreo 70 de medici din diferitele părți ale țării. La aceste cursuri, Clinica Medicală a avut o intensă parte de colaborare, din cadrele ei ținându-se următoarele conferințe:

25 Iunie—7 Iulie 1934:

- Prof. Dr. Hațieganu I.: *Diagnosticul și tratamentul sindromului abdominal polivalent.*
- Prof. Dr. Goia I.: *Examenul funcțional al aparatului renal.*
- Prof. Dr. Goia I.: *Tratamentul nefropatiilor medicale.*
- Conf. Dr. Gavrilă I.: *Tratamentul modern al diabetului zaharat.*
- Conf. Dr. Gavrilă I.: *Tratamentul difteriei.*
- Conf. Dr. Gavrilă I.: *Patogenia și tratamentul scarlatinei.*
- Conf. Dr. Gavrilă I.: *Tratamentul Basedowului*

Conf. Dr. Daniello L.: *Auroterapia în tuberculoza pulmonară.*
 Conf. Dr. Daniello L.: *Colapsoterapia în tuberculoza pulmonară.*
 Dr. Spârchez T.: *Tratamentul colitelor.*
 Dr. Spârchez T.: *Tratamentul ulcerului gastric.*
 Dr. Moga A.: *Medicamente cardio-vasculare.*
 Dr. Moga A.: *Tratamentul insuficienței circulatorii.*

25 Iunie—6 Iulie 1935:

Prof. Dr. Hațieganu I.: *Diagnosticul și tratamentul gastritelor.*
 Prof. Dr. Goia I.: *Importanța diagnostică și terapeutică a examenului sucului gastric.*
 Conf. Dr. Gavrila I.: *Diagnosticul și tratamentul comei diabetice.*
 Conf. Dr. Gavrila I.: *Diagnosticul și tratamentul obezității.*
 Conf. Dr. Daniello L.: *Rolul medicului practician în depistarea și tratamentul tuberculozei pulmonare.*
 Conf. Dr. Daniello L.: *Auroterapia tuberculozei.*
 Dr. Hângănuț M.: *Considerațiuni generale asupra colecistografiei și avantajele tehnicei noastre.*
 Dr. Moga A.: *Diagnosticul și tratamentul arteritelor.*

5—17 Octomvrie 1936:

Prof. Dr. Hațieganu I.: *Diagnosticul și tratamentul diareilor.*
 Prof. Dr. Goia I.: *Tratamentul ulcerului gastric și duodenal.*
 Conf. Dr. Gavrila I.: *Evoluția scarlatinei la Cluj în raport cu vaccinările și tratamentul ei.*
 Conf. Dr. Gavrila I.: *Metabolismul bazal și importanța lui în diagnostic.*
 Conf. Dr. Gavrila I.: *Noi probleme în tratamentul diabetului.*
 Conf. Dr. Daniello L.: *Problema granulei cronice.*
 Conf. Dr. Daniello L.: *Frenicectomia și rezultatele ei tardive.*
 Dr. Hângănuț M.: *Diagnosticul radiologic al afecțiunilor gastro-duodenale.*
 Dr. Moga A.: *Turburările circulației coronariene și tratamentul lor.*

2. Cursuri de specializare.

Conform legii sanitare, în fiecare an se țin cursuri de specializare în

igienă sub direcția Institutului de Igienă al Facultății. În cadrul acestor cursuri de specializare, din partea Clinicii Medicale, începând cu anul 1931, în fiecare an, s'au tratat bolile infecto-contagioase și tuberculoza pulmonară, făcându-se următoarele lecțiuni:

Conf. Dr. Gavrilă I.: 1. *Febra tifoidă și paratifoidă* (4 lecțiuni). 2. *Scarlatina* (4 lecțiuni). 3. *Difteria* (4 lecțiuni). 4. *Rugeola și rubeola* (2 lecțiuni). 5. *Variola și varicela* (2 lecțiuni). 6. *Cărbunele*. 7. *Erizipelul*. 8. *Tetanusul*. 9. *Meningita cerebro-spinală epidemică*. 10. *Poliomielita acută anterioară*. 11. *Tifusul exantematic* (2 lecțiuni). 12. *Dizenteria* (2 lecțiuni). 13. *Tusea convulsivă*. 14. *Gripa*. 15. *Parotidita epidemică*. 16. *Malaria*. 17. *Encefalita epidemică*. În total 30 ore.

Conf. Dr. Daniello L.: 1. *Bacilul Koch și infecțiunea tuberculoasă. Biologia bacilului, mecanismul infecțiunii, rolul terenului și al eredității* (2 ore). 2. *Allergia și imunitatea în tuberculoză* (1 oră). 3. *Evoluția infecțiunii tuberculoase în organismul uman și principalele forme clinice ale tuberculozei. Principii de clasificare* (2 ore). 4. *Diagnosticul general al tuberculozei pulmonare. Explorare clinică, radiologică și de laborator. Diagnostic diferențial* (2 ore). 5. *Ftizia incipientă a adultului* (1 oră). 6. *Tuberculoza vârstei școlare* (1 oră). 7. *Technica depistării precoce și sistematice a tuberculozei în mediul social* (2 ore). 8. *Organizarea profilaxiei sociale a tuberculozei* (2 ore). 9. *Vaccinarea preventivă cu B. C. G.* (1 oră). 10. *Rolul medicului igienist în combaterea tuberculozei* (1 oră). În total 15 ore.

Activitatea culturală în cadrul Despărțământului Cluj al „Astrei“

de

Dr. T. SPÂRCHEZ

„Astra“ este o prescurtare a „Asociației pentru literatura și cultura poporului român“, vechea societate care, din 1861 și până în prezent, a fost sufletul vieții național-culturale din Ardeal, prilej de înfrățire a tuturor Românilor, țărani și intelectuali, indiferent de credință politică sau confesiune. Înainte de Unire, „Astra“ ducea o luptă etnică încordată, întreaga activitate fiind canalizată pentru a păstra neștirbită existența națională a Românilor din Ardealul asuprit.

După Unire, în primul deceniu, „Astra“ resimte criza morală și materială prin care trece poporul român. Deși rolul său a fost chiar contestat în țara întregită, „Astra“ a luptat mai departe, săracă și neajutată. Conducătorii ei și-au dat seamă că numai un contact strâns între pătura conducătoare și țărănime poate asigura un parcurs ascendent noului Stat.

În 1929, Dl Profesor *Iuliu Hațieganu* ia conducerea Despărțământului Cluj al „Astrei“, secretar general fiind Dl Dr. *Spârchez*.

În această calitate D-sa organizează o propagandă intensă, prin colaboratori cari iubesc pe țaran, oameni care știu să-i vorbească, „să deschidă ușa tainică a inimii pentru a putea intra și aprinde luminile în labirintul întortochiat al minții“.

Dl Profesor *Hațieganu*, împreună cu noul comitet pornește la drum, cu puteri proaspete, ducând solia culturii la sate.

În această misiune noi nu am cunoscut odihna. În fiecare Duminică și sărbătoare echipe de propagandiști au străbătut cele mai îndepărtate sate din județ.

Astfel se explică faptul că Despărțământul Cluj a fost întotdeauna citat fruntaș între Despărțămintele „Astrei”. Pentru intensificarea activității centrelor culturale existente, Dl Prof. *Hațieganu* a ținut consfătuiri, pe centre, cu intelectualii din întreaga plasă, reușind dela început să-i câștige și să-i cointereneze.

D-sa schițează directivele, metodele de lucru, discută chestiunile economice-sociale, dând un viu și neîntrecut exemplu de propagandist.

În primul an, conferințele pentru săteni au jucat rolul cel mai important în desfășurarea programului. Acestea erau însoțite de proiecțiuni și filme cinematografice. Cu ocazia serbărilor mai mari, se organizau expoziții de copii, concursuri de jocuri, coruri, port național.

Propaganda culturală făcută în acest fel — ori cât de talentați ar fi fost conferențiarii — rămânea uneori ineficace, rezultatele nu corespundeau energiei cheltuite. De aceea conducerea centrală părăsește cu timpul metoda conferințelor izolate, încadrându-le în festivaluri artistice-culturale. Aceste festivaluri erau prilej de învățătură plăcută și reconfortare morală pentru săteni. Punctele hazlii, susținute de inimosul și neobositul artist *Fărăianu*, aveau un succes neîntrecut.

Astfel scopul de a da țăranului o minte luminată, un trup curat și sănătos, indemn spre slava românească, spre credință și biserică, spre iubirea de neam, se împlinește pe nesimțite.

Am încercat să trezim și muncitorimea dela orașe pentru o viață culturală, ținând șezători culturale pentru muncitori și soldați.

În 1930 s'au ținut în total 90 conferințe iar în 1931, 180 conferințe la orașe.

Se înființează în acest timp noi cercuri culturale, biblioteci populare și câteva cooperative. În Cojocna și Baciul se înființează Muzeul Satului.

În anii următori numărul cercurilor culturale sporește; se începe zidirea de case culturale în câteva centre mai importante, din materialul de care dispun țăranii, prin munca lor desinteresată.

În anul 1933, la adunarea generală din Brașov, președintele Despărțământului, Dl Prof. *Hațieganu*, expune în cadrul unei conferințe, tehnica de propagandă la sate.

În spiritul acestei concepții nouă se îndrumază munca în opera pe care o intensificăm în fiecare an.

Printr'o propagandă continuă, am reușit să captăm elemente noi, chiar și în satele care, la început, păreau refractare intențiilor noastre. Am perseverat în propagandă ori de câte ori am urmărit un scop bine definit. Cointeressând persoanele locale în executarea propagandei, am realizat colaborarea între propagandiști și sat.

Ca mijloc de propagandă am utilizat, pe lângă conferințele scurte, măsurate, adesea ilustrate de proiecțiuni, discuțiile cu țărani și sfaturile practice pe teren, mai ales în domeniul agricol (pomărit, grădinărit, etc.).

Tot atâta importanță am dat și scrisului în propagandă. Am lansat afișe, foi volante care cuprindeau sfaturi pentru agricultori și regulile de sănătate. La casele culturale existente am abonat ziare populare.

Teatrul țăranesc s'a dovedit un foarte eficace mijloc de propagandă. În ultimul timp i-am dat un avânt deosebit, săteanul fiind un admirabil diletant. Piese de teatru erau totdeauna precedate de câteva cuvinte explicative, scoțând în evidență ideea moralizatoare.

Satele care au îndrăgit mai mult această ramură de activitate, au fost aduse în repetate rânduri pe scena Teatrului Național din Cluj, unde au obținut totdeauna un mare succes. Rezultatele bune obținute în județul Cluj se datoresc în parte faptului că președintele Despărțământului județean, Dl Prof. *Hațieganu*, era în acelaș timp președintele secției medicale a „Astrei” și comandantul organizației „Șoimii Carpaților”. Coordonarea s'a făcut astfel în fiecare sat, unitățile de Șoimi cunoscând și întregindu-se în activitatea lor cu elementele necesare și bătrânii satelor, membrii ai cercului cultural. Sub o comandă unică au lucrat și energiile din afară puse în slujba culturalizării satelor.

Conducerea Despărțământului a cointeressat în propagandă toate societățile culturale și instituțiile, care cu timpul au îndrăgit satul românesc.

O colaborare prețioasă am avut, la începutul activității noastre, din partea camerei de agricultură. Toți inginerii agronomi și personalul științific al Academiei de Agronomie din Cluj s'au pus în slujba „Astrei”, ținând conferințe urmate de sfaturi și demonstrații practice pentru țărani. Mai târziu, când conferințele se încadrează în programe artistice culturale ne dau concursul elevii Academiiilor teologice și școalei normale de băieți și fete din Cluj.

Ei fac în acest fel o școală practică de propagandă foarte folositoare pentru învățători și preoți, convinși aștrști de mai târziu.

În anul 1934 se înregimentează sub drapelul „Astrei” un număr mare de intelectuali tineri, formând gruparea „Gând Românesc”.

Această grupare a organizat în primul an de ființă o serie de 10 conferințe, la Cluj tratând „Aspecte din viața satului Ardelean”.

În vara anului următor, a făcut cercetări monografice în comuna Măguri. Echipa monografică formată de 17 specialiști, a făcut anchete și studii, documentate de antropologie, psihologie, religie, alimentație, economie, geografie, științe naturale, literatură și muzică populară, folclor, etnografie, etc. Rezultatele au fost în parte publicate, rămânând ca întreaga anchetă să fie tipărită într'un volum.

Gruparea „Gând Românesc” a redactat revista cu acelaș nume, în care s'au frământat timp de 8 ani idei privitoare la viața românească din Ardeal, dând la iveală talentele tinere. D-lui Prof. *Chinez*, cunoscutul critic literar, directorul revistei, îi revine meritul de a fi condus cu succes revista, într'un drum plin de nesfârșite greutăți materiale.

„Astra” a colaborat și cu direcțiunea Operei și Teatrului Național din Cluj, care a organizat spectacole pentru țărani. S'au reprezentat: „Seara mare”, „Șezătoarea” de Brediceanu, „Sânziana și Pepelea” de Alexandri, „Legea nouă” de S. Stanca.

Pentru satele mai îndepărtate care nu puteau fi aduse la aceste spectacole, Direcțiunea Teatrului a trimis o echipă de artiști în centrele de plasă, dând astfel tuturor țăranilor din județ posibilitatea de a-i vedea.

Teatrul țăranesc căpăta astfel un nou avânt, marcând o nouă etapă în propaganda noastră, începând din anul 1935.

Fiecare sat devine un nucleu cultural, organizând din indemn propriu conferințe, șezători, festivaluri. În cadrul acestor serbări, satele apropiate se întâlnesc, dinamizând astfel întreaga viață a țăranului.

Pentru a face cunoscută înflorirea vieții culturale din ultimii ani, Dl Prof. *Hațieganu* aduce țăranii din nucleele mai vechi la Cluj, unde aceștia susțin programe variate de coruri, dansuri, teatru țăranesc.

„Ziua Astrei”, sărbătorile naționale organizate de Despărțământ, se bucură de un succes deosebit, programul fiind interpretat exclusiv de ță-

rani cu o perfecțiune care încântă publicul. În anul 1936 numărul conferințelor crește la 348, descinderile la sate se fac cu mare regularitate.

Pentru ca propaganda noastră să dea rezultate mai bune, am lansat chestionare în întreg județul. Am cules astfel date utile, ne-am orientat în problemele cultural-social-economice, ale fiecărui sat în parte.

Din programul „Astrei” nu a lipsit nici școala țărănească. Școlile „Astrei” au crescut la număr, dela 1 în 1931 la 100 în 1939. Ele au dat satelor mai buni gospodari și gospodine, conștienți de munca și îndatoririle lor în comună.

La Cluj Dl Prof. *Săulescu* dela Academia de Agricultură, a organizat cea mai practică și mai serioasă școală de acest gen. În alcătuirea programelor de lucru ne-au dat concursul cei mai distinși profesori dela Academia de Agricultură și din gruparea „Gând Românesc”, tălmăcind elevilor săteni cele mai variate probleme în legătură cu viața și cultura la sate. Pentru femei s'a dat o importanță deosebită industriei casnice și gospodăriei. Succesul acestor școli ne-a îndemnat să organizăm cursuri de gospodărie în diferite sate. Doamna *Lucreția Opreanu*, profesoară de gospodărie, ne-a dat un prețios concurs, îndrumând și supraveghind grupuri de 30—60 sățence, timp de 2—3 săptămâni în fiecare sat.

Absolvenții școalelor țărănești au fost urmăriți și ajutați în mersul gospodăriei lor de mai târziu.

Dintre realizările mai importante ale Despărțământului amintim ridicarea a 16 case culturale, în colaborare cu „Șoimii Carpaților”.

Activitatea Despărțământului a culminat în 1939 cu ocazia pregătirii adunării generale care trebuia să se țină la Cluj. Această adunare avea o semnificație deosebită, căci — pe lângă faptul că se ținea în Capitala Ardealului, în 1939 se împlineau două decenii de muncă a „Asociației” în țara întregită.

Adunarea generală dela Cluj, trebuia să fie prilej de verificare a puterii de viață trupească și sufletească a țărănimii din întreg Ardealul, de punere în valoare a creațiunilor artistice din ultimii douăzeci de ani, de reconfortare morală pentru conducătorii care au luptat pentru îndeplinirea idealurilor „Astrei” și de înălțare sufletească pentru participanții veniți din toate colțurile țării pentru a trăi în comun, clipe de gând și sim-

țire românească. Din cauza evenimentele internaționale sărbătoarea a trebuit amânată.

Munca neobosită desfășurată de Președintele Despărțământului împreună cu comitetul de organizare, de conducătorii și membrii satelor a rămas dintr'odată fără nici un rost. Au fost clipe grele pentru toți cei care, timp de o jumătate de an și-au angajat toate forțele și au pus tot sufletul în pregătirea celei mai mari adunări generale a „Astrei”.

Din tot programul tradițional nu s'a putut realiza nimic. Au avut loc doar expozițiile organizate cu această ocazie, care fiind complet aranjate, s'au deschis în zilele hotărâte.

Sălile au fost zile de-a-rândul pline de vizitatori, veniți din toate colțurile țării. Expoziția „Astra în documente și imagini” a avut loc în sălile Bibliotecii Universității, fiind organizată cu toată competență de Dl director *I. Mușlea*, ajutat de Dl *I. Breazu*, inimosul secretar general al „Astrei”, și funcționarii bibliotecii.

Aci se reflecta întreaga viață a „Asociației”. Portrete, publicații, scrisori, hărți, grafice, fotografii — toate prezentate într'o formă de o rară distincție — au tălmăcit momente importante din trecutul „Astrei” sau efortul generațiilor succesive pentru a ajunge la perfecțiunea de astăzi.

Expoziția de artă plastică a avut loc în Palatul Colegiului Academic. În 91 picturi și 16 sculpturi — opera a 44 artiști ardeleni și bănățeni, expoziția ne-a înfățișat o retrospectivă a plasticei ardelenene de după unire. Numărul comemorativ al revistei „Gând Românesc” ne dă o privire asupra expoziției: „Două decenii de artă plastică ardeleană” de *V. Beneș*.

Acest număr al revistei este un adevărat document, care cuprinde 20 de ani de viață spirituală în Ardeal, dându-ne posibilitatea de a ne cunoaște potențialul de creație a energiilor românești în ultimele două decenii.

Aceste trei realizări din programul adunării generale au trezit un adânc ecou în opinia publică.

Cuvântările rostite la deschiderea expozițiilor au stors lacrimi de emoție tuturor acelor care au înțeles ce ar fi însemnat pentru Ardea! — în acele momente de îndoială — o demonstrație de afirmare nobilă și te-

meinică a vieții românești. Adunările generale ale „Astrei” au adunat totdeauna români de pretutindeni, din toate clasele sociale, înfrățându-i în fond și simțire românească, ele au avut totdeauna prestigiul și strălucirea de care nici o altă sărbătoare nu s'a bucurat în Ardeal.

Munca desfășurată în cadrul Despărțământului Cluj al „Astrei” a fost pentru noi reconfortantă și avem convingerea că nu a fost zadarnică.

Activitatea Clinicii Medicale I pe terenul igienei sociale în cadrele „Secției medicale și biopolitice a Astrei“

de

Dr. L. DANIELLO

În primii 5 ani de funcționare Clinica Medicală I din Cluj și-a concentrat eforturile mai mult în vederea desăvârșirii organizației sale interioare, izbutind să realizeze un serviciu de boli interne bine utilat și de o impecabilă funcțiune, să-și creieze un personal medical serios pregătit și să-și întemeieze printre medici și bolnavi, o reputație, care de atunci începea a crește neîncetat.

Începând din anul 1925 Dl Prof. *Hațieganu* a lărgit sfera de activitate a Clinicii, angajând întregul ei personal medical, în frunte cu D-sa, într-o vastă acțiune de medicină preventivă, extraclinică, ce urmărea ameliorarea stării sanitare — atât de precare — a țăranului Român din Ardeal.

A fost desigur o fericită idee, de a întreprinde această operă în cadrul vechii asociații culturale transilvănene „Astra“, care prin numeroasele sale despărțăminte, avea legături solide cu aproape toți cărturarii satelor și prin intermediul lor, cu masele populare.

Printre secțiunile științifico-literare ale „Astrei“ figura și o secțiune medicală, organizată pe vremuri de către Dl Dr. *Al. Vaida-Voevod*. După Unire s'a încercat reorganizarea ei la Sibiu de către Dl Dr. *Preda*, dar activitatea acesteia a început să devină cu adevărat rodnică, numai după ce sediul ei (împreună cu al celorlalte secțiuni ale „Astrei“), a fost strămutat la Cluj și conducerea încredințată D-lui Prof. *Iuliu Hațieganu*.

Într-o memorabilă ședință de constituire, ținută la 1 Noembrie 1925, în amfiteatrul Clinicii Medicale, în prezența câtorva zeci de medici din tot cuprinsul Ardealului, s'a ales primul comitet, având ca președinte pe Dl Prof. *I. Hațieganu*, ca vicepreședinte pe Dl Prof. *Iuliu Moldovan*, secre-

tari pe D-nii D-ri *A. Voina* și *L. Daniello*, casier pe Dl Dr. *M. Hângănuț*, iar ca reprezentant al Comitetului central dela Sibiu, pe Dl Dr. *Preda*. Tot în această ședință s'a expus și programul de muncă al secției, a cărui realizare a fost urmărită cu tenacitate timp de 15 ani. Dacă el n'a fost totuși integral îndeplinit, aceasta se datorește, în primul rând lipsei mijloacelor materiale necesare realizărilor practice în domeniul sanitar. Sforțările depuse de președintele secției și de mulți alți membri zeloși ai ei au fost însă admirabile și trebuiesc cu atât mai mult apreciate, cu cât s'au produs într'o vreme când politica de partid întrecând orice altă preocupare publică, problemele sănătății poporului și igienei sociale erau complet neglijate. Secția medicală a „Astrei” a luptat curajos cu indiferentismul, ba uneori chiar cu ostilitatea oficialității și publicului și a fost singura organizație, care, timp de un deceniu și jumătate, a căutat să trezească în păturile noastre intelectuale conștiința biologică adormită, să proclame necesitatea superioară a protejării capitalului uman și singura care a întreprins o propagandă igienică în pătura țărănească.

Activitatea secției s'a desfășurat în toată Transilvania, dar centrul ei a fost Clujul și aportul pe care Clinica Medicală i l-a adus poate fi numit esențial.

Partea cea mai însemnată din această activitate a dezvoltat-o, fără îndoială, președintele secției, profesorul *Hațieganu*, care a fost îndrumătorul și animatorul permanent al ei, dar în același timp și participantul neobosit la acțiunea pe teren. Cine cunoaște efortul istovitor ce i se cere directorului unei mari clinici de boli interne, va înțelege ce înseamnă ca el să renunțe sistematic la odihna binemeritată de Duminică, pentru ca să se deplaseze la sate, să țină conferințe, să organizeze festivaluri culturale și să dea consultații gratuite. Profesorul *Hațieganu* a adus timp de 15 ani acest imens sacrificiu, servind de pildă și stimulent elevilor săi și celorlalți membri ai secției. Stăpânit de o dragoste nemăsurată pentru popor, pentru țărănul român, în care el vede depozitarul virtuților strămoșești și rezervorul nesecat de energii creatoare în viitor, el și-a pus o bună parte din marea sa putere de muncă în slujba luminării și asanării satelor. Prin toate mijloacele a căutat să restabilească legăturile tradiționale dintre țărani și intelectuali — legături zdruncinate printr'o nefastă activitate politică —

și prin entuziasmul său, dublat de-o rară perseverență, prin bunătatea sa, prin farmecul personalității sale, a izbutit incontestabil să-și apropie sufletește masele țărănești din Ardeal, care vedeau în el un conducător spiritual al lor, un adevărat tribun și părinte.

Prin strădania sa depusă în cadrul „Astrei”, el a reușit să ridice în mod simțitor nivelul cultural și igienic al satelor, îndeosebi în regiunea Clujului, atât de oropsită sub dominația streină.

Portul străin, limbajul încărcat de maghiarisme, lipsa de curățenie și igienă a caselor și alte aspecte ale vieții sătești au fost ca prin minune transformate și îndreptate, grație prodigioasei activități a profesorului *Hațieganu*. Toți cei cari cunoșteau mai de mult satele mizerabile din jurul Clujului și asistau în ultimii ani la „Șoimiadele” sau festivalurile „Astrei”, erau cuprinși de o vie emoție, văzând toată suflarea țărănească îmbrăcată curat, în costume naționale de Mărgineni, executând cu măiestrie concerte corale, exerciții de educație fizică, sau dansuri naționale. Mulți intelectuali străini de „Astra”, îndeosebi cei din Vechiul Regat, cari au avut prilejul să vadă aceste manifestații, au declarat spontan că au asistat la cel mai reconfortant spectacol din viața lor. Și într’adevăr, nimic nu putea să-ți întărească mai mult încrederea în viitorul românismului decât această mândră țărănime în plină renaștere.

Nu pot înfățișa în acest loc întreaga operă înfăptuită de secția medicală a „Astrei”, sub conducerea D-lui Prof. *Hațieganu*. Ea este recapitulată în dările de seamă anuale, publicate în revista „Transilvania”. Voi căuta însă să arăt pe scurt care a fost contribuția Clinicii Medicale la această activitate.

1. Organizarea secției, cu cele trei subsecții ale ei: medicală-igienică, eugenică-biopolitică și de educație fizică, precum și înființarea cercurilor de medici afiliate secției, în principalele centre urbane din Ardeal, elaborarea tehnicei de propagandă igienică, a planului de acțiune, editarea celor mai multe din publicațiile secției, achiziționarea fondurilor necesare funcționării, a mijloacelor de transport (două autocare proprii) și multe altele, au fost exclusiv opera președintelui și a câtorva colaboratori apropiați, toți elevi ai Clinicii.

Această activitate organizatorie a necesitat nenumărate deplasări în

provincie, întruniri și conferințe de propagandă, articole în presă, demersuri pe la autorități și o vastă corespondență.

2. Personalul clinicii medicale a participat în modul cel mai activ la propaganda igienică la sate, Clinica trimițând aproape în fiecare Duminică una sau două echipe de propagandiști. Aceștia, țineau conferințe cu subiect medical (sifilis, tuberculoză, alcoolism, cancer, mortalitate infantilă, igiena alimentației, etc.), care erau însoțite de proiecțiuni și pentru ca să fie cât mai cercetate erau încadrate într'un program cultural-distractiv, întocmit de către Despărțământul local al „Astrei”.

Atât Dl Prof. *Hațieganu*, cât și diferiți alți elevi ai D-sale au conferențiat apoi de multe ori pentru marele public intelectual dela orașe, tot în cadrul ciclurilor de conferințe organizate de secția medicală a „Astrei”. Aceste cicluri tratau de obicei, în ansamblul ei, o mare problemă medico-socială, spre ex. tuberculoza, bolile venerice, educația fizică. Un ciclu la care au participat cele mai de seamă personalități științifice din întreaga țară a tratat despre „Factorii determinanți ai evoluției biologice a capitalului uman”.

Personalul Clinicii Medicale și-a mai dat apoi concursul la organizarea alor două cursuri de perfecționare pentru medici, unul despre tuberculoză, al doilea despre sifilis.

3. Clinica Medicală a colaborat la „Biblioteca medicală și igienică a Astrei” cu următoarele publicații:

Prof. *Hațieganu I.*: *Infecțiunea tuberculoasă.*

Dr. *Daniello L.*: *Tratamentul tuberculozei pulmonare.*

Prof. Dr. *Goia I.*: *Bolile contagioase.*

Doctorul *Daniello* a mai publicat o broșură, în biblioteca populară a „Astrei”, intitulată: „*Tuberculoza, dușman al neamului*”.

Nu putem înșira aci numeroasele articole de propagandă și popularizare scrise de directorul și medicii Clinicii în diverse reviste și ziare, pentru a propaga ideologia secției medicale și biopolitice a „Astrei”, al cărui scop a fost așa de precis sintetizat de profesorul *Iuliu Moldovan* când a spus, că el trebuie să fie „grija pentru prosperitatea biologică a neamului românesc”.

4. Tot în cadrul programului secției medicale a „Astrei” Clinica noastră a organizat la sate mai multe concursuri igienice de copii.

5. Medicii Clinicii au ținut cursuri de igienă pentru toate școlile țărănești organizate de „Astra” la Cluj. Toți țăranii participanți la aceste școli au fost examinați gratuit, clinic și radiologic, de medicii Clinicii.

6. La indemnul profesorului *Hațieganu*, a luat ființă, tot în cadrul „Astrei”, gruparea tinerilor intelectuali din Ardeal, care a editat cunoscuta revistă „Gând Românesc”.

Această grupare a întreprins, în vara anului 1934, grație unei importante subvenții bănești câștigate tot de Dl Prof. *Hațieganu*, o vastă anchetă monografică în comuna Măguri din Munții Apuseni. Partea biologică a acestei anchete a fost în mare parte executată de medicii Clinicii noastre. Ei au făcut cu această ocazie examinarea clinică, radiologică și serologică (Reacția Wassermann, grupul sanguin) a întregii comune, precum și o amănunțită anchetă igienică a tuturor locuințelor. Rezultatele științifice ale acestei anchete au fost publicate în diverse reviste de specialitate.

7. Ne-ar mai rămâne să amintim aci activitatea extrem de fructuoasă, desfășurată de Dl Prof. *Hațieganu* și colaboratorii săi, printre cari trebuie menționat, în primul rând, Dl Dr. *T. Spârchez*, în cadrul subsecției de educație fizică a „Astrei” și a organizației „Șoimii Carpaților”. Realizările din acest domeniu fiind tratate în alte articole ale acestei publicații, nu insistăm asupra lor.

Aruncând azi o privire înapoi asupra celor 15 ani de eforturi permanente, pe care profesorul *Hațieganu* le-a depus pentru propășirea igienică și culturală a țăranimii din Ardeal, ajutat de elevii săi, pe care fără constrângere, ci numai comunicându-le entuziasmul său tineresc și caldă sa iubire de neam, a știut să și-i facă colaboratori devotați, ne putem da mai bine seama de covârșitoarea însemnătate pe care această operă o are pentru poporul românesc. Nu atât pentru rezultatele obținute până în prezent în privința ridicării standardului igienic al țăranimii, căci deși remarcabile, ele abia începuseră să se producă, ci fiindcă opera profesorului *Hațieganu* constituie o vastă experiență socială, care demonstrează clar, că țăranul nostru din Ardeal este ușor educabil, accesibil progresului și în materie de igienă, dar că acest progres nu se poate obține cu ordonanțe mi-

nisteriale și alte măsuri birocratice sau cu „ofensive sanitare” de câteva săptămâni, ci printr’o activitate perseverentă pe teren, condusă metodic și întreprinsă de oameni desinteresați, într’un spirit de largă înțelegere a realităților sociale dela sate și de caldă iubire pentru acești țărani, atât de dornici de lumină și așa de recunoscători față de cei ce se apropie de ei cu inima curată.

Activitatea culturală în cadrul Asociațiunii „Astra”: „Șoimii Carpaților“

de

Dr. T. SPÂRCHEZ

Organizația „Șoimii Carpaților” s’a născut din tendința bătrânei Asociațiuni „Astra” ca să țină pas cu noile principii de educație integrală, principii care dau educației fizice un rol preponderant în formarea caracterului.

Inițiatorul organizației este Dl Prof. *Iuliu Moldovan*, care la adunarea generală din Zalău, a propus introducerea principiului biopolitic ca fir conducător în activitatea „Astrei” și înființarea unei subsecții de educație fizică, ca mijloc de realizare a acestui principiu. În anul 1928, D-sa a precizat statutele organizației în partea lor esențială, lămurind astfel ideologic și programul. Cu ocazia congresului cultural al „Astrei” dela Sibiu, în anul 1930, Dl Prof. *Iuliu Hațieganu* face propuneri sistematice pentru organizarea educației fizice, insistând asupra faptului că „Astra” are datoria de a completa în acest sens educația poporului, câștigând astfel energia generației tinere.

Dragostea de tineret, care i-a călăuzit întreaga activitate și simțul său ascuțit pentru actualitate, îl îndeamnă să-și ia greaua sarcină de a pune în practică subsecția de educație fizică a „Astrei”, sub denumirea de „Șoimii Carpaților”. D-sa a condus această organizație cu neobosită muncă și mari jertfe, asigurându-i dela început un succes deosebit. Opinia publică a fost pregătită printr’o serie de conferințe care au tratat aspectele educației fizice în viața noastră socială, națională și intelectuală. Apoi s’a fixat programul de muncă săptămânal (conferințe, educație fizică, cor, fanfară), precum și costumul, insigna, drapelul.

În decursul primului an, asociația „Șoimii Carpaților” ajunge la un efectiv de 1000 Șoimi și Șoimane, care lucrează cu mare avânt, după programul stabilit, venind regulat la ședințe. Se stabilește astfel o atmosferă de prietenie între membrii, foarte prielnică lucrului în comun. Din când în când, ei fac demonstrații de propagandă la sate și dau semne de viață pentru marele public, la oraș.

Abia după un an de ființă, Șoimi și Șoimane, s'au prezentat la Teatrul Național din Cluj, cu un festival care a pus în uimire publicul clujean. Programul cuprindea toată ideologia Șoimilor: disciplină, vigoare, conștiință națională.

În acelaș an, Șoimii au fost invitați la serbările Sokolilor din Uzhorod și Belgrad. Aici, ei au susținut un festival la teatru, în prezența M. S. Regelui Alexandru și M. S. Reginei Marioara, precum și a marilor demnitari ai statului, obținând un succes deosebit.

Cu această ocazie Dl Prof. *Hațieganu*, Tribunalul Șoimilor, a ținut o conferință în limbă sârbă.

În cadrele subsecției s'a tipărit cartea D-lui *Bezdechî*: „Sportul la Eleni”, care dă o imagine clară despre gradul înalt la care ajunsese cultura fizică în Grecia antică.

În anii următori, numărul membrilor și activitatea lor descrește în oraș, în schimb asociația începe să pătrundă tot mai adânc la sate, întâiu în jud. Cluj, apoi în județele Mureș, Alba, Satu-Mare, Sibiu, Odorhei, Someș, Turda, Hunedoara, Sălaj și Bihor și cuprinde până în 1940 cea mai mare parte a județelor din Transilvania, având un efectiv de 25.000 Șoimi și Șoimane, reprezentanți a 200 comune. Introducerea educației fizice la sate — după concepția Șoimilor — a fost considerată de profesorul *Hațieganu*, ca o necesitate vitală. „Satul este rezervorul energiilor biologice ale națiunii. Educația fizică dinamizează și valorifică mai ales aceste energii și atunci este logic să se utilizeze ca metodă de educație, metoda fizică, mai ales că ea, în sens biologic, înseamnă educația integrală”.

Educația fizică bine condusă eliberează trupul țăranului de atitudini vicioase, de deformațiunile legate de munca câmpului. Organizarea jocurilor, manifestațiile de ansamblu îl scot pe țăran din viața lui strâmtă, egoistă, și-l fac să trăiască clipe de înălțare sufletească.

Educația fizică la sate are scopuri educative. Scopul sanitar ocupă locul cel mai important. Educația fizică nu se poate concepe fără cunoașterea curățeniei, a îngrijirii alimentației și locuinței. Educația fizică, practică în colectivitate, dezvoltă cele mai nobile forțe morale și intelectuale: curajul, simțul de ordine, de dreptate, de încredere, de mândrie, puterea de hotărâre, puterea de jertfă, atenția, dorința de a învăța, dorința de a înainta.

Prin educația fizică colectivă creem deci o dispoziție robustă spre credință, spre muncă, spre carte, spre luptă.

Educația fizică trebuie să urmărească mai ales formarea unei discipline naționale, ceea ce înseamnă subordonare, ascultare de marile comandamente. O națiune nu poate evolua decât respectând ordinea ierarhică de conducător și condus. A comanda, a executa nu se poate învăța mai bine decât prin educație fizică. Disciplina trebuie să fie secundată de o altă forță, de conștiința națională și biologică.

Numai prin această educație națională și biologică vom reuși să avem o nouă generație, cu un nou ideal, care nu poate fi decât eternitatea țării și neamului și justificarea României Mari. Mersul acestei organizații, la țară a fost rapid ascendent și totuși temeinic, pentru că ea, răspunzând unei reale nevoi sufletești a țăranului, a crescut organic, difuzându-se la cererea sătenilor dornici să se încadreze din proprie convingere.

Organizația cuprindea următoarele organe: Conducerea centrală, conducerea județeană, conducerea locală și membrii.

Orice conducător trebuia să lucreze desinteresat, dând cu plăcere tot timpul său liber pentru munca în organizație. Conducătorii noștri n'au avut niciodată altă răsplată, decât rezultatele minunate, obținute prin sacrificiul și munca lor. În sinceritatea cu care au lucrat ei, stă în mare parte succesul organizației. Conducerea centrală avea în sarcină toate problemele de organizație propriu-zisă și propagandă.

Conducătorii locali făceau diviziunea muncii între membrii comitetului, urmărind îndeplinirea îndatoririlor fiecăruia. Ei cunoșteau și urmăreau întreaga personalitate a fiecărui Șoim, menținând prin tact și bunăvoință armonia atât între membrii conducători, cât și în întreaga organizație locală. Conducătorii unui sat trebuiau să conlucreze, lăsând ambițiile la o

parte, fiecare intervenind în conducere cu calitățile și priceperea sa pentru ca prin ajutor reciproc să se ajungă la cele mai bune rezultate posibile.

Membrii comitetului țineau ședințe lunare, pentru a discuta problemele organizației, luând parte activă în discuțiuni. Propunerile și sugestiile, reînnoite continuu, se resfrângeau printr'o influență covârșitoare în viața organizației, care numai astfel trăia. Activitatea organizației se nota pe scurt într'un registru, care trebuia să fie oricând la dispoziția conducerii centrale.

În luna Mai, fiecare comună făcea o dare de seamă despre munca depusă pe timp de un an, despre care raporta președintelui centrului județean, iar acesta conducerii centrale. Membrii se primeau nu numai dintre tineret, ci și oameni căsătoriți, mai în vârstă. Aceștia erau foarte necesari pentru a da o notă de seriozitate și demnitate asociației. Se primeau numai membrii care acceptau întregul program.

Lucrând la început fără un program bine stabilit, am căutat să facem pe satean mai activ în obișnuitele ședințe ale „Astrei” de Duminecă. În afară de conferințe, coruri și dansuri, am introdus exerciții simple de educație fizică. Ideea de disciplină colectivă a plăcut țăranilor. Dela primele ședințe ei luau parte cu mult entuziasm la exercițiile de gimnastică. Cu timpul programul ședințelor devine tot mai animat, mai variat, mai bine susținut. Mici piese de teatru, jucate de țăranii încep să aibă rol din ce în ce mai important. Se înființează în multe sate fanfare, care instruite de instructori pricepuți, fac progrese rapide. Ele însoțesc și stimulează activitatea Șoimilor.

Incepe emulația între organizațiile locale, odată cu turneele lor culturale în satele vecine.

Urmează serbări colective, la care iau parte 4—5 sate.

Astfel subsecția de educație fizică a „Astrei” devine mijloc de educație integrală pentru săteni.

Cântecul, dansul, portul strămoșesc renasc ca prin minune în satele românești, chiar și în regiunile cele mai grav atinse din punct de vedere etnic.

Disciplina pune stăpânire pe cele mai desorganizate sate.

După 6 ani de muncă, ne-am dat seama, că, pentru a putea progresa,

societatea are nevoie de posibilități mai largi de colaborare între nucleele organizației.

Am fixat deci un program minim de lucru uniform și obligatoriu pentru fiecare organizație sătească și am stabilit unitate perfectă în conducere.

În alcătuirea programului am respectat munca câmpului, după anotimpuri. Am căutat să nu fie prea încărcat pentru a nu cere mari sacrificii de timp din partea membrilor.

De acord cu membrii fiecărui nucleu se stabileau pentru ședință 2 zile pe săptămână.

Educația fizică se făcea Dumineca. Exercițiile durau 1 oră și erau urmate de jocuri și dansuri naționale.

În afară de conferințe cu subiecte privitoare la probleme religioase, de agricultură, istorice, educație națională, conducerea centrală fixa un program precis de gimnastică, care se împărțea tipărit, cu indicațiile convenite. Aceste exerciții trebuiau știute la perfecție pentru orice ocazie, fiecare organizație putând face față, în acest fel, obligațiunilor cerute de marile serbări de ansamblu, fără eforturi speciale.

Fiecare membru al organizației trebuia să cunoască și să execute frumos, înafară de exercițiile de gimnastică, 4 dansuri pe an. Fiecare organizație trebuia să aibă un cor cu anumite cântece obligatorii. În cele mai multe sate aveam coruri pe patru voci, care cântau și Dumineca la Biserică. Cele mai bune coruri ale organizației au fost invitate pentru a da concert de radio. Muzica populară a fost în dese rânduri gustată pe deplin în diferitele orașe din Ardeal, cu ocazia concertelor populare susținute cu mare succes de corurile țărănești.

Educația Șoimilor trebuia făcută după programul stabilit, în mod continuu. Organizațiile care lucrau intermitent — numai în vederea anumitor serbări — nu realizau nimic temeinic. Exploziile de activitate erau urmate în mod natural de perioade de oboseală, de inactivitate.

Numai prin munca continuă, dozată, se pregăteau cu plăcere, fără oboseală șezătorile festive, la care conlucrau mai multe comune cu rezultate impresionante, atât pentru executanți cât și pentru public. În cadrul festivităților organizate în cursul anului, în colaborare cu Despărțămintele județene cităm: ziua mamei, a copilului, a cărții, și sărbătorilor naționale.

Dintre toate, cea mai frumoasă și mai impresionantă era de obicei sărbătorirea zilei de 10 Mai. Aceasta, se desfășura în liber, cu un program compus din coruri, dansuri, exerciții de gimnastică — executate toate sub comandă unică — și concursuri de costume naționale, dansuri naționale și atletism.

Sătenii așteptau cu mare bucurie aceste serbări, ei se pregăteau cu entuziasm pentru o cât mai bună reușită.

Am văzut femei și bărbați chiar, lucrându-și singuri — cu mare zor, costume naționale ca să poată lua parte la festivitate. Serbările de 10 Mai — așa numitele „Șoimiade” — erau prilej de întâlnire a 10—15 sate pe de o parte, pe de altă parte prilej de întâlnire a țăranilor cu orașenii dornici de a-i admira în desfășurarea fără greș a programului, cât și ca tablou pe culmile din jurul poienii, care serveau de arenă naturală în asemenea ocazii.

Dès de dimineață se puteau admira coloanele disciplinate de săteni îmbrăcați în strale lor de sărbătoare, uniforma șoimilor, venind cu steagul organizației în frunte.

Când toate satele erau adunate, se aștepta sosirea oaspeților înalți și a Tribunului, cunoscutul și iubitul animator al Șoimilor.

O slujbă religioasă deschidea festivitatea, se dădea apoi raportul, câteva cuvinte ale Tribunului însușelea adunarea, urma desfășurarea Șoimilor pe arenă pentru exercițiile de gimnastică. Aceste exerciții erau totdeauna atât de bine puse la punct și executate de un număr atât de mare de țărani, încât spectatorii și executanții se simțeau cuprinși de o sinceră emoție, de un sentiment de trăire în comun, care, când cele câteva minute de încordare treceau, se transforma într-o mulțumire generală.

Urma corul. Cu ochii ațintiți la conducătorul lor a 2000 țărani și țăran-țe cântau pe patru voci „Deșteaptă-te române”, „Trăiască România Mare”. Vuiau codri, val de patriotism și conștiință națională cuprindea întreaga adunare. Erau momente sguuitoare.

Dansurile naționale, care urmau executate armonios de către toți participanții, cu spontaneitatea și sinceritatea care îi caracterizează, dădeau un tablou unic.

Intrecerile erau foarte interesante. Ele dădeau totdeauna efecte sur-

prinzătoare de progres neașteptat, de performanțe impresionante. În curse de alergări sau sărituri, tinerii noștri țărani, neantrenați, în costumul lor incomod, au dat rezultate foarte apropiate de record.

Sărbătoarea se termina — ca orice mare festivitate șoimărească — cu defilarea Șoimilor, în spre seară.

Șoimiade asemănătoare s'au ținut în fiecare județ, odată sau de mai multeori pe an. În afară de 10 Mai și celelalte sărbători naționale, trebuie să menționăm multe alte ocazii, în care Șoimii dădeau examene strălucite de cult al vigoarei, disciplinei și conștiinței naționale.

La 8 Iunie, începând din 1935, Șoimii au luat parte la marile serbări din Capitală.

Producțiile de pe platoul Cotroceni formau o frumoasă demonstrație oferită de Șoimi spectatorilor. În 1935 s'au prezentat 1500 Șoimi — bărbați și femei — din 17 sate.

Intr'o disciplină perfectă s'au desfășurat în coloană de gimnastică, au executat pe 4 voci, urare Majestății Sale Regelui, într'un cor impresionant, apoi au executat cu cea mai riguroasă precizie exercițiile de gimnastică, ajutați fiind de fanfara lor. Ca încheiere au făcut o enormă piramidă în vârful căreia fâlfâia steagul tricolor, tot timpul cât s'a intonat Imnul „Pe al nostru steag”.

A urmat apoi defilarea, executată într'o ordine perfectă. Mersul cadențat, frumusețea costumului, precum și toată atmosfera de admirație pentru ceea ce au putut realiza sătenii noștri au stârnit aplauze și urale îndelungate.

Cu această ocazie, Șoimii au dat un festival de coruri și dansuri în localul Operei Române și au cântat la Radio.

Festivalul a fost repetat la Brașov, cu mare succes, în drumul spre casă.

Atât la Cluj, cât și în alte centre mai importante de câteori veneau oaspeți de seamă, Șoimii le ofereau câte ceva din autenticitatea și frumusețea cântecului și dansului românesc.

Ei au luat premiul întâiu pe țară pentru cor mixt (Sâncraii Almașului), pentru cor bărbătesc (Câmpia Turzii), și pentru dans (Feleacul) cu ocazia concursului căminelor culturale.

Țăranii noștri au dus faima organizației și peste hotare luând parte în anul 1939 la concursurile internaționale de dansuri din Hamburg, iar în 1938 la serbările Sokolilor din Praga. Aci au reprezentat cu multă demnitate comorile și virtuțile rasei. Plecați cu un tren special, cei 500 șoimi, țărani și țărance, îmbrăcați în hainele lor curate, disciplinați, au făcut dela prima vedere o impresie bună. Ei au fost înconjurați de un entuziasm fără pereche pe tot parcursul drumului și pe străzile Capitalei Cehoslovaciei.

Pe stadionul din Praga, 250.000 spectatori au aclamat călduros pe Șoimii Români. Partea lor de program a plăcut mult și a surprins prin autenticitatea ei românească (exerciții gimnastice cu coasa și dansuri), prin disciplina precisă și totuși degajată cu care au executat atât exercițiile gimnastice cât și dansurile, și prin originalitatea costumelor.

A impresionat mult faptul că executanții erau țărani cu fețele arse de soare și palmele crăpate de munca câmpului.

De aceea defilarea lor pe stadion prin fața Președintelui *Beneš* — alături de care era și Tribunalul Șoimilor — a fost însoțite de aplauze delirante.

Spre casă Șoimii au făcut un drum de triumf plin de manifestații de simpatie.

Formidabila dezvoltare a organizației din ultimii ani corespunde pe de o parte cu unificarea și sincronizarea programului, pe de altă parte cu o propagandă sistematică, cu un mecanism complet de funcționare, bine studiat până în cele mai mici amănunte.

Pentru technicizarea propagandei, organizația a tipărit, în afară de circularele obișnuite, broșura „Șoimii Carpaților” și revista cu acelaș nume, prezentate în cele mai bune condiții tehnice. Această revistă conținea articole de îndrumare schematic grupate, dări de seamă despre realizările fiecărui nucleu în parte, analiza punctelor din program.

Conducătorul Șoimilor din Reghin, Dl Dr. Nicoară, a tipărit „Cartea Șoimilor”.

Contactul cu unitățile nu s'a făcut numai în scris.

Deplasările conducătorilor dela centre spre sate, cât și a celor dela sate spre centru au asigurat mai bine schimburile de vederi și posibilitățile

de colaborare. Tribunalul Șoimilor, Dl Prof. *Hațieganu*, făcea dese descinderi la sate, nu numai în județul Cluj, ci chiar și în cele mai îndepărtate județe pentru a se convinge de aproape de mersul organizației, pentru a încuraja atât pe conducători cât și pe săteni cu o vorbă bună, spusă de aproape, pentru a le da, în cuvântări scurte și cuprinzătoare, sfaturile sale. El era nelipsit dela orice festivitate colectivă, el dădea totul și nu cerea nimic, de aceea era cinstit și iubit ca nimeni altul. Primirea Tribunalului era pentru săteni o adevărată sărbătoare.

Controlul și îndrumările Tribunalului erau completate și întărite de către distinșii săi colaboratori. Conducătorii din conducerea centrală sau județeană, în fiecare Duminică și sărbătoare erau în mijlocul țăranilor, iar instructorii cutreerau satele și în zilele de lucru, seara, pentru pregătirea programului.

Echipele de conducători erau dublate de specialiști, care țineau conferințe sau făceau demonstrații practice în legătură cu economia satului, cărora se alăturau și alți intelectuali dela oraș, doritori de a cunoaște mai de aproape pe țărani.

Pentru o mai strânsă menținere de raporturi între conducerea centrală județeană s'au ținut consfătuiri anuale. Aceste consfătuiri erau izvor de viață și progres pentru organizație.

Intr'o atmosferă de prietenie și sinceritate perfectă, susținută de atitudinea înțelegătoare a Tribunalului, fiecare conducător își deschidea sufletul, arătând greutățile, necazurile, greșelile sau succesele sale în organizație, precum și dorința de îndeplinire viitoare, sugestii, sfaturi pentru îndeplinirea idealului organizației.

Fiecare conducător județean, la rândul său, ținea consfătuiri cu comandanții subalterni, discutând aceleași probleme.

Pentru o cât mai bună aplicare a programului, conducerea centrală a organizat cursuri de inițiere cu conducătorii satelor, la care luau parte anual, în serii, câte 150 învățători, preoți și alți intelectuali.

La aceste cursuri s'au făcut lecții de ideologie, exerciții fizice, dansuri și instrucție pentru conducătorii de cor.

Cursurile erau urmate cu deosebit interes și entuziasm, căci capitala Ardealului oferea ca îndrumători, în asemenea ocazii, tot ce avea mai se-

lect, căpătând astfel încredere și siguranță în forțele proprii, fiecare conducător se întorcea mai dornic de lucru în comuna sa, la Șoimii săi.

Registrul fiecărui nucleu sătesc povestește despre munca rodnică a organizațiilor noastre; grădinile model, plantațiile, troițele, casele culturale, — răsărite în cele mai multe sate fără nici un ajutor material, din simpla contribuție a brațelor dornice de muncă organizată — sunt realități care nu pier. Prin „Șoimii Carpaților“, „Astra“ a dăruit țăranului posibilități noi de a-și însuși conștiința istorică, de a deveni fiecare solidar cu destinul neamului. Numele lor e rostit cu lacrimi în ochi de toți cei care au simțit viața românească pulsând sub vraja „Șoimismului“, căci „Astra“ a fost totdeauna și va rămâne și de acum înainte sufletul vieții românești din Ardeal.

Parcul Sportiv din Cluj

de

Prof. Dr. I. HATIEGANU

S'a creat în amintirea micului și bunului meu fiu, Tuțu, copil bun și cuminte, care, la vârsta de 10 ani, a părăsit această lume, pământul țării, pe care l-a iubit cu toată îngereasca putere a sufletului său.

Mănat de o gândire a marelui filozof al morții, Maeterlinck: „Omagiul cel mai mare adus copiilor noștri dispăruți este de a face pentru copiii altora, tot ce am fi făcut pentru al nostru“, din anul 1928, anul morții lui Tuțu, am sacrificat timp, suflet, bani, pentru educația tineretului.

Pentru a reuși în educație, prima condiție este de a crea un loc, unde tineretul să se întâlnească cu plăcere pentru a trăi marile învățături.

Știind că apropierea de tineret este mai ușoară prin porțile fizicului, am crezut necesară înființarea unui parc sportiv.

Locul l-am găsit în plimbările mele pe malul Someșului. Cel mai potrivit loc, cu apă, cu aer, cu soare, cu arbori, o adevărată grădină olimpică în miniatură!

În anul 1931 am început lucrările cu buget modest, cu forțe mici și astfel, an de an, cu cele mai mari economii și cu ajutorul multor instituții și a câtorva conducători ai vieții de stat, am reușit să construiesc cel mai frumos și cel mai armonic parc sportiv din Sud-Estul Europei, pe care și Ungurii l-au privit și-l privesc cu admirație. El se întinde pe aproape 30 hectare între cele două ramuri ale Someșului.

Parcul sportiv din Cluj, a fost pus în serviciul educației tineretului pentru a promova dezvoltarea armonică a forțelor *fizice, morale și intelectuale*, oferind cele mai active surse de conservare și de recreație: aer, soare, apă.

El devine o înaltă *școală a exercițiilor fizice*, permițând și exercițiul spiritului, prin care educația fizică devine mai perfectă, căci puterea cea mai mare de recreare derivă dela creator. Posedând și o minunată bisericuță de lemn el este și o *școală de exerciții religioase și mortale*. Oferind doritorilor de lumină posibilitatea de a gusta creațiile gândirii omenești, într-o mică bibliotecă proprie, le pune la îndemână un colț liniștit al naturii, pentru lectură și astfel este și o *școală de exerciții intelectuale*.

Parcul sportiv a fost astfel construit, ca să fie o expresie în miniatură a țării noastre scumpe cu toate frumoasele și romanticele ei regiuni, cu toți marii și glorioșii ei voievozi și regi. Țara noastră s'a clădit cu sacrificiile generațiilor trecute și va deveni puternică și eternă, numai dacă generațiile prezente și viitoare vor ști trăi cu sacrificiu și cu muncă în mijlocul națiunii: *prin vigoare, conștiință și disciplină națională*, cu deviza „*totul pentru binele neamului*“, gata ori când a muri ca națiunea să trăiască.

La intrare strălucește: „*Pro patria est ludere dum videmur*“.

„Se pare că ne jucăm, însă ne pregătim pentru a servi patria“.

Parcul sportiv cuprinde terene multiple pentru toate sporturile, jocurile și exercițiile fizice. Afară de aceste terene are și bibliotecă, biserică.

Parcul sportiv nu servește spectacolismului ci este școala adevăratei educații fizice. Nu este stadion unde 22 fac sport și 22.000 privesc, ci vrea să inverseze aceste cifre, ca 22.000 să facă exerciții și 22 înși să privească.

Adevărata educație fizică prin dezvoltarea armonioasă a vigoarei fizice și psihice, prin augmentarea rezistenței și capacității de muncă urmărește ameliorarea sănătății publice și sporirea puterii de muncă a nației.

În parcul sportiv se practică deci sportul într'un mediu care permite o educație morală, religioasă și intelectuală. Este deci locul, unde se face exercitarea simultană și armonică a tuturor forțelor fizice, morale și intelectuale.

Se respectă deviza nouă în educația fizică: trup disciplinat, sănătos, frumos, în serviciul sufletului, și se tinde la formarea unui om gata de serviciu și sacrificiu pentru națiune, pentru țară, având în față adevărurile eterne ale lui Dumnezeu.

Parcul sportiv din Cluj, care servește o educație integrală a individului pentru a-l face servitor fidel și puternic al neamului, al țării, este și o

expresie geografică a pământului românesc. Fiecare teren de joc, poartă numele unei provincii, fiecare drum numele unui viteaz, fiecare stâlp numele unui județ. Astfel tineretul petrece ziua sub comanda pământului și a conducătorilor neamului românesc.

Parcul sportiv din Cluj, este o realizare românească — care va rămânea ca un monument al muncii și gândirii românești.

În anul 1938 am scris despre acest parc, făcut în amintirea scumpului meu fiu Tuțu, următoarele: „Sunt și în alte țări parcuri sportive mai pompoase, cu stadioane de marmoră, însă ce poate fi mai frumos decât un parc sportiv cu arbori, cu apă curgătoare, cu izvoare, cu peluze, cu terenuri, cu biserică, cu aer, cu soare — iată de ce eu consider „Parcul Sportiv” din Cluj, ca cel mai frumos parc sportiv din lume”.

Profesorul Iuliu Hațieganu, director al școalei normale superioare.

Profesorul *Hațieganu* a primit în anul 1938 misiunea de a organiza Școala Normală Superioară din Cluj. Edificiul destinat acestei înalte școli a fost amenajat și terminat tocmai în zilele arbitrajului dela Viena. Până la această dată, Școala a funcționat în Universitatea din Cluj și liceul de aplicație din Str. Kogălniceanu. A primit această mare sarcină la foarte multe insistențe după ce a refuzat să figureze ca ministru în guvernele ultime de tristă memorie.

Timp de doi ani Profesorul *Hațieganu*, secundat admirabil de Profesorul *D. D. Roșca*, a dezvoltat o activitate intensă educativă.

Conferințele ținute în repetate rânduri cu profesorii Liceului, cu profesorii Școalelor Normale, au stabilit un ideal, o concepție de viață și atitudine, care tot mai mult au cucerit inimile atât ale profesorilor cât și ale elevilor. Astfel, s'a creat o atmosferă admirabilă de muncă, care a asigurat o trăire atât a idealului cât și a marelui scop. Ședințele științifice și educatoare cu studenții Școalei Normale au făcut ca să fie trecut în sânge sentimentul unei misiuni, a profesorului.

Convenirile cu părinții, ședințele cu elevii Liceului, au stabilit colaborarea tuturora la crearea unei atmosfere prielnice celei mai bune educații.

Rezultatele sfârșitului de an au fost excelente. Disciplina voluntară a asigurat o muncă încununată cu succese.

Școlile Normale s'au desființat în credința, că ele au fost dușmane anumitor curente.

Școala Normală Superioară din Cluj sub conducerea Profesorului *Hațieganu* și *Roșca* nu s'a luptat cu „morile de vânt”, ci a fost un atelier în

care se prepara noul educator, în plina convingere, că prima condiție a reușitei oricărei educații este educatorul pregătit, conștient de misiunea sa, plin de iubire și gata de orice sacrificiu pentru formarea noilor Români.

Pentru a cunoaște concepția educativă a Profesorului *Hațieganu*, dăm prescurtat vorbirea ținută la deschiderea anului școlar din 1939—1940.

„Cea mai importantă problemă într'un stat este incontestabil educația națiunii. Educația este o funcție esențială a vieții naționale. Insemnătatea ei devine deadreptul vitală, când statul trece printr'o reformă a structurii sale. Orice text de lege reprezintă numai o fixare de cadre exterioare căci legea are valoare numai dacă spiritul ei se transformă în sânge circulant în corpul colectivității.

Marile reforme de stat impun în prima linie reforma școalei, centrul educativ al națiunii. O educație unitară devine posibilă numai sub controlul statului, fiindcă numai el poate satisface condițiile esențiale ale unei educații, adică crearea unei unități spirituale, a unei trăiri armonice sub comanda unui singur ideal, a unei concepții unitare de viață și a unei favorizări de practicare a virtuților omenești și cetățenești.

Școala noastră primară și secundară nu putea să se permanentizeze în concepția intelectualistă, nu putea urmări numai transmiterea unei culturi generale sau pregătirea pentru școlile superioare, atunci când țara avea nevoie nu numai de cetățeni luminați și instruiți, ci mai ales de cetățeni sănătoși, conștienți de datorie, cinstiți, respectuoși pentru marile tradiții și instituții ale statului român. Dirijarea școalei spre latura educativă a devenit imperioasă în zilele marilor reforme pe cari le trăim.

S'a recunoscut și la noi marele adevăr sintetizat de *Wels* în cuvintele: „O țară nu este reformată decât atunci, când și școlile ei au fost reformate”.

O reformă a școalei primare și secundare nu și-ar putea atinge scopul urmărit, fără o reformă a pregătirii corpului didactic. Noua școală primară și secundară dorită de stat nu poate să se nască fără formarea noului dascăl.

Dorința de a pregăti buni profesori a existat la noi și mai înainte. În vechea țară exista deja în anul 1864 o lege a școalei normale superioare, care însă a rămas literă moartă. Școala normală superioară nu a funcțio-

nat niciodată, ea nefiind realizată nici prin acele internate înființate în anul 1892. În anul 1898 s'au creat seminarele pedagogice. Aceste seminarii însă au trăit departe de viața școlii și a națiunii, au fost mai mult laboratoare de experiență a profesorilor de pedagogie și prilejul pentru un scurt și neserios stagiul al viitorilor profesori.

În școala nouă dascălul nu este numai un transmițător de cunoștințe, ci, prin exemplul vieții lui trăite în colectivitatea tinerilor, el devine un educator, un conducător. Educația se bazează astfel tocmai pe această trăire comună în școală și în viața națiunii, care permite stabilirea unor relații confidente, afectuoase, generoase, între dascăl și elev.

Școlile Normale Superioare sunt de origine franceză. Scopurile și poziția acestor școli au variat, urmărind în deosebitele epoci obiective diferite, sau încetând intermitent să funcționeze, până ce azi au devenit școli de înaltă cultură științifică, din care se recrutează mai mult diplomați, oameni de litere și profesori universitari, decât profesori de liceu.

Școala Normală Superioară Românească deși poartă numele celei franceze, nu urmărește scopul de a fi școală de înaltă cultură științifică. Dacă ar merge în această direcție, nu ar interpreta intențiile fixate de legiuitori. Școala Normală Superioară Română nu vrea să fie o copie a celei franceze, vrea însă să realizeze totuși unul din scopurile esențiale urmărit de aceasta: să formeze elita conducătoare a școlii române, o elită a științei, a onoarei, a credinței, a muncii și a datoriei. Școala Normală Română nu este nici universitate, nici superuniversitate, nici academie, nici școală profesională, nici seminar pedagogic. Scopul ei principal nu este nici cercetarea adevărului, nici o prelungire a acumulării de cunoștințe, nici o armonizare a științei de specialitate cu arta profesională, nici numai o deprindere în arta de transmitere de cunoștințe.

Școala Normală Superioară românească este instituția unde se formează adevărații dascăli, nu numai cei ai științei și ai artei, ci dascălii apostoli, pătrunși de un ideal, de o concepție de viață și de nevoia unei atitudini. Dascăli cu credință și cu dragoste de muncă pentru țară și rege, dascăli cu iubire și cu răspundere deosebită față de generația tânără, slujitori devotați ai școlii și ai neamului.

Școala Normală Superioară nu vrea să formeze jumătăți de oameni,

ci oameni întregi. Ea pune pe primul plan formarea personalității pe care vrea să o înarmeze cu știință, cu artă, — dar mai ales cu elan și cu virtuțile cerești și pământești. Scopul ei suprem este prepararea de profesori capabili de a promova nu numai știința, dar și viața națiunii, capabili de a transmite nu numai cunoștințe, dar gata de a fi exemplu pentru generațiile viitoare. Vrea profesori, prin cari să renască națiunea. Școala Normală vrea să fie și o continuare a universității, dând importanță și cercetărilor științifice, vrea să fie o școală a practicei pedagogice, dar mai ales vrea să devină un atelier menit să creeze profesori dotați cu probitate științifică, cu responsabilitate, cu disciplină, cu morală, profesori conștienți și însufleșiți de marea lor misiune.

Școala Normală întocmai ca o facultate de medicină trebuie privită sub două aspecte: sub cel al științei și cel al artei. Afară de catedră, seminare, laboratoare, ea cere o muncă permanentă în liceele de aplicație, căci numai banca școlii este locul, unde poate încolți sămânța răspunderii, numai banca școlii permite trăirea aproape de copil, participarea la viața lui, și astfel câștigarea puterilor educative. Numai practicând în școală va putea elevul normalian să desvolte și să adapteze nevoilor învățământului, cunoștințele dobândite în universitate, în academie, în școala primară, în școala normală. Studentul în formare mai mult literară, din universitate intră în școala normală pentru a trăi pe deantregul atât specialitatea sa, cât și arta de a transmite această specialitate, dar mai ales puterea de a dinamiza și valorifica forțele biologice ale tinerelor generații.

Idealul Școalei Normale se naște din frământările vieții naționale, el se desenează astăzi prin acea dorință generală de renaștere. Azi, el nu poate fi altul, decât renașterea națională prin forțele generațiilor tinere. Școala României noi trebuie să făurească pe *Românul nou*, gata de a promova viața materială și spirituală a țării, gata de a-și da și viața pentru Neam, Țară și Rege.

Pentru ca acest ideal pedagogic să poată trăi, este nevoie ca purtătorii săi, dascălii să aibă o concepție unitară de viață. Profesorii și elevii școalei normale trebuie să trăiască într-o concepție înaltă de viață.

Numai o astfel de concepție de viață creează atmosfera prielnică pregătirii pentru marea misiune de dascăl. Această concepție nu poate

fi decât voința de a munci în această carieră cu răspundere, cu disciplină, cu morala eternă a religiei și cu un cald patriotism. Este necesară o trăire cu sfințenie în familie, o trăire cucernică în biserică, o trăire intensă în școală, o trăire robustă în națiune, prin exercitarea virtuților profesionale și civile, o trăire cu elan în mijlocul tineretului, activând virtuțile adevăratului *patriotism monarhic și un naționalism popular*, ceea ce înseamnă fidelitate regelui, serviciu poporului, jertfă de sânge pentru patrie, tot sufletul bisericii și școalei. Iată, noua viață.

Numai pe acest fond de sănătate sufletească se poate clădi cu reușită și numai astfel ne putem apropia de ideal.

Educatorul nu este omul de contemplație, educatorul nu este acela care știe toate teoriile pedagogice și scrie volume interminabile de teorie pedagogică, ci acela, care poate să influențeze viața spirituală a concetățenilor săi. Educatorul este un om de acțiune, omul de elan, entuziast, omul cu comportare exemplară, omul, care iubește, înțelege tineretul și știe să fie generos și nu confundă autoritatea cu procedee agresive, despotice, servite cu o nutură amărată.

Pentru ducerea la izbândă a idealului nostru, prima condiție este ca profesorii și elevii să se încadreze în această concepție de viață. Trei ani sunt suficienți pentru ca idealul să fie înțeles și concepția de viață să intre în sânge.

Invățământul normalian animat de un spirit universitar se va face prin cursuri de specialitate cu caracter mai mult de conferințe, urmate de discuții, prin seminarii, lucrări de laborator, cari toate permit o participare activă a elevului. Afară de aceste cursuri de specialitate considerăm de mare importanță conferințele comune de pedagogie generală, psihologie, etică, estetică, istoria artelor, de cultură generală și etică profesională, cursurile de educație fizică, muzicală și de limbi moderne.

Școala noastră din Cluj, prin afinitatea sa pentru medicină, a introdus între cursurile comune încă igiena școalei și a școlarului, biologia, eugenia, biopolitica, biologia pedagogică, etnologia și demografia, tocmai pentru a furniza elevilor cunoștințele și metodele prin care cunoaște mai bine copilul și poporul, căruia aparține. Dacă, savantul *Carell* a putut spune, că toată criza morală de azi derivă din faptul că știința s'a ocupat prea mult

cu materia și foarte puțin cu omul („L'home cet inconu"), eu cred, că și criza școalei în mare parte derivă din faptul, că profesorul s'a ocupat mai mult de carte, de hârtie și de aceea nu a văzut copilul, („l'enfant cet inconu").

Opera de educație nu este numai a profesorului. Ea este rezultatul operei profesorului și a elevilor. Atitudinea de părinte, generoasă, măsurată, discretă, înțelegătoare, iubitoare și conducătoare a profesorului, atitudinea firească, respectuoasă, iubitoare și ascultătoare a elevilor, permit o comunitate spirituală creatoare de muncă, de viață, care apoi se ridică la rangul de comunitate familială printr'o viață în cămin, acea „casă fără lux", care să dea însă, securitatea igienică și comunitatea de a munci, ca să mă exprim cu cuvintele profesorului normalist *Dubois*.

Numai într'o astfel de atmosferă se pot forma caractere, se pot forma viitori profesori, apostoli ai școalei, înarmați cu o iubire caldă pentru elevi, cu un devotament jertfelnic pentru școală și cu un spirit de sacrificiu pentru Neam, Țară și Rege.

Școala Normală Superioară vrea să clădească deci pe pilierii pe cari s'a zidit marea clădire a țării noastre scumpe: pe biserică, școală, familie, popor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deviza Oxfordului: „Dumnezeu este lumina mea". Deviza Regală: „Nihil sine deo" o întregim cu noua deviză: „Totul pentru binele neamului".

Cu ajutorul lui Dumnezeu se vor forma profesori cu știință, cu credință și muncă pentru Școală, Neam, Țară și Rege.

Suntem pe un drum nou și ori ce pornire pe un drum nou necesită control, verificare, grijă, răbdare. Suntem însă tari în credința, că am apucat pe drumul luminat de farurile conducătoare ale neamului.

Dacă cei cari au pornit pe noul drum, profesori și elevi, vom fi conduși de un ideal, de o concepție sănătoasă de viață, dacă cu toții ne vom considera mobilizați, ori ca să utilizăm un termen actual, concentrați în serviciul ideilor conducătoare ale acestei școli, ascultând de marile comandamente ale neamului, țării, atunci vom izbuti".

Profesorul și Studenții

de

Dr. EMIL POCREAN

fost Asistent al Clinicei

Când, în anul 1919, Universitatea „Regele Ferdinand I.” din Cluj și-a deschis porțile, Clinica Medicală a primit cel mai destoinic conducător. Într-o vreme când totul trebuia creat și din temelie organizat, *Iuliu Hațieganu*, prin muncă asiduă, prin talent profesional excepțional și printr-o organizare de înaltă concepție științifică, a reușit să creeze o Instituție model, cum puține există în Europa, să formeze un corp medical auxiliar select și să pună baze solide învățământului medical românesc.

Despre organizarea Clinicei Medicale și a Facultății de Medicină, al cărui prim Decan era, cât și despre activitatea prodigioasă pe tărâm științific, profesional și didactic, se vor pronunța condeiuri mai competente. În rândurile următoare, unul care a stat ani îndelungați alături de dânsul, atât ca student, cât și ca asistent, va evoca numai legăturile profesorului cu studenții.

În 1919, după triumful dreptății, Ardealul și Banatul, unități geografice indivizibile, pământ românesc străvechi ce nu poate aparține cu dreptate decât României, deoarece nici o teorie fals-istorică sau insinuare de pretinsă superioritate culturală nu poate răsturna principiul majorității etnice, dreptul nostru de viață liberă pe plaiurile unde suntem autohtoni, ajung în situația fericită de a avea propria lor Universitate la Cluj.

La început, studenții în medicină, veniți dela diferite universități, unele cu tradiții vechi, erau stăpâniți de emoție și îngrijorare față de noul învățământ în limba maternă. Dar prima lecție le-a risipit orice îngrijorare,

convingându-i, dela început, de nivelul științific înalt al noului așezământ didactic.

Această primă lecție a fost ținută la Clinica Medicală, de titularul catedrei, despre ictere. Cum majoritatea auditorilor mai auzise asemenea curs la alte universități, și-a dat seamă numai decât de superioritatea școalei noastre. Din acest moment datează legăturile de stimă și încredere, de afecțiune și respect, ale studenților față de profesorul *Hațieganu*.

Cu timpul, pe măsură ce cursurile înaintau, convingerea că avem un maestru bun și un prieten veritabil s'a întărit treptat. Dacă este adevărat cece a spus *Abrami* în lecțiunea sa inaugurală de patologie medicală, în ultima propoziție, că omul nu are prieten veritabil decât pe medic, atunci nu mai puțin adevărat este, că studentul nu are prieten mai apropiat decât pe profesorul bun. Acesta era cazul nostru cu profesorul *Hațieganu*. Noi studenții am fost tratați totdeauna ca fiii unui părinte bun, cu dragoste, tact, bunăvoință și sinceritate.

I. Hațieganu și-a consacrat toată puterea de muncă și tot timpul studenției, bolnavilor și cercetărilor științifice. Viața de internist este aspră. Dar când alături de îngrijirea bolnavilor se impune grija pentru învățământ, ea reclamă un efort fizic și intelectual considerabil.

Muncă, știință, conștiință, perseverență, sinceritate, disciplină și metodă, prin aceste însușiri și-a asigurat conducătorul Clinicei succesul.

Munca pentru învățământ o cunosc toți aceia cari au avut norocul să lucreze alături de dânsul. Putem afirma fără nici o exagerare, că, dintre toate preocupările, creșterea unei pepiniere de medici buni a format grija lui supremă. Clinica Medicală din Cluj, era pentru cei dornici de carte o casă deschisă. În oricare salon de bolnavi sau laborator, la orice oră, oricine putea profita de lucrările instituției. Profesorul se găsea mereu la dispoziția elevilor. Studenții erau invitați să participe la toate vizitele, la toate demonstrațiunile și lucrările de laborator. Nu i-a fost mult, nici plictisitor să răspândească zi cu zi, oră cu oră, cât mai multe noțiuni de știință, să le repete mereu în fața studenților. Artist în profesiunea sa, a dat nu numai din știința sa, ci și din arta personală, chiar și din „flair”-ul medical, tot ce se putea. Elevii se apropie de bolnavi cu aceiași delicateță, întonează interogatorul cu aceiași voce prietenească, dar fermă, care capti-

vează încrederea, posedă aceiași bunătate în privire, explică cât se cuvine diagnosticul, pronosticul și tratamentul, cu aceiași claritate și metodă, ca maestrul lor. Cu puțină sânguință, oricine putea să învețe toată știința și arta medicinei interne.

Ce au profitat generațiile din această muncă și răspândire de lumină? Foarte mult. Nu este oraș și nu este cătun, unde elevii lui să nu răspândească binefacerea științei medicale. Toți sunt stimați și apreciați de bolnavi. Nu odată am auzit din gura suferinzilor despre cutare coleg, că este un doctor foarte bun, elev a lui *Hațieganu*, cuvinte acoperind două noțiuni identice.

Din colaborarea strânsă, studenții au putut învăța, că pentru a reuși în medicină se cere perseverență în muncă, cinste și sinceritate. Sinceritatea profesorului este proverbială. El nu ascunde dificultățile cari se ivesc de multe ori în practică, scoțând în relief numai părțile strălucitoare, pentru a da persoanei sale o aureolă de pontif omnipotent, ci își recunoaște și greșelile, căutând să tragă foloase din învățămintele lor. Studenții n'au fost induși în eroare niciodată în aprecierea posibilităților Clinicei Medicale. Infrățirea sinceră nu era animată de gânduri ascunse, ci de ideea de ajutor desinteresat. „Fiți cinstiți în profesiunea D-Voastre“, ne spunea, deoarece calea dreaptă, dacă nu aduce totdeauna câștiguri atât de rapide ca înșelăciunea și mercantilismul, vă asigură stima bolnavilor și, în cele din urmă, triumfă“.

Hațieganu a accentuat mereu că pentru a reuși în știință, trebuie să lucrezi perseverent. Absența dela muncă nu se justifică cu nimic. Orice lucrare, odată începută, trebuie dusă la bun sfârșit, în timp limitat. În prefața admirabilului „Tratat“ de medicină internă, scris în colaborare cu distinșii săi colaboratori, răsfodit cu folos de studenți și practicieni, relevă adevărul formulat de *Payot*, că pentru a reuși ajunge să lucrezi cât de puțin, dar organizat în fiecare zi.

Ceace caracterizează însă, mai presus de toate, legăturile profesorului cu studențimea este bunătatea lui nemărginită. Bun din fire cu toată lumea, nu putea să fie altfel față de studenți. Mai ales că nici profesionist bun nu există fără această calitate, deoarece adevăr a grăit *Hufeland* spunând că: „Nur ein guter Mensch kann ein guter Arzt sein“. Toate cererile

juste ale studențimei au fost satisfăcute, prompt și integral. Adunările lor erau frecventate, căminul cercetat în caz de nevoie. Hrana supravegheată. Chiar și averea personală a fost jertfită în mare parte pentru sănătatea și vigoarea fizică a acestora.

Cursurile profesorului erau un model de artă didactică, un regal de știință aplicată. Vorbitor captivant, profesor născut, amical, dar fără atitudini teatrale, pedagog eminent, elocvent prin claritate, la cursuri se nizuia, după expresia lui *Sergent*, a concilia respectul tradiției cu progresul. Medicul, prieten și sfătuitor intim al bolnavului, trebuie să aibe concepții clare și să știe vorbi pe înțelesul tuturor suferinzilor. Auditoriul este captivat nu atât prin turnura frazei, cât prin căldura inimei și claritate. Pentru a nu obosi ascultătorii la cursuri lungi, intercala și câte o glumă de spirit, mereu actuală, pentru a nu cădea în greșala altui profesor, care la acelaș capitol repeta mereu aceiași glumă. Odată, în absență, un colaborator citindu-i cursul a găsit notat la capitolul miocarditelor: „Jetzt komt der Witz mit dem Hunde“.

Cursurile și stagiile decurg cu punctualitate matematică. Studentul, când e nelămurit, are voe să pună întrebări. Răspunsul vine cu bucurie. Am asistat la discuții între profesor și studenți, observând totdeauna respect pentru opinia tineretului, bogată în fantezie și optimism. La *Hațieganu* tot ce este interesant și instructiv trebuie prezentat studenților. Analize, planșe, aparate sunt mobilizate permanent în scop didactic. Punctualitatea cerută altora și-o impune însăși. Bolnavii știu că la ora 8 sunt examinați de preparator, ora 9 înseamnă contravizita asistentului, ora 10 vizita profesorului, care nu poate fi intreruptă. În felul acesta studenții și bolnavii profită dublu, și nimenea nu-și pierde timpul, așteptând apariția colaboratorului.

În lucrări pretindea scrupulozitate științifică absolută. Non multum, sed multa. Dotat de memorie prodigioasă, înlătura lacunele tineretului, zorît uneori chiar și în știință.

Cu toată intimitatea dintre profesor și studenți, legăturile n'au ajuns niciodată aproape de vulgaritate. Entuziasmul expansiv al tinereții era canalizat spre lucrări practice. Șeful școalei selecționa pe cei capabili, așezându-i la locul convenit după un singur criteriu: capacitatea. Protecția nu

se cunoaște. Talentul de a instrui pe alții se dublează în persoana maestrului cu acela al aprecierii juste a oamenilor. Omul de valoare, pentru D-sa, trebuie să aibe caracter. Caracterul labil nihilează scriperea de spirit. Scrutând aceste criterii, își făurea legăturile atât cu studenții cât și cu pleiada de colaboratori.

La examene balanța justiției se mănuește cu corectitudine. Nici severitate draconică, nici indulgență păcătoasă. Stăpân pe întreaga materie, strict, dar just, cerea cunoștințe enciclopedice, cultură medicală, atât cât practica de toate zilele pretinde unui medic bun.

În materie de naționalism am putut învăța dela el, cel mai curat naționalism constructiv. Zbuciumul național al tinereții a găsit răsunet profund în sufletul profesorului, pornit în totdeauna în fruntea mișcărilor de această natură. Elevii lui, în concurență cu elemente eterogene, îl onorează în toate orașele țării, dovedind că neamul românesc, bine condus, pe o cărare cât de dificilă, poate depăși pe semeni de altă pregătire și origine. A avut în vedere că deși *Pasteur* afirma că știința n'are patrie, savantul totuși are una, și ea merită orice sacrificii.

Grija pentru educația fizică a tineretului și pentru asistența lui socială și medicală, denotă afecțiune curată. Înfăptuirile pe acest tărâm sunt cunoscute de toate generațiile. Personal l-am văzut deplasându-se la domiciliul elevilor bolnavi, ajutându-i chiar și materialicește. Pentru stadioul sportiv al Universității a adus cunoscutele sacrificii considerabile.

Nu se poate trece sub tăcere grija pentru a infiltra în sângele viitorilor medici regulele deontologiei, a comportării corecte față de colegi. În concurență nimeni nu se ridică prin denigrarea altuia. Ea trebuie să rămână nobilă, bazată pe morală și aport personal. Fiecare poate comite greșeli, dar acestea nu pot fi exploatate pentru afișarea nici unei infailibilități.

Ca încheiere, repetăm, în rezumat, câteva idei principale, ce am dorit să schițăm. Profesor și studenți, erau colaboratori și prieteni. Maestrul ne-a dat necesarul ca în viață să devenim exponenți de seamă ai științei medicale românești. Suntem mândri de această școală. Am profitat din munca lui și suntem recunoscători. Istoria medicinei noastre îi va recunoaște rolul determinant în organizarea învățământului superior, iar noi, elevii să stimăm într'ânsul pe creatorul medicinei interne românești din Transilvania și Banat.

Maestrul și elevii

de

Dr. TIBERIU SPÂRCHEZ

Profesorul *Hațieganu* a creat în Cluj o școală de medicină internă, care prin munca neobosită a maestrului și elevilor săi, a contribuit puternic la strălucirea științei în Ardealul românesc.

Domnia Sa și-a îndeplinit datoria cu o conștiințiozitate fără greș, obligând astfel pe toți colaboratorii să lucreze la fel.

La ora 7^{1/2} intra în saloanele de cl. III-a. La aceste vizite de dimineață lua parte întreg personalul Clinicii, stagiarii, studenți și chiar medici practicieni din oraș.

Fiecare bolnav avea foaie de observație și examinări complete. Pe tabela dela pat era marcat numele stagiarelor, cari referau și discutau diagnosticul. Asistentul și preparatorul dădeau referințe asupra examinărilor curente. Profesorul rezuma simptomele, insista asupra fenomenelor mai importante, asupra diagnosticului diferențial și tratamentului, apoi conducea discuțiile din care se desprindeau multe învățături practice, atât pentru studenți cât și pentru medici. Profesorul nu neglija nici un pat, controla personal examinări care i-se păreau că nu se încadrează în simptomatologia boalei.

La ora 8^{1/4} intra în sala de curs, după care continua vizita în toate saloanele, unde îndruma elevii, dându-le cu dărnicie din știința și experiența sa vastă de clinician, sugerând subiecte originale de studiat.

Astfel și-a creat un personal ajutător care l-a secondat cu pricepere și cu entuziasm în toată activitatea. Mândru de elevii buni, îi iubea pe cei harnici, reconforta pe cei descurajați, căuta să ascundă greșelile începătorilor, făcea observațiile așa fel încât să nu supere pe nimeni.

În discuțiile cu subalternii, nu a ținut niciodată să-și apere cu ori ce preț părerile; le afirma cu curtoazie, plăcându-i chiar să fie combătut.

D-Sa a creat astfel în Clinică o atmosferă de prietenie intelectuală, bazată pe respectul față de părerile altuia și dorința de a sluji științei; și-a format o ierarhie de colaboratori, cari lucrând organizat în perfectă armonie, au ajuns la cele mai bune rezultate.

Taina succesului Clinicei Medicale trebue căutată în faptul, că profesorul *Hațieganu* a știut să-și aleagă colaboratorii, dând fiecăruia atribuții potrivite cu aptitudinile sale speciale și îndrumându-i cu răbdare și atenție pentru o bună reușită.

D-sa colaborează cu elevii în lucrările științifice. Îi încurajează să facă comunicări la „Societatea Științelor Medicale”, sugerând subiecte originale, fără să rămână mereu neutru și distant în acest rol.

Succesele elevilor erau succesele sale, satisfacția lor era și bucuria Sa.

Toate chestiunile de detaliu le încredința colaboratorilor, pe care-i trimitea în străinătate pentru a se specializa și din care și-a făcut un așa zis „Stat Major”.

Diviziunea și organizarea lucrului în Clinică era una dintre cele mai importante probleme pentru directorul său.

De câteva ori pe an, la deschiderea noului an școlar, la marile sărbători creștinești și 1 Ianuarie, profesorul *Hațieganu* întrunea tot personalul Clinicei, făcea o dare de seamă despre trecut, schița programul pentru viitor, făcea apel la muncă și conștiinciozitate, cerând tuturor să mențină prestigiul Clinicii și să fie bun român.

E greu de redat căldura cu care însuflețea profesorul *Hațieganu* pe elevii săi, pentru care era și prieten și confident.

De câteva ori pe an toți colaboratorii erau invitați acasă la profesor, unde se fortifica sentimentul de camaraderie și solidaritate cultivată în clinică.

Generații succesive de elevi, medici tineri se instruiau zilnic dela maestrul lor.

Clinica era utilată cu toată aparatura modernă, atât pentru laborator cât și pentru alte examinări.

De multe ori profesorul venea în laborator, sau unde se făceau exa-

minări speciale, căci dădea o deosebită importanță documentării științifice în stabilirea diagnosticului.

Domnia Sa ura polipragmazia în terapie. Nu introducea niciodată metode noi terapeutice, decât dacă, în prealabil experimentate, îi dădeau rezultate satisfăcătoare.

Pentru instrucția studenților, profesorul *Hațieganu* căuta să dea un ansamblu complet de noțiuni elementare, absolut necesare ori cărui medic începător.

Cursurile sale aveau totdeauna un caracter practic. De cele mai multe ori prezenta bolnavi din al căror tablou clinic reieșeau clar și se fixeau pentru totdeauna în mintea studenților noțiunile de simptomatologie, prognostic, complicații și diagnostic diferențial.

Pentru verificarea diagnosticului stabilit la cursuri, profesorul, împreună cu studenții, urmărea cazurile la chirurgie sau la anatomia patologică. Rezultatele erau din nou interpretate, trăgându-se concluzii practice chiar și din cazurile diagnosticate greșit.

O importanță deosebită se dădea, în instrucția studenților, cunoștințelor practice însușite la stagiu în saloanele de bolnavi. În afară de îndrumările date de profesor în cursul vizitei, demonstrațiile practice erau încredințate asistenților mai vechi.

La examene studenții știau că profesorul *Hațieganu* cumpănește cu dreptate, nu atât îngrămădirea de cunoștințe, cât mai ales gândirea medicală însușită în decursul studiului.

Pentru medicii cari lucrau în Clinică, profesorul *Hațieganu* a stabilit un program bine chibzuit în toate angrenajele și detaliile.

Medicul tânăr era primit în Clinică ca benevol, sau extrabugetar, înainta apoi în măsura vechimei și a meritelor sale, ajungând preparator, asistent, șef de lucrări, conferențiar.

Ca benevol își însușea cunoștințe în ce privește observația bolnavului și lucrările simple de laborator pe cari le făcea sub supravegherea preparatorului.

Medicul preparator avea inițiativa în ce privește observațiunea bolnavului și stabilirea diagnosticului.

Asistentul era conducătorul unei secții, având 25—35 bolnavi.

Pentru formarea unei culturi medicale integrale în specialitatea medicinei interne, preparatorii și asistenții erau repartizați succesiv la toate secțiile: afecțiuni ale toracelui, tubului digestiv, tuberculoză, infecțioase. Cei cari doreau o specializare mai amănunțită, puteau trece pe rând la Röntgen, electro-cardiografie, fizioterapie, rectoscopie-gastroscoapie și laborator.

Astfel în cursul anilor petrecuți în Clinică pentru specializare, elevii câștigau un bagaj de cunoștințe frumoase, cu cari puteau face față la ori ce concurs.

În comisii profesorul *Hațieganu* și-a susținut totdeauna elevii merituosi, apreciind cu dreptate pe toți candidații.

O listă lungă de elevi, împregnați de cunoștințele maestrului au păstrat cu recunoștință amintirea timpului petrecut în Clinică. Aceștia formează elita societății medicale din Transilvania. În centrele lor, ei sunt o mândrie a Clinicei Medicale din Cluj, purtători ai științei, infiltrați de un spirit medical practic, de un sentiment de umanitate, demnitate și onoare, care le dirijează întreaga carieră.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIOGRAFIA
PROF. Dr. IULIU HATIEGANU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Profesorul Dr. Iuliu Hațieganu

de
Dr. TIBERIU SPÂRCHEZ.

Profesorul *Hațieganu*, medicul distins, maestrul de medicină internă al Universității clujene, om de știință și clinician neintrecut, care a creat o școală de mare prestigiu, s'a afirmat în multe alte domenii cu un succes deosebit, datorită unui hotărît temperament de conducător.

Născut în 1885, într'o comună din apropierea Clujului, fiu de preot, a studiat la Blaj și apoi la Cluj, afirmându-se dela început ca elev și student eminent.

D-Sa a înființat în mod secret prima societate a studenților români în medicină în Clujul unguresc.

A fost în Universitate bursier al Societății „Transilvania” din București, pentru ajutorarea studenților ardeleni.

În 1909 este numit preparator, apoi datorită meritelor sale excepționale, asistent al Clinicei Medicale maghiare din Cluj.

Atitudinea hotărâtă de bun român, plin de inițiativă i-a cauzat neplăceri atât ca student, cât și ca asistent.

Tânărul asistent datorită cinstei, conștiinciozității și aptitudinilor de medic priceput se impune șefilor săi și este respectat ca un bun specialist.

În 1917 este mobilizat și conduce un spital de campanie. În 1918, după Unire, este ales reprezentantul studențimei române din Cluj și consilier tehnic al „Consiliului dirigent”. În această calitate a studiat la București organizarea Facultății de Medicină, atașându-se mai mult Clinicei Medicale condusă de Prof. *Nanu-Muscel*.

În 1919 este ales profesor și primul Decan al Facultății de Medicină din Clujul românesc. Facultatea luptă cu greutatea începutului, însă inte-

ligența, destoinicia, puterea de muncă și dragoste de neam a tânărului Decan, crescut în asprimea șovinismului maghiar, îi asigură în scurt timp acelaș nivel științific pe care-l avea vechea facultate maghiară.

D-sa creează o atmosferă de bună înțelegere și prietenie între profesori și studenți.

În anul 1928 în viața profesorului *Hațieganu* intervine un eveniment tragic: pierderea unicului său fiu, Tuțu. Zguduit până în adâncul sufletului de această dureroasă încercare, dela această dată el își dăruiește toată dragostea sa părintească tineretului dela orașe și dela sate, pentru a cărui înălțare fizică și morală își sacrifică de acum înainte o mare parte a timpului său prețios și a puterii sale de muncă.

În 1930 este ales Rector al Universității. Dragostea pentru tineret, inteligența multilaterală, simțul actualității îl conduc în acest post de răspundere la admirabile realizări. Dă o atenție deosebită problemelor de igienă în Universitate.

Noul Rector pune bazele unui program de educație fizică în Universitate, a unei asistențe medicale și sociale, înființând două dispensarii studențești: antituberculos și antiveneric.

Faima acestei organizări ajunge și în străinătate, unde studenții clujeni iau parte importantă la congresele internaționale ca raportori.

În activitatea propriu-zis didactică, omul de știință se îmbină armonios cu educatorul, care iubește și înțelege studențimea, dând cele mai meritate roade: stabilirea unei comunități spirituale cu posibilități nelimitate de colaborare, posibilități cari trec dincolo de limita anilor de studiu, susținând la un nivel științific și practic ridicat nenumărați medici risipiți în toată țara, elevi ai Clinicei Medicale din Cluj.

Cursurile Prof. *Hațieganu* erau clare, documentate, originale, cu un pronunțat accent pentru partea practică.

Atitudinea degajată a omului sigur de autoritatea și încrederea ce inspiră, un deosebit talent de a prezenta simplu cele mai dificile probleme, o glumă la momentul oportun, țineau pe studenți într'o încordare, lipsită de orice oboseală.

De altfel D-sa are și un dar de popularizare pe care publicul clujean

și aproape din toate orașele ardelenne l-a putut gusta în multe conferințe cu subiect medical sau educativ.

Ca medic, profesorul *Hațieganu* era plin de bunătate pentru bolnavi, pe care știa să-i încurajeze câștigându-le din primele momente încrederea.

Atitudinea sa părintească, mila și simpatia, umanitarismul și onoarea în executarea profesiunii, i-au creat un mare renume de om de suflet, pe lângă prestigiul de mare medic.

Clinician cu o vastă experiență, D-sa a considerat ca o banalitate ajutorul moral dat bolnavilor. A făcut de multe ori consultații gratuite la sate pentru țărani.

Viața sa particulară era simplă, cu prea puțină vreme pentru odihnă. În vacanță vizita centrele medicale din străinătate, de unde venea cu metode noi de diagnostic și tratament, pe care le aplica metodic în Clinica sa.

Totdeauna în curent cu noile probleme din toate capitolele medicinei interne, D-sa a avut și o importantă activitate pur științifică, marcată prin lucrări și comunicări, apărute în revistele din țară și străinătate.

Ca asistent al clinicii medicale maghiare a publicat lucrări, din cari amintim: „*Studiu asupra adrenalinei în bolile sanguine*”; „*Funcția gastrică în pelagră*”; „*Parazitoze intestinale rare*” etc.

În timpul războiului l-a pasionat problema icterului infecțios.

Ca profesor a publicat numeroase lucrări, care au fost comentate și citate în revistele și tratatele de specialitate. Unele din lucrări au fost făcute în colaborare cu elevii D-sale sau cu colegii dela alte clinici.

Din publicațiile numeroase apărute semnalăm: „*Septicemiile lente*”, „*Mecanismul sindromului iposistoliei cerebrale*”, „*Ipertrofia și dilatația cordului drept de origine pulmonară*”, „*Stenoza mitrală cu sindromul trombozei progresive auriculare*”, „*Nefrita cronică fără ipertensiune*”, „*Algiiile submamare la femei cu ipertensiune*”, „*Concepții noi în diagnosticul ipertensiunii paroxistice*”, „*Staza duodenală în icterul cataral*”, „*Tumora sifilitică Hausmann*”, „*De ce continuă să suferă bolnavii operați de apendicită?*”, „*Cancerul primitiv hepatic*”, „*Toxiinfecții alimentare*”, „*Concepții noi în tratamentul pelagrei*”, etc.

A făcut numeroase comunicări la societățile medicale din țară și străi-

nătate; a luat parte activă la congrese medicale fiind raportor sau făcând comunicări.

Din lucrările mai mari amintim volumele: „*Monografie asupra sifilului visceral*“, prima monografie apărută asupra acestei probleme, „*Tratat Elementar de Semiologie și Patologie Medicală*“ (3 volume, vol. I a apărut în 2 ediții) lucrare premiată de Academia Română. Acest tratat este opera de colaborare a D-lui Prof. *Hațieganu* cu Dl Prof. Dr. *Goia* și cu cei mai distinși elevi ai săi, care formau personalul de conducere a Clinicei Medicale din Cluj.

Prin această lucrare Prof. *Hațieganu* a urmărit un scop astfel definit în prefața volumului III: „Sperăm că acest volum va fi primit cu aceeaș bunăvoință ca primele volume, exprimându-ne dorința să fie util atât studenților în medicină cât și medicilor, dar mai ales ca tratatul să contribuie în țara noastră la formarea unei gândiri medicale animate față de omul suferind, de iubirea față de neam, cu scopul de a preveni boalele și astfel a contribui la ridicarea vigoarei neamului și națiunii“.

Paralel cu neîntrerupta activitate științifică și didactică ca profesor, decan și rector, prof. *Hațieganu* a mai dezvoltat și o vie activitate de operă medico-socială și culturală, căreia s'a dedicat cu multă dragoste de muncă și entuziasm.

D-sa se pune în fruntea mișcării antituberculoase, face anchete întinse mai ales în mediul școlar și realizează la Cluj atât un centru științific de fiziologie, cât și un dispensar antituberculos, conduce apoi educația fizică universitară.

În activitatea culturală Prof. *Hațieganu* a lucrat ca președinte al secției medicale și subsecției de educație fizică a „Astrei“, a Despărțământului Cluj, a aceleiaș societăți, iar din 1929 ca Tribun al „Șoimilor“.

În cadrele „Astrei“ a creat secțiuni medicale în cele mai importante centre din Ardeal, a cutreerat satele împreună cu colaboratorii săi, a reușit să contribuie în parte la organizarea propagandei sanitare în toate satele din jurul Clujului.

Tot în cadrele Despărțământului Cluj a înjghebat o grupare a tinerețului intelectual, grupare care avea scopul să ție la suprafață toate problemele vieții publice din Ardeal, să dinamizeze și să culturalizeze viața în satele românești.

Gruparea numită „Gând Românesc” a organizat o serie de anchete la sate, cursuri pentru pregătirea țăranilor, așa numitele școli țărănești dela Cluj, a ținut un ciclu de conferințe pentru intelectuali, tratând probleme din realizările făcute în Ardeal și în fine a publicat o revistă cu acelaș nume care este o mândrie a literaturii ardelenе, apărând sub conducerea Dlui Prof. I. Chinezu.

În anul 1929 în colaborare prietenească cu Dl Prof. *Moldovanu* având convingerea că România Nouă are nevoie de oameni noi chemarea de educator al Prof. *Hațieganu* îl îndeamnă să înființeze tot în cadrele „Astrei” subsecția de educație fizică a „Astrei”, sub numirea de „Șoimii Carpaților”.

Cu o tinereță sufletească neîntrecută D-sa conduce ca Tribunal această minunată organizare în care-și angajează toate forțele spirituale și care dă rezultate impresionante la sate. Până în 1940 organizația cuprinde un efectiv de 25.000 membri activi și ajunge o școală de disciplină națională cunoscută și în străinătate.

De numele profesorului *Hațieganu* se mai leagă o realizare practică de mare valoare: splendidul „Parc Sportiv” din Cluj. Este primul parc de acest fel în România, lucrat după modelul parcurilor americane.

În 1939, Dl Prof. *Hațieganu* este numit directorul Școlii Normale Superioare din Cluj. Prezența D-sale în fruntea acestei școli a fost justificată prin destoinicia de mare organizator, prin cultura sa multilaterală și talentul de pedagog născut. Tinerii absolvenți ai Universității au avut în directorul lor un conducător de mare autoritate, dar totodată un camarad iubitor și înțelegător, care a susținut școala normală la un nivel ridicat.

Profesorul *Hațieganu* este membru activ al Academiei de Medicină, al multor societăți medicale și culturale din țară și străinătate (Société d'études scientifiques sur la tuberculose, Société internationale de Gastro-entérologie, Membre correspondant de la Société Médicale des Hôpitaux de Paris). Membru și președinte de onoare a multor societăți studențești.

Pentru activitatea sa multilaterală Profesorul *Hațieganu* a fost răsplătit cu numeroase decorații: Steaua Română în grad de Mare Ofițer; Coroana României în grad de Mare Ofițer; Steaua României în grad de Comandor; Meritul Cultural Cl. II; Răsplata Muncii pentru Învățământ

Cl. I; Meritul Cultural Cl. I; Comandor al Ordinului Sft. Sava (medalie iugoslavă), Cavaler al Legiunii de Onoare; ofițer al instrucțiunii franceze; Deutsches „Olympia“ Ehrenzeichen I Kl.; Crucea de aur al ordinului „Zloty Kryz Zasługi“.

Profesorul *Hațieganu* n'a făcut niciodată politică. D-sa a fost Ministru în Guvernul Iorga. După 2 luni demisionează, neavând atribuții și neacceptând de a fi simplu figurant.

Fără a fi luat parte în conducerea țării în funcțiuni de mare demnitate, prof. *Hațieganu* a fost un creator de forme nouă de viață, un îndrumător, un conducător.

Acest succes se datorește faptului că D-sa a trăit problemele pe care le-a susținut.

Om al vieții, suflet vibrant, inimă de Ardelean, și-a confundat destinul cu destinul neamului. Un optimist care crede în viitorul mai bun al patriei, prof. *Hațieganu* va lucra desigur și de aci înainte pentru binele ei.

*„Pe dascălul meu în arta medicală îl
voi pune pe aceeaș treaptă cu părinții mei”.
Hippocrate.*

PERSONALUL ȘTIINȚIFIC ȘI
ELEVII CLINICEI MEDICALE I,
INTRE ANII 1919-1940

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Personalul științific al Clinicii Medicale I, între anii 1919—1940.

- Dr. *Andrei Teodor*, Asistent, 1919—1920. Medic Primar de boli interne,
Lugoj.
- Dr. *Anca Emanuil*, Asistent, 1922—1928. Medic practician, București.
- Dr. *Alexandrow Mihail*, Asistent, 1926—1930. Medic primar Sanatorul de
tuberculoși, Aiud.
- Dr. *Albon Anton*, *Benevol*, 1927 (+ 1934).
- Dr. *Adorian Margareta*, 1934—36, *Benevol*.
- Dr. *Barițiu Septimiu*, Asistent, 1919—1921. Inspector General Sanitar,
Cluj, Alba-Iulia.
- Dr. *Bulicrea Aurel*, Preparator, 1919—1922. Medic practician.
- Dr. *Brașcu Ștefan*, Preparator, 1920—21.
- Dr. *Bușîția Alexandru*, 1922—23. *Benevol*. Medic Circumsc. Urbană.
- Dr. *Baican Virgil*, 1923—1928. Asistent. Medic Arhidiecezan, Blaj.
- Dr. *Bușe Epure*, 1925. *Benevol*. Med. Cpt.
- Dr. *Bumbăcescu Mihail*. 1925—27. *Benevol*. Medic Căpitan.
- Dr. *Berariu Constantin*. 1926—1932. Asistent. Medic Primar de Policlinică
C. F. R., Cluj.
- Dr. *Bonciucat Nicolae*. 1926. *Benevol*. Medic maior.
- Dr. *Borbil Victor*. 1927—29. *Benevol*. Medic circumscr.
- Dr. *Boroda Artemiza*. 1927. *Benevol*.
- Dr. *Bogdan Liviu*. 1924. *Benevol*. Medic de Circumscr., Călățele.
- Dr. *Baciu Aurel*. 1934—38. Asistent on. Medic internist, Timișoara.
- Dr. *Braicu Gavril*. 1935—40. Asistent on.
- Dr. *Bologa Elena*. 1936. *Benevol* Medic de copii, Brașov.

Dr. *Briciu*. 1938—40. Benevol.

Dr. *Bumbăcescu Nicolae*, Asistent on. 1933 până în prezent.

Dr. *Cațichi Teodor*, Preparator, 1923—26. Med., Pitești.

Dr. *Călugăreanu Astra*, 1924—25. Preparator onorific. Med. Prim., Cernăuți, București.

Dr. *Caba Emil*, 1925—30. Asistent onorific. Medic primar de spital, Deva.

Dr. *Cadariu Ioan*, 1925—27. Medic primar de spital, Lipova.

Dr. *Cotuțiu Coriolan*, 1928. Benevol. Med. șef. Casa Asig. Soc. Alba-Iulia.

Dr. *Chiper Petre*, 1931—1939. Asistent onorific. Medic primar Sanatorul de Tbc., Craiova.

Dr. *Căpraru Florin*, 1933—37. Asistent on. medic internist la Casa de Asigurări Sociale, Cluj, Sibiu.

Dr. *Ciplea Alexandru*, 1936—1939. Preparator, Clinica Medicală II, Cluj.

Dr. *Cojocaru Maria*. Benevol.

Dr. *Constantinescu Mih.* Benevol.

Dr. *Crișan Cornel*. Preparator on. șef de lucr. Inst. de Istologie.

Dr. *Daniello Leon*, 1921 până în prezent, șef de lucrări onorific. Conferențiar, șeful secției de boli pulmonare.

Dr. *Danicico Ioan*, 1924—1927. Asistent. Medic primar chirurg, Oravița.

Dr. *Drăgulescu Iosif*, 1924—1932. Asistent onorific. Medic maior.

Dr. *Dimitriu G.*, 1925 Benevol. Med. maior, Tecuci.

Dr. *Drăgoiu Sergiu*, 1926. Benevol. Medic internist, Botoșani.

Dr. *Dobocan Ioan*, 1928. Benevol.

Dr. *Daniel Ilie*, 1929—1931. Preparator. Medic primar, Sebeș Alba.

Dr. *Degan Emil*, 1929—1939. Asistent Clin. Medicală II.

Dr. *Ernster Estera*, 1931—33. Benevol. București. Med. practician.

Dr. *Epure Vintilă*, 1930—38. Benevol. Medic Primar Tbc., Timișoara.

Dr. *Fodor Octavian*, 1936 până în prezent preparator.

Dr. *Faur Aron*, 1938 până în prezent preparator.

Dr. *Fejér Emeric*, preparator on., Cluj.

Dr. *Goia Ioan*, 1919—1925. Șef de lucrări, conferențiar. Profesor (1930) de Clinică Medicală II.

Dr. *Gavrilă Ioan*, 1923—1929. Șef de lucrări onorific. Conferențiar de boli infecțioase.

Dr. *Gogonea Axente*, 1925. Benevol. Med. circumscrip., Zărnești.

Dr. *Groze Aurel*, 1926. Benevol. Medic maior, Alba Iulia.

Dr. *Graur Ioan*, 1933—39. Asistent onorific. Medic Primar, Beiuș.

Dr. *Găină Iulian*, 1934—35. Benevol. Med. de spital, Arad.

Dr. *Gligore Viorel*, 1935 până în prezent, Asistent onorific.

Dr. *Hângănuț Marius*, 1919 până în prezent șef de lucrări.

Dr. *Haliță Mircea*, 1923—1932. Asistent. Medic primar de boli interne, București.

Dr. *Hadji Marcarova*, 1926. Benevol.

Dr. *Hărăguș Ștefan*, 1938 până în prezent preparator.

Dr. *Herția*. Benevol, (+1933).

Dr. *Jovin Ioan*, 1922—24. Conferențiar, Fac. Med. București.

Dr. *Ionescu-Putna*, 1925. Benevol. Med. maior.

Dr. *Iriminoiu Gheorghe*, 1927—29. Asistent onorific. Directorul Institutului de Micro-Biologie, Cluj-Sibiu.

Dr. *Josan Radu*, 1934—39. Preparator Clinica Medicală II., Cluj.

Dr. *Ilian Virgil*, 1936. Benevol.

Dr. *Kisch Ernst*, 1923—25. Preparator onorific. Medic specialist, Sibiu.

Dr. *Kopar Iosif*, 1935—1940. Preparator, Cluj.

Dr. *Mureșan Augustin*, 1920—1926. Asistent. Medic primar de spital Chișinău, Slatina-Olt.

Dr. *Manta Cornel*, 1924—1930. Asistent, medic primar Spitalul Public, Sibiu.

Dr. *Moga Remus*, 1925—26. Preparator onorific, Roman.

Dr. *Mazilu Petre*, 1925—26. Benevol, Târgoviște.

Dr. *Mihail N.*, 1925. Benevol.

Dr. *Mudreac Constantin*, 1926. Benevol. Medic primar de radiologie, Cernăuți.

Dr. *Moga Aurel*, 1926—1939. Asistent, Șef de lucrări, Clinica Medicală II.

Dr. *Mihailă Traian*, 1927. Benevol. Medic, Orăștie.

Dr. *Mihăileanu Grigore*, 1928—1936. Asistent. Medic primar Diciosânmartin.

Dr. *Măgureanu Gheorghe*, 1938—30. Preparator. Medic circumscripție, Câmpeni.

Dr. *Mara Teodor*, 1928. Benevol. Med. Dispensar Tbc., Timișoara.

Dr. *Man Iosif*, 1931. Benevol. Med. Circumscripție, Huedin.

Dr. *Maier Iosif*, 1931. Benevol.

Dr. *Man Adalbert*, 1933—34. Preparator. Medic C. F. R.

Dr. *Mateescu Vasile*, 1934—1936. Preparator.

Dr. *Meșianu Ioan*, 1932—35. Preparator, București.

Dr. *Medeșan Filon*, 1935. Benevol.

Dr. *Macaveiu Ioan*, 1935 până în prezent, Asistent onorific.

Dr. *Mureșan Augustin*, 1936—1939. Asistent onorific, București.

Dr. *Morariu Eugen*, 1933. Benevol. Asistent Inst. de Balneologie, Sibiu.

Dr. *Nana Aurel*, 1932—33. Benevol. Asistent Clin. Chirurgică Cluj-Sibiu.

Dr. *Nicolae Dumitru*, 1919—1923. Asistent onorific, București.

Dr. *Neagoș Petre*, 1934—37. Preparator onorific. Med. Sanator, Moroieni.

Dr. *Nașcu Galaction*. Med. Primar chirurg, Valea Rea, jud. Bacău.

Dr. *Nagy Margareta*, 1936—37. Benevol.

Dr. *Oana Alexandru*, 1924—26. Preparator on. Med. militar. Timișoara.

Dr. *Olteanu Ilie*, 1933—37. Preparator. Medic, Petroșani.

Dr. *Oprescu Ioan*, 1934—1939. Asistent onorific. Clin. Balneologică Cluj.

Dr. *Pop Florica*, 1934—1938. Benevol. Prof. Directoare de Liceu.

Dr. *Pop Liviu*, 1919—1928. Șef de lucrări. Med. Specialist Tbc., Cluj.

Dr. *Popa Isaia*, 1919—1923. Asistent. Medic Primar Policlinică, Timișoara.

- Dr. *Pop Aurel*, 1919—22. Preparator, subinspector gen. sanitar, Sibiu.
- Dr. *Pușcariu Octavian*, 1919—20. Preparator. Med. Primar, Rădăuți.
- Dr. *Pop Ioan*, 1920—24. Preparator. Medic radiolog în America.
- Dr. *Petri Iacob*, 1920—25. Asistent. Medic Primar, Caransebeș.
- Dr. *Pocreanu Emil*, 1921—25. Asistent, medic primar policlinică, Timișoara.
- Dr. *Păcală Virgil*, 1921—23. Preparator. Medic primar de spital, Oradea.
- Dr. *Pop Traian Ilie*, 1921—23. Preparator.
- Dr. *Pleniceanu Pandele*, 1921. Benevol. Med. Turnu Severin.
- Dr. *Pescariu Ioan*, 1923—1927. Asistent. Medic primar de spital, Arad.
- Dr. *Pop Alexandru*, 1923—25. Asistent on. Profesor de Clin. Chirurgică, Cluj.
- Dr. *Popa Eugenia*, 1923—24. Directoarea Inst. Surorilor de Ocrotire, București.
- Dr. *Paraschivescu Marius*, 1925. Benevol.
- Dr. *Pop Iosif*, 1925. Benevol.
- Dr. *Poleacu Gheorghe*, 1925—28. Benevol. Inspector Casa de Asigurări, Turda. BCU Cluj / Central University Library Cluj
- Dr. *Pelin Constantin*, 1925. Benevol. Med. Cpt., Sibiu.
- Dr. *Pană Dumitru*, 1925. Benevol. Med. Circumscrip., Bratca.
- Dr. *Păcurariu Ovidiu*, 1926—1934. Asistent, medic șef policlinică, Brașov.
- Dr. *Popa Rubin*, 1926. Preparator onorific. Șef de lucrări Inst. Anatomie Patologică, Cluj.
- Dr. *Predescu Ioan*, 1926. Benevol.
- Dr. *Poleiu Nic.*, 1926. Benevol.
- Dr. *Păun Nic.*, 1926. Benevol. Med. Cpt., Bacău.
- Dr. *Popescu Ioan*, 1931—1938. Medic primar, Turnu Severin.
- Dr. *Petri Aurel*, 1933—35. Benevol. Med. primar Geoagiu.
- Dr. *Popa Pantea*, 1933. Benevol.
- Dr. *Preotesoiu Ștefan*, 1934—39. Asistent, medic internist, Câmpina.
- Dr. *Peneș Felicia*, 1934—40. Asistent onorific. Med. spec. Casa Asig. Soc., Brașov.
- Dr. *Pop Florica*, 1934—37. Benevol.
- Dr. *Pop Tiberiu*, 1935—39. Preparator. Clinica Medicală II.

Dr. *Petrișor Viorel*, 1935—1940. Asistent onorific, Timișoara.

Dr. *Pușcașiu Iosif*, 1938—39. Benevol.

Dr. *Radu Cornel*, 1922—23. Preparator onorific. Medic Dir. Spital de copii, Arad.

Dr. *Roșu Eugen*, 1924—25. Benevol. Med. C. F. R., Câmpia Turzii.

Dr. *Rusu Epaminonda*, 1925—27. Medic Primar, Turda.

Dr. *Râmneașu Petre*, 1927. Onorific. Șef de secție Inst. Igienă, Sibiu.

Dr. *Răduleț Virgil*, 1928—36. Asistent on. Medic primar radiolog, Brașov.

Dr. *Rusu Viorel*, 1929—33. Preparator.

Dr. *Radu Petre*, 1938 până în prezent, asistent.

Dr. *Rădulescu Constantin*, 1927. Benevol.

Dr. *Roșu Dumitru*, 1938—40. Benevol. Medic circ., Găvojdia-Timiș.

Dr. *Stochiția Iosif*, 1919—21. Asistent, Secretar Gen. Min. Sănătății, București.

Dr. *Șerban N.*, 1920. Preparator.

Dr. *Siiartău Pavel*, 1921—28. Asistent. Medic primar de spital, Arad.

Dr. *Seleș Augustin*, 1921—24. Preparator.

Dr. *Stoica Sorin*, 1921—23. Preparator. Med. Lt. colonel, Timișoara.

Dr. *Spârchez Tiberiu*, 1924 până în prezent, asistent.

Dr. *Șandor Alexandru*, 1924—25. Benevol.

Dr. *Sireteanu Modest*, 1925—34. Asistent. Medic Primar, Mediaș.

Dr. *Stanciu Stroia*, 1928—30. Medic Primar, Făgăraș.

Dr. *Secărea Valer*, 1928 până în prezent, asistent.

Dr. *Sichet-Surianu Pavel*, 1932—36. Asistent, Medic primar, Rădăuți.

Dr. *Stanca Octavian*, 1934—36. Preparator onorific. Asistent București.

Dr. *Sumea Maria*, 1934—35. Benevol. Medic, Sibiu.

Dr. *Solomon Berthold*, 1938—39. Preparator onorific. Medic, Bacău.

Dr. *Stoia Ioan*, 1929—1934. Asistent on.

Dr. *Țârnea Vasile*, 1919—20. Asistent. Medic Primar policlinică, Timișoara.

Dr. *Telia Livius*, 1921—27. Asistent. Medic Spec., Cluj.

Dr. *Titescu Vasile*, 1925. Onorific., Pitești. Med. maior.
Dr. *Tutelia Onoriu*, 1926. Benevol. Med. Cpt.
Dr. *Todea Corneliu*, 1929—36. Asistent. Medic Primar Tg. Mureș-Turda.
Dr. *Toma Fabiu*, 1934—35. Benevol.
Dr. *Ursu Liviu*. Med. Benevol. Lt. colonel, șeful Spit. Milit. Sibiu.
Dr. *Váradi Nicolae*, 1938—1940. Benevol, Cluj.
Dr. *Vior Victor*, 1926—1930. Preparator.
Dr. *Vasilca Virgil*, 1927—32. Asistent onorific. Med. Primar, Caracal.
Dr. *Viciu Emil*, 1935 până în prezent Asistent onorif.

Dr. *Zozulea Marta*, 1931—33. Benevolă. Budești, Lăpușna.

Am cerut tuturor foștilor și actualilor medici ai Clinicii câte o fotografie spre a o publica în acest volum. Nu ne-au parvenit însă decât celea reproduse în paginile ce urmează.

Dr. Andrei Teodor
1919—1920

Dr. Barițiu Septimiu
1919—1921

Dr. Goia Ioan
1919—1925

Dr. Hângănuț Marius
1919 până în prezent

Dr. Pop Liviu
1919—1928

Dr. Popa Isaia
1919—1923

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Pop Aurel
1919—1922

Dr. Stoichiția Iosif
1919—1921

Dr. Târnea Vasile
1919—1920

Dr. Mureșan Augustin
1920—1927

Dr. Petri Iacob
1920—1925

Dr. Ursu Liviu
1920—1922

Dr. Daniello Leon
1921 până în prezent

Dr. Păcală Virgil
1921—1923

Dr. Pocreanu Emil
1921—1925

Dr. Pleniceanu Pand.
1921

Dr. Siiartău Pavel
1921—1928

Dr. Telia Livius
1921—1927

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Anca Emanuil
1922—1928

Dr. Jovin Ioan
1922—1924

Dr. Radu Cornel
1922—1923

Dr. Baican Virgil
1923—1928

Dr. Cațichi Teodor
1923—1926

Dr. Gavrilă Ioan
1923—1939

Dr. Haliță Mircea
1923—1932

Dr. Kisch Ernst
1923—1925

Dr. Pescariu Ioan
1923—1927

Dr. Pop Alexandru
1923

Dr. Popa Eugenia
1923—1924

Dr. Crișan Cornei
1924—1927

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Danicico Ioan
1924—1927

Dr. Manta Cornel
1924—1930

Dr. Roșu Eugen
1924—1925

Dr. Spârchez Tiberiu
1924 până în prezent

Dr. Caba Emil
1925—1930

Dr. Cadariu Ioan
1925—1927

Dr. Mazilu Petre
1925—1926

Dr. Moga Remus
1925—1926

Dr. Poleacu Gheorghe
1925—1928

Dr. Rusu Epaminonda
1925—1927

Dr. Sireteanu Modest
1925—1934

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Tițescu Vasile
1925

Dr. Alexandrow Mihail
1926—1930

Dr. Berariu Constantin
1926—1932

Dr. Drăgoiu Sergiu
1926

Dr. Moga Aurel
1926—1939

Dr. Păcurariu Ovidiu
1926—1934

Dr. Popa Rubin
1926

Dr. Tutelia Onoriu
1926

Dr. Iriminoiu Gh.
1927—1929

Dr. Rămneanțu Petru
1927

Dr. Vasilca Virgil
1927—1932

Dr. Cotuțiu Coriolan
1928
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Mara Teodor
1928

Dr. Mihăileanu Gr.
1928—1936

Dr. Răduleț Virgil
1928—1936

Dr. Stanciu Stroia
1928—1930

Dr. Daniel Ilie
1929—1931

Dr. Degan Emil
1929—1939

Dr. Rusu Viorel
1929—1933

Dr. Secărea Valer
1928 până în prezent

Dr. Stoia Ioan
1929—1934

Dr. Todea Corneliu
1929—1936

Dr. Epure Vintilă
1930—1938

Dr. Nașcu Galaction
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Chiper Petre
1931—1939

Dr. Popescu Ioan
1931—1938

Dr. Mețianu Ioan
1932—1935

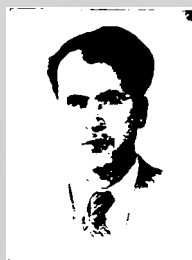
Dr. Sighet-Surianu P.
1932—1936

Dr. Căpraru Florin
1933—1937

Dr. Graur Ioan
1933—1939

Dr. Olteanu Ilie
1933—1937

Dr. Bumbăcescu Nic.
1933 până în prezent

Dr. Baciú Aurel
1934—1938

Dr. Josan Radu
1934—1939

Dr. Mateescu Vasile
1934—1936

Dr. Opreanu Ioan
1934—1939
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Penes Felicia
1934—1940

Dr. Preotesoiu Ștefan
1934—1939

Dr. Stanca Octavian
1934—1936

Dr. Braicu Gavril
1935—1940

Dr. Gligore Viorel
1935 până în prezent

Dr. Macaveiu Ioan
1935 până în prezent

Dr. Viciu Emil
1935 până în prezent

Dr. Bologa Elena
1936

Dr. Ciplea Alexandru
1936—1939

Dr. Fodor Octavian
1936 până în prezent

Dr. Mureșan Aug.
1936—1939

Dr. Faur Aron
1938 până în prezent

Dr. Hărăguș Ștefan
1938 până în prezent

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Radu Petre
1938 până în prezent

Dr. Timoc Ion
1938

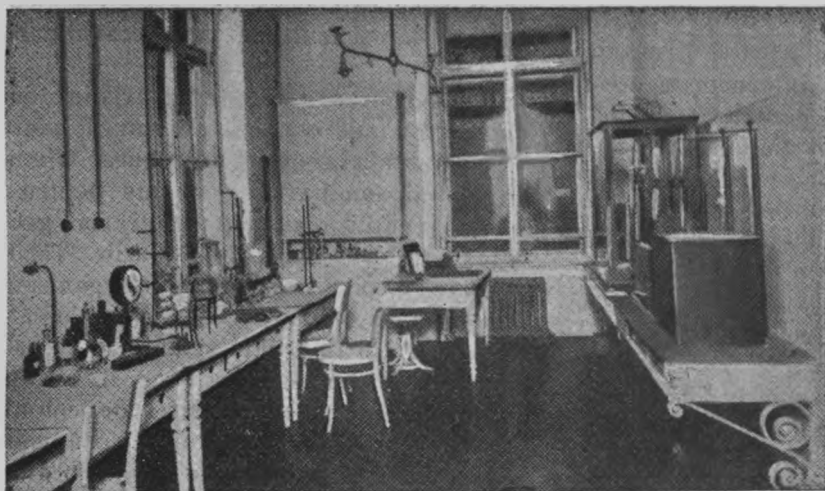

Clinica medicală I din Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Secția de boli pulmonare a Clinicii medicale I

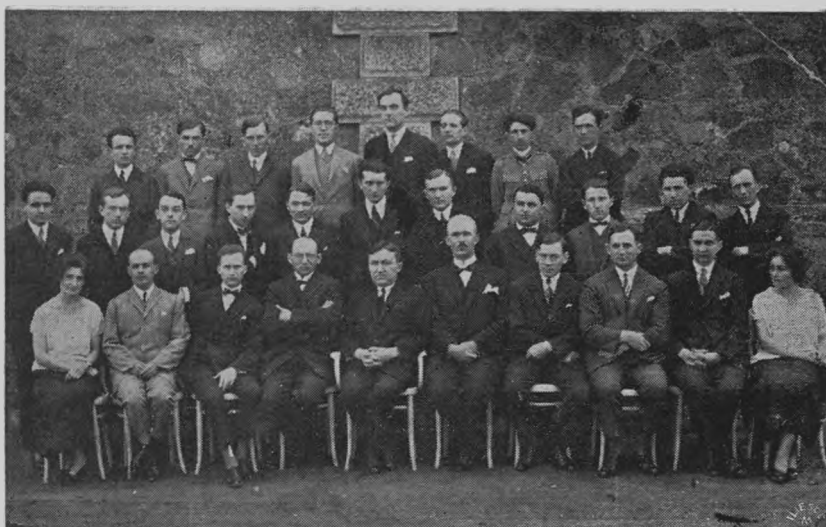

Laborator, sala de balanțe.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bucătăria dietetică.

Personalul medical al clinicii în anul 1928.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cursul de perfecționare organizat de Clinica medicală I, 15 VI—6 VII 1935

Biroul adunării generale al Despărțământului Cluj al „Astrei“. Lângă raportor protopopul martir Munteanu al Huedinului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Scoala normală superioară, liceul de aplicație. Masă comună cu profesorii.

Medicii participanți la cursul de medicină sportivă și educație fizică din 1938.

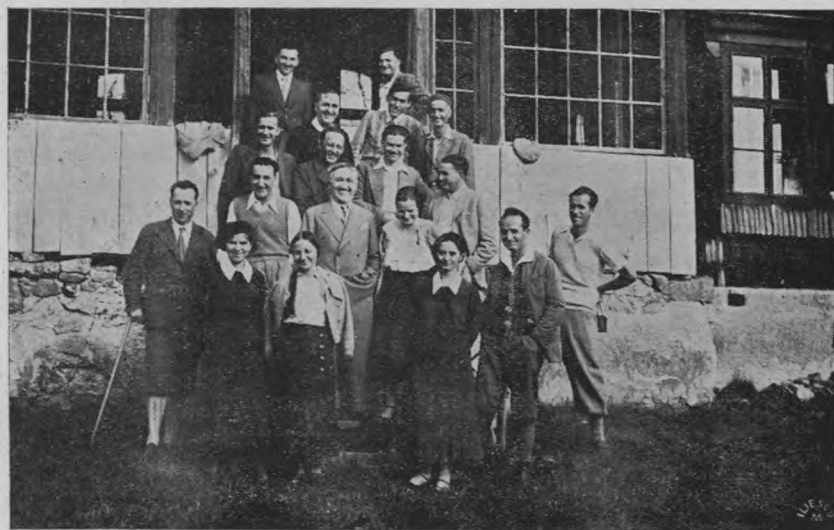

Inaugurarea casei culturale a „Astrei“ din Feleac, jud Cluj.

Inaugurarea Preventoriului Studențesc Colibița județul Năsăud.

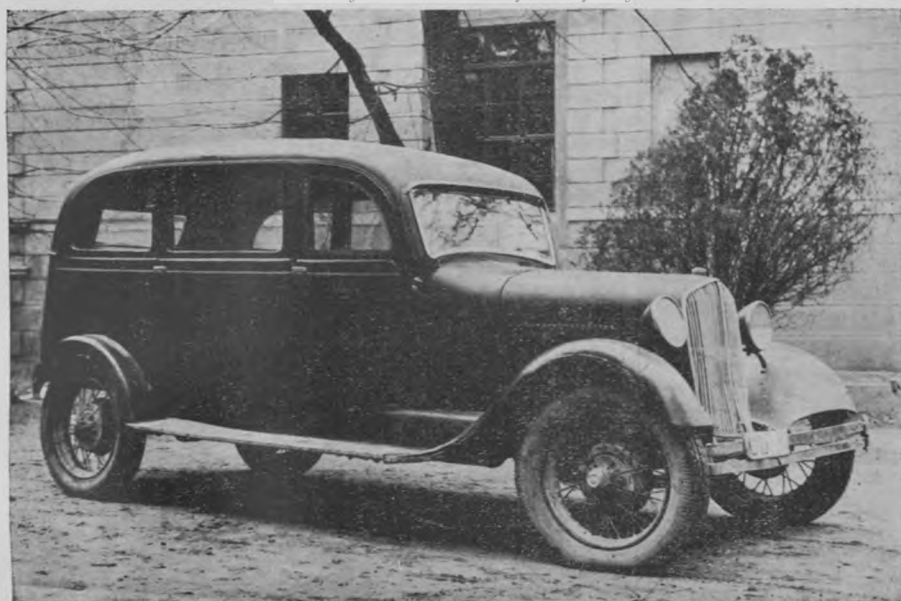
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Echipa anchetei monografice din comuna Măguri, județul Cluj.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Automobilele de propagandă ale „Astrei”, cu care s’au parcurs 170,000 km.

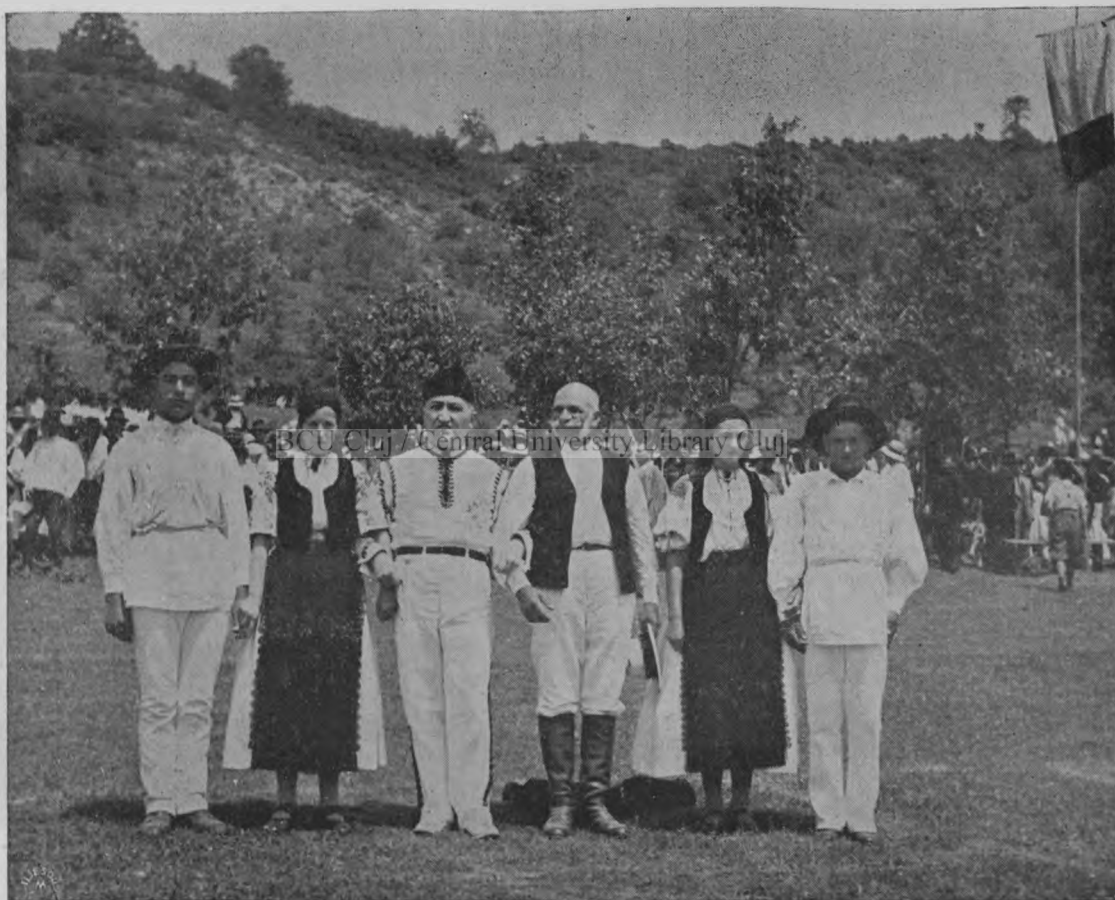

Dispensarul filialei Cluj a „Societății p. profilaxia tuberculozei” — Cluj.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Șoimii Carpaților”, curs de conducători.

Profesorul Hațieganu la o Soimiadă“.

„Șoimii Carpaților“, Secția athletică.

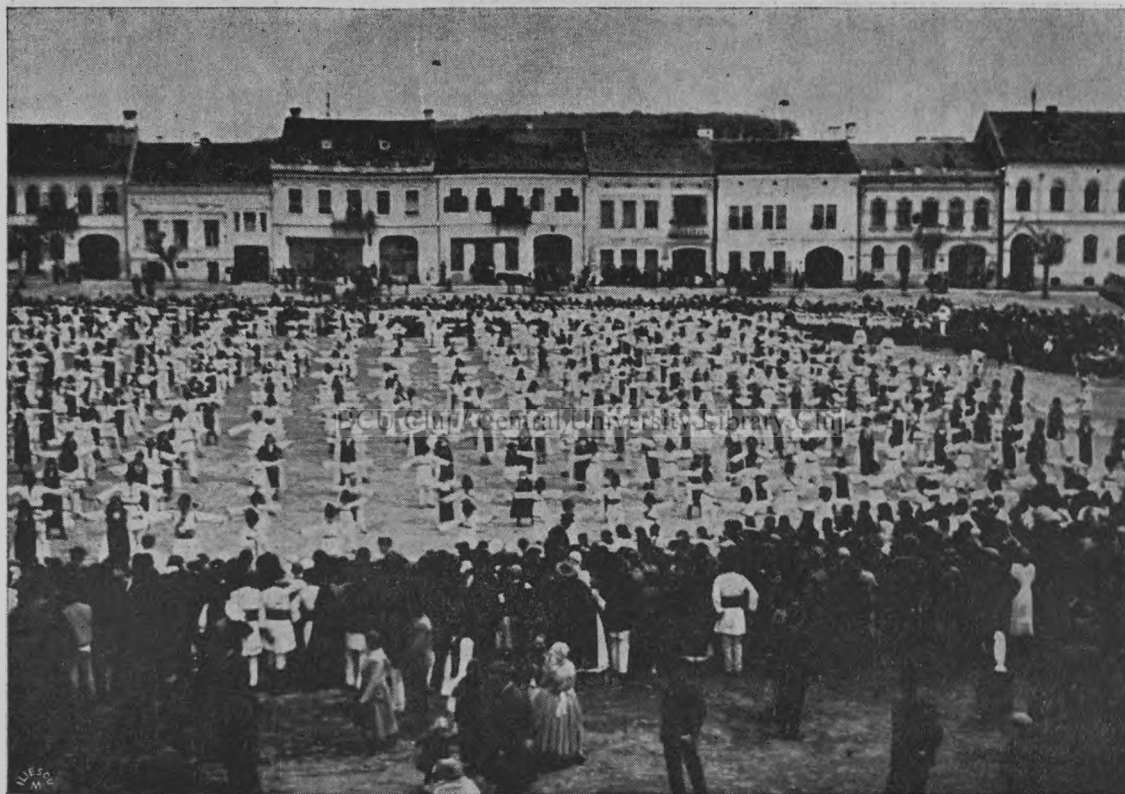
BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Șoimii Carpaților“, exercițiu executat de 1000 țărani în comuna Mociu, județul Cluj.

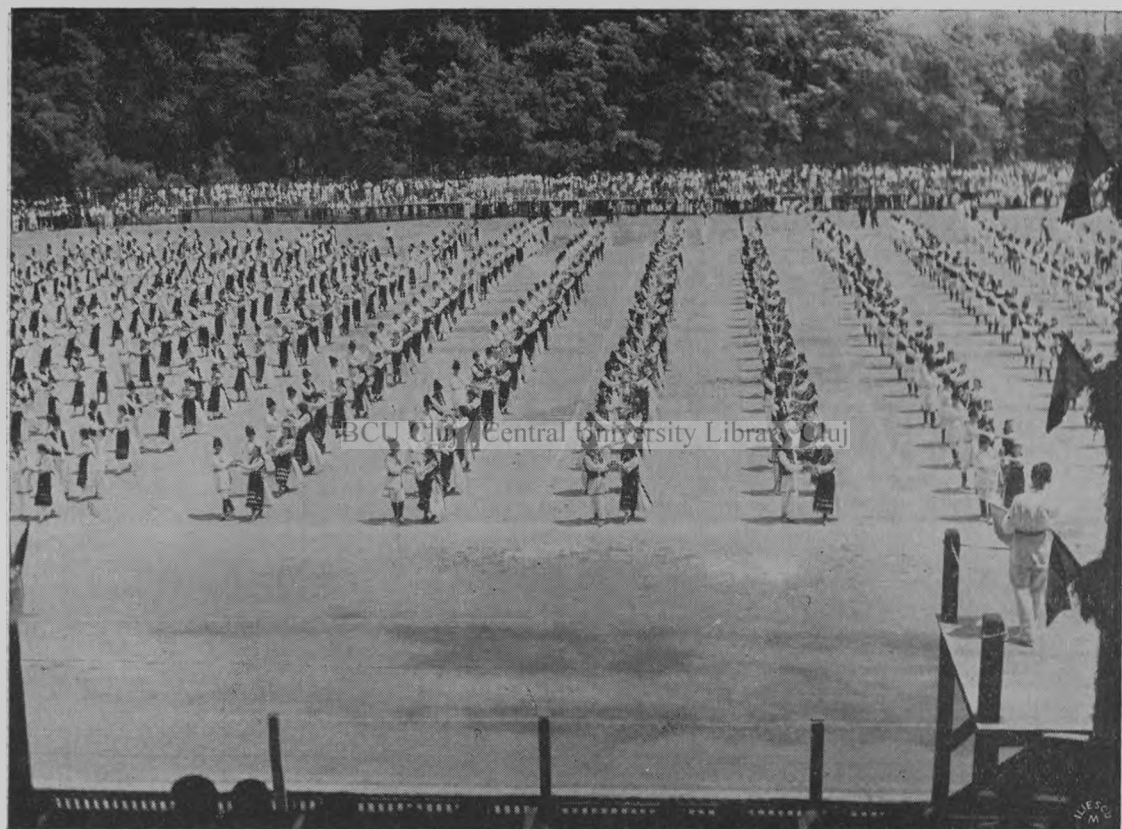
„Șoimii Carpaților”, exerciții gimnastice cu coasa.

„Șoimiada“ dela Reghin, 10 Mai 1938.

„Soimii Carpaților“, Cohorta Șoimilor dela „Industria Sârmei“ din Câmpia Turzii.

„Șoimii Carpaților”, Două mii de țărani execută exerciții pe arena sportivă din Cluj.

„Șoimii Carpaților“, Exerciții executate de 800 țărani la serbările „Șoimilor“ dela Zlatna

Profesorul Hațieganu vorbește premilitarilor în „Parcul Sportiv“.

Vedere din „Parcul Sportiv” Amfiteatru pentru cursuri și conferințe în liber.

Vedere din „Parcul Sportiv”. In primul plan terenul de jocuri pentru copii, in fund biserica.

Basinul din „Parcul Sportiv“.

Biserica din „Parcul Sportiv“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUPRINSUL

	Pag.
Prefața — — — — —	1
I. Activitatea Clinicii medicale I dela 1919 la 1940 — — — — —	1
Treizeci de ani în serviciul Clinicii și al Neamului, <i>Prof. Dr. I. Hațieganu</i> — — —	3
Invățământul Semiologiei Medicale, <i>Prof. Dr. I. Goia</i> — — — — —	13
Organizarea și funcționarea Clinicii Medicale I din Cluj, <i>Dr. M. Hângănuș</i> — —	18
Invățământul teoretic și practic în Clinica Medicală I, <i>Dr. A. Moga</i> — — — —	24
Invățământul tuberculozei în Clinica Medicală I din Cluj, <i>Conf. Dr. L. Daniello</i> —	29
Invățământul bolilor contagioase în Clinica Medicală I, <i>Conf. Dr. I. Gavrila</i> — —	34
Laboratoarele Clinicii medicale I — — — — —	36
Organizarea laboratorului de analize, <i>Dr. P. Radu</i> — — — — —	36
Istoricul activității Laboratorului de Radiologie, <i>Dr. M. Hângănuș</i> — — — — —	40
Fizioterapie, <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — — —	45
Gastroscoopia, <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — — —	48
Rectoscopia, <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — — —	50
Laboratorul de Coprologie, <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — — —	53
Laboratorul de Electrocardiografie, <i>Dr. A. Moga</i> — — — — —	57
Bucătăria dietetică, <i>Prof. Dr. I. Goia</i> — — — — —	59
Serviciul de consultații gratuite și medicul de gardă, <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — —	62
Consultațiile medico-sportive, <i>Dr. E. Viciu</i> — — — — —	66
Activitatea științifică a Clinicii Medicale I din Cluj, <i>Conf. Dr. I. Gavrila</i> — —	69
Tezele de doctorat lucrate în Clinica Medicală I — — — — —	146
Activitatea Clinicii Medicale I din Cluj în cadrele „Societății Științelor Medicale” din Cluj, <i>Conf. Dr. I. Gavrila</i> — — — — —	151
Relațiile Clinicii Medicale I cu străinătatea, <i>Dr. M. Hângănuș</i> — — — — —	153
O mică serbare în Clinica Medicală (aniversarea celor 10 ani de activitate) — —	159
II. Activitatea în Universitate în afară de Clinică — — — — —	165
Din amintirile primului decan al Facultății de Medicină din Cluj, <i>Prof. Dr. I. Hațieganu</i> — — — — —	167
Apelul adresat studenției de D. Prof. Hațieganu, în calitate de Rector al Universității din Cluj — — — — —	170
Adresa trimisă de D. Prof. Hațieganu către toți profesorii universitari în vederea organizării educației fizice universitare — — — — —	173
Statutul educației fizice universitare dela Universitatea „Regele Ferdinand I” din Cluj — — — — —	178
Contribuția Clinicii Medicale la organizarea igienei universitare, <i>Conf. Dr. L. Daniello</i> — — — — —	185

	Pag.
Contribuția Clinicii Medicale I la organizarea educației fizice în Universitatea din Cluj, <i>Prof. Dr. I. Hațieganu</i> — — — — —	188
Apelul făcut studenților și studențelor pentru a frecventa terenurile sportive — —	193
Societatea Medicală de Educație Fizică și Sport din Cluj, <i>Dr. E. Viciu</i> — — — —	195
III. Activitatea în afară de Universitate și Clinică — — — — —	201
a) Activitatea Medico-socială,	
b) Medico-culturală,	
c) Activitatea pedagogică — — — — —	203
Contribuția Clinicii Medicale I din Cluj la organizarea profilaxiei tuberculozei, <i>Conf. Dr. L. Daniello</i> — — — — —	205
Participarea Clinicii Medicale I la Congrese, <i>Dr. M. Hângănuț</i> — — — — —	206
Cursuri de perfecționare și de specializare organizate de Clinica Medicală I din Cluj, <i>Conf. Dr. I. Gavrila</i> — — — — —	217
Activitatea culturală în cadrul Despărțământului Cluj al „Astrei”, <i>Dr. T. Spârchez</i>	224
Activitatea Clinicii Medicale I pe terenul igienei sociale în cadrele „Secției medicale și biopolitice a Astrei”, <i>Conf. Dr. L. Daniello</i> — — — — —	231
Activitatea culturală în cadrul Asociațiunii „Astra”: „Șoimii Carpaților” <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — — —	237
Parcul Sportiv din Cluj, <i>Prof. Dr. I. Hațieganu</i> — — — — —	247
Profesorul Iuliu Hațieganu, director al Școlii normale superioare — — — — —	250
Profesorul și Studenții, <i>Dr. E. Pecreanu</i> — — — — —	256
Maestrul și elevii, <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — — —	261
IV. Biografia Prof. Dr. Iuliu Hațieganu <i>Dr. T. Spârchez</i> — — — — —	265
V. Personalul științific și elevii Clinicii medicale I. între anii 1919—1940 — —	273
Clișee fotografice — — — — —	282

Erată

<i>pag.</i>	<i>rândul</i>	<i>în loc de:</i>	<i>să se citească:</i>
56	2	putrefacție	cele de putrefacție
73	4	pitrine	poitrine
157	34	lo'bjeetif	l'objectif
168	14	a	ai
175	22	reprezintă	reprezinte
179	6	desenați	desemnați
181	14	corective	colective